Google

9 . 4 . 26

Digitized by Google

Digitized by Google

7. ii. 26

Digitized by Google

DE ROMANO PONTIFICE.

Digitized by Google

Digitized by Google

DE ROMANO PONTIFICE

IN FERENDO DE FIDE MORIBUSQUE JUDICIO, FALLI ET FALLERE NESCIO:

EODEMQUE

CONCILIIS ŒCUMENICIS AUCTORITATE POTESTATE JURISDICTIONE, SUPERIORI:

DISSERTATIO DUPLEX:

Accedit

APPENDIX

De mente Eccleſiæ Gallicanæ, & Academiæ Pariſienſis, circa duo illa Sedis Apoſtolicæ privilegia.

AUCTORE

F. JACOBO HYACINTHO SERRY

Ord. Præd. S. T. M. & in Academia Patavina primario S. Theologiæ Profeſſore.

PATAVII Typis Seminarii MDCCXXXII.

Apud Jo: Manfrè. *Sup. permiſs. ac Privil.*

Digitized by Google

Illuſtriſſimo, Reverendiſſimoque D. D.

JOANNI

ARCHIEPISCOPO

MINOTTO OTTHOBONO

EPISCOPO PATAVINO

COMITI SACCENSI, &c.

F. HYACINTHUS SERRY PRÆDICATOR FELICITATEM.

E*Tſi Te, PRÆSUL ILLUSTRISSIME, ſtudiis meis, pro ſingulari humanitate, impensè favere ſignificaſti non ſe-*

Digitized by Google

mel; quæ tamen in Nomine tuo, publicam modò Lucem aſpicit Theologica Lucubratio, aſpectum tuum ſubire vereretur; niſi quantum ſuæ; quantum Auctoris ſui tenuitati diffidit, tantum argumenti quod tractat gravitati dignitatique confideret. Pauculas illa quidem pagellas implet, nec ſatis cultas & elegantes: Aſt Romanorum Pontificum, quorum tibi honor & gloria præ ceteris cordi eſt, prærogativas tuetur ac vindicat. Quid ergo dubitem, hoc ſaltem titulo tibi maxime placiturum Opuſculum; cui non poteſt non eſſe gratiſſimum;

quid-

quidquid in Apoſtolicæ Sedis obſequium cedit? Aut quid verear honori tuo meritiſque dicare, quod ut eſt in Pontificiæ Dignitatis defenſionem elaboratum, ita non poteſt pietati religionique tuæ non accidere jucundiſſimum?

Injurius itaque tibi fuerim, PRÆSUL ILLUSTRISSIME, ſi quod tibi munus offero, verbis, ut moris eſt, quò lubentius accipiatur, ornaverim; laudeſque tuas addiderim; quæ quantum infra magnitudinem tuam ſunt, tantum ab ingenii mei ſimplicitate procul abſunt. Parcam ergo tuam

in

Digitized by Google

in regendo grege ſollicitudinem, in obeunda Diœceſi aſſiduitatem, in Eccleſiaſtica diſciplina promovenda robur invictum, in fovenda in ſingulis Ordinibus pace ſtudium ardens, in Dei cultu promovendo religionem, in ſacra re facienda pietatem, ſingulis ad exemplum propoſitam, verbis ampliſſimis celebrare. Quæ enim in oculis omnium ſunt, tuis auribus dare atque ingerere, nihil eſt opus: idque quominus faciam, a modeſtia tua facile impetrabo: cum & tu in tota vita tua id egeris, ut laudanda facere, quàm laudari præoptave-

ve-

veris ; & ego , ſi me recte noſti , tecum ſimpliciſſime loqui malim , quàm cum tua ſeu dignitate ſeu virtute , de verborum honore officioque certare .

Ceterum qui oblatum tibi munus verbis ornare parco , ne qua mihi cum tua modeſtia contentio ſit , votis tamen ſupplicibus proſequar : quæ ſi minus pro te fecerim , vel bonum , quo per te fruimur , non ſatis noſſe , vel illius perennitatem non ſatis optare , videri potero . Faxit itaque vitæ ac mortis arbiter Deus , ut ea tibi accedant vitæ ſpa-

tia ,

Digitized by Google

tia , quæ primo hujus Urbis Epiſcopo contigere : faxit & Ille qui vicem Dei colit in terris , ut ea tibi ſuccedant decora , quæ poſtremis ejuſdem Epiſcopis obtigerunt . Sic ſane nobis , qui Te jam Sacrorum Antiſtite fruimur , ingens felicitatis atque honoris acceſſio fiet : Tuque novis titulis auctus , EMINENTISSIMO OTTHOBONO, ALEXANDRI VIII. Pontificis Optimi Maximi ex Fratre Nepoti , Viro magnificentia , gravitate , prudentia , conſiliorum altitudine , magnarumque rerum molimine , toto Orbe celeberrimo , quem fortuna

tuna

tunæ tuæ auctorem ac principem colis , & proxima ſanguinis cognatione contingis , & ingentium quibus eminet imitatione virtutum ad vivum exprimis ; Dignitatis Collega factus & conſors , ſanctiori vinculo junctus eris . Ita boni omnes augurantur & vovent .

Vale , & me Utriuſque cultorem obſervantiſſimum perpetuo fove .

NOI

NOI REFORMATORI
Dello Studio di Padoa.

HAvendo veduto per la Fede di Reviſione, e Approbazione del P. F. *Tommaſo Maria Gennari Inquiſitore*, nel Libro intitolato, *De Romano Pontifice, in ferendo de fide, moribuſque judicio, &c. Accedit Appendix de mente Eccleſiæ Gallicanæ*, non v' eſſer cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro, niente contro Principi, e buoni coſtumi, concedemo Licenza a *Gio: Manfrè Stampatore*, che poſſi eſſere ſtampato, oſſervando gli ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padoa.

Dat. 14. Agoſto 1732.

(Alviſe Piſani Kav. Proc. Ref.
(Pietro Grimani Kav. Proc. Ref.

Agoſtino Gadaldini Segret.

1732. 19. Agoſto.
Regiſtrato nel Magiſtrato Eccellentiſſimo contro la Beſtemmia.

Angelo Legrenzi Segr.

PRÆ-

Digitized by Google

PRÆFATIO.

Auctor conſilii ſui rationem & cauſſam aperit.

CUm anno Litterario ſuperiori, *de Eccleſia*, pro Theologi publici munere, in Archigymnaſio noſtro dicerem, ad diſtinctionem 23. libri 3. Sententiarum, cujus nobis interpretatio demandata erat; de Romano Pontifice, Eccleſiæ utique Capite, deque Conciliis Oecumenicis, quibus univerſa repræſentatur Eccleſia, fuſe admodum diſputavi: Eaſque pro munere meo Quæſtiones attigi, quæ in ea Theologiæ parte primæ ſunt, noſtraque ætate acrius agitantur. De Romani Pontificis, in ferendo de fide moribuſque judicio, *aſphalia*, ſeu ut Schola loquitur, infallibilitate,

fuſe

Digitized by Google

fuſe lateque dixi: deque ejuſdem ſupra Concilia Oecumenica præſtantia, & eminentia poteſtatis auctoritatis juriſdictionis ample diſſerui: Intra modum tamen, & abſque ullo adverſæ mihi ſententiæ morſu atque cenſura: impie facturus, ſi quod lato judicio non damnat Eccleſia, privatus homo damnaverim.

Suſceptum opus ut perficerem digne Deo, & Apoſtolica Sede, Romanorum Pontificum ſupra viginti, qui vel de violata fide, vel de ſolutis lato judicio morum regulis perperam accuſantur, defenſionem ſuſcepi: aliorumque bene plurium, qui Pontificiam dignitatem auctoritatemque infra Concilia Oecumenica demiſiſſe dicuntur, Apologeticon adornavi. Quocirca ne quidquam eorum omitterem, quæ ſuſceptam ſemel cauſſam juvare utcumque poſſent; Eccleſiam Gallicanam,

&

& Pariſienſem Academiam, quæ non ita favorabiliter de gemina illa Sedis Apoſtolicæ prærogativa, omni retro ætate ſenſiſſe, vulgo creduntur, eidem Sanctæ Sedi conciliavi; eaſque ſuperioribus ſaltem ſæculis eidem impenſe faviſſe, ac de illa alte digneque ſenſiſſe demonſtravi: ne cauſſa quam egi tam bona tam juſta, Eccleſiæ religioſiſſimæ, florentiſſimæque Academiæ ſuffragio prorſus omni atque præſidio fraudaretur.

Placuit tam altum, tam ſublime, tamque periculoſæ aleæ plenum Theologicæ diſputationis argumentum, non modò ſtudioſæ Juventuti, cujus inſtitutioni noſtra hæc deſudabat induſtria; ſed & Viris in Republica Litteraria primæ notæ, nonnulliſque digniſſimis Eccleſiæ Præſulibus, qui Auditorium noſtrum, pro ſuo in ſacras Litteras genio, prolixaque in nos humanitate frequentabant. U-

Digitized by Google

num tamen optare ſe ſignificarunt; ut quæ de more Academiæ noſtræ, memoriter tantùm & raptim fuerant ex Cathedra recitata, typis etiam ad diuturnitatem mandarentur. Immo, quæ ſumma dignatio fuit, hoc idem non ingratum ſibi fore innuit Ille, cujus vel leviſſimi nutus imperia ſunt; dum Relectionum iſtarum Prodromus, quem antea vulgaveram, Romam perlatus, ejus in auribus, neſcio quo caſu, lectus eſt.

Juſſus itaque pudoreque ſuffuſus imperata facio, dum pauculas iſtas, de geminis Sedis Apoſtolicæ prærogativis Acroaſes, ſecundis curis elaboratas, novaque forma methodoque digeſtas typis publicis mando, quas forte ſera & arca cohibere ſatius erat. Eruditionem atque doctrinam in me deſiderari malui, quàm pietatem ac religionem. Grande mihi ſuſcepti qualiſcumque laboris præ-

ſtiti-

ſtitique obſequii præmium obventurum ſpero, ſi majora viribus aggreſſo impune ſit; veniaque detur audaciæ, qua Sedis Apoſtolicæ laudes, in Scholæ primùm umbra conceptas, ignobili nunc ſcripto committo. Si ſecus accidat, negeturque venia, obſequii ſaltem gloria non negabitur: eritque mihi, apud æquos æſtimatores, ſi forte ſupra vires tentaſſe, turpe; at certe paruiſſe, decorum.

Interea Viros ſtudioſos, qui ad legendum accedent, monitos velim, ne Libri hujus exiguitate offendantur; quaſi non potuerim ego paucis pagellis, Argumenti quod tracto amplitudinem comprehendere. Ea enim arte opus feci, ut paucis multa conſtrinxerim; Iliademque, ut in proverbio eſt, nuce concluſerim. Pontificiarum etenim prærogativarum, quas tueor ac defendo, probationes undecumque quæſi-

tas, ad certa Capita compendio revocavi: Objecta amplius centum, magnis ac multis Adverſariorum voluminibus ſparſa, ſummatim dilui; miſſiſque offuciis atque pigmentis, pro more Scholæ conciſa oratione reſolvi; factus ubique paſſim, ut loquitur Tertullianus, *Longus in rebus atque ſententiis, brevis in verbis*. Ut vel hac arte luderem Adverſarios; qui ut olim, ita & modò magna nos mole Librorum obruere moliuntur. Quorum ut nominibus parcam, meus in illorum unum cultus & reverentia facit: qui non ita pridem tam redundanti ſermone, totque congeſtis undecumque antiquæ memoriæ documentis, contrariæ ſententiæ defenſionem ſuſcepit; ut ſi quis unquam, is certe cauſſam viciſſe videri poſſet:

ſi Pergama dextra
Defendi poſſent, etiam hac defenſa fuiſſent:

cujus

cujus tamen momenta ſingulā, in ſummam compendio deducta, atque ad certa Capita revocata dilui, tacitoque nomine confutavi. Huic tamen in omnibus ſtudui brevitati, quæ non modo nihil virium amiſit ad perſuadendum; ſed & plus multo nervorum habuit ad convincendum, quàm vel multa loquacitas habuiſſet.

Tu Lector benevole ſtudio fruere noſtro: noſtrumque conatum æqui bonique conſule. Vale.

INDICULUS

ROMANORUM PONTIFICUM,

Qui vel de violata fide, vel de ſolutis laxo judicio morum regulis accuſati, ab affictis erroribus vindicantur.

S. Petrus Apoſtolus.
S. Victor I.
S. Stephanus I.
S. Marcellinus.
S. Melchiades.
Liberius.
S. Zozimus.
S. Hormiſdas.
Vigilius I.
S. Pelagius I.
Bonifacius IX.
Honorius I.
S. Gregorius III.
Stephanus II.
S. Nicolaus I.
Formoſus.
Stephanus VII.
Sergius III.
Alexander III.
Cœleſtinus III.
Innocentius III.
Bonifacius VIII.
Bonifacius IX.
Joannes XXII.
Sixtus V.
Clemens XI.

IN-

Digitized by Google

INDICULUS
ROMANORUM PONTIFICUM,

Qui ſe ſuoſque Deceſſores errori, in ferendo de fide moribuſque judicio, obnoxios agnoviſſe dicuntur. Quorum idcirco mens ſenſuſque aperitur; Iique nihil hujuſmodi agnoviſſe convincuntur.

Leo IV.
Innocentius III.
Clemens IV.
Clemens VI.
Urbanus V.
Gregorius XI.
Hadrianus VI.
Paulus IV.

INDICULUS
ROMANORUM PONTIFICUM;

Qui auctoritatem Pontificiam infra Concilia Oecumenica demiſiſſe dicuntur: de qua labe fuſe lateque purgantur.

S. Julius I.
S. Siricius.
S. Innocentius I.
S. Zozimus.
S. Bonifacius I.
S. Cœleſtinus I.
S. Leo I.
S. Gelaſius I.
S. Felix III.
S. Agapetus.
S. Gregorius I.
Innocentius III.

DE

DE ROMANO PONTIFICE

In ferendo de fide moribuſque judicio,

FALLI ET FALLERE NESCIO,

DISSERTATIO PRIOR.

CAPUT I.

Controverſiæ ſtatus exponitur; & ex ipſa ejuſdem expoſitione primum momentum elicitur, pro Romano Pontifice, falli & fallere neſcio.

I. Dum de Romani Pontificis, in ferendo de fide moribuſque judicio, Aſphalia, ſeu ut Schola loquitur, infallibilitate, diſputationem inſtituo, non tam mihi animus eſt, ſingulare illud Sedis Apoſtolicæ privilegium longa dictione diſputationeque tueri atque defendere; quàm Romanos Pontifices, de violata fide, ſolutiſque lato judicio morum legibus perperam accuſatos, a calumnia vindicare. Primum enim il-

lud fecere cumulate ſatis quotquot iſtud Argumentum polemice in Scholis Theologicis pertractarunt; iſtud alterum fecere pauci, aut certe modice. Ego itaque vice verſa, prout ratio poſtulat, ſtudia accommodans, primum paucis agam, alterum fuſe lateque.

Ut ergo ſingulare illud Sedis Apoſtolicæ privilegium paucis expediam debita methodo, illud ante omnia explicabo, bonaque in luce ponam, quid vocetur in controverſiam, dum de Romani Pontificis Aſphalia, ſeu ut Schola loquitur, loquemurque nos ipſi, infallibilitate, diſputatur. Quod ni fecerim accurate, cæcis ambagibus implicabitur diſputatio, quas ne Dædalus ipſe reſolvat.

II. Non itaque quæritur in præſentia, num R. Pontifex, quotieſcumque, & ubicumque de fide, aut de moribus, ore vel ſcripto loquitur, falli & fallere nequeat, errare ipſe, & ceteros in errorem inducere. Ecquis enim ita deſipiat, ut id velit? cum vel ſic Pontifex non loquatur ut Pontifex, ſummuſque Eccleſiæ Hierarcha, ſed uti privatus doctor, & homo, *circumdatus infirmitate*, ut ait Apoſtolus, qui & *debet quotidie Sacrificium offerre pro ſua & populi ignorantia*. At illud maxime quæritur, num Pontifex Sententiam aliquam, in materia fidei & morum, *ex Cathedra*, ſeu ex tribunali, ſolenni ritu pronuncians, ſervatiſque debitis juris formulis; hoc eſt, fuſis primum ad veritatis ſpiritum advocandum ſolennibus precibus, præmiſſo ſerio rei totius examine, præhabita conſultatione Eccle-

Eccleſiæ ſuæ Romanæ, intra Urbis ambitum conſtitutæ, ſeu ut præſens habet uſus, adhibitis ad conſultationem E. E. Cardinalibus, qui Romanum hodie Clerum conſtituunt; utrum, inquam, vel ſic poſſit Pontifex in errorem dogmatis prolabi; falſumque judicio ſtatuere definire atque decernere, dum Eccleſiam Univerſam edita Conſtitutione docet inſtruit, & informat?

Iis limitibus, aliiſque anguſtioribus, quæſtionem hanc celeberrimam circumſcribunt, explicantque illi ipſi, qui hac ipſa ætate noſtra Pontificiam aſphaliam, ſeu infallibilitatem acrius impugnarunt, Pontificemque vel ſic falli poſſe contendunt; ac tum maxime Ludovicus Maimburgus, Societatis Jeſu deſertor, in ſuo illo Tractatu hiſtorico, *de Statu, & prærogativis Eccleſiæ Romanæ, illiuſque Epiſcoporum*, gallice ſcripto, pag. 67. cujus verba obſervatione digniſſima ſyllabatim referre non piget. *La queſtion eſt de ſavoir, ſi quand le Pape parle ſur le Chaire de Rome, en Maiſtre, & en Docteur de tous les fideles; & qu'apres avoir bien examinè ce dont il s'agit, en pluſieurs Congregations, en ſon Conſeil, ſon Conſiſtoire, ſon ſynode de ſes ſuffragans, de ſes Cardinaux, & de ſes docteurs; conſultè meſme des Univerſitez, & demandè par prieres publiques, & tres ſolemnelles l'aſſiſtance du S. Eſprit; il enſeique tous les Chreſtiens, definit, propoſe a toute l'Egliſe par une Bulle, ou Conſtitution ce qu'on doit croire: ſi dis-ie, en prononçant de la ſorte, il eſt infaillible, ou non? & ſi ſon jugement portè & declarè en cet-*

te maniere peut eſtre reformè par un Concile Univerſel. Quod ita latine dicas : [Quæſtio in
„ hoc ſita eſt, num quando Papa in Cathedra
„ Romana loquitur, uti fidelium omnium magiſter, & doctor; re de qua agitur mature
„ expenſa, in variis Congregationibus, in
„ Conſiſtorio ſuo, Conſilio ſuo, ſuaque Suffraganeorum ſuorum, Cardinalium, Doctorumque Synodo; conſultis etiam Univerſitatibus, & invocato publicis ac ſolennibus
„ precibus Spiritus Sancti lumine, Chriſtianos docet univerſos, definit, proponitque
„ toti Eccleſiæ, per Bullam ſeu Conſtitutionem, quid credendum ſit; num inquam ita
„ pronuncians Romæ Pontifex, ſit infallibilis,
„ nec ne; ejuſque judicium ita latum ac declaratum poſſit ab Univerſali Concilio reformari?]

III. Interim tamen a Maimburgo, ejuſque Symmiſtis (qui controverſiæ hujuſce celeberrimæ ſtatum ita exponunt, Pontificeſque iis præmiſſis formulis, ex Cathedra pronunciantes, falli etiam atque errare poſſe contendunt,) ſcire velim, annon in fumum abeant, quæcumque ſubinde nobis occentant, errorum a Romanis Pontificibus admiſſorum exempla; ut errare illos poſſe, imo & erraſſe ſæpe, nobis oſtendant? Quid enim, per fidem numinum! ſi Petrus Romanorum Pontificum primus, Chriſtum (quod objicere illi ſolent) in paſſione ſe noſſe negavit? Quid ſi Marcellinus Pontificum alter, in publica perſecutione ſuppliciis victus, thus idolis adolevit?

vit? Quid ſi Liberius, exilii tædio ſuperatus, Arianæ tandem perfidiæ, & S. Athanaſii damnationi ſubſcripſit? Quid ſi Vigilius trium Capitulorum damnationi diu obſtitit? Quid ſi Honorius, datis ad Sergium Epiſtolis, Monothelitarum errori favere viſus eſt, aut etiam favit? Quid ſi Joannes XXII. in errorem de viſionis beatæ dilatione propendere viſus eſt, propenditque re ipſa? Itane iis in caſibus, aliiſque jactari ſolitis, judicium ſolenne aliquod, quale ipſimet late deſcribunt, tulere laudati Pontifices, ut ad quæſtionem quæ nobis in manibus eſt, exempla hujuſmodi trahi poſſint? Quænam tunc habitæ ſunt ad conſultationem, Cardinalium Epiſcoporum Theologorumque Conſultationes? Quæ celebrata tunc Conſiſtoria? Quæ vocatæ in conſilium ſtudiorum Academiæ? Quæ fuſæ ad divinum Spiritum invocandum, ſolennes ac publicæ preces? Quæ doctrinæ ſanciendæ definiendæque præmiſſa ex forma juris examina? A præſenti igitur inſtituto longe abeunt tot illa errantium, ut ajunt, in fide Pontificum exempla; ſi quo ſenſu debet, ipſique volunt, de Pontificum infallibilitate quæſtio ventiletur. Imo tota jam formula cadunt, ſeque ineptos, atque inſulſos argutatores oſtendunt, qui iis ſolis, aliiſque ſimilibus nituntur exemplis, ut Pontifices, in ferendo de fide moribuſque judicio, errori obnoxios nobis oſtendant.

IV. Nos e contrario Romanorum Pontificum Aſphaliam, ſeu infallibilitatem, qualis ab illius etiam impugnatoribus explicatur,

proludiali momento probamus, nulla unquam arte ſolvendo: Pontificeſque e Sacro tribunali, ſolemniter pronunciantes, hoc eſt, præhabita Eccleſiæ intra Urbis ambitum conſtitutæ conſultatione, (ſeu ut præſens habet uſus, adhibitis ad conſultationem E. E. Cardinalibus, qui Romanum hodie Clerum conſtituunt) in cauſa fidei judicantes, errare omnino non poſſe, ceteroſque in errorem inducere, ineluctabiliter demonſtramus, in hunc ſane modum.

Si Romanus Pontifex, ita ut explicatum eſt, judicans atque pronuncians, erraret in fide, ceteroſque in errorem induceret, Eccleſia quoque Romana, qualis modo deſcripta eſt, in eundem errorem incideret, ceteroſque pertraheret; utpote quæ Pontificis conſentiret errori, eumdemque dato conſilio comprobaret. Porro non poſſe Eccleſiam Romanam, qualis modo deſcripta eſt, errare in fide, ceteroſque in errorem inducere, tota retro profitetur antiquitas; quæ eam *Omnium Eccleſiarum matrem atque magiſtram* ſemper agnovit, *Centrumque unitatis Eccleſiaſticæ* ſemper dixit, *Ad quam omnes Eccleſias neceſſe ſit convenire; Ad quam perfidia acceſſum habere non poſſit; Quam non vincunt ſuperbæ inferorum portæ: Unde Sacerdotalis unitas omnis exorta eſt*. (Quibus loquendi formulis abundant D. Cyprianus Epiſt. 41. 45. 55. S. Irenæus Lib. 7. adverſus hæreſes Cap. 3. S. Hieronymus Epiſt. 75. ad Damaſum, Optatus Milevitanus lib. 2. contra Parmenianum, S. Auguſtinus Epiſt. 162. & in Pſal-

Pſalmo contra partem Donati, S. Bernardus lib. 2. de Conſideratione Cap. 8. Concilium Lateranenſe ſub Innocentio III. Concilium Tridentinum Seſſ. 7.) Ecqua enim forte omnium Eccleſiarum mater atque magiſtra a Deo data, erraret in fide; illa inquam ad quam perfidia acceſſum habere non poteſt? Aut quo fato centrum unitatis Eccleſiaſticæ ab ipſa unitate decideret; illa inquam ad quam omnem Eccleſiam convenire neceſſe eſt? Uti profecto neceſſario decidit, quiſquis ab ea decidit fide, quæ omnium Eccleſiæ membrorum vinculum eſt.

V. Reponet fortaſſe nonnemo, ut ineluctabilis argumenti, ex tota retro antiquitate petiti vim ac robur elidat: Romanam Eccleſiam tot illis titulis a Patribus, & Conciliis honeſtatam, non illam intelligi, quæ Romæ ambitu continetur, ſed illam duntaxat eſſe, quæ toto terrarum orbe diffunditur; quæque Romana & ipſa dicitur communione, non locali circumſcriptione. At inepte prorſus atque inſcite. Quandoquidem non poteſt Eccleſia, ut eſt toto orbe diffuſa, ceterarum, quæ præter ipſam nullæ ſunt, mater dici atque magiſtra: nec poteſt tota Eccleſiæ Univerſitas, peculiarium Eccleſiarum centrum vocitari. Uti profecto lineæ ſimul omnes, peculiaris cujuſque lineæ centrum eſſe non poſſunt: nec poteſt quis ſui ipſius pater eſſe atque magiſter. Ut ſileam, Patres ex citatis bene multos, tacito *Eccleſiæ Romanæ* nomine, *Petri Sedem*, Eccleſiarum omnium matrem at-

que magiſtram, centrumque unitatis Eccleſiaſticæ nuncupare; quo nomine Romanam Eccleſiam Urbis ambitu circumcluſam denotari, nemo non videt, niſi qui in calcaneo oculos geſtat.

Idcirco in Concilio Complutenſi a Sixto IV. confirmato, damnatus eſt Petrus Oxomenſis etiam ut hæreticus, eo quod aſſeruerit *Eccleſiam Urbis Romæ errare poſſe*. Quem item errorem, eodem quoque hæreſis nomine damnavit Sixtus idem in Extravaganti, adverſus eundem Petrum Oxomenſem edita: ut refert Melchior Canus lib. 6. de locis Theologicis Cap. 7. Ex quibus omnibus eam ego conſecutionem elicio: *Ubi Pontifex, Eccleſia Urbis Romæ aſſentiente, conſiliumque dante, pronunciat, errare omnino non poteſt*: aliter cum Pontifice erraret & ipſa.

VI. Annon ergo pugnantia loquuntur primi quos noverim Pontificiæ aſphaliæ ſeu infallibilitatis impugnatores? qui cum Sedem Apoſtolicam, quam occupat Summus Pontifex, Rom,anamque Eccleſiam Urbis finibus concluſam cui ille ſpecialiter præeſt, errare atque a fide deficere non poſſe, fateri cogantur; ne a tota retro antiquitate prædamnati videantur; adhuc tamen Romanos Pontifices etiam ex Cathedra atque ex tribunali, in cauſſa fidei pronunciantes, errare atque a fide deficere poſſe contendunt: iſtaque duo bene cohærere volunt, Pontificem errantem in fide, & Sedem Apoſtolicam Romanamque Eccleſiam in fide conſtantem & permanen-

manentem. Quid hoc quæſo rei eſt? Equidem ſi de Pontifice, privatim, ex ſenſu proprio, & extra tribunal pronunciante loquerentur; ſi de Pontifice, nulla Sedis Eccleſiæque ſuæ habita conſultatione, nullo illius accedente conſenſu, diſputarent; haud ægre concederem, poſſe illa duo cohærere, Pontificem errantem, & Sedem Apoſtolicam ſeu Romanam Eccleſiam, in fide perſeverantem atque conſtantem: quandoquidem eo caſu nullam Apoſtolica Sedes, nullam Eccleſia in errore Pontificis partem habet; atque ita ſtat penitus illibata. Aſt ubi conſulta Sedes, conſulta Eccleſia erranti Pontifici conſilium dat, errorique ipſius præſtat aſſenſum; erret cum Pontifice Sedes oportet, erret Eccleſia. Porro conſulta cenſetur Apoſtolica Sedes, conſulta Eccleſia Romana; dum Eminentiſſimi Patres, qui Romanum Clerum hodie conſtituunt, ceterique Præſules in Conſilium adhibiti ſunt, aſſenſumque dedere ſolenniter & ex formula. Cum ii Sedem Apoſtolicam, Romanamque Eccleſiam repræſentent, ſintque ipſamet Eccleſia Romana docens judicans & pronuncians. Ad eum ſane modum, quo Epiſcopi univerſi in Concilio Oecumenico, una cum Pontifice capite ſuo judicantes ac pronunciantes, univerſam Eccleſiam repræſentant, ſuntque ipſamet Eccleſia univerſa docens atque definiens.

Neque illos a patenti contradictione ac repugnantia excuſat, quod laudant ex Divo Leone Epiſt. 53. ad Anatolium celebre di-

ctum,

ctum, *alind ſunt ſedes, alind ſedentes, ſeu præſidentes in ſedibus:* quo certe nihil verius, nihil certius. Sedes enim nomen eſt officii auctoritatis & dignitatis: Sedens perſonæ nomen eſt, officium auctoritatem, & dignitatem obtinentis. Idque ſignificat unice D. Cyprianus, poſſe qui dignitatem aliquam obtinet, non agere pro officio & dignitate ſua, ſeu recedere ab officio: atque ita poſſe Romanum Pontificem aliquando non agere pro dignitate Pontificia: dum ſcilicet pro privato ſe gerit, atque ex ſenſu proprio definit atque decernit. Quod certe nemo negaverit. Sed quid iſtud ad oleas? Quid ad præſentem quam agimus quæſtionem? *Poſſitne Summus Pontifex ex Cathedra docens, ſeu Sede Apoſtolica Romanaque Eccleſia conſulente & conſentiente, de fide moribuſque judicium ferens, a catholica fide deficere?* Putidæ igitur repugnantiæ convincuntur. Sed hæc ad promulſidem dicta: ad graviora momenta veniendum.

CA-

CAPUT II.

Alterum pro Romani Pontificis infallibilitate momentum petitur, ex Chriſti D. Oratione pro Petro fuſa, in mortis pervigilio.

I. FActum ut narratur in Euangelio Lucæ 22. exponere ſatis eſt, ut momentum probationis alterum eliciatur. Verſabantur Apoſtoli omnes in proximo Fidei amittendæ periculo, propter ſcandalum quod ex Chriſti Domini morte paſſuri erant. Pro uno tamen Petro Chriſtus oravit, ut non deficeret fides ejus, poſſetque converſus ceteros confirmare. *Simon Simon ecce Satanas expetivit Vos ut cribraret quaſi triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando converſus confirma fratres tuos.* Quod quo fine fecerit Dominus, exponit S. Leo Magnus Serm. 3. in anniverſario die Aſſumptionis ſuæ, inquiens; *Commune erat omnibus Apoſtolis periculum de tentatione formidinis; & tamen ſpecialis a Domino Petri cura ſuſcipitur, & pro fide Petri proprie ſupplicatur; tanquam aliorum ſtatus certior ſit futurus, ſi mens principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur, & Divinæ gratiæ ita ordinatur auxilium, ut firmitas quæ per Chriſtum Petro tribuitur, per Petrum Apoſtolis conferatur.* Chri-

Chriſtus autem a Patre ſemper *exauditus eſt pro ſua reverentia*, ut habetur ad Hebræos 5. fateturque ipſemet Patrem alloquens Joannis 11. *Ego ſcio quia ſemper me audis*. Quid ergo inde conſequitur, niſi quod intulit Auguſtinus lib. de Correptione & gratia, Cap. 8. *Cum Chriſti inanis eſſe non poſſet oratio, quid aliud oravit, niſi ut haberet Petrus in fide liberrimam fortiſſimam inviɛtiſſimam perſeverantiſſimam voluntatem?* Porro quod oravit pro Petro Chriſtus D. obtinuitque, pro ejuſdem in Romana Sede Succeſſoribus oravit perinde atque obtinuit; judicio quidem Veterum Patrum Conciliorum atque Pontificum. Ex Chriſti itaque Oratione pro Petro fuſa, Romani Pontificis infallibilitas certa illatione probatur, atque convincitur.

II. Jam Veterum teſtimonia hæc habeto, qui hanc ipſam conſecutionem, Romanæ ſcilicet Sedis, illiuſque Pontificum infallibilitatem atque indeficientiam, ex fuſa a Chriſto D. Oratione collegerunt, atque probarunt.

Agatho R. P. in Epiſtola ad Conſtantinum Imperatorem, quæ in Sexta Synodo Oecumenica lecta probataque eſt, poſt explicatam Eccleſiæ ſuæ fidem adverſus errores tunc emergentes, ita ſubjungit: [Hæc eſt vera fidei „ regula, quam ut in proſperis & in adver„ ſis veraciter tenuit ac defendit hæc ſpiri„ tualis mater imperii veſtri, Apoſtolica Chri„ ſti Eccleſia; quæ per Dei omnipotentis gra„ tiam, a tramite Apoſtolicæ traditionis „ nunquam erraſſe probabitur, nec hæreticis

„ no-

„ novitatibus depravata ſuccubuit: Sed ut ab
„ exordio fidei Chriſtianæ percepit, ab au-
„ ctoribus ſuis Apoſtolorum principibus illi-
„ bata in finem permanet, ſecundum ipſius
„ Domini Salvatoris divinam pollicitationem,
„ quam ſuorum Diſcipulorum principi in Sa-
„ cris Euangeliis fatus eſt; Petre Petre, ec-
„ ce Satan expetivit vos &c. Ego autem ro-
„ gavi pro te ut non deficiat fides tua &c.
„ Conſideret itaque veſtra Clementia, quo-
„ niam Dominus & Salvator omnium, qui fi-
„ dem Petri non defuturam promiſit, con-
„ firmare eum fratres ſuos admonuit; quod
„ Apoſtolicos Pontifices, meæ exiguitatis præ-
„ deceſſores confidenter feciſſe cunctis eſt ma-
„ nifeſtum.]

D. Gregor. M. Epiſt. 7. lib. 2. Regiſtri; *Romana Eccleſia nunquam erravit, nec in perpetuum (Scriptura teſtante) errabit.*

Leo IX. Epiſt. 5. ad Petrum Patriarcham Antiochenum, *Petrus ſolus ille eſt, pro quo ne deficeret fides ejus, Dominus & Salvator aſſerit ſe rogaſſe, dicens, Simon rogavi pro te ut non deficiat fides tua. Quæ venerabilis, & efficax Oratio obtinuit, quod hactenus fides Petri non defecerit, nec defutura creditur in Throno ejus, in ſæculum ſæculi, ſed confirmabit corda fratrum.*

Idem Epiſt. 1. ad Michaelem Patriarcham Conſtantinopolitanum: *Fuit ergo quiſquam tantæ dementiæ, qui Orationem illius, cujus velle eſt poſſe, audeat in aliquo vacuam putare? Nonne a Sede principis Apoſtolorum, tam per eumdem Petrum, quam per Succeſſores ſuos reprobata;*

& convicta atque expugnata ſunt omnium hæreticorum commenta ; & fratrum corda in fide Petri, quæ hactenus nec deficit, nec uſque in finem deficiet, ſunt confirmata?

D. Bernardus Epiſt. 190. ad Innocentium II. Romanum Pontificem, *Oportet ad veſtrum referri Apoſtolatum pericula quæque, & ſcandala emergentia in regno Dei, ea præcipue quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror, ibi potiſſimum reſarciri damna fidei, ubi fides non poteſt ſentire defectum. Cui enim alteri aliquando dictum eſt, Ego pro te rogavi &c. Ergo quod ſequitur, a Petri Succeſſore exigitur, & tu aliquando converſus confirma fratres tuos.*

Canonica Sanctio Cap. *Majores* de Baptiſmo; *Majores Eccleſiæ cauſas, præſertim circa articulos fidei contingentes, ad Beati Petri Sedem referendas intelligit, qui novit Dominum pro eo exoraſſe, ut non deficeret fides ejus.* Hoc eſt, ut non deficeret fides in Sede illius, ad quem fidei cauſſæ ſunt referendæ: alias adducta ratio nulla eſſet.

Innocentius III. Epiſt. 209. ad Patriarcham Conſtantinopolitanum, *Pro Petro Dominus ſe oraſſe fatetur; ex hoc innuens manifeſte, quod Succeſſores ipſius a fide Catholica nullo unquam tempore deviarent, ſed revocarent magis alios, & confirmarent etiam hæſitantes; per hoc ſic confirmandi alios poteſtatem indulgens, ut aliis neceſſitatem imponeret obſequendi.*

Idem Sermone 2. de Conſecratione Pontificis, *Rogavit Chriſtus pro fide Petri, & impetravit, quoniam exauditus eſt pro ſua reverentia.*

Et

Et ideo fides Apoſtolicæ Sedis in nulla unquam turbatione defecit, ſed integra ſemper & illibata permanſit, ut privilegium Petri perſiſteret inconcuſſum.

D. Albertus Magnus in Caput 22. Lucæ: *Ait autem Dominus Simoni, qui & ipſe principalis fuit, (ut per illum confortatio ad alios ordinate derivaretur,) Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua. Hoc argumentum efficax eſt, pro Sede Petri, & Succeſſore illius, quod fides ejus non finaliter deficiat.*

S. Thomas 2. 2. quæſt. 1. art. 10. *Ad illius auctoritatem pertinet editio Symboli, ad cujus auctoritatem pertinet finaliter determinare ea quæ ſunt fidei. Hoc autem pertinet ad auctoritatem Summi Pontificis, ad quem majores & difficiliores Eccleſiæ quæſtiones referuntur, ut dicitur in decretalibus extra de Baptiſmo Cap. Majores. Unde Dominus Lucæ 22., Petro dixit, quem Summum Pontificem conſtituit: Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando confirma fratres tuos. Et ratio hujus eſt, quia una fides debet eſſe totius Eccleſiæ: quod ſervari non poteſt, niſi quæſtio fidei exorta determinetur per eum, qui toti Eccleſiæ præeſt; ut ſic ejus ſententia a tota Eccleſia teneatur.*

Et in Comment. in Matthæum Cap. 16. *Quamvis aliæ Eccleſiæ vituperari poſſint per hæreticos, Eccleſia tamen Romana non fuit ab hæreticis depravata; quia ſupra Petrum erat fundata. Unde in Urbe Conſtantinopoli fuerunt hæretici, & labor Apoſtolorum amiſſus fuit. Sola Petri Eccleſia inviolata permanſit. Unde Lucæ 22. Ego rogavi*

vi pro te ut non deficiat fides tua. Et hoc non ſolum refertur ad Eccleſiam Petri, ſed etiam ad fidem Petri, & ad totam Occidentalem Eccleſiam. Ex quo profecto conſequens eſt, Romanos Pontifices Petri ſucceſſores, quoties cum Eccleſiæ Romanæ conſilio, eaque aſſentiente, in cauſſa fidei judicium ferunt, errare omnino non poſſe. Secus enim, cum errantibus Pontificibus, Eccleſia Romana ſimul erraret, illorum erroribus aſſentiendo, Conſiliumque dando.

S. Bonaventura in expoſitione Euangelii Lucæ Cap. 22. *Rogavi pro te Petre: hic rogavit Dominus, non ut Petrus non caderet, ſed ut non deficeret; quia quamvis ceciderit, reſurrexit. Vel poteſt illud referri ad Eccleſiam Petri, pro cujus fide rogavit Dominus.*

Nicolaus de Lira ad eundem locum. *Ex hoc patet, fidem non deficere uſque ad finem mundi; potiſſime in Eccleſia Romana, quæ a Petro poſt Chriſtum fundata eſt.* Quibus ex locis tum D. Bonaventuræ, tum Lirani, illud plane conſequitur, Pontificem ex conſenſu Eccleſiæ ſuæ Romanæ, cui ſpecialiter præeſt, de fide judicantem, a fide deficere omnino non poſſe.

Gregorius Trapezuntius Oratione de Proceſſione Spiritus Sancti. [Chriſtus poſt myſti-„ cam illam cœnam, quaſi de rebus ſuis diſ-„ ponens, ad Petrum reverſus dixit: Ecce Si-„ mon Satanas expetivit vos, ut cribraret „ quaſi triticum, ſed ego rogavi pro te, ne „ deficiat fides tua. Et attendendum eſt pri-„ vilegium hoc ſoli Petro, & per illum Ec-

„ cle-

„ cleſiæ Romanæ concedi. Unde hoc vero li-
„ quet? Primum quod omnes cribrare voluit
„ Satanas, pro ſolo verò Petro rogatum di-
„ citur. Tum Petro expreſſius præcipitur,
„ converſum confirmare proprios fratres.
„ Quod numquam contigiſſe Petro, ſed illius
„ Succeſſoribus, hiſtoriis traditur. Succeſſori-
„ bus ergo per Petrum demandatur, quod &
„ ſæpiſſime, & ante actis temporibus factum
„ legimus; & noſtra hac ætate, quantum
„ magnus Eugenius ſtudium poſuerit, ut in
„ unum diſperſas Eccleſias redigeret, & na-
„ tionem noſtram in libertatem vindicaret,
„ omnes jam probe tenemus. Hac ratione
„ Romana Eccleſia ſæpius converſa alias con-
„ firmavit, at illam aliæ numquam. Et qua-
„ re? Quia Servator ſoli Romanæ id mune-
„ ris elargitus eſt, cum rogaſſet ut homo, ut
„ non deficeret fides ejus.]

III. Sic ſane Romani Pontifices, Eccleſiæ Patres, Theologi præſtantiſſimi ex fuſa Chriſti Domini pro Petro Oratione, aſphaliæ ſeu infallibilitatis privilegium pro ejuſdem Succeſſoribus colligunt.

Audi tamen cujuſpiam recentioris argutiam, qua hanc ipſam probationem uti futilem nititur enervare. [Chriſtus, inquit ille,
„ Oratione ſua id ut ſummè rogavit obtinuit-
„ que, ut Petri fides, aut ſi mavis Sedis Apo-
„ ſtolicæ, Romanæque Eccleſiæ numquam eſset
„ defectura: at etiamſi Romanus aliquis Pon-
„ tifex hæreſim publice profiteretur, aut a fide
„ Catholica lato ſolenni judicio deficeret, non

„ idcirco Petri, Sediſque Apoſtolicæ, Romanæque Eccleſiæ fides eo in caſu deficeret: cum „ fides illa non in uno Pontifice ſit: alioquin „ intereunte Pontifice, fides Eccleſiæ Sediſque „ Apoſtolicæ interiret; Sedeque Petri vacante „ vacaret & fides, nec ultra vigeret. Ex Chriſti itaque oratione perperam colligitur Romanorum Pontificum infallibilitas.]

Quis ſophiſma non videat variis infartum æquivocis? Quod enim principii loco ponitur, *Chriſtum ut ſumme rogaſſe, ut Petri fides numquam eſſet defectura;* non ſic tantum debet accipi, ut non eſset ſimpliciter & abſolute defectura fides, ſed ut non eſset defectura in Petro ipſo; hoc eſt, rogavit Chriſtus ut Petrus numquam eſset fidem amiſsurus. Cujus quidem ratio duplex eſt. 1. Quia Chriſtus pro Petro oravit, ut non deficeret fides ejus, ad hoc ſcilicet ut poſset & ille confirmare in fide fratres ſuos, unde continuo addidit Chriſtus, *& tu aliquando confirma fratres tuos:* Porro niſi Petri fides conſtanter & immobiliter in ipſo manſura fuiſset, ſed illam aliquando eſset amiſsurus, non potuiſset, quo caſu fuiſset amiſsa, fratres ſuos in ea confirmare: Chriſtus igitur pro Petro oravit, ut numquam fides in Petro ipſo defectura eſset, ſeu ut numquam ipſe fidem eſset amiſsurus. 2. Quia Oratio Chriſti pro Petro ſpecialiter fuſa dicitur in Euangelio, *Rogavi pro te ut non deficiat fides tua:* at ſi ad id tantum Chriſtus oraſset, ut ſimpliciter & abſolute fides non deficeret in Eccleſia, ita

ta-

tamen ut deficere poſset in Petro; non eſſet Oratio pro Petro ſpecialiter fuſa, ſed potius pro ſolo Eccleſiæ corpore: oravit itaque Chriſtus, ut numquam fides defectura eſset in Petro, ejuſque ut Patres explicant Succeſsoribus. Alterum quod additur, *ſi Romanus aliquis Pontifex a fide Catholica lato ſolenni judicio deficeret, non propterea deficeret Petri fides*, perinde æquivocum eſt. Non deficeret quidem fides ſimpliciter & abſolute, deficeret tamen in errantis Pontificis animo, ut etiam ipſe fratres in fide confirmare non poſset: quod tamen ne umquam contingeret, Chriſtus oravit. Quare quod errante Romano Pontifice, fides Eccleſiæ eſſet defectura, non inde eſt, quod fides Eccleſiæ in uno Pontifice ſit; (ecquis enim id ſomniavit?) ſed quod Romanus Pontifex publice ſolenniter ex Cathedra docens, accedente Eccleſiæ ſuæ Romanæ conſenſu, regula vivens ſpiranſque cenſeatur fidei Eccleſiæ toto orbe diffuſæ; quæ ſi forte falleret, ceteros traheret in errorem, aut certe periculo committeret longe graviſſimo.

Non me fugit importunos nonnullos cavillatores, huic noſtro producto momento opponere ſolitos: Petrum, pro cujus fide Chriſtus in mortis ſuæ pervigilio Patrem oravit, eundem ipſum paulo poſt abnegaſse, fidemque idcirco in illum protinus amiſiſse. Sed non eſt hujus loci ſtultæ cavillationis depulſio; erit, ubi objecta nobis errantium Pontificum exempla diluemus Cap. 7. Ad

præſens hoc dico tantum : qui ſic argutantur , aut Chriſtum , qui ſe pro fide Petri , ne deficeret , oraſse dixit , mendacem faciunt ; aut Chriſti orationem a Patre ſuo rejectam , ac plane futilem volunt , quod utrumque blaſphemum eſt.

CA-

CAPUT III.

Tertium ex Chriſti Domini pollicitatione Petro facta petitur argumentum, pro R. Pontificis infallibilitate.

I. POllicitatio a Chriſto D. Petro facta; dum eum Eccleſiæ caput ac præſidem dedit, ſic ſe habuit, Matt. Cap. 16. Cùm Chriſto Diſcipulos interroganti, quem illi ipſum eſſe dicerent, Petrus omnium nomine reſpondiſſet, *Tu es Chriſtus filius Dei Vivi*, vicem illi rependit Dominus, *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam*. Quo dicto futurum adpromiſit, non ſolum ſupra Petrum, uti ſolidiſſimam petram, Eccleſiam ædificatum iri; verum etiam portas inferi, errores nimirum, & hæreſes, adverſus Petrum, myſticam illam petram, nunquam eſſe prævalituras.

Aberrant quippe quàm longiſſime, qui poſtrema Chriſti Domini verba, *& portæ inferi non prævalebunt adverſus eam*, ad ſolam Eccleſiam referri volunt, (quaſi in eam ſolam prævalituræ non eſſent hæreſes,) non item ad myſticam illam petram, ſupra quam fundanda erat Eccleſia. Repugnant quippe Patres tam ſiniſtro interpretamento; qui hæc ipſa

verba ad utramque pariter retulerunt, Petram ſcilicet Myſticam, & Eccleſiam; inferique portas in neutram unquam prævalituras docuere.

Sic certe Origenes, homilia in Caput 16. Matthæi, *Neque adverſus petram, ſuper quam Chriſtus ædificavit Eccleſiam, neque adverſus Eccleſiam portæ inferi prævalebunt.*

S. Auguſtinus in Pſalmo contra partem Donati, *Numerate Sacerdotes, vel ab ipſa Petri Sede, & in ordine illo Patrum, quis cui ſucceſſit videte. Ipſa eſt petra, quam non vincunt ſuperbæ inferorum portæ.*

S. Epiphanius in Anchorato, *Petrus Spiritum S. nobis patefecit. Sic enim qui inter Apoſtolos primus eſſet, conſentaneum erat: ſolidæ inquam illi petræ, ſupra quam Eccleſia fundata eſt, & cui portæ inferi non prævalebunt.*

S. Leo Epiſt. 54. ad Marcianum Imperatorem; *Præter illam petram, quam Dominus in Eccleſiæ fundamento poſuit, ſtabilis erit nulla conſtructio.*

Et Epiſt. 75. ad Leonem Auguſtum, *Cum Petrus ex Domini voce audierit; Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam; quis eſt niſi Antichriſtus aut diabolus, qui pulſare audeat inexpugnabilem hujus petræ firmitatem?*

S. Gregorius Magnus lib. 6. Regiſtri Epiſt. 37. *Quis neſciat Sanctam Eccleſiam in Apoſtolorum principis ſoliditate fundatam, cui dictum eſt, Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam?*

Quamquam quid Patrum ſuffragia congerun-

runtur, ut res quæ patet ipſa per ſe ſe, demonſtretur: non prævalituras ſcilicet portas inferi in myſticam illam fundamenti petram, ex quo non ſunt in Eccleſiam prævalituræ? Cum enim diruto fundamento neceſſe ſit ruere ædificium; prævalerent utique in Eccleſiam portæ inferi, ſi in petram, cui ſuperſtructa eſt, prævalerent.

II. Nunc ergo Oraculo Chriſti Domini bona in luce poſito, & a malignis interpretamentis liberato, invictum inde, ad Romani Pontificis Aſphaliam, ſeu infallibilitatem comprobandam, elicitur argumentum hoc. Ex quo Petrus, ex Chriſti Domini pollicitatione, myſtica fundamenti Eccleſiæ petra factus eſt, contra quam portæ inferi, errores nimirum & hæreſes prævalere non poſſent, inſuperabili fidei robore, ſoliditate, firmitudine donatus eſt, ut a fide nunquam poſſet excidere: (in quo certe infallibilitatis privilegium Theologi ponunt:) Porro eamdem quam Petrus habuit, ex Chriſti D. pollicitatione, in fide conſtantiam, ſoliditatem, & firmitudinem, Petri ſucceſſoribus Sedique Apoſtolicæ tribuunt Patres, & utriuſque Eccleſiæ cum græcæ tum latinæ Doctores; eamdemque ſuperiorum ſæculorum Pontifices ſibi arrogant, Eccleſia ipſa conſentiente atque plaudente. Quidni ergo & nos, hoc idem infallibilitatis privilegium Summis Pontificibus adſcribamus?

Audiamus itaque Patres Doctoreſque; audiamus & Veteres Romæ Pontifices, in eandem

dem ſententiam conſpirantes. Ac primo quidem Auguſtinus loco paulo ante laudato, *Sacerdotes in ipſa Petri Sede, & in Patrum ordine ſibi ſuccedentes, petram ipſam eſſe ait, quam non vincunt ſuperba inferorum portæ*. Ecqui quæſo Sacerdotes illi ſunt, niſi Romani Pontifices, quibus privilegium adjudicat Sanctiſſimus Doctor?

S. Cyprianus lib. de unitate Eccleſiæ, *Qui cathedram Petri ſupra quam fundata eſt Eccleſia deſerit, quomodo de Eccleſia ſe eſſe confidit?* Et Epiſt. 55. ad Cornelium, *Cathedra Petri Eccleſia principalis, unde unitas Sacerdotalis exorta eſt..... Romani quorum fides Apoſtolo prædicante laudata eſt, ad quos perfidia acceſſum habere non poteſt*.

S. Leo Serm. 2. in Anniverſario aſsumptionis ſuæ: *Soliditas illius fidei, quæ in Apoſtolorum principe eſt laudata, perpetua eſt: & ſicut permanet quod in Chriſto Petrus credidit, ita permanet quod in Petro Chriſtus inſtituit*.

Simplicius Rom. Pontifex Epiſt. ad Acacium, quam refert ac probat Gelaſius alter R. P. *Qua ratione aliis Sedibus deferendum erit, ſi primæ beatiſſimi Petri Sedi antiqua, & vetuſta reverentia non defertur? per quam omnium Sacerdotum dignitas ſemper eſt roborata atque firmata, trecentorum decem & octo Patrum invicto, & ſingulari judicio, vetuſtiſſimus judicatus eſt honor; utpote qui Domini recordabantur ſententiæ, Tu es Petrus & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*.

Poſseſsor Epiſcopus Africanus in Relatione

ne ad Hormiſdam R. P. *A quo magis eſt nutantis fidei ſtabilitas expectanda, quam ab ejus Sedis præſide, cujus primus Rector a Chriſto audivit, Tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam?*

Joannes Patriarcha Conſtantinopolitanus, in Profeſſione fidei ad Hormiſdam R. P. *Non poteſt Domini Jeſu Chriſti prætermitti ſententia dicentis, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Hæc quæ Petro dicta ſunt, vera probantur effectu; quia in Sede Apoſtolica inviolabilis ſemper Religio cuſtoditur...... In Apoſtolica Sede eſt integra Chriſtianæ religionis & perfecta ſoliditas.*

Philippus presbyter, Sedis Apoſtolicæ Legatus in Concilio Epheſino interloquens actione 3. *Nulli dubium, imo ſæculis omnibus notum eſt, quod Sanctus Beatiſſimuſque Petrus Apoſtolorum princeps, & caput, fideique columna, & Catholicæ Eccleſiæ fundamentum, a Domino noſtro Jeſu Chriſto Salvatore humani generis & redemptore claves Regni accepit, ſolvendique ac ligandi peccata poteſtas ipſi data eſt; qui ad hoc uſque tempus in ſuis Succeſſoribus vivit, & judicium exercet. Hujus itaque ſecundum ordinem ſucceſſor, & locum tenens Beatiſſimus Papa noſter Cæleſtinus Epiſcopus, Nos ipſius præſentiam ſupplentes ad hanc Synodum miſit.*

Sophronius Patriarcha Jeroſolymitanus Epiſt. ad Dorenſem Epiſcopum. *In Apoſtolica Sede orthodoxorum dogmatum fundamenta conſiſtunt.*

Sergius Epiſcopus Cypri Epiſt. ad Theodorum,

rum, quæ lecta, & probata eſt in Concilio Lateranenſi ſub Martino I. *Firmamentum fidei fixum & immobile poſuit Chriſtus Apoſtolicam veſtram Sedem. Tu es enim, ſicut divinum veraciter pronunciat verbum, Petrus, & ſuper fundamentum tuum Eccleſiæ columnæ confirmatæ ſunt. Tibi & Claves Cœlorum commiſit, Tu profanarum hæreſeon deſtructor exiſtis, Tu princeps & doctor Orthodoxæ & immaculatæ fidei.*

Ignatius Patriarcha Conſtantinopolitanus, in Epiſt. ad Nicolaum primum, quæ extat in actis octavæ Synodi Oecumenicæ. [In membris Chriſti Dei & Salvatoris omnium, „ Capitis ac Sponſi Catholicæ & Apoſtolicæ „ Eccleſiæ, unum tantum ac ſolum ſelectum „ ac univerſaliſſimum medicum, tuam nempe „ fraternam paternamque Sanctitatem, ſupre„ mum ac fortiſſimum Dei verbum conſtituit: „ quum Petro ſupremo ſanctiſſimoque Apo„ ſtolorum vertici dixit, Tu es Petrus, & ſu„ per hanc petram ædificabo Eccleſiam meam „ &c. Hujuſcemodi enim beatas voces non „ ſoli Apoſtolorum principi, privata quadam „ ſorte tranſcripſit & aſſignavit; ſed per i„ pſum ad omnes Romanæ Sedis Pontifices „ illi ſucceſſuros tranſmiſit. Hinc retro olim„ que ſemper, quum hæreſes & ſchiſmata „ pullularunt, noxias illas herbas & zizania „ Sedis Apoſtolicæ veſtræ ſucceſſores extirpa„ runt.]

Beſſarion Patriarcha Conſtantinopolitanus, in Epiſtola encyclica ad omnes ſui Patriarchatus Epiſcopos: *Si doctorum veſtrorum libros evol-*

evolveritis, invenietis Eccleſiam Romanam ſupra ceteras omnes poteſtatem habere, & ita univerſæ præeſſe Eccleſiæ, ut abſque ejus auctoritate nulla prorſus Eccleſiaſtica quæſtio ſolvi, nullum dogma concludi poſſit aut debeat..... Hæc fidem Petri tenet & prædicat: hæc ſola eſt, adverſus quam portæ inferi non prævalebunt.

Hæc porro de Eccleſia Romana dici, non ut eſt toto orbe diffuſa, ſed ut eſt Urbis concluſa finibus, inde fit manifeſtum; quod de Eccleſia Romana ſit ſermo, quæ *ſupra ceteras omnes poteſtatem habet*: Eccleſia autem ut eſt toto orbe diffuſa, poteſtatem ſupra ceteras non habet, cum præter illam ceteræ non ſint.

CAPUT IV.

Ex univerſali cura paſtorali Petro demandata quartum momentum elicitur, ad Romanorum Pontificum Aſphaliam comprobandam.

I. UNiverſalem paſcendi Dominici gregis curam Petro demandatam narrat dilectus Apoſtolus in Euangelio Cap. 21. Ubi Chriſtus brevi aſcenſurus ad Patrem, Petrum his verbis legitur conveniſſe: *Simon Joannis diligis me plus his?* Quod cum ille ſecundò, ac tertiò rogaſſet, iſque toties reſpondiſſet, *Tu ſcis Domine quia amo te;* toties ille ſubjunxit, *Paſce agnos meos .... paſce oves meas*. Quo ex loco ita licet in gratiam Pontificiæ infallibilitatis diſputare.

Petrus a Chriſto Domino datus eſt Paſtor univerſali Eccleſiæ, agnorum ſcilicet & ovium, hoc eſt, ut Patres interpretantur, ſimplicium fidelium atque rectorum, ſeu Epiſcoporum; ut Eccleſiam paſceret univerſam verbo doctrinæ. Id porro aptè fieri nequibat, ſi & ipſe falli in doctrina fidei potuiſſet. Sic enim gregem univerſum in paſcua duxiſſet veneno imbuta, cæcuſque cæcos ſecum duxiſſet univerſos. Debuit autem & hoc privilegium ad illius Succeſſores extendi, quibus eadem incumbit cura paſcendi. Cum

enim

enim Domini grex, ſeu Eccleſia, ad finem uſque Mundi ſit duratura, debent & Petri Succeſſores ad finem uſque Mundi univerſam Eccleſiam paſcere verbo doctrinæ.

II. Nec obeſt ſi dixeris, Ceteros etiam Apoſtolos, Eccleſiæ paſtores a Chriſto perinde eſſe datos; imo & Epiſcopos univerſos, Chriſti gregem verbo doctrinæ debere paſcere; quin idcirco colligere inde liceat, illos in doctrina fidei errare non poſſe. Non id inquam obeſt. Duplex quippe diſcrimen eſt: Primum, quod Petrus agnos & oves, ceteri oves tantum paſcere debeant: Romanus Pontifex gregem univerſum, Epiſcopi gregis partem tantum, quæ illis obtigit, paſcere & erudire teneantur. Alterum, quod Petrus aut Pontifex, paſtor ſupremus ſit; Apoſtoli ceteri, illorumque maxime ſucceſſores Epiſcopi, paſtores ſint Eccleſiæ ſubalterni. Hinc ratio oritur duplex, cur in Petro Romaniſque Pontificibus, infallibilitas in fide deſideretur omnino, non itidem in Epiſcopis. Primò, quia error Epiſcoporum, ſi quis forte contingat, facile poteſt a Summo Pontifice, qui doctor illis ac Magiſter eſt, emendari, ac etiam caſtigari; grexque averti, ne ad infecta veneno paſcua, ab errante Epiſcopo propoſita deducatur. Secundò quia error Epiſcopi in errorem non traheret univerſam Eccleſiam, ſed eam dumtaxat illius partem, quam paſcendam accepit.

III. Hujus vim argumenti probant Eccleſię Pa-

Patres, Romanique Pontifices, qui ex hac, ipſa univerſali paſcendi Domini gregis cura, non Petro tantum, ſed & illius Succeſſoribus a Chriſto commiſſa, Romanorum Pontificum firmam & immobilem in fide, qua paſcere gregem debeant, conſtantiam collegerunt. Qua ſcilicet factum eſt, ut nuſquam hæreſibus ſuccumberent, nuſquam a tramite traditionis Apoſtolicæ deviarent, catholicam religionem perpetuò foverent, fidei veritatem quærentibus traderent: quæ veræ certæque Pontificiæ infallibilitatis notæ ſunt, de qua quærimus in præſenti; quamque Petrus ipſe ſua velut in Sede vivens, ſuorumque Succeſſorum ore loquens, etiamnum exercet.

S. Petrus Chryſologus in Epiſtola ad Eutychetem, quæ refertur 1. parte Concilii Chalcedonenſis num. 15. *In omnibus hortamur te frater honorabilis, ut his quæ a Beatiſſimo Papa Romanæ Civitatis ſcripta ſunt, obedienter attendas. Quoniam Beatus Petrus, qui in propria Sede & vivit & præſidet, præſtat quærentibus fidei veritatem. Nos enim pro ſtudio pacis & fidei, extra conſenſum Romanæ Civitatis Epiſcopi, cauſas fidei audire non poſſumus.*

Simplicius R. P. Epiſt. 4. ad Zenonem Imperatorem. *Perſtat in Petri Succeſſoribus eadem Apoſtolica norma Doctrina, cui Dominus totius curam ovilis injunxit: cui ſe uſque in finem ſæculi minime defuturum, cui portas inferi nunquam prævalituras eſſe promiſit; cujus ſententia quæ ligarentur in terris, ſolvi teſtatus eſt non poſſe nec in Cœlo.*

D. Hie-

D. Hieronymus, Epiſtola ad Damaſum de Expoſitione Symboli: *Sancta Romana Eccleſia, quæ ſemper immaculata manſit, & Domino providente, & B. Petro opem ferente, in futuro manebit, ſine ulla hæreticorum inſultatione, firma & immobilis omni tempore in fide perſiſtet.*

In Decreto Cauſa 24. quæſtione 1., Can. *a Recta: Hæc Sancta & Apoſtolica mater omnium Eccleſiarum Chriſti Eccleſia, per Dei omnipotentis gratiam, a tramite Apoſtolicæ traditionis numquam erraſſe probatur; nec hæreticis novitatibus depravata ſuccumbit; ſed ut in exordio normam fidei Chriſtianæ percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolorum Chriſti principibus, illibata in æternum manet.*

Ibidem Can. *Memor ſum*, eadem cauſa & quæſtione: *Memor ſum, me illius nomine Eccleſiæ præſidere, cujus a Domino Jeſu Chriſto eſt confeſſio glorificata, & cujus fides nullam hæreſim unquam fovit.*

Qui quidem Canones, etſi ex apocryphis Lucii I. & Sixti II. Epiſtolis ſumpti ſint, Legis tamen Eccleſiaſticæ vim habent.

Ex his ergo, quæ hactenus ab hujus diſputationis exordio ſunt dicta, multiplicique Patrum ſuffragatione confirmata, illud in ſumma conficitur: infallibilitatem in fide Petro datam eſſe & Eccleſiæ ſimul: imo in Petro tamquam in capite datam eſſe Eccleſiæ tamquam corpori; quia Petrus univerſam repræſentabat Eccleſiam: quin etiam Petro propter Eccleſiam datam eſſe, Capiti ſcilicet propter corpus. Quare nec Petri illiuſque Succeſſo-

Digitized by Google

ceſſorum infallibilitas, Eccleſiæ infallibilitatem excludit; nec Eccleſiæ infallibilitas, Petri illiuſque Succeſſorum infallibilitati adverſatur: ſed ſtant ambæ ſimul, juvantque ſe mutuo.

C A.

Digitized by Google

CAPUT V.

Quinta, pro Pontifice falli, & falle-re neſcio, probatio petitur, ex Clementis VI. fidei formula Armenis exhibita.

I. FActum compendio reddere ſatis eſt, ut fuſe fertur ab Oderico Raynaldo in Annalibus ad annum 1346. & 1351. Cum Armenorum *Catholicus*, ſeu Patriarcha, Præſulesque ceteri, veteres errores, juxta formulam a Benedicto XII. præſcriptam ejuraſſent; Eccleſiamque Romanam ſolam eſſe Catholicam, ſolumque Romanum Pontificem plenitudinem poteſtatis habere profeſſi eſſent; Clemens VI. de illorum ſalute pie ſollicitus, explicatiorem primatus Pontificii profeſſionem ab eis exegit, datis ad eoſdem Epiſtolis, quibus illos de quatuordecim doctrinæ Capitibus interrogabat, ſubſcriptionemque poſtulabat, ſi vellent Romanæ Eccleſiæ integre conſociari. Horum quintum ſic habebat: *Si credidiſti & credis, quod in tantum fuerit, ſit, & erit ſuprema, & praeminens auctoritas & juridica poteſtas Romanorum Pontificum, qui fuerunt, noſtri qui ſumus, & illorum qui in poſterum erunt; ut a nemine judicari potuerint, potuerimus, neque in poſterum poterunt; ſed ſoli Deo judicandi ſervati fuerint, ſervemur, &*

 ſerva-

ſervabantur : Et quod a Sententiis & judiciis noſtris non potuerit , neque poſſit , neque poterit ad aliquem judicem alium appellari ? Decimum tertium ſic afferebatur : *Si credidiſti , & adhuc credis , ſolum Romanum Pontificem in dubiis emergentibus , circa fidem catholicam , poſſe per determinationem authenticam , cui ſit inviolabiliter adhærendum , finem imponere : & eſſe verum & Catholicum , quidquid ipſe auctoritate clavium ſibi traditarum a Chriſto , determinat eſſe verum ; & quod determinat eſſe falſum & hæreticum , tale ſit cenſendum ?*

Ad rectam ergo primatus Pontificii profeſſionem pertinere cenſuit Clemens VI. quod in ferendo de fide judicio, falli & fallere neſcius credatur Romanus Pontifex ; idemque Conciliis Oecumenicis auctoritate ſuperior agnoſcatur . Quandoquidem infallibilis ille eſt, Conciliiſque auctoritate atque juriſdictione ſuperior , qui & a Deo ſolo judicari poteſt , & cujus de fide lata judicia poſtrema ſunt, inviolabiliterque ab omnibus amplectenda , adeo ut nulla poſſit interponi ad ſuperiorem judicem appellatio .

II. Mirum quantum ea fidei profeſſio a Clemente VI. Armenorum Catholico, ceteriſque illorum Præſulibus exhibita , adverſæ ſententiæ vindices male torqueat . Natalis Alexander eo in ordine primus , in ſynopſi Hiſtoriæ Sæculi decimi tertii & decimi quarti Cap. 2. Art. 4. Scholio 1. nihil quod tam diſertæ teſtificationi reponeret melius habuit , quam bina illa Clementinæ profeſſionis capita ſu-

pra

pra laudata indigere explicatione, ne doctrinæ ſacræ facultatis Pariſienſis, & Eccleſiæ gallicanæ repugnent: in quibus cum fuiſſet olim educatus Clemens VI. Gallus ſcilicet ipſe, & doctor Pariſienſis, tam alte tamque favorabiliter de Romani Pontificis infallibilitate, illiuſque ſupra Synodos Oecumenicas eminentia ſentire non potuit. Tantum ſcilicet in omnium animis valuit præconcepta dudum opinio, Eccleſiam gallicanam, & Pariſienſem Academiam, omni retro ætate de gemina illa Sedis Apoſtolicæ prærogativa minus digne ſenſiſſe, ut etiam fabulam hanc principii loco ponant Scriptores hiſtorici hujus ævi ſummi, & extra omnem diſputationis aleam putent!

Ut ergo falſam illam ex hominum animis mentem avellam, ſimulque Pontificiæ indeficientiæ privilegium nova momentorum congerie probem magis atque confirmem; facturum me operæ pretium exiſtimavi, ſi diſtincta hiſtorica Narratione, rebuſque a prima origine ductis, planum fecero; Eccleſiam Gallicanam ſimulque Academiam Pariſienſem, Romanorum Pontificum in ferendo de fide judicio infallibilitatem, omni retro ætate agnoviſſe probaſſe defendiſſe; nec niſi ab annis circiter quinquaginta in contrariam ſententiam conceſſiſſe.

III. Quod dum ago peculiari in Appendice, ad hujus opuſculi calcem addita; non eſt cur hic diu morer alterum quod quæſivit effugium Alexander, ut hoc idem Cle-

mentis VI. teſtimonium enervaret. Quum nimirum obſervat, Clementem VI. ſe ipſum infallibilem minime cenſuiſſe; qui Diplomate dato ſeptimo Idus Decembris anno 1351. hoc extremæ voluntatis ſuæ teſtamentum condidit: [Quamvis ille pius omnium Conditor & Re-
„ demptor in ſe ſperantem informet, & di-
„ rigat actiones, & mentis noſtræ tenebras
„ luce ſuæ veritatis illuſtrans, eas ab invio
„ præſervet erroris: quia tamen quandiu car-
„ nis hoc velamine tegimur, antiqui hoſtis,
„ cum quo nobis aſſidua pugna eſt, dolos &
„ artes ſic confutare non poſſumus, quin in-
„ terdum ex carnis fragilitate peccemus. Nos
„ qui inter peccatores peccator viximus,
„ infirmitatem noſtram pœnitentiæ paſſibus
„ metientes, ſi qua dudum in minoribus
„ conſtituti, & poſtquam ad faſtigium Apo-
„ ſtolicæ Dignitatis divina bonitas dignan-
„ ter potius quam digne provexit, Nos diſ-
„ putando legendo prædicando, aut aliàs,
„ contra Catholicam veritatem, & fidem,
„ vel bonos mores, ex lapſu linguæ præci-
„ pitanter forte protulimus; revocamus, &
„ volumus pro revocatis haberi, & ea o-
„ mnia Apoſtolicæ Sedis auctoritati ſubmit-
„ timus, & ſupponimus corrigenda.] Quibus reponere ſatis ſit brevi verbo, nihil id laudatis fidei profeſſionis articulis repugnare. Cum illic Romanos Pontifices infallibiles habendos dixerit Clemens, quoties *per determinationem authenticam, & ex clavium ſibi a Chriſto traditarum auctoritate*, fidei controverſias diri-

Digitized by Google

dirimendas aggrediuntur: iſthic vero errori ſe obnoxium fateatur, dum *extra tribunal* de ſacris divinisque rebus *præcipitanter & labente lingua* loqueretur. Quæ res a controverſia noſtra quam longiſſime abeſt.

Digitized by Google

CAPUT VI.

Romani Pontificis, in judicandis fidei morumque quæſtionibus, Aſphalia ſeu infallibilitas invictis rationibus demonſtratur.

I. RAtio prima & invicta ſic habet. Poſtremum in cauſſis fidei Tribunal, in quo ſcilicet jure ſummæ & ultimæ cognitionis judicantur, infallibile debet eſſe: quandoquidem veritati fidei ultimo judicatæ atque deciſæ falſum ſubeſſe non poteſt, ex ſententia Theologorum omnium. Porro hujuſmodi eſſe Romani Pontificis tribunal, inde liquet, quod ab eo appellare nemini liceat, ubi fidei quæſtio deciſa eſt; nullumque tribunal extet, ad quod poſſit fieri provocatio, ut cauſſa inibi retractetur. Ita Romani Pontifices Innocentius & Gelaſius, uterque ſui nominis primus; quorum effata retulit ſuoque calculo comprobavit Nicolaus I. in Epiſtola 8. ad Michaelem Imperatorem, his verbis:

[Patet profecto, Sedis Apoſtolicæ, cujus „ auctoritate majus non eſt, judicium, a ne- „ mine fore retractandum: Neque cuiquam „ de ejus liceat judicare judicio. Juxta quod „ Innocentius Papa Rufo & ceteris Epi- „ ſcopis per Theſſaliam conſtitutis ſcribens „ ait:

Digitized by Google

„ ait: Nemo unquam Apoſtolico culmini „ de cujus judicio non licet retractari, manus obvias audacter intulit; Nemo in hoc „ rebellis extitit, niſi qui de ſe voluit judicari. Et Beatus Papa Gelaſius, nec de „ ejus judicio, ideſt, Romanæ Eccleſiæ, Canones unquam præceperunt judicari; Sententiamque illius conſtituerunt non oportere diſſolvi; cujus potius ſequenda Decreta mandaverunt .... Ipſi ſunt canones, qui „ appellationes totius Eccleſiæ ad hujus Sedis „ examen voluerunt deferri: ab ipſa vero „ nuſquam prorſus appellari debere ſanxerunt: ac per hoc illam de tota Eccleſia „ judicare, ipſam ad nullius commeare judicium.

II. Ita etiam Eccleſiæ Patres, quorum vice unus audiendus eſt Auguſtinus; qui judicium Romani Pontificis, in cauſſa fidei, finale Eccleſiæ judicium exiſtimavit; quo ſemel lato, nullum aliud etiam Oecumenici Concilii judicium peti jure poſſit. Totum id in cauſſa Pelagianorum videre fuit. Statim atque Innocentii I. judicium Romæ latum, ad Pelagianæ hæreſis damnationem, in Africam perlatum eſt, Auguſtinus pro concione ad populum dixit, *Reſcripta a Sancta Sede Apoſtolica venerunt, cauſſa finita eſt, utinam & error finiatur*. Et lib. 7. contra Julianum Cap. 1. Pelagianos alloquens, *Non amplius vobiſcum agendum eſt*, inquit, *quantum ad jus examinis pertinet, niſi ut prolatam de hac re ſententiam cum pace ſequamini*. Et Epiſt. 153. *Pe-*

lagius & Cœleſtius a duobus venerabilibus Antiſtitibus Apoſtolicæ Sedis, Papa Innocentio, & Papa Zozimo damnati, niſi correcti egerint pœnitentiam, toto Chriſtiano orbe pellendi ſunt. Quid plura? lib. 4. ad Bonifacium Cap. ultimo, eoſdem Pelagianos, tanquam lupos turbulentos & inquietos inſectatur, quòd a duobus illis Romanis Pontificibus damnati, generale totius Orientis & Occidentis Concilium dari ſibi poſtularent, ut eorum cauſſa ultimo judicaretur. *Hanc gloriam Pelagiani captare intelliguntur, ut propter illos Orientis & Occidentis Synodus congregetur. Orbem quippe catholicum, quoniam Domino eis reſiſtente pervertere nequeunt, ſaltem commovere conantur. Cum potius vigilantia & diligentia paſtorali, poſt factum illis competens ſufficienſque judicium;* (nempe ab Innocentio & Zozimo) *ubicumque iſti lupi apparuerint, conterendi ſint, ſive ut ſanentur atque mutentur, ſive ut pro aliorum ſalute vitentur.*

III. Ita demum Canonica ratio probat, non una ſed multiplex; non poſſe ſcilicet fidelem quemquam, a judicio Summi Pontificis, ad Concilium etiam Oecumenicum appellare. 1. In cauſſa appellationis, appellans a poteſtate & juriſdictione ejus a quo fit appellatio, eximitur: At in nullo caſu poteſt quis a juriſdictione & poteſtate Romani Pontificis eximi: alioquin non eſſet amplius illius ovis, ac per conſequens nec fidelis de Eccleſia: Cum Chriſtus illi, in perſona D. Petri, in quoſcumque fideles Chriſtianos dederit poteſtatem

ſtatem his verbis, *paſce oves meas*, *paſce agnos meos*. 2. Per appellationem recedit appellans ab obedientia ejus a quo appellat: atqui nulli fideli Chriſtiano, in quacumque dignitate ſit conſtitutus, ab obedientia Summi Pontificis recedere licet: Nulli ergo a judicio Summi Pontificis appellare licet. 3. Judex, a cujus judicio provocatur, judicem ad quem ſit provocatio parti appellanti dare ac deſignare non debet; ſic enim ageret in ſe ipſum, abiretque in rem judicatam, contra communem juris regulam: atqui ſolius Pontificis Romani eſt, Concilia Oecumenica indicere, congregare & confirmare, eorumque decretis robur tribuere; igitur non poteſt a judicio Romani Pontificis ad Concilium generale provocari. Atque adeo judicium Pontificium poſtremum eſt in Eccleſia, ſummæque & ultimæ cognitionis jure fruitur; eſtque, ex neceſſaria atque legitima conſecutione, ſe ipſo infallibile, ac prorſus irreformabile.

IV. Ratio altera Aſphaliæ Romanorum Pontificum, in ferendo de fide moribuſque judicio, hæc eſt, adverſæ Sententiæ abſurditatem & repugnantiam aperiens. Si Romani Pontificis judicium, ſolenniter & ex tribunali latum, ſe ipſo indeficiens & irreformabile non eſt, ſed tunc tantum dum illi univerſalis Eccleſiæ conſenſus accedit; licebit unicuique privato interius mentis obſequium judicio Pontificio denegare, donec conſenſum illum acceſſiſſe noverit. Quandoquidem in mate-

materia fidei, nemo interius mentis obſequium præſtare debet, niſi auctoritati, quam noverit infallibilem; cum id præcipuum fides habeat, quod falſum illi ſubeſſe non poſſit. Porro abſurdum, ac etiam impium eſt, animo fingere, debere unumquemque privatum, eum univerſalis Eccleſiæ conſenſum expectare. Cum enim vera Chriſti Eccleſia toto ſit terrarum orbe diffuſa; nec minus ad illius unitatem pertineant Eccleſiæ quæcumque peculiares, quæ ſunt ultra Garamantas & Indos, quàm quæ ſunt intra Europam conſtitutæ; quot annos (per Deum fidem!) expectandum erit privato fideli, puta Gallo, aut ſi mavis Hiſpano, ut ille univerſi Orbis Chriſtiani conſenſus accedat, imo ut acceſſiſſe cognoſcat? Qua tandem accepta notitia, ex juſto motivo teneatur, interius mentis obſequium præſtare fidei veritati, judicio Pontificio definitæ.

V. Audio qui reſponant, ſatis eſſe unicuique privato, ſi judicio Pontificio, Eccleſiæ ſuæ nationalis conſenſus accedat, ut ad præſtandum aſſenſum obligetur & ipſe: Gallo ex. gr. ſi accedat conſenſus Eccleſiæ Gallicanæ; Hiſpano, ſi Hiſpanienſis. At ſunt hæc inania verba, voceſque ſenſuum inopes, prætereaque nihil. Cum enim nullius nationis Eccleſia, ſit illa Hiſpanienſis, ſit illa Gallicana, ſe ipſa ſola ſit infallibilis; nullius quoque nationis Eccleſia poteſt conſenſu ſuo infallibilitatem judicio Pontificio conciliare, quam ipſa non habet. Donec autem judicium

cium Pontificium evaſerit infallibile, aſſenſus fidei debitus illi non eſt.

Sunt & alii qui reponant, interim dum univerſalis Eccleſiæ expectatur aſſenſus, debere unumquemque privatum, obſequium præſtare ſuum, ex juſta præſumptione, quod judicium a Romano Pontifice fuerit rectiſſime latum; propterea quod habeat ille, ſin minus infallibilitatem, at ſaltem prærogativam judicii Eccleſiaſtici. Sed & hoc longe futilius. Aſſenſus enim fidei ſolis præſumptionibus non innititur; ſed certo indubitato & immobili fundamento. Eaque prærogativa judicii, quæ Romano Pontifici ultrò conceditur, ad id valet unice, ut judicet primus, non ut judicet infallibiliter: ſi ſuis ipſi principiis ſtare velint, qui ea nunc ſuffugia quærunt, ut fatales ſui ſyſtematis conſecutiones devitent.

CAPUT VII.

Diluuntur adverſæ ſententiæ momenta, ab errantium ut putant Pontificum exemplis petita. Ac primo Petrus de violata fide accuſatus, a calumnia vindicatur.

I. Nihil eſt tam validis demonſtratum Argumentis, quod ſi adſit ingenium, impugnari non poſſit, inquit D. Auguſtinus. Nihil ergo mirari ſubit, quod Romanorum Pontificum in ſancienda fide indeficientiam tam acriter impugnari ætate noſtra videamus, quam tot argumentis, iiſque prorſus invictis hactenus demonſtravimus. Acerrimis quippe impugnatoribus nec deeſt ingenium, nec eruditio, nec induſtria.

Id ut præſtent, momentis ex facto petitis maxime pugnant; Pontificeſque errare in fide poſſe oſtendere ſatagunt, quòd re ipſa in fide ſæpius erraverint: Petrumque Romanorum Pontificum primum, errantium quoque primum obtendunt.

II. Opponunt itaque loco primo, Petrum ipſum, cui a Chriſto Domino datum dicitur indeficientiæ privilegium iis verbis, *Rogavi pro te Petre ut non deficiat fides tua*, illico a fide defeciſſe, dum Chriſtum ſe noſſe in paſſione negavit.

Futi-

Futiliter tamen & ignoranter. Quamquam enim externam fidei profeſſionem ea in occaſione non egerit, uti debuit, Divus Petrus, Chriſtumque extremis labris ſe noſſe negaverit, (qua ratione peccaſſe illum certiſſimum eſt) internam nihilominus fidem non amiſit, ſed cordis intimo tenuit: judicio Patrum ferme omnium, ac potiſſimum Auguſtini, Ambroſii, Leonis, Chryſoſtomi, Cyrilli Alexandrini, Theophylacti, Oecumenii; Summorumque Theologorum Alberti Magni, Doctoris Angelici, Bonaventuræ, aliorumque, quorum nomina recenſere longum eſſet. Unde Academia Pariſienſis hanc Marci Antonii de Dominis propoſitionem cenſura confixit anno 1615. *Petrus, pro cujus fide Chriſtus oraverat, ferme ſtatim ab illa eadem fide decidit; neque ſemel, ſed ſæpius titubavit, etiam poſt Chriſti aſcenſionem, & Spiritus Sancti illapſum.* lib: 1. de Republ. Eccleſ. Cap. 6. hancque illi dicam affricuit, *hæc propoſitio eſt erronea, temeraria, & in Beatum Petrum contumelioſa.*

Cui & illud addiderim: Petrum, quo tempore Chriſtum negaſſe dicitur, nondum in Pontificiæ dignitatis poſſeſſionem veniſſe; quam illi Chriſtus duntaxat ante paſſionem adpromiſerat, non re ipſa contulerat: *Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo claves regni Cælorum &c.* Atque ita ſi fidem etiam internam, Chriſtum negando, amiſiſſet, argumento id eſſe non poſſet, Pontificem omnium primum a fide turpiter excidiſſe.

III. Op-

III. Opponunt ſecundo loco, Petrum poſt Chriſtum in Cœlos aſſumtum, ac poſtquam Primatus ſui poſſeſſionem adiiſſet, erraſſe in fide, Genteſque Judaizare coegiſſe: qua de cauſſa fuerit a D. Paulo increpitus, ut & ipſe diſtinċte refert in ſua ad Galatas data Epiſtola Cap. 2. in hunc ferme modum. Cum Petrus poſt Concilium Jeroſolymitanum, in quo legales cæremoniæ fuerant abrogatæ, Antiochiam veniſſet, communes cum gentibus cibos edebat, nulla Moſaicæ legis, certorum ciborum uſum prohibentis habita ratione, quam Jeroſolymitano decreto noverat antiquatam, ac plane reſciſſam. Aſt ubi Jeroſolymis Antiochiam venere Judæi nonnulli, ad Chriſtum recèns converſi, Moſaicæ legis æmulatores; Petrus veritus ne eos offenderet, a menſa gentilium ſubtrahebat ſe ſe, nec ultra communes cibos edebat, Moſaica lege vetitos. Quo facto neceſſariam adhuc eſſe veteris legis obſervantiam ſignificare videbatur. Quod cum vidiſſet Paulus, *in faciem Petro reſtitit, quia reprehenſibilis erat, nec recte ambulabat ad veritatem Euangelii .... Dixitque ei coram omnibus, ſi tu Judæus cum ſis, gentiliter vivis, & non judaice, quare gentes cogis judaizare?* Hoc eſt, cum tu vir utique Judæus genere, gentilium tamen more epuleris, ciborumque Moſaica lege præceptorum diſcrimen ſervare non ſoleas, Euangelica libertate uſus; cur nunc, ex quo Judæi iſti Moſaicæ Legis ultra quàm oporteat æmulatores Antiochiam venere, mutato dere-

repente convictu, diſcrimen ciborum obſervas, carnibus Moſaica Lege vetitis abſtines, tuoque exemplo advocas illos ad legalium cæremoniarum obſervantiam, quaſi ſint adhuc ad ſalutem Chriſti fidelibus neceſſariæ?

Reſponſio in promptu eſt, Petrum hac in occaſione in fide non erraſſe, aliquid contra fidem ſtatuendo aut decernendo, aut etiam operando; ſed imprudenti agendi ratione deliquiſſe; ex qua ſcandalum pati poterant gentiles ad fidem recèns converſi, Petri factum aliter quàm vellet ipſe & intelligeret, interpretando. Quod enim is ne Judæos advenas offenderet factitabat, illi, ut ſervandum adhuc ciborum diſcrimen oſtenderet, ab eo factum exiſtimabant. Seu ut expeditius loquitur Auguſtinus, Epiſt. 9. & 19. ad Hieronymum, peccavit Petrus, *non falſi prædicatione, ſed imprudenti converſatione:* fuitque a Paulo increpitus, ut ſcandalum amoveretur, non ut violata fides redintegraretur, cujus nulla erat facta jactura. Ut-quid enim Petrus Eccleſiæ fidem circa legalium obſervantiam aut ignoraſſet, aut violaſſet, qui Decreti ea de re editi in Concilio Jeroſolymitano auctor ac princeps fuerat?

Quamquam quid opus eſt verbis, ut illata Petro violatæ fidei calumnia depellatur, quæ nobis etiam tacentibus, concidit ſe ipſa, deſtruiturque? Etſi enim nullum habuiſſet ille, ex Chriſti D. Oratione, inviolabilis, & inamiſſibilis fidei privilegium, tamquam Primatus ſui appendicem, habuiſſet tamen aliunde,

de , tanquam commune Apoſtolatus inſigne : ex quo in eum , uti in ceteros Apoſtolos , Spiritus Sanctus die ſacro Pentecoſtes effuſus eſt . Ex tunc enim Apoſtoli omnes ita in fide conſtantes firmi immobiles facti ſunt , ut illorum nemo unus a fide poſſet excidere . Quotquot ergo ficto illo Petri poſt illapſum Spiritus S. a fide deficientis exemplo nituntur , ut peculiare indeficientiæ Pontificiæ privilegium oppugnent , commune totius Apoſtolici ordinis privilegium impetere convincuntur .

Digitized by Google

CAPUT VIII.

Victor I. & Stephanus I. Romani Pontifices ab affictis erroribus vindicantur.

I. RElicto Petro, quem violatæ fidei incuſare pudor eſſe debuerat, ejuſdem Succeſſores aggrediuntur Pontificiæ infallibilitatis oppugnatores; quos inter magno numero fuiſſe contendunt, qui fidem lato etiam ex tribunali judicio, violarint. Primus illis occurrit Victor I. Romanus Pontifex ſæculo ſecundo cadente, quem Tertullianus memorat, inſanas Montani Priſcæ & Maximillæ prophetias approbaſſe; paciſque litteras Eccleſiis Aſiæ & Phrygiæ deſtinaſſe, ut falſos illos prophetas, tanquam erroris ſceleriſque puros, in ſuam communionem reciperent. Ita enim Tertullianus refert ipſo ſtatim initio libri contra Praxæam.

At nemo eſt qui neſciat, unum tota retro antiquitate fuiſſe Tertullianum, qui probrum illud cuidam Romano Pontifici affricuerit: cui, utpote Montaniſtæ jam facto, illudque in ſuſcepti erroris commendationem jactitanti, nulla eſt adhibenda fides. Maxime cum nullum diſtincte Pontificem ex nomine appellet, qui id egerit. Unde Victorem ab eo indigitatum aliqui putant, alii Eleutherium, alii Zephyrinum. Sed etſi fecit

Digitized by Google

re ipſa Pontifex aliquis, quod retulit Tertullianus; feciſſe illum certò liquet, falſis de Montani doctrina relationibus circumventum: atque ita errore facti ſibi mala fide renunciati, non errore juris, fanaticos prophetas commendaſſe, erroriſque puros dixiſſe. Maxime cum ipſemet Tertullianus laudato jam loco dicat, Romanum Pontificem *propoſuiſſe* duntaxat pacis litteras dare, non dediſſe re ipſa; aut certe datas poſtmodum retractaſſe, novis a Praxæa documentis aliter informatum. Qua de cauſſa homo Montaniſta jam factus, & in Pontificem & in Praxæam potenter invehitur. Atque id ſatis eſto, ad primum contra Victorem Romanum Pontificem accuſationis caput repellendum.

II. Sed eſt alterum longe gravius, quod ex Victoris I. Pontificatu argumentum eliciunt Adverſarii, adverſus Romanorum Pontificum indeficientiam; ex hiſtoria nempe diſſidii ſecundo cadente ſæculo enati, inter Victorem Romanum Pontificem, & Polycratem, ceteroſque Aſiæ minoris Epiſcopos, de die Paſchatis celebrandi. Non quidem ut probent Victorem R. Pontificem ea in occaſione in errore verſatum eſſe, abſit: ſed ut oſtendant, Aſiæ minoris Eccleſiam florentiſſimam non exiſtimaſſe tunc temporis, Victorem R. Pontificem eſſe infallibilem; cum ejus judicio ſolenniter lato totis viribus repugnaverit. Ita ſiquidem argumentantur: In ea prægravi Controverſia, quę ea ætate temporum vertebatur, eſſet ne Paſcha more Judaico, Luna ipſa Martii quartade-

tadecima, an die Dominico ſubſequenti, celebrandum; Eccleſia Minoris Aſiæ univerſa priorem ſecuta morem Judæorum, Victoris Romani Pontificis decretis obfirmato animo reſtitit; quamquam is Apoſtolica auctoritate, & ex ſacro tribunali, ſequenti die Dominico Paſcha celebrandum edixiſſet, bruta etiam fulmina Aſiaticis comminatus, niſi a priſtino more diſcederent. Non ergo Romæ Pontificem in ferendo ſolenni judicio infallibilem habebant Aſiæ minoris Epiſcopi univerſi, viri aliàs & pietate ſummi, & doctrinæ fama ſpectatiſſimi; qui Decretis Pontificiis paruiſſent, ſi infallibili auctoritate edita credidiſſent.

Argute ſane atque ſubtiliter diſputatum, ſed nihil ad inſtitutum: cum de re ad meram diſciplinam, non item ad fidem ſpectante quæſtio moveretur, Victorem inter & Aſiaticos. Ideo ergo Victoris judicio repugnarunt Aſiæ minoris Epiſcopi, non quod illum erraſſe judicando crederent; ſed quod ſibi licitum exiſtimarent, (recte ne, non inquiro) aliam ab Eccleſia Romana diſciplinam ſervare, in Paſchate celebrando, quam ſe ab Euangeliſta Joanne accepiſſe gloriabantur. Quare non in jure ſanciendo erraſſe Pontificem exiſtimabant, (de quo nobis hìc quæſtio eſt) ſed in Romanæ Eccleſiæ diſciplina aliis Eccleſiis præſcribenda.

III. Non abſimile argumentum efformant Pontificiæ infallibilitatis impugnatores, ex hiſtoria diſſidii ſæculo tertio oborti, inter

D 2 Ste-

Stephanum primum Romanum Pontificem ; & D. Cyprianum ceteroſque Epiſcopos Africanos , de rebaptizandis hæreticis . Non quidem ut oſtendant , Stephanum I. in ferendo judicio , aliquid contra fidem ſanxiſſe , quam potius egregie defendit ; ſed ut evincant , D. Cyprianum Univerſamque Eccleſiam Africanam , in variis Conciliis congregatam , Stephanum I. errori obnoxium exiſtimaſſe ; cum ejus judicio ſolenniter lato obſtiterint diu ac repugnarint.

Cui perinde reponimus , D. Cyprianum ceteroſque Epiſcopos Africanos , exiſtimaſſe tunc primùm , quæſtionem de rebaptizandis hæreticis , ad meram diſciplinam ſpectare , nequaquam ad fidem ; in qua liberum cuique eſſet in praxi eum ſervare ritum , quem a majoribus accepiſſet . Unde D. Cyprianus Epiſtola ad Stephanum R. P. ſuo , & Africanæ Synodi nomine data : *Scimus* , inquit , *quoſdam quod ſemel imbiberint nolle deponere , nec propoſitum ſuum facile mutare ; ſed ſalvo inter collegas pacis & concordiæ vinculo , quædam propria quæ apud ſe ſemel ſunt uſurpata retinere . Qua in re nec nos vim cuiquam facimus , aut legem damus ; cum habeat in Eccleſia adminiſtratione voluntatis ſuæ arbitrium liberum unuſquiſque Præpoſitus , rationem actus ſui Domino redditurus* . Adeoque nil mirum , ſi Decreto Stephani I. Romani Pontificis obſtiterint Africani ; quod nempe putarint Eccleſias toto orbe diffuſas non omnino teneri , ad Eccleſiæ Romanæ diſciplinam in omnibus am-

ple-

plectendam, etſi ad ejus fidem communiter amplectendam tenerentur.

IV. Inſtant nihilominus Adverſarii: D. Auguſtinus Cyprianum ceteroſque Epiſcopos Africanos excuſat, propterea quod Sententia ab iis propugnata de rebaptizandis hæreticis, non fuiſſet in Concilio plenario ventilata atque damnata, utcumque fuiſſet a Stephano R. Pontifice ſolenni Decreto proſcripta: In ſolo itaque Concilio plenario putavit eſſe indeficientem damnandi erroris auctoritatem, cui ſoli repugnare nefas eſſet.

Repono D. Auguſtinum excuſare Cyprianum ceteroſque Africanos duntaxat ex parte, & comparatione Donatiſtarum; qui etiam poſt Concilii Nicæni, & Arelatenſis repetita judicia, in eodem de rebaptizandis hæreticis verſabantur errore; non excuſare tamen ex integro. Imo potius Divi Cypriani, in amplectendo Stephani I. judicio, repugnantiam, nævum in viro Sanctiſſimo fuiſſe dicit Epiſt. 48. ad Vincentium, qui ardenti deinde charitate, & martyrii falce amputatus eſt, atque correctus.

V. Inſtant ſecundo: Stephanus I. lato Decreto in errorem extremum incidit, Africanorum errori e diametro repugnantem; eorum ſcilicet hæreticorum Baptiſma probando, ratumque pronunciando, qui legitimam Baptiſmatis formam violabant. Quod quidem vitium Stephano, ſuppreſſo tamen nomine, D. Cyprianus exprobrat Epiſt. 73. *Quomodo quidam dicunt, foris extra Eccleſiam, imo &*

contra Eccleſiam, modo in nomine Jeſu Chriſti, ubicumque & quomodocumque Gentilem baptizatum, remiſſionem peccatorum conſequi poſſe; quando ipſe Chriſtus gentes baptizari jubeat in plena & adunata Trinitate? Imo totum id diſertius & apertius de Stephano I. fatetur Benedictus XII. in Opuſculo contra Fratricellos edito; cum ſcilicet in extremum errorem edito Decreto incidiſſe; *Conciliumque Nicænum opinionem & S. Cypriani & Stephani Papæ correxiſſe; determinando quod baptizati ab hæreticis non ſervantibus formam Eccleſiæ, venientes ad Eccleſiam baptizentur; ab aliis verò hæreticis baptizati non rebaptizentur*. Stephanus ergo lato in Africanos judicio, erraſſe convincitur.

Reſpondeo ita quidem ex lato Stephani I. decreto collegiſſe Cyprianum, æſtu diſputationis abreptum, utque illius judicio conflaret invidiam; ſed minus verè. Cum enim generatim & indiſtincte dixiſſet Stephanus lato decreto, *Nihil innovetur niſi quod traditum eſt, ut quicumque, & ex quacumque hæreſi venerit, ut manus illi imponantur in pœnitentiam;* Cyprianus conſequens eſſe exiſtimavit, ut quorumcumque hæreticorum baptiſma indiſtincte probaſſet; atque etiam illorum, qui *in plena & adunata Trinitate*, ut Chriſtus juſſerat, non baptizant. Nec ſatis animadvertit, Stephanum I. in ea cum Africanis mota lite, id ſemper pro certo poſuiſſe, Baptiſmum verbis Euangelicis conferri debuiſſe, ut validus eſſet. Quod ex ipſo Firmiliano S. Cy-

Cypriani Collega diſerte colligitur, Epiſt. 74. ubi Stephani mentem explicatiſſimis verbis exponit. *Non putat*, inquit, *quærendum eſſe quis ſit ille qui baptizaverit; eo quod qui baptizatus eſt gratiam conſequi potuerit, invocata Trinitate nominum Patris & Filii, & Spiritus Sancti*. Auctoris contra Fratricellos ſcribentis ſuffragium nihili pendo; quod necdum Pontifex eſſet, Benedicti XII. nomine inſignitus, dum ita ſcriberet; ſed privatus Theologus *Joannes Furnerius* nuncupatus, in Stephanum I. minus æquus, dum hunc illi excedentem errorem affricuit, citato jam D. Cypriani teſtimonio deluſus.

At inquies fortaſſe mihi: Dum D. Cyprianus Stephani I. Decretum perperam interpretatus, exiſtimavit eum in contrarium prorſus errorem incidiſſe, omniumque hæreticorum baptiſma probaſſe; tunc ſane pro certo ſuppoſuit, poſſe Romanum Pontificem in errorem incidere, lato ſolenni Decreto. Niſi enim id poſſe contingere ſuppoſuiſſet, id re ipſa in Stephano I. contigiſſe non exiſtimaſſet. Romanum itaque Pontificem in fide fallibilem cenſuit, etiam dum ex Sacro tribunali Sententiam dicit.

Sic ſane, inquio ego, Cyprianus ita ſuppoſuit, potuiſſe Stephanum I. lato Decreto in errorem prolabi; aut quia putavit eum ex tribunali, ſervatiſque formulis Sententiam non tuliſſe; (quo caſu certe errare poſſe Pontificem non inficior,) aut quia quæſtionem ab eo definitam, putavit eſſe diſciplinæ,

non fidei; ut ſuam ipſe mentem aperuit; Epiſtola paulo ante laudata.

Si autem ex me importune quæſieris, qua fieri forte potuerit, ut Cyprianus vir talis ac tantus exiſtimaverit, Stephanum I. Sententiam non tuliſſe ex tribunali; cum ex ipſis Decreti verbis planum eſſet, ipſum Controverſiam illam totam pro poteſtate dirimere voluiſſe; quod utique nuſquam poſſet, niſi ex tribunali ſervatiſque formulis pronunciaret? Qui etiam fieri potuerit, ut errorem ſuæ Afrorumque ſententiæ ex diametro repugnantem, in quem incidiſſe Stephanum dictitabat, (non eſſe ſcilicet baptizandos, qui ſine debita forma fuiſſent ab hæreticis baptizati,) ad meram diſciplinam ſpectare putaverit; cum ſit ille dogmatis error omnium patentiſſimus?

Hæreo, fateor, nec melius habeo quod reponam; niſi quod Cyprianus humani quid paſſus ſit, in ea quam habuit cum Stephano I. lite graviſſima, uti faſſus eſt D. Auguſtinus. Quare ex inconſideratione, & in æſtu diſputationis, ad hæc ſatis tunc non attendit; ad quæ animum diligentius applicuit, dum errorem primùm imbibitum, (*quod de tali viro eſtimandum eſt*) tandem aliquando correxit, ut loquitur Auguſtinus Epiſt. 8. ad Vincentium Donatiſtam. Maxime cum fidem faciat Hieronymus in Dialogo contra Luciferianos, *Illos ipſos Epiſcopos, qui rebaptizandos hæreticos cum Cypriano ſtatuerant, ad antiquam conſuetudinem revolutos, novum emiſiſſe Decretum.*

C A-

CAPUT IX.

Marcellinus, Liberius, Melchiades Romani Pontifices abſolvuntur.

I. Ex quarto ineunte ſæculo Marcellinus Romanus Pontifex, in Pontificiæ fallibilitatis probationem induci ſolet: quem anno circiter Chriſti 302. in perſecutione Diocletiana, thura idolis adoleviſſe in templo Iſidis, & Veſtæ, refert Baronius in Annalibus.

Factum tamen, relicto Baronio, communi nunc Eruditorum conſenſu negatur; quod a Petiliano Donatiſta malo animo fictum eſſe, monet D. Auguſtinus, lib. de unico Baptiſmo Cap. 16. Marcellini lapſum in perſecutione Diocletiana commentitium probant, primò ſilentium veterum omnium Scriptorum, qui Romanorum Pontificum geſta deſcripſerunt, qui nihil hujuſmodi memoriæ prodiderunt. Secundò inanis Donatiſtarum labor; qui cum factum illud, ad Marcellinum Romanum Pontificem deprimendum, ultimo tandem Catholicis objeciſſent, nuſquam tamen probare potuerunt: qua ratione Auguſtinus de Petiliano fabulæ hujus inventore ajebat loco laudato: *Ipſe ſceleratum, & ſacrilegum fuiſſe dicis, ego innocentem fuiſſe reſpondeo: quid laboro probare defenſionem meam, cum ille nec tenuiter probare conatus ſit accuſationem ſuam?* Tertiò repugnantia cir-

circumſtantiarum, quibus factum illud adornant recentiores fabulatores, Petiliani Donatiſtæ ſuccentores. Quartò fictitium Concilium Sinueſſanum, quod ea occaſione dicitur celebratum. De quibus omnibus legi poſſunt, qui hiſtoriam hanc ætate noſtra pertractarunt, Bollandi Continuatores, Tillemontius, Natalis Alexander, & Pagius.

Sed etſi factum admitteremus, nihil inde contra Romanorum Pontificum indeficientiam, qualem in præſenti defendimus, poſſet extundi. Pontifices enim volumus falli neſcios, ubi de fide *ex cathedra*, ut loquuntur, ſeu e Sacro Tribunali, ſervatiſque fori Romani formulis ſententiam dicunt, pro conditione Pontificis maximi. Ecquis autem ita deſipiat, ut Marcellinum e Sacro Tribunali, præmiſſaque Cleri ſui conſultatione, thura idolis adoleviſſe ſibi fingat? Id ſi fecit, non fecit ut Pontifex, ſed *ut homo circumdatus infirmitate*, ut loquitur Paulus.

II. Liberii lapſum altiùs exaggerant Pontificiæ indeficientiæ impugnatores: quem (quantum ex D. Athanaſio, D. Hilario, & D. Hieronymo colligere ſtudent) triplici ex capite peccaſſe volunt, contra fidem Divinitatis Chriſti, & in Arianiſmum lapſum eſſe. 1. Quod Arianæ fidei formulæ Sirmienſi ſubſcripſerit. 2. Quod S. Athanaſii Catholicæ fidei defenſoris acerrimi damnationi perinde ſubſcripſerit. 3. Quod cum Arianarum partium Epiſcopis communicaverit.

Perperam tamen & inconſulte. Liberius quip-

quippe hæreticus Arianus re ipſa non fuit, nec Chriſti Divinitatem corde negavit & animo; tametſi Arianorum artibus deceptus, nonnulla tentarit imprudenter, quæ illum officio defuiſſe ſuo, plus ſatis probant. Arianæ fidei formulæ, quæ & Sirmienſis dicta eſt, tandem aliquando ſubſcripſit; non quæ Chriſti Divinitatem negaret aperte, ſed quæ vocem *Conſubſtantialis* ſimpliciter reticeret. Idque ideo fecit, quia fidei ſummam ea in voce non ſtare exiſtimabat, quæ pravo etiam ſenſu a multis accipiebatur: Chriſtique Divinitatem, ejuſdemque cum æterno Patre æqualitatem teneri docerique poſſe arbitrabatur, ea miſſa taciraque voce, rixarum jurgiorumque pleniſſima; quæ idcirco pro bono pacis omitti poſſet, in edenda fidei profeſſione. S. Athanaſii damnationi perinde ſubſcripſit, quod illius cauſſam a fide ſejunctam crederet; eumque damnatum arbitraretur, ob delicta ad mores & externam Eccleſiæ diſciplinam ſpectantia. Cum nonnullis tandem Arianarum partium Epiſcopis communicavit, utique deceptus ab iis, qui Arium ipſum damnare ſe ſimulabant.

Sed etſi daretur, Liberium in tota illa ludenda ſcena, Arianæ hæreſi ſubſcripſiſſe, atque in eam corde & animo conſenſiſſe: non inde conſequens foret, Romanum Pontificem (quod nunc maxime quæritur) falli poſſe, in ferendo ſolenni de fide judicio. Quidquid enim egiſſe, quidquid ſubſcripſiſſe Liberius dicitur, egit ſubſcripſitque in exilium actus ac

pul-

pulſus, minis undique perterrefactus, priſtinæque libertatis recuperandæ deſiderio fractus ac victus. Qua vero ſorte in eo rerum concurſu, ſumma libertas, matura deliberatio, Cleri Romani conſultatio, Liberii geſtis acceſſerunt, ut ſolenniter atque ex Cathedra Arianæ hæreſi ſubſcripſiſſe dici poſſit?

III. Momentum non leve petunt adverſæ ſententiæ vindices, ex judicio Romæ lato, a Melchiade Pontifice ſummo, una cum aſſidentibus Epiſcopis decem & octo, contra Donatiſtas, in gratiam Cæciliani. Non quod eum, eo in judicio, quo Cæcilianum Donatiſtarum calumniis oneratum abſolverat, erraſſe velint, abſit; ſed quod illum errori obnoxium exiſtimaverit Conſtantinus una cum Concilio Arelatenſi. Quod ſatis ſuperque illis eſt, ut Romanos Pontifices non eſſe infallibiles probent. Cum enim, inquiunt illi, ab eo Melchiadis judicio appellaſſent Donatiſtæ, Conſtantinus Magnus Arelatenſe Concilium indixit, ut in numeroſiori Patrum conventu, (ducentorum ſcilicet Epiſcoporum, ut admonet Auguſtinus lib. I. contra Epiſt. Parmeniani) expenderetur, recte ne Melchiades judicaſset, & Cæcilianum abſolviſset. Adeo ſcilicet illis jam temporibus æſtimatum erat, poſſe Romanum Pontificem in ferendo ſolenni judicio aberrare. Quin etiam, addunt illi, eam Donatiſtarum Appellationem ſecutis indę temporibus juſtam habuit D. Auguſtinus; & judicium Melchiadis ceterorumque Epiſcoporum, a plenario Concilio reformari potuiſse exiſtimavit

mavit Epiſt. 162. *Ecce*, inquit, *ponamus eos Epiſcopos, qui Romæ judicarunt, non fuiſſe bonos judices; reſtabat adhuc plenarium Eccleſiæ univerſæ Concilium, ubi etiam cum ipſis judicibus cauſa poſſet agitari, ut ſi male judicaſſe convicti fuiſſent, eorum ſententiæ ſolverentur*. Igitur Romani Pontificis judicium, ſolenniter etiam cum aſſidentibus Epiſcopis latum, falli potuiſse; atque ita corrigi & reformari a plenario Concilio debuiſse, cenſuit Auguſtinus, cenſuit & Conſtantinus, imo cenſuit Arelatenſe ducentorum Epiſcoporum Concilium, in quo Cæciliani cauſa retractata eſt.

IV. Uno flatu tota ea machina diſturbatur; ſi videlicet obſervetur, cauſsam Romæ ſub Melchiade Papa tractatam, non juris & dogmatis fuiſse, ſed facti, & quidem privati ac mere perſonalis; in quo non modo Pontifices, ſed & Concilia generalia errare poſsunt, & ab aliis emendari. Quærebatur enim an Felix Aptungitanus Epiſcopus Cæciliani ordinator Sacros libros infidelibus tradidiſset? an etiam ipſe Cæcilianus eleemoſynas ſubtraxiſſet, quas pia fidelium liberalitas Confeſsorum victui deſtinaverat?

Addo tamen ad juris abundantiam: Donatiſtas inique prorſus ac per ſummam injuriam a Melchiadis judicio appellaſse; & Conſtantinum Imperatorem repugnanti animo Arelatenſe Concilium, ad novum cauſsæ examen dediſse, Donatiſtarum importunitati cedendo. Ita D. Auguſtinus Epiſtola ſupra laudata, *Dedit aliud Arelatenſe Concilium; non quia neceſ-*

ſe

ſe erat, ſed horum importunis clamoribus cedens; & omni modo cupiens tantam inſolentiam cohibere.

Quæ vero jactantur Sanctiſſimi Doctoris verba, *Reſtabat adhuc plenarium Eccleſiæ univerſæ Concilium &c.* perperam & in contrarium ſenſum accipiuntur, nec approbationis verba ſunt, ſed increpationis ironicæ, qua interjectam a Donatiſtis Appellationem, tanquam poſtremum petulantiæ & audaciæ conatum improbabat: quaſi diceret, *Nihil reſtabat adhuc audaciæ & impudentiæ veſtræ, quàm ut plenarium Eccleſiæ Concilium celebrari peteretis, in quo Melchiadis judicium reſcinderetur, quod ſtulte impieque feciſtis: Id unum ut tentaretis reliquum fuit.* Uti plane viro facinoroſo, in deſperationem tandem acto ſolemus dicere, *nihil tibi reſtat, quàm ut laqueo te ſuſpendas:* quod utique non probando dicimus, ſed deſperationem exaggerando.

CA-

CAPUT X.

A Zozimo, Hormiſda, Vigilio, Honorio Hæreſeos culpa depellitur.

I. IN errantium Pontificum ordine ponitur ab æmulis Zozimus, eo nomine quod Pelagium & Cæleſtium putidos hæreſiarchas, tanquam erroris puros abſolverit; libellum quo illi ſuam de gratia Chriſti & de peccato originali ſententiam expoſuerant, catholicum dixerit; Erotem & Lazarum illorum accuſatores, tanquam malignos criminatores traduxerit; ut patet ex ejus Epiſtola ad Auguſtinum ejuſque Collegas Africanos Epiſcopos data, notatque Auguſtinus ipſe lib. 2. ad Bonifacium Cap. 3.

Conſtat nihiloſecius totum id fecisse Zozimum errore facti, non juris; hæreſiarcharum artibus circumventum: quòd illi errores ſuos porrecto libello ſupplici catè diſſimulaſſent; correctionem & emendationem, ſi forte peccaſsent, ſpopondiſsent; & Sedis Apoſtolicæ judicio ſe ſe ſubmittere ſimulaſsent: teſte Auguſtino ipſo lib. 2. ad Bonifacium Cap. 3. *Quum ſe litteris Papæ Innocentii*, qui Pelagianam hæreſim damnaverat, *conſentire Cæleſtius reſpondiſſet; & ſe omnia quæ Sedes Apoſtolica damnaret, damnaturum eſſe promitteret*: Imo quum Catholicum ſenſum mentitus eſset hiſce verbis modeſtiæ plenis; *Non ego quaſi auctor*

ctor alicujus dogmatis definita hæc auctoritate ſtatui, ſed ea quæ de Prophetarum & Apoſtolorum fonte ſuſcepi, veſtri Apoſtolatus offerimus probanda judicio: ut ſi forte tanquam hominibus quiſpiam ignorantiæ error irrepſit, veſtra ſententia corrigatur. His motus eſt Zozimus, ut oblatum ſibi libellum *catholicum* pronunciaret; non habita ratione propoſitionum & dogmatum, quæ forte contineret fraudulenter expreſsa, ſed ſpectato Catholicæ mentis affectu, quem ad ſpeciem præferebat. *Voluntas emendationis*, ſubjungit Auguſtinus, *non falſitas dogmatis approbata eſt. Et propterea libellus ejus Catholicus dictus eſt; quia & hoc catholicæ mentis eſt, ſi qua forte aliter ſapit, quàm veritas exigit, non ea certiſſime definire, ſed detecta & demonſtrata reſpuere*. Quapropter ubi Zozimus ex litteris Africanorum Epiſcoporum, fuiſse ſe a Cæleſtio & Pelagio deluſum intellexit, eoſdem ille damnavit atque proſcripſit.

Addo, Zozimi reſponſum ad Cæleſtii libellum, præterquam quod ex obreptione falſi datum eſt, judicium ſolenne ex formula latum dici non poſſe; ſed meram commendationem ſupplicantibus interim datam, donec facti veritas innoteſceret. Unde Zozimus in Epiſtola ad Africanos Epiſcopos ſic ajebat: *In præſenti cauſſa nihil præcox immaturumque cenſuimus; ſed voluimus innoteſcere Sanctitati veſtræ ſuper abſoluta Celeſtii fide noſtrum examen; cui etiam prior libellus ab eo intra Africam datus, teſtimonio apud vos eſſe debuiſſet; ne inexploratis famaque jactatis tam facile crederetur. Quare intra ſecun-*

dum

dum menſem aut veniant, qui præſentem redarguant aliter ſentire, quàm libellis & confeſſione contexuit; ut nihil poſt hæc tam aperta, & manifeſta quæ protulit, dubii Sanctitas veſtra reſediſſe cognoſcat.

II. Eidem errantium Pontificum indiculo ab æmulis inſeritur S. Hormiſdas, hac una de cauſſa, quod famoſam illam Monachorum Scytharum propoſitionem, uti hæreticam damnarit, *Unus de Trinitate paſſus & crucifixus eſt carne*; quam poſtmodum Joannes II. uti orthodoxam approbavit, in Epiſtola ad Juſtinianum Imperatorem, probaruntque deinceps quinta Synodus Oecumenica Can. 10. & Concilium Lateranenſe ſub Martino V. Can. 2.

Errorem nihiloſecius excuſat ac longe depellit varius ſenſus, qui uni eidemque propoſitioni ſubeſſe poteſt. Hormiſdas enim propoſitionem illam a Monachis aſſertam exiſtimavit in ſenſu *formali atque reduplicante*, ut Viri de Schola loquuntur; atque ita tanquam Eutychianam damnavit. Chriſtus enim paſſus mortuuſque non eſt *formaliter*, & *reduplicativè*, ut Deus eſt, & una de Trinitate perſona. Joannes vero, laudataque Concilia aſſertam a Monachis propoſitionem exiſtimarunt in ſenſu, ut Schola loquitur, *materiali*, & *ſpecificante*, & per communicationem idiomatum; atque ita Catholicam judicarunt. Quia ſecunda Trinitatis perſona naturam illam humanam aſſumpſit, quæ & paſſa & mortua eſt.

III. Ex trium Capitulorum Hiſtoria momentum petitur haud ita forte contemnendum, ut Vigilius R. Pontifex in errore Neſtoriano aliquando fuiſſe demonſtretur. Tria ſiquidem Capitula, hoc eſt, Scripta Theodori Mopſueſteni, Scripta Theodoreti Cyri Epiſcopi contra S. Cyrillum, & Epiſtolam Ibæ Edeſſeni Epiſcopi ad Marim Perſam, ut erroris pura & illibata defendit primùm Vigilius Romanus Pontifex; eo maxime titulo, quod in Concilio Chalcedonenſi lecta illa fuiſſent, nec tamen ab iis Patribus reprobata. Poſtmodum eadem illa Scripta damnavit, ſub conditione ſaltem, atque reſtrictè, ſalva ſcilicet auctoritate Concilii Chalcedonenſis. Poſtmodum tandem Juſtiniani Imperatoris ſuaſu illectus damnavit, uti plena erroris atque perfidiæ, poſt quinti Concilii generalis celebrationem. Neceſſe igitur eſt, ut dum ea ſcripta probaret primùm, in errore verſaretur; cum eadem ſcripta & probari & damnari, ſine aliquo errore non poſſint.

Obvia reſponſio eſt, errorem facti dogmatici illum fuiſse, non juris ſeu dogmatis atque doctrinæ. Neſtorianum enim, uti & Eutychianum errorem perinde execratus eſt ſemper Vigilius Romanus Pontifex; unamque in Chriſto perſonam, geminamque naturam agnovit ſemper; de ſenſu tamen trium Capitulorum aliquandiu dubitavit; in quam ſcilicet partem ſeu catholicam, ſeu hæreticam inclinarent: eaque Capitula benignius quàm par eſset, interpretatus, utriuſque erroris pura exi-

exiſtimavit, & Neſtoriani & Eutychiani; adeoque damnare noluit; tum quod ea indemnata reliquiſset Concilium Chalcedonenſe; tum quod eorum auctores jam fato ceſſiſsent, nec ſatis honeſtum videretur illorum manes ſollicitare. Secutis tamen inde temporibus, trium Capitulorum ſenſu diligentius ac maturius expenſo, feliciuſque intellecto, eadem illa ut errori plus æquo faventia damnavit. Quapropter qui in priori de illis judicio contigit error, facti quod ajunt dogmatici fuit, non juris ſeu dogmatis atque doctrinæ. Ita Vigilium excuſat Pelagius II. Romanus Pontifex, Epiſtola ad Epiſcopos Hiſtriæ, & de mutata ſententia laudat impenſe. *Si igitur in trium Capitulorum negotio, aliud, cùm veritas quæreretur, aliud inventa veritate dictum eſt; cur mutatio huic ſanctæ Sedi in crimine objicitur, quæ a cuncta Eccleſia in ejus auctore veneratur? Non enim mutatio ſententiæ, ſed inconſtantia ſenſus in culpa eſt. Quando ergo ad cognitionem recti intentio incommutabilis permanet, quid obſtat ſi ignorantiam deſerens verba permutet?*

IV. Acrius multo & animoſius factum Honorii I. Romani Pontificis urgere ſolent Pontificiæ indeficientiæ impugnatores. Honorius, inquiunt illi, datis ad Sergium Patriarcham Conſtantinopolitanum Epiſtolis, in Monothelitarum hæreſim incidit. Unam ſcilicet in Chriſto voluntatem profeſſus eſt, unamque operationem: interimque œconomiæ cauſſa, ac bonæ pacis ſtudio abſtinendum cenſuit ab unius & duplicis voluntatis vocabulo. Qua

de cauſsa in actis ſexti Concilii Oecumenici, actione 13. anathema illi perinde dictum eſt, ac ceteris Monothelitis, Sergio, Cyro, Pyrrho, & Paulo: quod & in Actis ſeptimæ & octavæ Synodi confirmatum eſt. Quin etiam Leo II. Succeſſor ejus in Epiſtola ad Conſtantinum Imperatorem, eumdem incuſat, quod *fidem immaculatam ſubvertere conatus ſit*.

Si tamen rem ipſam totam penitius perpendamus, comperiemus, Honorium quidem imprudenti œconomia uſum, indictoque unius aut duplicis voluntatis ſilentio, hæreſi Monothelitarum oblique faviſſe, eamdemque uti debuerat non illico repreſſiſſe: Monothelitam tamen re ipſa, hoc eſt ſenſu, & opinione non fuiſſe; ſed duas in Chriſto voluntates agnoviſſe, divinam ſcilicet & humanam. Quod ergo unam in Chriſto voluntatem obiter dixit in Epiſtolis ad Sergium datis, de Chriſto ſimpliciter ut homine dixit, quòd una ſit tantum in eo voluntas humana, tam ſecundum affectum, quàm ſecundum naturam; quod contra contingit in nobis, quibus ob contractum naturæ vitium, duplex voluntas ſecundùm affectum ineſſe dicitur, ſpiritus nimirum & carnis. Patet id ex ipſa ratione, qua Honorius unam eſſe in Chriſto voluntatem oſtendit. *Unam*, inquit, *in Chriſto Domino voluntatem fatemur, quia a Divinitate aſſumpta eſt natura, non culpa*. Et paulo poſt, *Lex alia in membris, aut voluntas diverſa non fuit vel contraria Salvatori: quia ſuper legem natus eſt humanæ conditionis*. Quæ ratio ſi quid probat, id

id probat unice, fuiſſe in Chriſto ut homine unicam voluntatem, conſenſione, affectu, atque concordia, abſque ulla carnis ad ſpiritum pugna. Patet id quoque ex teſtificatione Joannis Abbatis, qui Honorio in ſcribendis Epiſtolis amanuenſis fuerat. Sic enim ille & ſuam & Honorii mentem expoſuit: *Cum ſcripſiſſet Sergius, eſſe aliquos qui dicerent, in Chriſto duas eſſe contrarias voluntates; reſcripſimus Chriſtum non habuiſſe duas contrarias voluntates, carnis inquam & ſpiritus; ſed unam tantum, quæ naturaliter humanitatis ejus character eſt. Id ita eſſe, evidenter ex hoc monſtratur, quod membrorum & carnis facta eſt mentio, quæ divinitati ejus non poſſunt attribui.*

V. Quod vero ad ipſa ſpectat Acta Conciliorum generalium, in quibus Honorio Romanæ Sedis Epiſcopo anathema dictum eſt, perinde ac ceteris Monothelitis, Sergio, Cyro, Pyrrho, quadruplex reſponſio ſuppetit.

Prima eſt Baronii, Bellarmini, Marcheſii, aliorumque, qui corrupta vitiataque dicunt Acta ſextæ Synodi Oecumenicæ; Græcorumque fraude inſertum per ſummum nefas *Honorii* nomen, loco *Theodori* ab iiſdem expuncti. Quam tamen reſponſionem Eruditi alii minus probant, minuſque nos ipſi probamus. Etſi enim in Actorum exemplar, quod Conſtantinopoli ad futuram rei memoriam ſervatum eſt, interpolatrices manus immittere Græci fortaſſe potuerint; non in alia tamen, quæ in aliis Eccleſiis, puta Alexandrina, Antiochena, Jeroſolymitana, ma-

xime vero Romana ſervata ſunt; in quibus tamen omnibus inſertum perinde legitur nomen Honorii. Quid quod idem inſertum peræque conſpicitur in Actis ſeptimæ & octavæ Synodi, in Epiſtolis quoque Leonis II. & Adriani II. aliorum Monothelitarum nominibus immixtum? Itane omnia ubique gentium exempla, Græcorum fraude vitiata putabimus, atque corrupta?

VI. Altera aliorum Eruditorum reſponſio eſt, Sextæ Synodi Patres ex errore facti dogmatici, Honorium vere Monothelitam cenſuiſſe, atque ita Anathema dixiſſe; quod illius Epiſtolæ ad Sergium datæ ſenſum minus ſint aſſecuti. In quem facti errorem Concilia etiam Oecumenica incidere poſſe, nemo neſcit. Valeat ſi ſuperis placet ea reſponſio: at meo quidem judicio, ſi Honorium a Monothelitarum errore liberum facit, Pontifices tamen in errorem incidere poſſe, probat apertiſſime. Ex quo enim Sextæ, Septimæ, & Octavæ Synodi Patres, Honorium in hæreſim lapſum pronunciarunt, (etſi non intellectis illius Epiſtolis, judicium fecerint,) id pro certo ſuppoſuerunt, labi illum in hæreſim potuiſſe. Numquam enim eum lapſum in hæreſim dicerent, quem in hæreſim labi non poſſe, pro certo ponerent.

VII. Tertia eaque frequentior Theologorum reſponſio eſt, anathema Honorio fuiſſe dictum, quod imprudenti œconomia, turpi ſocordia, ambiguis loquendi formulis, Monothelitarum errori plus æquo faverit, non

quod

quod eum re ipſa tenuerit & docuerit. Quod amplioribus verbis declarat Leo II. Epiſtola ad Epiſcopos Hiſpaniæ data, eumdem ipſum incuſans, quod *flammam hæretici dogmatis incipientem, non ſicuti debuit, extinxit, ſed negligendo confovit*. Et Epiſtola ad Imperatorem Conſtantinum, *Eccleſiam Apoſtolicæ traditionis doctrina illuſtrare neglexit, fidemque immaculatam maculari permiſit*. Non ut falſo recitant adverſarii, *fidem immaculatam ſubvertere conatus eſt*: quæ ſpuria falſaque Græci textus verſio eſt.

VIII. Poſtrema reſponſio eſt, Epiſtolas Honorii ad Sergium datas, ex quibus tetra illa propugnanti erroris ſuſpicio nata eſt, & propter quas anathema dictum illi fuit, privato nomine ſcriptas eſſe, ut privatam de oborto Monothelitarum errore ſententiam diceret; non ut quidpiam ea de re Apoſtolica auctoritate definiret: Eaſque Epiſtolas nulla præmiſſa conſultatione, nulloque Cleri Romani habito conſilio fuiſſe datas: quæ duo ad ſolenne Sedis Romanæ judicium neceſſaria dicuntur. Atque ita, ſi forte iis in Epiſtolis errorem purum putumque docuiſſet Honorius; colligi inde non poſſet, Honorium ex Cathedra, ut modo quæritur, definientem ac decernentem erraſſe; ſed ut privatum doctorem, privatam ſcribentem Epiſtolam ceſpitaſſe.

CAPUT XI.

Gregorii III. Stephani II. Nicolai I. Reſponſa variis Conſultoribus data, erroris pura demonſtrantur.

I. IN ſcenam a Pontificiæ infallibilitatis impugnatoribus inducitur Gregorius hujus nominis tertius, quaſi qui Eccleſiæ fidem, quam de indiſſolubilitate Matrimonii profitetur, ex tribunali violaverit; dum a Bonifacio Moguntino Epiſcopo de variis capitibus interrogatus, qualiter de iis teneat ac doceat Romana Eccleſia, hoc illi per Epiſtolas reſponſum dedit: *Quod propoſuiſti, ſi mulier infirmitate correpta non valuerit debitum viro reddere, quid ejus facere debeat jugalis? Reſpondeo, bonum eſſet ſi ſic permaneret, ut continentiæ vacaret: Sed quia hoc magnorum eſt, ille qui ſe non potuerit continere, nubat magis.* Nempe definit, inquiunt illi, Gregorius III. mulieris illius virum, quæ pro infirmitate debitum conjugale reddere nequit, uxorem alteram poſſe ducere; quod certe erroneum eſt. Unde Gratianus in hoc Gregorii reſponſum intendens, 3. p. c. 32. q. 7. hanc illi notam appinxit: *Illud Gregorii dictum Sacris Canonibus, & Euangelicæ doctrinæ adverſatur.*

Non eſt tamen ita ut fingunt moroſi cenſores.

ſores. Reſponſum quippe Gregorii de ea muliere intelligendum eſt, quæ debitum viro reddere nequit, propter infirmitatem Matrimonium præcedentem, quæque perpetuam impotentiam adjunctam habet, ſed ante Matrimonium non innotuerat. Quod utique reſponſum ſic intellectum, tantum abeſt, ut ſacris Canonibus, & divino juri adverſetur, ut potius congruat maxime; toto ferme titulo *de frigidis, & maleficiatis*. Quare Gratiani nota rejicienda eſt, ut imprudens, & Pontificiæ auctoritati injuria. Mirumque omnino eſt, non fuiſſe illam expunctam a Decreti Correctoribus, a Gregorio XIII. ad illius emendationem deputatis. Sed de Decreto ipſo emendando cogitarunt illi, non de notis ad Decretum caſtigandis. Unde & alias tam multas intactas reliquerunt, quæ eruditorum omnium judicio, ſpongia longe magis egebant.

Nihilo melioris criterii ſpecimen edunt, qui in eodem Gregorii III. Reſcripto reprehendunt, quod Capitibus 1. & 4. præceptum eſt: *ut qui baptizati ſunt a Paganis*, aliiſque Judaicorum rituum obſervatoribus, in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis baptizentur. Ad cautelam enim duntaxat præceptum hoc eſt: quia de Judæis illis atque Paganis maxime dubitatur, an cum invocatione Sanctiſſimæ Trinitatis, quam prorſus ignorant, Sacramentum Baptiſmatis miniſtraverint. Non ita tamen faciendum injunctum eſt, ſi illos Euangelicam formam ſervaſſe conſtiterit.

II.

II. In eamdem pari fidentia ſcenam inducunt audaciores Ariſtarchi Stephanum II. ut qui perinde fidem Eccleſiæ de materia Baptiſmatis violaverit; dum a Monachis Monaſterii Britannici interrogatus, quid de Sacerdote ſentiendum eſſet, qui periclitantes pueros aliquos vino baptizaverat, propterea quod aquæ copia illi non eſſet, ita reſpondit Cap. 2. Reſcripti ad Monachos dati: *Si in vino quis, propterea quod aquam non inveniebat, omnino periclitantes infantes baptizavit, nulla ei exinde adſcribitur culpa: Infantes ſic permaneant in Baptiſmo*. Quaſi dixerit, Infantium Baptiſma ratum eſſe, atque ita non iterandum.

At non obſervant imprudentes, mendoſum eſſe Reſcripti Pontificii textum; nec legendùm, *Infantes ſic permaneant in Baptiſmo*; quaſi abſoluta locutio ſit, quæ ratum minimeque iterandum Baptiſmum decernat; ſed conditionata in hunc modum: *Nulla Sacerdoti adſcribitur culpa, ſi infantes permaneant in Baptiſmo, in vino ſuſcepto*. Ita quippe probati Codices habent. Stephanus ergo Romanus Pontifex, de valore baptiſmi in vino collati interrogatus non erat, quem nemo ſanæ mentis dubitare poterat irritum eſſe; ſed de culpa duntaxat hominis baptizantis quærebatur; num videlicet aliqua cenſura plectendus eſſet. Hunc porro nulla culpa teneri, nullaque pœna plectendum eſſe reſpondet Pontifex: quia cum aliud non poſſet in extremo periculo, (cùm non eſſet aquæ copia) id per ſimplicitatem fecit, quod poſtea potuit elapſo peri-

periculo emendari. Nec ipſe in cauſsa fuit, cur infantes aqua baptizati non ſint, quæ ſola Baptiſmatis materia eſt.

Non diſſimile quidpiam ſub Marco Aurelio Antonino contigiſſe, narrat Nicephorus Callixtus Lib. 3. Hiſtoriarum Cap. 37. in perſona cujuſpiam Judæi, repentino morbo correpti in ſolitudine, & ad Chriſti fidem derepente converſi. Qui cum Sacrum Baptiſma a viatoribus poſtulaſſet, nec adeſſet illic aquæ copia; per ſummam ſimplicitatem, *injecta ter in illum arena*, vice aquæ, baptizatus eſt: quo ille accepto baptiſmate, derepente priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt: non quidem virtute Baptiſmatis, quod nullum omnino fuit, ſed virtute fidei pietatiſque Judæi ipſius, ad Chriſtum derepente converſi. Nulla tunc viatoribus illis adſcripta eſt culpa a Dionyſio Alexandrinorum Epiſcopo, ad quem delata res eſt; quòd id eos, in illis anguſtiis, per ſimplicitatem feciſſe cognoverit; ſed Judæum vero aquæ Baptiſmate expiavit.

III. Nicolaum tandem hujus nominis I. in violatæ fidei crimen vocant moroſi Romanorum Pontificum Cenſores; quòd a Bulgaris de Baptiſmo a quodam Judæo, ſeu forte Pagano collato interrogatus, valeretne, an non, hoc illis Reſponſum dederit, Cap. 104. ad Conſulta Bulgarorum: *A quodam Judæo, neſcitis, an forte Pagano, multos in Patria veſtra baptizatos aſſeritis, & quid de illis ſit agendum conſulitis. Profectò ſi in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, vel tantum in nomine Chriſti baptizati*

ſunt,

ſunt, conſtat eos non eſſe denuo baptizandos. Quo reſponſo decernit, inquiunt, contra quod fides habet, Baptiſma in ſolo nomine Chriſti collatum, eſſe validum, atque ita minime iterandum.

Inconſulte tamen & ignoranter in eo Nicolai I. Reſponſo cavillantur. In primis enim necdum eſt Catholica fide certum, Baptiſma in ſolius Chriſti nomine collatum, nullum eſſe, atque ita neceſſario iterandum. Validum quippe docent Theologi nonnulli ſumme Catholici, quos nulla unquam cenſura notavit Eccleſia. Etſi ergo ſecundum eorum Theologorum ſententiam pronunciaſſet Nicolaus I., nihil contra catholicam fidem definiviſſe cenſendus eſſet. Secundò in Nicolai Reſponſo duo ſunt accurate diſtinguenda; unum de quo a Bulgaris quærebatur, quodque ex inſtituto decernit atque definit; alterum de quo illi mota quæſtio non erat; quodque obiter ac præter inſtitutum attingit. Primum tanquam Romanæ Sedis oraculum excipiendum eſt; alterum tanquam privati Doctoris opinatio habendum venit, & ex Cathedra minime profectum. Quod a Bulgaris quærebatur, id unum erat, utrum Baptiſmus a Judæo, vel Pagano collatus validus eſſet: huncque validum definivit Nicolaus, infidelitatemque conferentis nihil valori Baptiſmatis obfuiſſe pronunciavit. Quod autem obiter & in tranſcurſu, ac præter inſtitutum attigit, disjunctiva illa eſt reſponſioni aſſuta, *vel tantum in nomine Chriſti*.

Non

Non ergo eo dato reſponſo erravit Nicolaus ut Pontifex, ſed uti privatus Theologus; S. Ambroſii, quem in ſententiæ ſuæ confirmationem adducit, auctoritate deluſus. Ita Melchior Canus lib. *6.* de locis Theologicis Cap. 8. Guilielmus Eſtius in 4. Sent. diſt. 3. §. 5. Franciſcus Silvius in 3. part. quæſt. *66.* Art. *6.* Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice Cap. 12.

Digitized by Google

CAPUT XII.

De violata religione, ac fide purgantur Stephanus VII. Sergius III. Cæleſtinus III. Alexander III. aliique R. R. Pontifices.

I. LUctuoſam Formoſi & Stephani VII. tragædiam, ſæculo nono cadente, & decimo ineunte peractam, in memoriam revocant Pontificiæ dignitatis oſores, ut ex repugnantibus invicem Romanorum Pontificum judiciis, ea in cauſsa latis, eorumdem infallibilitatem oppugnent. Stephanus VII., clamant illi, Acta Formoſi Papæ prædeceſsoris ſui in irritum miſit, omneſque ab eo ordinatos reordinari juſſit. Tum Theodorus II. & Joannes IX. Acta ipſa Stephani ex oppoſito reſciderunt, Formoſique Acta probarunt: ac tandem Sergius III. Acta Formoſi denuo irritavit, & Stephani Acta confirmavit. Aut ergo Theodorus & Joannes Formoſi defenſores in errore fuerunt, aut Stephanus & Sergius erraſse iniquiſſime, convincuntur.

Luctuoſam ego tragædiam agnoſco, uti & agnoſcunt probi omnes; in qua fateor bona fide Stephanum & Sergium peſſimum exulcerati contra Formoſum animi exemplum dediſse. Verùm utcumque res ipſa ceſserit, fatendum perinde, tragædiam illam totam, ad

ad oppugnandam Romanorum Pontificum, in judicandis fidei morumque quæſtionibus, indeficientiam ineptiſſime trahi: cum facti, & quidem perſonalis, non juris quæſtio tunc fuerit. Summa quippe quæſtionis erat, fuiſsetne Formoſus legitimus Pontifex, ſeu ad eam dignitatem legitime electus, an per vim & ſimoniam intruſus? Quare qui Acta ejus reſciderunt Stephanus & Sergius, illegitime electum arbitrabantur; qui ex oppoſito reſtituerunt & confirmarunt Theodorus & Joannes, electum legitime judicarunt. Ubicumque tamen erratum ſit, facti & quidem perſonalis fuit error, non dogmatis.

Neque refert, quod qui primus Formoſi Acta reſcidit Stephanus VII. omnes ab eo ordinatos reordinari juſſit: quaſi vel ſic erratit in dogmate; quo certo creditur, Ordinationes etiam ab intruſo Epiſcopo factas, eſſe validas, atque ita minime iterandas. Eum quippe nodum ſolvunt Theologi multis modis. Bellarminus Formoſi Ordinationes iterari juſsas eſſe dicit a Stephano VII. non lata ex Tribunali ſententia, ſed præcipiti iracundiæ motu. Joannes Morinus non eſſe certum ait, aut certe non eſſe dogma fidei, Ordinationem imprimere Characterem, atque ita non eſſe iterandam, dum ab Epiſcopo excommunicato, degradato, intruſo confertur. Alii ferme omnes reponunt, Ordinationes a Formoſo factas, iteratas non fuiſſe ſimpliciter & abſolute, iis ſecundo peractis, quæ ad ſubſtantiam ſpectarent hujus Sacramenti; ſed

ſecun-

ſecundum quid; nonnullis ſcilicet adhibitis cæremoniis, per quas ordinati prius a Formoſo, atque ita a jure ſuſpenſi, liberam ſuorum Ordinum executionem receperunt.

II. Cœleſtinum III. gravioris erroris accuſant audaciores Ariſtarchi, quòd in Decretali ſua *laudabilem* definierit, Matrimonium inter fideles contractum omnino ſolvi, ſi Conjugum alter a fide defecerit: adeo ut qui perſeverat in fide, poſſit alterum cum altero contrahere matrimonium. Sic porro definiviſſe Cæleſtinum, probant teſtimonio Innocentii III. R. Pontificis Cap. *quanto*, *de divortiis*. Ille enim de hac ipſa quæſtione interrogatus, reſpondit quidem Matrimonium eo etiam in caſu non ſolvi, mulieremque a viro in infidelitatem lapſo derelictam, alteri viro propterea jungi non poſſe, ſubjungit vero, *licet quidam Prædeceſſor noſter aliter ſenſiſſe videatur*: ad marginem autem notatur Decretalis *laudabilem* Cæleſtini III. *de converſione conjugatorum*: ubi non ſolum aliter ſenſiſſe videtur Cæleſtinus, ſed palam aperteque pronunciat. Non extat modo Decretalis illa Cæleſtini in novis Decretalium collectionibus, a quibus merito expuncta fuit, tanquam erronea; extat tamen in peculiari Decretalium rejectarum collectione, quam ad Eruditorum informationem Antonius Auguſtinus adornavit.

Incuſantur & alii Romani Pontifices, tacitis illorum nominibus, quod errorem alterum eidem affinem definierint: Matrimonium

nium ſcilicet ratum cum uno, ſolvi per Matrimonium conſummatum cum altero. Idque illos definiviſſe liquet aperte, ex Reſponſo Alexandri III. Cap. *licet*, *de Sponſa duorum*. Ubi cum juſte meritoque decernat, ob ſuperveniens Matrimonium conſummatum cum aliquo, ratum præcedens cum alio ſolvi non poſſe, ſubjungit, *quamvis a quibuſdam Prædeceſſoribus noſtris aliter ſit aliquando judicatum*.

Ad quorum tamen Pontificum excuſationem notare ſufficiat, quantum ad noſtrum attinet inſtitutum: binas illas quæſtiones de Matrimonii ſolutione, ſeu dum Conjugum alter a Catholica fide diſcedit, ſeu dum alter Matrimonium cum tertio conſummat, ad fidem minime pertinere. Atque ita ſi in iis decidendis ſolvendiſque, falſi ſunt aliqui Romani Pontifices, erraſſe in fide dici non poſſunt.

Addiderim tamen cum Melchiore Cano, hoc idem argumentum pertractante lib. 6. de locis Theologicis Cap. 8. Reſponſa Romanorum Pontificum, ad privatorum Conſultationes data, pro decidendis privatis conſcientiæ caſibus, (qualia bene multa continentur in corpore Juris) non illico cenſenda eſſe ſolenniter & ex Cathedra pronunciata, niſi præmiſſa Eccleſiæ Romanæ conſultatione, habitoque DD. Cardinalium Conſilio proferantur. Tunc enim ſolùm, & non aliter, ex Cathedra ſeu ex tribunali judicare Pontifices reputantur. Porro veriſimile non eſt, Cæleſtinum, ceteroſque Pontifices, ad binas illas

Digitized by Google

de Matrimonii ſolutione quæſtiones reſpondiſſe, præmiſſa illa Eccleſiæ ſuæ conſultatione, habitoque Cleri ſui aſſenſu atque Conſilio. Atque ita ſi tunc errarunt, (uti profectò erraſſe illos certum eſt, ſin minus contra fidem, at certe contra priſcos Canones) ſolenniter, ſeu ex Cathedra atque ex tribunali pontificio non errarunt. Quod unice in præſenti diſputamus.

III. In Alexandrum III. pari audacia cenſoriam virgam exercent, quia Cap. *cum eſſet*, de Teſtamentis definit, *Alienum eſſe a generali Eccleſiæ conſuetudine, & a divina lege, & Sanctorum patrum inſtitutis, ut Teſtamenta, niſi quinque vel ſeptem teſtium fuerint ſubſcriptione munita, penitus reſcindantur:* Subque interminatione anathematis prohibet, *ne quis ejuſmodi audeat Teſtamenta reſcindere*. Unde & Cap. ſequenti Judicibus mandat, ut *In id genus cauſſis, tres duoſque ſolummodo teſtes exigant; nec civiles leges, ſed canonica decreta ſequantur*. Qua in re falſum in fide Alexandrum contendunt; ut qui pronunciet legem aliquam eſſe divinæ contrariam, quæ re vera contraria non eſt.

Audacter nimis & inconſulte. Alexander enim non id ſtatuit univerſim pro quibuſcumque Teſtamentis, ſed pro iis duntaxat, quæ fiunt ad pias cauſſas, de quibus Eccleſia ex propriis legibus judicat: nec pro toto Orbe Chriſtiano, ſed pro ſtatu duntaxat Eccleſiaſtico, quem & ſpiritualiter & temporaliter ſubjectum habet; pro quo poteſt Pontifex peculiares leges condere, legibus civili-

vilibus communi uſu ſervari ſolitis repugnantes.

Neque obeſt ſi dixerint importuni Cenſores, Alexandrum non id tantùm decernere, quod decernere jure ſummo potuit; ſed falſam Decreti ſui rationem afferre; alienum ſcilicet eſſe, & a lege Divina, & a Patrum ſtatutis, & a generali Eccleſiæ conſuetudine, quod quinque vel ſeptem teſtes ad hujuſmodi teſtamenta deſiderentur. Reponit enim ſapientiſſime Melchior Cano lib. 6. de locis Theologicis Cap. 8. [In Decretis Pon-
„ tificiis duo cum primis diſtinguenda ſunt:
„ unum eſt tanquam intentio concluſioque
„ Decreti; alterum quaſi ratio & cauſſa a
„ Pontifice reddita ejus rei quam conſtitue-
„ rit. Atque in concluſione Pontifices ſum-
„ mi errare nequeunt, ſi fidei quæſtionem
„ ex Apoſtolico tribunali decernant. Sin ve-
„ ro Pontificum rationes neceſſariæ non ſunt,
„ ne dicam aptæ, probabiles, idoneæ, in his
„ nihil eſt videlicet immorandum. Non enim
„ pro cauſſis a Pontificibus redditis, tan-
„ quam pro aris & focis depugnamus. A-
„ lexander igitur non definit conſuetudinem
„ illiuſmodi, quinque vel ſeptem teſtes exi-
„ gendi in teſtamentis, eſſe divinæ legi con-
„ trariam; ſed (quod juris peritis fere pla-
„ cere video) jubet ut in legatis piis, duo
„ vel tres ſolum teſtes a Judicibus exigantur.
„ Hæc Decreti hujus concluſio eſt, hic finis:
„ nec dubium eſt quin rem eam Pontifex ju-
„ re quodam ſuo potuerit præſcribere. Sed

„ ſi in ejus præſcripti confirmationem, Deu-
„ teronomii lege utitur, (hanc quippe divi-
„ nam nuncupat) ſi ad Canonum ſtatuta re-
„ vocat, ſi Eccleſiæ morem affert, non eſt
„ operæ pretium rationes illas ad vivum re-
„ ſecare.]

CA-

CAPUT XIII.

Ab Innocentio III. Bonifacio VIII. & Bonifacio IX. pravi dogmatis culpa depellitur.

I. IN errantium Pontificum indice ponitur ab æmulis Innocentius III. Juris licet Conſultiſſimus, & in Theologicis apprime doctus: quaſi qui ſigillum Confeſſionis Sacramentalis reſerari aliquando poſſe, in ipſo D. D. Cardinalium Conſiſtorio, pronunciaverit, ac etiam juſſerit reſerari. Quod ut probent, factum referunt, ex Cæſario Monacho Heiſterbacenſi, in Dialogis Miraculorum diſt. 3. Cap. 32. ſeu lib. 3. Hiſtoriarum memorabilium Cap. 32. [In domo quadam „ Ciſtercienſis Ordinis, Monachus quidam „ ſine ordine celebravit. Hoc cum die qua„ dam Abbati ſuo retuliſſet in Confeſſione, „ nec tamen ceſſare vellet a tanta præſum„ ptione; Abbas dolens & lacrymans, ut a „ blaſphemia tam magna deſiſteret, miſe„ rum rogavit, monuit, præcepit, ſed non pro„ fecit. Ille enim timens notari ſi ceſſaret, „ celebravit ut prius. In ſequenti Capitulo „ generali Abbas idem propoſuit caſum eum„ dem, interrogans quid faciendum foret „ Confeſſori, ſi forte tale quid in aliqua Do„ mo emergeret. Cumque Dominus Ciſter-

„ cienſis, & ceteri Abbates ſuper hoc nihil „ auderent definire, caſum ſcripſerunt Innocentio Papæ; qui convocans Cardinales „ viroſque litteratos, caſum illis propoſuit; „ & quid de hoc ſentirent a ſingulis requiſivit. Omnibus pene in hoc ſentientibus, „ quod Confeſſio non eſſet prodenda, reſpondit, Ego dico in tali articulo eſſe prodendam; quia talis confeſſio non eſt confeſſio, ſed blaſphemia; nec debet Confeſſor blaſphemiam talem & inſaniam celare, per quam periculum incumberet toti „ Eccleſiæ. Et placuit ſententia omnibus: „ ſcripſitque ſequenti anno Capitulo, quod „ a ſe fuerat determinatum, & a Cardinalibus approbatum.]

At errat quiſquis Innocentium III. eo lato judicio erraſſe comminiſcitur. Erat dubio procul prodenda confeſſio, quæ re ipſa Sacramentalis confeſſio non erat, ſed ſimulatio confeſſionis. Sacrilegus quippe Monachus facinus ſuum Abbati ſuo detexerat, non animo ſe accuſandi coram Deo, & ſubjiciendi ſe Clavibus Eccleſiæ, ſed pertrahendi Abbatem in criminis ſui patrocinium, aut illum impediendi a puniendo ſcelere, quod aliunde forte noverat; aut certe in illud inquirendi, quod ex vehementibus indiciis poterat ſuſpicari. Qua in ſpecie nemo negaverit prodendam eſſe confeſſionem; cum ſacramentalis confeſſio re ipſa non ſit, ſed ſimulatio confeſſionis atque irriſio, externa Sacramenti ſpecie tecta, ad malum finem. Unde prudentiſſi-

tiſſimus Pontifex dixit, *eſt prodenda confeſſio, quia non eſt confeſſio, ſed blaſphemia.*

II. Idem in ſimili ſpecie judicium tulit Innocentius hujus nominis quartus; prodendam eſſe Confeſſionem Cardinalis neſcio cujus, qui alteri Cardinali confeſſus erat, ut eum in criminis ſocietatem pertraheret. Factum refert Dominicus Soto in 4. ſent. diſt. 18. quæſt. 4. art. 5. *Cardinalis quidam, qui conſpirationem in Pontificem moliebatur, confeſſus eſt alteri ejuſdem ordinis Domino, & quidem Sacramentaliter; ſed tamen ea intentione, ut eum in ſuam conjurationem traheret. Poſtea vero per aliam viam re comperta, Cardinalis qui confeſſionem audierat, de hoc accuſatus fuit, quod rem non protinus detexiſſet; & ob id fuit pecunia mulctatus; & niſi ignorantiam ſibi obtendiſſet, acrius fuiſſet punitus*: Ob id certe quod hujuſmodi confeſſio, per ſpeciem duntaxat Sacramentalis, ſigilli religionem non induceret.

Non omiſerim tamen obſervare, Cæſarii Monachi fidem in Hiſtoriis referendis admodum eſſe lubricam. Tum quod ſexcentas alias referat nænias, & fabellas, ab omni veri ſpecie prorſus alienas; uti noviſſimus Dialogorum illorum Editor in præmiſſa operi præfatione monet. Tum quod hanc ipſam de Monacho Ciſtercienſi Hiſtoriam, ex aliorum duntaxat relatione accepiſſe ſe, initio profiteatur. At de hoc ſatis.

III. Bonifacio VIII. aliud longe gravius violatæ fidei crimen objicitur: quod nempe tan-

quam fidei Caput ab omnibus fidelibus credendum propoſuerit, *Omnia regna mundi Romanis Pontificibus ſubeſſe in temporalibus*: qui tamen error eſt in fide intolerabilis. Imo quod hoc idem in celebri Decretali *Unam ſanctam*, inter alia capita definierit; quæ idcirco a Clemente V. Romano Pontifice, in Concilio Viennenſi reſciſſa eſt.

Sed eſt illa per omnia capita calumnia putidiſſima. Primum quod obtenditur falſiſſimum eſt. Imo extat Oratio a Bonifacio VIII. habita in publico Conſiſtorio anno 1301. quam Spondanus refert in Annalibus, qua nihil ſe hujuſmodi ſomniaſſe profitetur: hancque ſibi calumniam impactam queritur a *Petro Flotta*, qui Epiſtolam ipſius nomine ſuppoſuerat, ubi hæc inſulſitas habebatur. Extat & Epiſtola Cardinalium Regni Nobilibus ſcripta, qua Bonifacium nihil hujuſmodi vel ſcripſiſſe, vel ſomniaſſe conteſtantur.

Alterum quod ſubjicitur perinde falſum eſt. In Decretali enim *Unam Sanctam*, hoc unice definitur, *Subeſſe Romano Pontifici, omnino eſſe de neceſſitate ſalutis, omni humana creaturæ*. Quod certe de ſubjectione in ſpiritualibus eſt intelligendum; iiſdemque ferme verbis in Concilio Lateranenſi ſub Innocentio IV. Seſſione II. definitum eſt, non de ſubjectione in temporalibus.

Tertium æque falſum eſt, Clementem V. Conſtitutionem *Unam Sanctam* reſcidiſſe: cum eam ille duntaxat expoſuerit in Capite *meruit*; eam ſcilicet intelligendam eſſe decernens, ut nul-

nullum ex ea præjudicium Regi Regnoque Galliarum ſit illatum. Imo cum anno 1310. Bullam edidiſſet Clemens V. qua varias Bonifacii VIII. Conſtitutiones revocabat, in ſexto Decretalium minime contentas; Conſtitutionem tamen *Unam Sanctam* perinde ac antea ſtare voluit, iis temperamentis emollitam, quæ in Capite *meruit* a ſe fuerant adhibita.

Equidem, ut fatear bona fide quod res eſt, nonnulla in Decretali *Unam Sanctam* obiter inſerta ſunt, unde facile colligi poſſit, ſenſiſſe Bonifacium VIII. Principum Chriſtianorum Dominia, ſin minus directe, at ſaltem indirecte Romanorum Pontificum auctoritati ſubeſſe, ſi a fide quam profeſſi ſunt ipſi deficiant. Verùm quidquid ea in parte veritas habeat, de qua meum non eſt ferre judicium; fatendum tamen eſt, eam contra fidem Catholicam minime pugnare, imo & a viris ſumme catholicis omni retro ætate fuiſse defenſam, ac etiam in præſentia defendi. Ut vel ſic pateat, nullam violatæ fidei labem Bonifacio VIII. inuri poſse; quod ita forte ſenſerit, ac etiam ex Cathedra definierit.

IV. Bonifacium IX. a nonnullis reprehenſum lego, quod Indulgentias Mediolanenſibus conceſserit, juri Divino palam aperteque repugnantes. Reprehenſioni locum dedit quod ſcribit Bernardinus Corio in Hiſtoria Mediolanenſi parte 3. pag. mihi 528. Bonifacium peculiari Diplomate indulſiſſe, ut in Dominio Vicecomitum, unuſquiſque a quo-

cum-

cumque peccato eſſet abſolutus, tametſi nec contritus nec confeſſus eſſet: *Che ciaſchedune nel Dominio del Viſconti foſſe aſſolto da qualunque peccato, ſe anche non foſſe contrito, nè confeſſo;* modò certam pecuniæ ſummam in pauperes erogaret, & ad certa divorum templa reſarcienda largiretur. Quaſi vero ſine cordis contritione oriſque confeſſione poſſit quis a peccatis abſolvi, virtute Pontificiæ Indulgentiæ. Quare & hanc Indulgentiam *admodum extraordinariam* fuiſſe notat Hiſtoricus.

Non eſt tamen quod in ea Bonifacii Indulgentia reprehendatur, ſi qualis ipſa fuerit attendatur. Abſolutio enim a peccatis conceſſa eſt, quantum ad pœnas canonicas, ex publica Eccleſiæ lege peccatis gravioribus debitas; non quantum ad culpam, & pœnam æternam ex Divina juſtitia ſubeundam. Per viam enim Indulgentiarnm poſſunt pœnæ canonicæ, hominibus nec contritis nec confeſſis aliquando dimitti; quemadmodum poſſent & ipſæ Cenſuræ Eccleſiaſticæ, excommunicatio, ſuſpenſio & interdictum, hominibus minime pœnitentibus, imo etiam nolentibus relaxari; quamquam culpæ ipſæ pœnæque ex Divina juſtitia ſubeundæ, abſque pœnitentia minime relaxentur. Idcirco vero Indulgentiam a Bonifacio Mediolanenſibus datam, *extraordinariam* dixit laudatus Hiſtoricus; quia non ſolent Romani Pontifices a ſolis Canonicis pœnis abſolvere, ut fecit ea occaſione Bonifacius; ſed & a culpis & a pœnis ex Divina juſtitia ſubeundis; idque par-

partim virtute Indulgentiarum, partim virtute Sacramenti. Si porro ſcire aves, quænam illæ Canonicæ pœnæ ſint, a quibus ſolis Mediolanenſes ex Dominio Vicecomitum abſolutos voluit Bonifacius, tametſi forte neque contriti eſſent neque confeſſi; lege Canones pœnitentiales a S. Carolo Borromęo pro Decalogi ratione diſpoſitos, & ex antiquis Patribus & Conciliis, nec non ex Pœnitentiali Bedæ, ex pœnitentiali Rabani, & pœnitentiali Romano, necnon ex Burchardi Wormatienſis, Anſelmi Lucenſis, Yvonis Carnotenſis, & Gratiani collectionibus, maximam partem deſcriptos.

CAPUT XIV.

Joannes XXII. bina violatæ fidei accuſatione oneratus a calumnia liberatur. Sixtus V. vulgatæ verſionis emendator excuſatur.

I. PRima in Joannem XXII. calumnia perſtrepit; quod animarum plenè, & integrè purgatarum felicitatem, Deique viſionem, *quam facie ad faciem* Scriptura vocat, poſt ultimam corporum omnium reſurrectionem, differendam docuerit, ac etiam ſuprema auctoritate definierit. Quod utique de illo teſtatur Hadrianus VI. in ſuis ad librum 4. Sententiarum Commentariis diſt. 7. Imo probatis Hiſtoriæ monumentis conſtare dicunt, Joannem errorem illum tam fervide diſſeminaſſe ac promoviſſe, ut iis pinguia Beneficia conferret, qui eum ex Sacro ſuggeſtu populis prædicarent. Generalem etiam Franciſcanorum Miniſtrum *Gerardum* nomine Pariſios delegaſse, ut eumdem illum errorem ab Academia Pariſienſi ſuſcipi curaret: Virumque ex adverſo Religioſum ex Ordine Prædicatorum *Thomam Valeſium* in carcerem conjici juſſiſse; quod eumdem errorem e ſacro ſuggeſtu Apoſtolica libertate confutaſset.

Calumniam dixi Joanni XXII. impactam, nec elapſi verbi pœnitet. Quamquam enim ne-

negari omnino non poſſit, eum in illam ſententiam, quæ animarum plene purgatarum felicitatem, poſt corporum reſurrectionem differt, propendiſse, ac ſi lubet admodum inclinaſse; illud tamen peræque certum eſt, nihil eum ex Cathedra, ut ajunt, atque ſuprema auctoritate definiviſse. Liquet id primùm ex ſolenni declaratione, quam morti proximus ſcripto dedit, quamque ex integro refert *Odericus Raynaldus* in Annalibus ad annum 1334. Liquet ſecundò ex *Joanne Villani*, ſcriptore illius ævi celeberrimo lib. 10. Hiſtoriarum Cap. 10. Liquet tertiò ex publico Documento Academiæ Pariſienſis, Galliarum Regi *Philippo Valeſio* dato, anno 1333. quod integrum retulit *Joannes Coeffeteus* Epiſcopus Maſſilienſis, in *Reſponſo ad Myſterium iniquitatis Philippi Mornei*. Quæ tria Hadriani VI. contrarium obiter atteſtantis ſuffragio longe præponderant. Cum is poſt annos circiter ducentos floruerit, eaque de re obiter dixerit, in ſuo ad 4. Sententiarum librum Commentario, nondum Eccleſiæ Pontifex factus, ſed privatus Theologiæ Doctor ac Profeſſor in Academia Lovanienſi.

Quod de Generali Franciſcanorum Miniſtro jactatur, perinde falſum eſt. Reclamavit enim in oppoſitum Joannes XXII. datis ad Regem Galliarum Epiſtolis; quibus conteſtatus eſt, ſe alio fine alioque conſilio Miniſtrum illum in Gallias delegaſſe; ut ſcilicet de pace ageret, inter Reges Galliæ, & Scotiæ ſanciendа.

Quod

Quod demum *Thomam Valeſium* attinet ; Prædicatorum Ordinis Profeſſorem , monet appoſite *Odericus Raynaldus* , fuiſſe illum in carcerem conjectum , non quod errorem, de dilata ad diem uſque judicii animarum purgatarum felicitate , ſimpliciter confutaſſet ; ſed quod debitæ modeſtiæ modum exceſſiſſet ; Pontificemque , cujus erat publice nota contraria ſententia , peſſimis modis habuiſſet, atque injuriis verbis affeciſſet.

II. Altera , qua oneratur Joannes XXII. accuſatio ſtruitur ex Hiſtoria Controverſiæ, quę cadente ſæculo decimo tertio a Franciſcanis excitata eſt , de religioſa paupertate , quam ipſi ad amuſſim , atque ad exemplar Chriſti Domini profiteri gloriabantur ; Joanne XXII. contraria Nicolao III. ſtatuente ac definiente . Definierat ſcilicet Nicolaus , fratres Franciſcanos veram profiteri Euangelicam paupertatem ; propterea quod nullius omnino rei dominium haberent , ac ne quidem panis quem ederent , & vini quod biberent ; ſed uſumfructum duntaxat haberent ; horum vero dominium ſtaret penes Summum Pontificem . Addiderat Nicolaus , Chriſtum Dominum perfectiſſimæ ſtrictiſſimæque paupertatis una cum Apoſtolis exemplum dediſſe , nihilque prorſus etiam in commune habuiſſe cum ipſis ; ut videre eſt in Cap. *exiit* , *de verborum ſignificatione* in Sexto . Contrarium tamen ſubinde definivit Joannes XXII. in Extravagantibus : nempe in rebus uſu conſumptibilibus , (qualia profecto ſunt panis & vinum)

num) uſumfructum a dominio ſeparari non poſſe: atque ita privatos Franciſcanos dominos eſſe & panis quem ederent, & vini quod biberent, illæſo tamen quod emiſerant ſtrictiſſimæ paupertatis voto. Addidit Joannes, Chriſtum Dominum aliquid in commune cum Apoſtolis habuiſſe: atque ita non obeſse voto Euangelicæ paupertatis, ſi quid Viri Religioſi in commune poſſideant. Ex hac porro duorum Pontificum, tam contraria de paupertate Euangelica ſtatuentium diſsenſione, alterutrum erraſse, avidiſſime colligunt Pontificiæ infallibilitatis impugnatores.

III. Cui tamen depellendæ calumniæ, ſatis ſit obſervare, totam illam controverſiam, quæ Eccleſiam univerſam diu multumque turbavit, ad fidem nihil attinere; ſed fuiſse in materia utrinque probabili: atque ita a duobus illis Pontificibus fuiſse judicatam bona gratia; & ad ſedandos turbatorum fratrum animos, juxta probabilitatis terminos. Idcirco illorum Pontificum nullus erraſse in fide convincitur, nec Nicolaus III., nec Joannes XXII.

Diſputant enimvero Jurium periti, an in rebus uſu conſumptibilibus, maxime vero comeſtibilibus & potabilibus, uſusfructus a Domino divelli poſſit? Negant id aliqui hoc nixi momento: *Ille eſt rei Dominus, qui jure eam deſtruere poteſt, deſtruitque re ipſa: ſed qui panem edit, vinumque bibit, ea neceſſariò deſtruit, edendo atque bivendo: illarum igitur Dominus eſt.* Atque ita uſusfructus a Dominio

ctio in hujuſmodi rebus non ſejungitur. Oppoſitum tamen alii tenent, qui ſatis non eſſe putant, ut quis rei alicujus dominus cenſeatur, ſi eam utcumque ad naturalem uſum deſtruere poſſit; ſed ultra neceſse eſse, ut eam poſſit omni prorſus modo deſtruere; eamque poſſit, ſi libuerit, donare, vendere, commutare, projicere, atterere, igne abſumere. Porro, ſubjungunt iſti, privati Franciſcani uſum habentes, quem ipſa illorum natura ad ſui ſuſtentationem poſtulat, panis quem edunt, vinique quod bibunt; ea tamen donare non poſsunt, vendere, commutare, projicere, igne abſumere: igitur uſumfructum illorum habent ſine pleno dominio: atque ita apud illos uſusfructus a Dominio ſejungitur, quod penes ſolum reſtat Pontificem Romanum.

Diſputant pariter Sacrarum Scripturarum Interpretes, Num Chriſtus & Apoſtoli, ſecundum varios vitæ ſtatus, aliquid quandoque in commune habuerint? An arctam illam paupertatem, qua nihil etiam in commune haberent, toto vitæ decurſu coluerint? Extant enim in utramque partem Sacrorum Euangeliorum oracula. Matthæi 10. *Nolite poſſidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis veſtris &c.* Matthæi 8. *Filius hominis non habet ubi reclinet caput ſuum.* Lucæ 8. *Mulieres miniſtrabant ei de facultatibus ſuis.* Quæ Chriſtum & Apoſtolos nihil etiam in commune habuiſse, videntur innuere. E contrario Joan. 13. *Judas loculos habuiſſe* legitur,

&

& quidem tanquam communis cœtus Apoſtolici procurator. Joan. 4. *Chriſtus Diſcipulos in Civitatem miſiſſe* legitur, *ut emerent cibos*. Et Joan. 13. *Chriſtus aliquid egenis dari juſſit*. Quæ contrà videntur innuere, Chriſtum Dominum aliquid in commune cum Apoſtolis habuiſse. Ex quibus facile colligas, in materia utrinque probabili pronunciaſse Nicolaum III. & Joannem XXII. atque ita quidquid ſeu verè ſeu falsò judicarint, nihil contra fidem erraſse.

IV. Gravior longe multo in Sixtum V. intenditur criminatio: ut quòd ſolenni Diplomate Sacris Bibliis præfixo, non modò erravit in fide, ſed & ipſam primariam fidei regulam vitiarit atque corruperit. Factum hujuſmodi eſt. Vulgatam Scripturæ Sacræ utriuſque Teſtamenti verſionem, ad fidem veterum Codicum corrigi, & emendari curavit Sixtus V. eamdemque ſic emendatam, legendam univerſis fidelibus propoſuit, indicta anathematis pœnà omnibus ac ſingulis, qui eam ut authenticam non agnoſcerent; aliamve in Scholis, ſcriptis, ſacriſque congreſſibus uſurparent. Vix circumferri cœpit Editio ſic emendata, cum ſtatim a viris eruditis linguarumque peritis obſervata in ea ſunt menda longe plurima, quæ ad numerum ſupra milleſimum collecta ſunt a *Thoma Jameſio*, in Academia Oxonienſi Artium Magiſtro, in libro cui titulum dedit *Bellum Papale*. Quibus poſtmodum excitatus Clemens VIII. omnia, quantum fieri potuit, publicatæ Sixtinæ Edi-

tionis exempla intercipi juſſit ; novam diligentioremque Vulgatæ Verſionis emendationem, priſtinis purgatam erroribus procuravit ; priſtinum Sixti V. Diploma ſuppreſſit ; novaque Conſtitutione Apoſtolica Editionem illam novam repurgatam, emendatamque fidelibus legendam dedit, ſtrictèque mandavit.

Conatu nihilominus irrito, factum illud, ad oppugnandam Romanorum Pontificum aſphaliam obtruditur. Sixtus enim in ea publicanda Bibliorum Editione, minus tunc emendata minuſque correcta, nihil ſaltem contra fidem peccaſſe convincitur : cum nullum omnino mendum in ea relictum fidem læderet, aut etiam mores attingeret ; ſed omnia in minutulis grammaticæ ſphalmatibus, in levibus a Græco, & Hebraico textu diſſonantiis, & logomachiis verſarentur : quæ ne omnia quidem ſecutis inde temporibus, ſub Clemente VIII. ſunt emendata, imo non pauca fuere relicta ; ut ex præmiſſa novo operi præfatione notum eſt. Sed nec quidquam falſi Diplomate ſuo dixit Sixtus V. dum correctam emendatamque Bibliorum Editionem publicare ſe dixit : quia non correctam emendatamque ſimpliciter dixit, *ſed prout optime fieri potuit. Ex certa noſtra ſcientia*, ait ille in Præfatione, *atque Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, ſtatuimus ac declaramus, eam vulgatam Sacræ Scripturæ, tam veteris quam novi Teſtamenti latinam Editionem, quæ pro authentica a Concilio Tridentino recepta eſt, ſine ulla dubitatione aut controverſia, cenſendam eſſe hanc ipſam,*

ipſam, quam nunc prout optime fieri potuit emendatam, ex Vaticana Typographia impreſſum, in univerſa Republica Chriſtiana, atque in omnibus Chriſtiani Orbis Eccleſiis legendam evulgavimus. Nihil eſt ergo, quod ex Sixtina Sacrorum Bibliorum emendatione, contra Romanorum Pontificum Infallibilitatem, extundi poſſit.

CAPUT XV.

Clemens XI. erroris purus & integer oſtenditur, in celebri Conſtitutione Unigenitus, *anno* 1712. *data die* 8. *Septembris.*

I. Clementis XI. Conſtitutionem, *Unigenitus* vulgo dictam, hæreſeon errorumque ſentinam, & Pontificiæ infallibilitatis ſepulchrum vocare nil veriti ſunt Proteſtantes; atque inter illos maxime *Joannes Frichius* Miniſter Ulmenſis, vulgato libello famoſo anno 1714. cui probroſum titulum dedit, *Clementis inclementia examinata*. Queſnellianarum Propoſitionum ea Conſtitutione damnatarum elenchum & indicem texuit ſatis amplum, ex quarum damnatione, infallibilitatis privilegio devolutum probare conatus eſt Clementem XI., & Pelagianis ceteriſque Divinæ gratiæ hoſtibus aggregatum.

Nos igitur e contrario, ut Clementem erroris purum, & integrum oſtendamus, propoſitiones ex damnatis *de Divina gratia* præcipuas ſeligemus, quæ minus cenſura dignæ Calviniano Miniſtro viſæ ſunt; & quo ſenſu a Clemente juſte meritoque confixæ ſint, indicabimus: ut nulli violatæ fidei calumniæ pateat Clemens XI. pro munere & officio ſuo

non

non inclemens, ſed juſtiſſimus & æquiſſimus judex.

II. Propoſitiones Queſnellianæ de Divina gratia, a Clemente XI. cenſura notatæ.

Propoſitio 26. *Nulla dantur gratia, niſi per fidem.*

Propoſitio 27. *Fides eſt prima gratia.*

Propoſitio 28. *Prima gratia quam Deus concedit peccatori, eſt peccatorum remiſſio.*

Explicatio Cenſuræ Clementinæ.

Intellectæ propoſitiones illæ tres, de gratia actuali, quæ ſimplicis motionis, excitationis, & illuſtrationis ſit, a Clemente XI. damnatæ ſunt: cum hujuſmodi gratiæ multæ ſint ante fidem: ſecus tamen, ſi de gratia habituali, qua peccator Deo ſalutis auctori primò conjungitur, accipiantur. Sic enim Catholica veritas eſt, ex Concilio Tridentino Seſſ. 6. de Juſtif. Cap. 8. Ex D. Auguſtino lib. de Prædeſt. Sanct. Cap. 7. lib. de gratia, & lib. arb. Cap. 14. & Tract. 3. in Joannem, & ex D. Gregorio Magno lib. 2. Moralium Cap. 46.

III. Propoſitio 29. *Extra Eccleſiam nulla conceditur gratia.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellecta propoſitio generatim & univerſè de quacumque gratia, etiam actuali præveniente & excitante, damnata eſt; cum gratiæ hujuſmodi multæ, etiam extra Eccleſiam poſitis concedantur: ſecus tamen, ſi de gratia habituali accipiatur, quæ ſalutem operetur & vitam. Sic enim fidei dogma eſt, quo

liquet extra Eccleſiam ſalutem obtineri non poſſe.

IV. Propoſitio 69. *Fides, uſus, augmentum, & præmium fidei, totum eſt donum puræ liberalitatis Dei.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellecta propoſitio de puræ liberalitatis dono, cooperationem humanam, & meritum ex ea cooperatione quæſitum excludente, damnata eſt: cum fides & fidei uſus non niſi cooperantibus dentur a Deo; augmentum vero, & præmium fidei, non niſi merentibus conferantur: Secus tamen, ſi de puræ liberalitatis dono humanam cooperationem, ac meritum ex ipſa gratia profectum importante & coronante accipiatur. Sic enim catholica veritas eſt, contra Semipelagianos definita. Ex Capitulis Cœleſtini R. P. epiſtolæ adnexis, ex D. Auguſtino lib. de geſtis Pelagii Cap. 36. de natura, & gratia Cap. 6. ex Epiſtolis 105. & 106. & ex Concilio Tridentino Seſſ. 6. de Juſtific. Cap. 16.

V. Propoſitio 42. *Sine fidei Sacrificio nihil niſi impuritas, nihil niſi indignitas eſt.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellecta propoſitio de impuritate & indignitate operis ſine fide eliciti; quaſi omne opus ſine fide factum, impurum ſit, damnata eſt: quandoquidem non omnia infidelium opera ſunt peccata: Secus tamen ſi de impuritate & indignitate ipſiuſmet hominis ſine fide operantis accipiatur. Sic enim Catholica veritas eſt, qua liquet omnem hominem inſi-

infidelem, impurum eſſe, & Deo minime dignum.

Aut certe intellecta propoſitio de impuritate & indignitate *poſitiva*, quaſi opera ſine fide facta vere proprieque peccata ſint, damnata eſt: Secus tamen ſi de indignitate & impuritate *privativa* accipiatur; quaſi opera ſine fide facta, eam non habeant puritatem & bonitatem, qua Deo placere poſſint. Sic enim Catholica veritas eſt, *ſine fide impoſſibile eſt placere Deo*.

VI. Propoſitio 57. *Totum deeſt peccatori, quando ei deeſt ſpes: & non eſt ſpes in Deo, ubi non eſt amor Dei.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellecta prima propoſitionis pars, ſtricto & rigoroſo ſenſu, damnata eſt; cum ſemota ſpe, maneat adhuc fides: Secus tamen ſi morali & aſcetico ſenſu accipiatur: cum amiſſa ſpe *ſalutis anchora*, cetera quæ manent, ad ſalutem inutilia ſint.

Intellecta ſecunda propoſitionis pars de amore habituali & dominante, qui Theologica virtus ſit, damnata eſt: cum ſine hujuſmodi amore ſpes ſtare poſſit: Secus ſi de amore actuali naſcente & imperfecto accipiatur propoſitio. Sic enim D. Auguſtini ſententia eſt, in Enchiridio ad Laurentium Cap. 8. *Spes ſine amore eſſe non poteſt .... Nec amor ſine ſpe eſt: Nec ſine amore ſpes: Nec utrumque ſine fide.*

VII. Propoſitio 51. *Fides juſtificat quando operatur: ſed ipſa non operatur niſi per Charitatem.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellecta prima propoſitionis pars de fide ſe ipſa operante, ſeu proprium ſibi actum eliciente, damnata eſt: quia fides minime juſtificat, dum proprium ſibi actum elicit, nempe dum aſſenſum divinis veritatibus præſtat: Secus tamen ſi de fide per Charitatem operante intelligatur propoſitio. Fidem enim juſtificare, dum operatur per Charitatem, Apoſtolica Sententia eſt.

Intellecta ſecunda propoſitionis pars eo ſenſu, quaſi non habeat fides aliquem ſibi proprium actum, damnata eſt; cum nulla ſit virtus, cujus non ſit aliquis actus proprius: Secus tamen ſi ſic accipiatur, quaſi vim juſtificandi non habeat fides, niſi dum operatur per Charitatem. Quo ſenſu Catholica veritas eſt.

VIII. Propoſitio 55. *Deus non coronat niſi Charitatem: qui currit ex alio impulſu, & ex alio motivo, in vanum currit.*

Propoſitio 56. *Deus non remunerat niſi Charitatem: quoniam Charitas ſola Deum honorat.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellecta prima utriuſque propoſitionis pars eo ſenſu, quod nullus omnino ſit aliarum virtutum valor, fructus nullus, præmium nullum, damnata eſt: Unaquæque enim virtus ſuam mercedem accipiet: Secus tamen, ſi eo ſenſu accipiatur, quod aliæ virtutes valorem ſupernaturalem a ſe ipſis nullum habeant, nullum ſe ſolis referant vitæ fructum, vitamque æternam ſe ipſis non mereantur; ſed quatenus

tenus earum actus a Charitate imperantur: Sic enim Apoſtoli Doctrina eſt 1. ad Corinthios Cap. 13. D. Auguſtini lib. de gratia Chriſti Cap. 26. & D. Thomæ 1. 2. quæſt. 114. art. 4.

Intellecta ſecunda prioris propoſitionis pars eo ſenſu, quod ad præſentis vitæ honeſtatem nihil valeant ſine Charitate edita quæcumque opera; nihilque ad temporalem felicitatem a Deo unquam conſequi poſſit, qui ſine motivo & impulſu Charitatis operatur & currit, damnata eſt: Utpote Sacris Litteris & Divo Auguſtino contraria: Secus tamen, ſi eo ſenſu intelligatur, quod ad ſalutem æternam nihil proſint edita ſine motivo & impulſu Charitatis quæcumque opera. Sic enim Apoſtolica & Auguſtiniana doctrina eſt, locis paulo ante laudatis.

Intellecta etiam ſecunda pars ſecundæ propoſitionis de honore qualicumque Deo præſtito, damnata eſt: Secus autem, ſi de vero honore proprioque cultu accipiatur. *Deus enim non colitur niſi amando*, inquit D. Auguſtinus Epiſt. 167. ad Hieronymum. *Et quis eſt cultus Dei, niſi amor ejus?* lib. 12. de Trinitate Cap. 14.

IX. Propoſitio 50. *Fruſtra clamamus ad Deum, pater mi, ſi ſpiritus Charitatis non eſt ille qui clamat.*

Propoſitio 53. *Sola Charitas Chriſtiano modo facit actiones Chriſtianas, per relationem ad Deum, & Chriſtum.*

Propoſitio 54. *Sola Charitas eſt, quæ Deo loquitur.*

Pro-

Propoſitio 58. *Nec Deus eſt, nec Religio, ubi non eſt Charitas.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellectæ propoſitiones illæ quatuor de qualicumque colendi, loquendi, & operandi modo, damnatæ ſunt: Cum poſſit unuſquiſque qualicumque modo id facere etiam ſine Charitate: Secus tamen, ſi de meritorio colendi, loquendi, clamandi, & operandi modo accipiantur. Cum nullum ſit ſine Charitate meritum, fructus nullus: juxta illud Auguſtini lib. 3. de Doctrina Chriſtiana, Cap. 10. *Non eſt fructus bonus, qui de Charitatis radice non ſurgit.*

X. Propoſitio 54. *Non ſunt niſi duo amores, unde volitiones omnes & actiones noſtræ naſcuntur; amor Dei qui omnia diligit propter Deum, quemque Deus remuneratur; & amor quo nos ipſos & mundum diligimus; qui quod ad Deum referendum eſt, non refert; & propter hoc ipſum fit malus.*

Propoſitio 46. *Cupiditas & Charitas uſum ſenſuum bonum vel malum faciunt.*

Propoſitio 49. *Ut nullum peccatum eſt ſine amore noſtri, ita nullum eſt opus bonum ſine amore Dei.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellectæ propoſitioues illæ tres de Charitate habituali perfecta dominante, quæ Theologica virtus ſit; ſimulque de Cupiditate pariter dominante, damnatæ ſunt: Secus autem, ſi de Charitate qualicumque etiam actuali, remiſſa, naſcente, imperfecta, quæ veri

veri boni dilectio dicitur, accipiantur; uti & de qualicumque cupiditate, amoreque creaturarum & noſtri: ſic ſane Catholicæ veritates ſunt.

XI. Propoſitio 10. *Gratia eſt operatio manus Omnipotentis Dei, quam nihil impedire poteſt aut retardare.*

Propoſitio 11. *Gratia non eſt aliud quàm voluntas Omnipotentis Dei jubentis, & facientis quod jubet.*

Propoſitio 12. *Quando Deus vult ſalvare animam, quocumque tempore, quocumque loco, effectus indubitabilis ſequitur voluntatem.*

Propoſitio 13. *Quando Deus vult animam ſalvam facere, & eam tangit interiori gratia ſua manu, nulla voluntas ei reſiſtit.*

Propoſitio 14. *Quantumcumque a ſalute remotus ſit peccator obſtinatus, quando JESUS ſe ei videndum exhibet lumine ſalutari ſuæ gratiæ, oportet ut ſe dedat, ſe ſe humiliet, & adoret Salvatorem ſuum.*

Propoſitio 15. *Quando Deus mandatum ſuum, & ſuam externam locutionem comitatur unctione ſui ſpiritus, & interiori vi gratiæ ſuæ, operatur ille in corde obedientiam quam petit.*

Propoſitio 16. *Nulla ſunt illecebræ, quæ non cedant illecebris gratiæ; quia nihil reſiſtit Omnipotenti.*

Propoſitio 17. *Gratia eſt vox illa Patris, quæ homines interius docet, & eos venire facit ad JESUM Christum. Quicumque ad eum non venit, poſtquam audivit vocem exteriorem Filii, nullatenus eſt doctus a Patre.*

Pro-

Propoſitio 18. *Semen verbi, quod manus Dei irrigat, ſemper affert fructum ſuum.*

Propoſitio 19. *Dei gratia nihil aliud eſt, quàm ejus omnipotens voluntas.*

Propoſitio 20. *Vera gratiæ idea eſt, quod Deus vult ſibi a nobis obediri, & obeditur; imperat, & omnino fiunt; loquitur tanquam Dominus, & omnia ei ſubmiſſa ſunt.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellectæ propoſitiones illæ generatim & universè de quacumque actuali interiorique gratia, uti & de quacumque Dei voluntate, damnatæ ſunt: Secus tamen ſi de prima, eaque præcipua interioris actualiſque gratiæ ſpecie, videlicet efficacis; deque abſoluta Dei voluntate, quam conſequentem Schola vocitat, propoſitiones accipiantur. Sic enim orthodoxæ ſunt, & ab Auguſtino iiſdem ferme terminis aſſertæ lib. de Corrept. & gratia Cap. 12. & 14. lib. 1. operis imperfecti Cap. 93. In Enchir. Cap. 98. lib. de gratia & lib. arb. Cap. 20. lib. de Præd. SS. Cap. 8. lib. de gratia Chriſti Cap. 14. Epiſt. ad Vitalem olim 107. nunc 217.

Rurſus Propoſitiones illæ, quæ potentiam reſiſtendi gratiæ, eamque fruſtrandi impediendi ac retardandi inficiantur, *de potentia antecedenti*, & *actus primi* intellectæ, juſte meritoque damnatæ ſunt: Secus ſi *de potentia conſequenti*, & *actus ſecundi* accipiantur. Sic enim & Orthodoxæ ſunt, & ab Auguſtino locis paulo ante laudatis aſſertæ.

XII. Pro-

XII. Propoſitio 38. *Peccator non eſt liber niſi ad malum, ſine gratia liberatoris.*

Propoſitio 39. *Voluntas, quam gratia non prævenit, nihil habet luminis, niſi ad aberrandum; ardoris, niſi ad ſe præcipitandum; virium, niſi ad ſe vulnerandum: eſt capax omnis mali, & incapax ad omne bonum.*

Propoſitio 40. *Sine gratia nihil amare poſſumus, niſi ad noſtram condemnationem.*

Explicatio Cenſuræ.

Intellectæ propoſitiones illæ de libertate naturali, & de poteſtate antecedenti, ſeu *actus primi;* quaſi nulla in homine actuali gratia deſtituto remanere dicatur libertas, & poteſtas ad bonum, damnatæ ſunt: Secus tamen, ſi de libertate & poteſtate conſequenti, & *actus ſecundi* ſumantur; quæ ſine gratia actuali, nulla ad bonum dicatur eſſe. Sic enim Orthodoxa Doctrina eſt, ab Auguſtino ſæpius tradita: præſertim vero lib. 3. operis imperfecti Cap. 112. *Nemo liber eſt ad agendum bonum, ſine adjutorio Dei.* Et Cap. 114. *Nemo niſi per gratiam Chriſti, ad bonum quod vult agendum, poteſt habere liberum voluntatis arbitrium.* Quibus & paria habet lib. 1. contra duas Epiſtolas Pelagianorum Cap. 3. & lib. 2. Cap. 6. & lib. de Spiritu & vita Cap. 3.

XIII. Propoſitio 30. *Omnes quos Deus vult ſalvare per Chriſtum, ſalvantur infallibiliter.*

Propoſitio 31. *Deſideria Chriſti ſemper habent ſuum effectum: pacem intimo cordium afferunt, quando eis illam optat.*

Explicatio Cenſuræ.

In-

Intellectæ propoſitiones illæ duæ de quavis Dei voluntate, ac de quibuſvis Chriſti deſideriis; adeo ut nullam prorſus voluntatem Deus habeat ſalutis illorum, qui re ipſa minime ſalvantur; nullum omnino Chriſtus pro ſalute illorum deſiderium foverit, qui eam minime conſequuntur; damnatæ ſunt: Secus tamen, ſi de abſoluta, efficaci, decretoria Dei voluntate, nec non de abſolutis Chriſti deſideriis accipiantur. Sic enim Orthodoxæ omnino ſunt propoſitiones illæ, juxta illud Divi Fulgentii lib. de Incarnatione & gratia Chriſti Cap. 31. *Omnes quos Deus vult ſalvos fieri, ſine dubitatione ſalvantur: Nec poſſunt ſalvari, niſi quos Deus vult ſalvos fieri: Nec eſt quiſquam quem Deus ſalvari velit, & non ſalvetur*. Illudque Doctoris Angelici 3. P. q. 21. art. 4. *Omnis abſoluta voluntas Chriſti etiam humana, fuit impleta, quia fuit Deo conformis: & per conſequens omnis ejus oratio fuit exaudita*.

Ex quibus omnibus Clementinæ Conſtitutionis explicationibus illud tandem reliquum eſt, erroris purum & integrum fuiſſe Clementem XI. & a conceſſo Romanis Pontificibus Aſphaliæ ſeu infallibilitatis privilegio nullatenus, ut Calvinianus Miniſter deblaterat, excidiſſe.

CA-

CAPUT XVI.

Explicantur quorumdam Pontificum dicta, qui & ſe, & Prædeceſſores ſuos errori obnoxios ultro citroque profeſſi ſunt.

I. PUrgatis ab errore tam multis Romanis Pontificibus, quos aut violatæ Catholicæ fidei, aut corruptæ morum doctrinæ moroſi cenſores accuſaverant: horum nunc expendenda ſunt dicta Pontificum, qui ſin minus re ipſa erraruut, at & ſe, & Prædeceſſores ſuos errare potuiſſe profeſſi ſunt; ſuorumque erratorum, ſi quæ forte contigiſſent, veniam poſtularunt. Ineptus enim patronus ille fuerit, qui fatentem reum, ac ſponte confeſſum purgare voluerit.

In his primus eſt Leo IV. qui Canone *ſi incompetenter* cauſa 2. quæſt. 4. Ludovicum Auguſtum Galliarum Regem alloquens, inquit, *ſi incompetenter aliquid egimus, & in abditis juſtæ legis tramitem non conſervavimus, veſtro veſtrorumque miſſorum cuncta volumus emendari judicio.*

Alter eſt Innocentius III. Sermone 2. de Conſecratione Pontificis: *In tantum mihi fides eſt neceſſaria, ut cum de ceteris peccatis Deum ſolum judicem habeam, propter ſolum peccatum quod in fide committitur, poſſem ab Ec-*

cleſia judicari. Et Serm. 3. *Propter fornicationis errorem, poteſt Eccleſia Romanum dimittere ſeu repudiare Pontificem*.

Tertius eſt Clemens VI. qui gravi morbo in vitæ diſcrimen adductus, ea in quibus forſan vel ante Pontificatum, vel in ipſo Pontificatu errare potuiſſet, ſolenni Diplomate revocavit, 7. Idus Decembris anno 1351. [Nos qui inter peccatores peccator viximus, „ infirmitatem noſtram pœnitentiæ paſſibus „ metientes, ſi qua dudum in minoribus „ conſtituti, & poſtquam ad faſtigium Apo„ ſtolicæ dignitatis Divina bonitas dignanter „ potius quàm digne provexit, Nos diſpu„ tando, legendo, prædicando, aut aliàs „ contra Catholicam veritatem & fidem, vel „ bonos mores, ex lapſu linguæ præcipitan„ ter forte protulimus; revocamus, & vo„ lumus pro revocatis haberi; & ea omnia „ Sedis Apoſtolicæ auctoritati ſubmittimus, & „ ſupponimus corrigenda.]

Quartus eſt Urbanus V. qui (ut refert illius vitæ coævus Scriptor, a Domino Boſqueto publicatus) anno 1370. menſe Decembri, morbo correptus, Sacramentis ſumma pietate ſuſceptis, præſentibus Camerario, Confeſſario, multiſque aliis familiaribus ſuis, ac inſignibus perſonis, profeſſus eſt, [ſe te„ nere & credere firmiter quidquid Sancta „ Catholica & Apoſtolica tenet, & docet, „ & prædicat Eccleſia: & ſi per prius do„ cendo, legendo, aut diſputando, vel a„ liàs, aliud quovis modo prædicaverat, vel

„ di-

„ dixerat, totum id revocavit, voluitque ha-
„ beri pro non dicto; ſubmittens ſe & di-
„ cta ſua hujuſmodi correctioni, & determi-
„ nationi dictæ Sanctæ Matris Eccleſiæ, a
„ qua aſſeruit numquam ſe deviaſſe ſcien-
„ ter.]

Quintus eſt Gregorius XI. qui condito a ſe Teſtamento, die 15. Maji anno 1374. hæc inſcri-
„ pſit: [Item volumus, dicimus, & proteſta-
„ mur ex noſtra certa conſcientia, quod ſi in
„ Conſiſtorio, aut in Conſiliis, vel Sermoni-
„ bus, vel Collationibus publicis vel privatis,
„ ex lapſu linguæ, aut aliàs, ex aliqua turba-
„ tione, vel etiam lætitia inordinata, aut
„ præſentia Magnatum, ad eorum forſitan
„ complacentiam, ſeu ex aliquali diſtempe-
„ rantia, vel inadvertentia, aut ſuperfluita-
„ te, aliqua dixerimus erronea, contra Ca-
„ tholicam fidem, quam coram Deo publi-
„ ce, ut tenemur, præ ceteris profitemur,
„ colimus, & colere cupimus; ſeu forſitan
„ adhærendo aliquorum opinionibus contra-
„ riis fidei Catholicæ, ſcienter, quod non
„ credimus, vel etiam ignoranter, aut dan-
„ do favorem aliquibus contra Catholicam
„ religionem obloquentibus; illa expreſſe &
„ ſpecialiter revocamus, deteſtamur, & ha-
„ bere volumus pro non dictis.]

Poſtremus eſt Paulus IV. qui a Rege Galliarum rogatus, ut Matrimonium per verba de præſenti contractum, inter Ducem de Monmorancy, & Comitiſſam Pienæam reſcinderet, Congregationem Prælatorum, & Theo-

 logo-

logorum inſtituit, ut ipſi diligenter examinarent, quid hac in re poſſet Romanus Pontifex, eoſque ad ſe vocatos his verbis affatus eſt: *Ne quæſo Vos terreant Deceſſorum meorum facta & exempla; quæ eatenus ſequi volo, quatenus Scripturæ auctoritas, & Theologorum rationes nos ad illud agendum inducent..... Non dubito quin & ego, & Deceſſores mei errare aliquando potuerimus, non ſolum in hoc, ſed etiam in pluribus aliis rerum generibus*. Ita refert *Joannes de la Haye*, qui præſens aderat; ejuſque narratio fertur ex integro, in Michaelis Caſtelnavi Malviſſerii Commentariis Tomo 2.

II. Tot illas Romanorum Pontificum profeſſiones, quibus ſe, ſuoſque Deceſſores errori obnoxios, tam pie quàm modeſte fatentur, quò diligentius expendo, eo minus in eis invenio, quod Romanorum Pontificum Aſphaliæ, qualem huc uſque defendimus, adverſetur. Hos enim falli & fallere neſcios, nullique errori obnoxios demonſtravimus, quoties e Sacro Tribunali, ſervatiſque formulis, in materia morum & fidei ſententiam dicunt. Ii vero qui modò laudantur in objectione Pontifices, ſe ſuoſque Deceſſores errori obnoxios nude ac ſimpliciter dicunt, nulla vel ſervatarum ab ipſis formularum, vel latæ ab iis de tribunali ſententiæ facta mentione; ut plane privatorum tantum Doctorum, non Summorum Pontificum conditionem ſpectaſſe videantur, dum ſe ſuoſque Deceſſores errori obnoxios declararunt.

Nec

Nec refert, quod ſe etiam in *Conſiſtorio* errare potuiſſe profeſſi ſint. Nec enim in Conſiſtorio judicia ſemper pro poteſtate ferunt Romani Pontifices, ſed conſilia ſæpius agitant, negotia tractant, cauſſas expendunt, cum Eminentiſſimis Patribus; quin idcirco ſententiam ex juris formulis ferant. Poſſuntque plane in ea negotiorum conſultatione & tractatione, pro humanæ conditionis infirmitate aberrare, abſque ullo Pontificiæ Aſphaliæ ſeu infallibilitatis diſpendio.

De cetero Romanos illos Pontifices, qui pias illas atque modeſtas de ſua tenuitate profeſſiones ediderunt, non ideo ſe, ſuoſque Deceſſores, errori obnoxios exiſtimaſſe, dum de tribunali ſententiam dicerent, illud probat aperte; quod illorum aliqui, qui ita de ſe modeſte ſenſerunt, Romanorum tamen Pontificum, ubi ex Cathedra judicium faciunt, infallibilitatem acrius propugnaverint. Sic Innocentius III. qui ſecundo hic loco nobis objicitur, ille inquam, Epiſt. 209. quæ eſt ad Patriarcham Conſtantinopolitanum, *Petri Succeſſores a fide Catholica nullo unquam tempore deviaſſe profitetur*. Et Clemens VI. inter articulos, quorum ſubſcriptionem ab Armenorum Patriarcha poſtulavit, ut poſſent Eccleſiæ Romanæ ex integro conſociari, tertium decimum poſuit: *Si credidiſti & adhuc credis, ſolum Romanum Pontificem in dubiis emergentibus circa fidem Catholicam, poſſe per determinationem authenticam, cui ſit inviolabiliter adhærendum, finem imponere; & eſſe*

verum & catholicum quidquid ipſe auctoritate clavium ſibi traditarum a Chriſto, determinat eſſe verum; & quod determinat eſſe falſum & hæreticum, tale ſit cenſendum? Quo nihil poteſt diſertius poſtulari, ad publicam Romanorum Pontificum infallibilitatis profeſſionem.

III. Reponet forte nonnemo, Clementem IV. dato reſcripto ad Abbatem Caſæ Dei, qui nonnulla Monaſterio ſuo privilegia concedi poſtulaverat, reſpondiſſe, *Comperimus Prædeceſſores noſtros Monaſteriis dediſſe privilegia, divino juri & humano contraria, quæ rationabiliter annullare poſſemus:* Porro Pontifices privilegia concedentes, agunt ut Pontifices, & ex plenitudine Pontificiæ poteſtatis, non ut privati Doctores, & ex humana facultate: Cum ergo nuſquam privilegia concedant, niſi prius judicent ea ſe poſſe concedere, abſque juris Divini violatione; conſequens eſt, Clementem IV. exiſtimaſſe, Pontifices ut Pontifices, & ex Cathedra judicantes, errare omnino poſſe; judicando ſcilicet id ſe poſſe concedere, quod eſt juri divino contrarium.

Reſpondeo argutiam illam mero æquivoco laborare. Agunt quidem Pontifices, uti Pontifices, & ex plenitudine poteſtatis, dum privilegia concedunt, gratiaſque diſpenſant: at non perinde uti Pontifices & ex Cathedra judicant, ea ſe poſſe diſpenſare atque concedere; quaſi ea de re ſolenne judicium ferant, & definitivam ſententiam ex tribunali pronuncient. Sed prudenti duntaxat & docto-

ctorali, de diſpenſationum & conceſſionum æquitate & honeſtate, judicio ducuntur, ut diſpenſent atque concedant, juxta varias ea de re Theologorum Juriſque peritorum opiniones atque ſententias. Ex. gr. Dum diſpenſant quandoque Romani Pontifices ſuper Matrimonio rato & non conſummato, aut ſuper voto Caſtitatis, etiam per profeſſionem Religioſam celebrato; etſi ex plenitudine Pontificiæ poteſtatis ita diſpenſent; non illico tamen ex tribunali definiunt, judicantque canonice, poſſe Romanos Pontifices in hujuſmodi diſpenſare: (Ecquot enim etiam nunc eruditi viri id illos poſſe negant?) Sed variorum Theologorum Juriſque peritorum opinionem amplexi Romani Pontifices, diſpenſare ſe poſſe probabiliter judicant. Quapropter ſi ea in re falluntur & errant, (de quo judicare ipſe nolim) non uti Pontifices & ex tribunali falluntur & errant; ſed uti privati Doctores, privatorum opinionibus & ſenſibus ducti.

IV. At inquis, Hadrianus VI. in Commentariis ad 4. librum Sententiarum Diſt. 7. conceptiſſimis verbis habet: *Si per Romanam Eccleſiam intelligatur Caput illius, puta Pontifex, certum eſt quod poſſit errare, etiam in his quæ tangunt fidem, hæreſim per ſuam determinationem aut Decretalem aſſerendo. Plures enim fuere Pontifices Romani hæretici.*

Reſpondeo Commentarios illos ab Hadriano fuiſſe editos ante Pontificatum, dum publicus in Academia Lovanienſi Profeſſor eſ-

ſet: Atque ita ſuffragium illud Hadriani VI. non eſſe, ſed Hadriani Florentii, privati inquam Theologi, non Romani Pontificis. Imo veriſimillimum eſt, Hadrianum Pontificem factum, eo in capite mutaſſe ſententiam. Quandoquidem in eam ille mentem venerat primùm, dum Lovanii ſcriberet; quia Romanum Pontificem diſpenſare non poſſe ſentiebat cum ſimplici Sacerdote, ut Sacramentum Confirmationis adminiſtret; nec alia via poterat expedire ſe ſe ab argumento in oppoſitum ſibi facto, ab exemplo D. Gregorii Magni R. P. (qui cum Calaritanis Presbyteris ea in ſpecie diſpenſaſſe dicitur) quàm ſi reponeret, Gregorium, tametſi Romanum Pontificem, erraſſe, eam diſpenſationem concedendo. Porro ab ea illum ſententia receſſiſſe, ex quo factus eſt Pontifex, veriſimillimum eſt: cum parem ille diſpenſationem fratri *Galapioni* conceſſerit, Miſſionario in Indiis Apoſtolico; quam refert Lucas Vadingus in Annalibus.

Neque obeſt, quod Hadrianus VI. etiam Pontifex factus, ſuos illos Commentarios novis Romæ typis edi voluerit, præfixo etiam in fronte Stemmate Pontificio, quin vel verbulum ad eum locum immutaverit. Id enim fortaſſe fecit, non ut ſe priſtinæ ſententiæ tenacem oſtenderet; ſed ut ſuæ illius ſententiæ, quam Lovanii quondam docuerit, certum extaret poſteris monumentum. Ecquis etiam certo ſciat, an ſuos ipſe Commentarios recognoverit Pontifex factus, qui

aliis

aliis longe pluribus, iiſque melioribus curis erat occupatus? An etiam Romanam illam Editionem adornari juſſerit, ſub ipſum Pontificatus initium, antequam priſtinam ſententiam, occaſione diſpenſationis Galapioni conceſſæ, mutaſſet? Nihil itaque ex illa curata Romæ Commentariorum Editione, in qua nihil legitur immutatum, extundi poteſt, ut Hadrianum VI. ſententiam priſtinam minime mutaſſe colligi poſſit: cum aliàs extet non leve mutatæ ab eo ſententiæ monumentum.

De Hadriano itaque certò ſtatuendum, ſententiam illam cum dignitate mutaſſe; atque id quidem, ut credere par eſt, non proprii commodi ſtudio, ſed veritatis ſeriùs agnitæ amore, ac religione. Quod Pium II. perinde feciſſe Hiſtorici produnt, alterius ſententiæ occaſione, quæ Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis ſubjicit: quam ille Baſileæ firmiter tenuit, dum illic Concilii Actuarius eſſet, ſubinde verò deſeruit, ſoluto Concilio. Quamquam eo in capite, calumnia Pio II. ab æmulis ſtructa eſt; qui palinodiam ab eo decantatam exprobrarunt, non veritatis amore ſeriùs agnitæ, ſed propriæ utilitatis ſtudio; ut Pontificiam quam poſtmodum adeptus eſt dignitatem, altius efferret. Quam ille calumniam in ipſa Retractationis ſuæ Bulla repellendam exiſtimavit, ſententiam diu ante Pontificatum mutatam oſtendens. *Dicent fortaſſe aliqui, cum Pontificatu hanc nobis opinionem adveniſſe, & cum dignitate mutatam eſſe ſententiam. Haud ita eſt, longe aliter actum.*

Ex Baſilea clericali tantum charactere inſigniti receſſimus; nec unquam Sacros Ordines ambivimus, niſi poſt veritatem agnitam, Baſileenſi cæcitate relicta. In Auſtria Minores Ordines, ac Subdiaconatum, & Diaconatum recepimus; in Urbe ad Presbyteratum pervenimus. Diu ergo ante Pontificatum, priorem ſententiam deſeruerat, qui eam ante ſuſceptos Sacros Ordines revocaverat.

CAPUT XVII.

Reliquæ, contra Romanorum Pontificum aſphaliam, difficultates expediuntur.

I. AD extrema momenta diluenda devenimus, quibus non directò, ſed oblique tantum, & per conſecutiones longius arceſſitas, Romanorum Pontificum infallibilitas oppugnatur.

Sunt igitur, ut ad rem ſtatim veniamus, qui objiciant, Pelagium I. caſu quodam, in cauſſa fidei ſolenniter & ex Tribunali definienda, errori obnoxium ſe dediſſe, ac ſponte profeſſum eſſe. Caſum porro ita referunt atque exaggerant vehementius. Quo tempore quinta Synodus Oecumenica, ſeu Conſtantinopolitana ſecunda nondum erat univerſim accepta, ſed a multis erratica putabatur, quòd Concilii Chalcedonenſis, & S. Leonis fidem labefactaſſe videretur: Pelagius I. qui eam Synodum in auctoritatem receperat, in violatæ fidei ſuſpicionem venit, apud Epiſcopos Galliarum præſertim, & Tuſciæ. Is autem ut fidem purgaret ſuam, claram atque diſtinctam profeſſionem illius edidit, qua anathematizare ſe dixit, quidquid Concilii Chalcedonenſis, & S. Leonis fidei adverſaretur; eamque ad Childebertum Galliarum Regem tranſmittens, Epiſtolam clau-

ſit

ſit his verbis : *Hoc breviter ad ſanandum animum veſtrum, vel omnium fratrum & Coepiſcoporum noſtrorum, in Galliæ regionibus conſiſtentium faciendum eſſe proſpeximus.*

Eodem ferme modo Epiſcopis Tuſciæ Pelagius ſatisfecit, deditque ſuæ fidei rationem, ſcripta ad eoſdem Epiſtola : *hoc*, inquiens, *dilectionem veſtram certiſſime noſſe deſidero, me illam donante Domino cuſtodire fidem, quam Sacra Apoſtolorum doctrina conſtituit; quam Nicena fidei firmavit auctoritas; quam Conſtantinopolitana, & Epheſina prima, & Chalcedonenſis, Sanctarum Synodorum explicavere ſententia : Nec quidquam de prafatarum Synodorum definitionibus vel imminuiſſe aliquid, vel auxiſſe, aut in aliquo permutaſſe. Hac igitur dilectio veſtra fidei noſtra profeſſione munita, ignorantiam hominum edocere feſtinet.* Denique id ſubdit : *ſi quibus ſuperſit ſcrupulus, ad nos veniant, ut rationabili ſatisfactione percepta, univerſali reformentur Eccleſia. Nos enim ſecundum Apoſtolicam ſententiam, parati ſumus ad ſatisfactionem omni poſcenti nos rationem, de ea qua in nobis eſt fide : quia in nullo nos a Sanctis Patribus deviaſſe cognovimus.*

Ex quibus avidiſſime colligunt arguti diſputatores, Pelagium I., hac ipſa agendi ſcribendique ratione, ſemetipſum errori obnoxium faſſum eſſe : Cùm enata de fide ſua apud Gallos & Tuſcos ſiniſtra ſuſpicione, fidei profeſſionem ediderit, miſeritque quaquaverſum, nec ſuam potius omniumque Pontificum Romanorum aſphaliam, errandique impo-

impotentiam inclamarit, ſuperbeque jactarit.

II. Quis quæſo non ilia riſu quatiat, ubi tam abſurdas conſecutiones a ſeriis diſputatoribus elici videt? Quaſi vero non poſſit quis publicam fidei ſuæ profeſſionem edere, ut malas de ſe ſuſpiciones amoveat, quin illico errori ſe obnoxium fateatur. Petrus ergo, ſi ſic eſt, cujus exemplum ſecutus eſt Pelagius I. & excuſationis verba tranſcripſit in data ad Tuſcos Epiſtola, Petrus inquam erroribus obnoxiam eſſe faſſus eſt Chriſtianorum fidem, dum paratos fideles omnes eſſe juſſit, *ad ſatisfactionem omni poſcenti rationem de ea qua in ipſis eſt fide*. Imo & ſemetipſum errori in fidei prædicatione obnoxium faſſus eſt idem ille Apoſtolorum princeps, dum enata Jeroſolymis ſiniſtra quadam de ipſo ſuſpicione, querulis fratribus, ac etiam in ipſum diſceptantibus, quod *ad gentes acceſſiſſet*, & ſacro baptiſmate initiaſſet, ſatisfactionem illico dedit; nec ſuam in fide prædicanda errandi impotentiam inclamavit, ſuamque infallibilitatem & aſphaliam ſuperbe jactavit. Apage ergo nugaces illas argutationes, indignas quæ a viris Theologis in medium proferantur.

III. Altero tamen nodo difficultatem implicant, ut futilis argumenti vires inſtaurent. Epiſcopi, inquiunt, Galliarum, & Tuſciæ, qui in eam de Pelagio I. ſuſpicionem venerant, quod erraticam, ut putabant, Synodum approbaſſet, & in auctoritatem recepiſſet,

eum

eum ſaltem errori obnoxium agnoſcebant. Nec enim eum in tantum errorem re ipſa incidiſſe putaſſent, quem in errorem labi non poſſe exiſtimaſſent. Romanorum itaque Pontificum aſphaliam, ſeu errandi impotentiam ea ætate non noverant Tuſciæ & Galliarum Epiſcopi.

At non eſt nodus iſte tanto vindice dignus. Reponere quippe facile eſt, Gallos & Tuſcos Epiſcopos exiſtimaſſe, Pelagium I. erraticam Synodum approbaſſe, errore facti duntaxat, non dogmatis: hoc eſt non intellecto legitimo decretorum illius Synodi ſenſu; non autem dato erroribus, qui Synodo huic affingebantur, aſſenſu. Atque ita Epiſcopos illos, Pelagium I. errantem in fide, ac etiam ſi lubet hæreticum exiſtimaſſe, errore ſcilicet atque hæreſi, ut Schola loquitur materiali, non item formali. Quo pacto univerſus Orbis, ex fraude facta in Concilio Ariminenſi, Arianus exiſtimatus eſt ab Hieronymo; ob incautam ſcilicet & imprudentem Arianæ formulæ ſubſcriptionem. Hoc porro ſenſu ſi & errans in fide, & hæreticus exiſtimatus eſt Pelagius I. a Gallis & Tuſcis Epiſcopis, haud ita forte male habet: nec illius infallibilitati, qualem hic in Romanis Pontificibus vindicamus, injuria ulla eſt irrogata.

IV. Alterum adverſus Romani Pontificis infallibilitatem momentum urgent importuni Oſores, ſuperiori non abſimile, & ex ejuſdem quintæ Synodi, quæ multis initio erratica

tica viſa eſt, hiſtoria delibatum. Quo tempore, inquiunt illi, ſiniſtra illa de quinta Synodo opinio multorum animis adhuc hærebat; (quod nempe Concilii Chalcedonenſis, & S. Leonis fidem violaſſet,) S. Columbanus ex intima Scotia, ubi natus & educatus fuerat, in Italiam venit: Cumque obſervaſſet, tam populorum, quàm Præſulum ſtudia hac ipſa de cauſſa ſciſſa eſſe; gravem ad Bonifacium IV. quem quintæ Synodo adfavere noverat, dedit Epiſtolam plenam exprobrationum atque minarum, ut illum a fictitio errore ad officium revocaret. Hujus hæc erant ſparſa undique verba ne dicam, an probra? [Doleo de infamia Cathedræ S.
„ Petri ..... ut honore Apoſtolico non careas, conſerva fidem Apoſtolicam, conſerva teſtimonio, robora ſcripto, muni Synodo ...... Vigila Papa, vigila; quia forte non bene vigilavit Vigilius, quem caput ſcandali iſti clamant .... Cauſſa ſchiſmatis incidatur cultello quodammodo S. Petri, id eſt, vera in Synodo fidei profeſſione ..... dolendum ac deflendum, ſi in Sede Apoſtolica fides Catholica non tenetur ..... Quare infamare auſus es fidei Orthodoxæ Sedem principalem ..... Age ut caligo ſuſpicionis tollatur de Cathedra S. Petri ...... Jam veſtra culpa eſt, ſi vos deviatis de vera fiducia, & primam fidem irritam feciſtis. Merito veſtri juniores (*hoc eſt inferiores*) vobis reſiſtunt, & merito vobiſcum non communicant, donec memoria perdi-
„ to-

„ torum deleatur. Veſtri erunt judices, qui
„ ſemper Orthodoxam fidem ſervaverunt, li-
„ cet juniores veſtri ſint ..... Sicut magnus
„ honor veſter eſt, pro dignitate Cathedræ,
„ ita magna cura eſt neceſſaria, ut non per-
„ datis veſtram dignitatem per aliquam per-
„ verſitatem. Tamdiu enim poteſtas apud
„ vos erit, quamdiu recta ratio permanſe-
„ rit ...... Multi dubitant de fidei veſtræ pu-
„ ritate ...... Tollatis hunc nævum de San-
„ ctæ Cathedræ claritate. Non enim decet
„ Romanæ Eccleſiæ gravitatem, hac inſtan-
„ tis levitatis forma moveri a ſoliditate ve-
„ ræ fidei.] Ex quibus Columbani verbis ac probris colligunt Pontificiæ infallibilitatis oppugnatores, Bonifacium IV. unaque cum ipſo Sedem Apoſtolicam, Eccleſiamque Romanam, Urbis ſcilicet ambitu concluſam, in errorem & ſchiſma fuiſſe prolapſam; judicio quidem viri omnium ætate illa Sanctiſſimi, cujus memoria in Romano Martyrologio celebris eſt, ad diem 21. Novembris. Atque ita nullum ineſſe Romanis Pontificibus, etiam ex aſſenſu Eccleſiæ ſuæ judicantibus, infallibilitatis privilegium.

Sed & brevi obſervatione tota vis hujus argumenti proſternitur, brutumque fulmen cadit in irritum; ſi videlicet obſervetur, Columbanum, quantalibet ſanctitate conſpicuum, ætate prima ſchiſmaticis trium Capitulorum defenſoribus ſtudio fuiſſe junctum, eorumdem artibus initio circumventum & implanatum: (quæ fors illi cum aliis longe multis eximiæ ſan-

ſanctitatis viris, antequam clara dies tenebras depuliſſet, communis fuit:) Eumque Epiſtolam illam acrem nimis ac vehementem, ex illorum ſenſu atque ſententia, ad Bonifacium deſtinaſſe, ut deploratam illorum cauſſam, contra quintam Synodum erigeret urgeretque. Quare omni prorſus auctoritate, dum eam Epiſtolam ſcriberet, exciderat Columbanus: ut plane mirari ſubeat, ejus nobis ſuffragium tamquam Sacrum Oraculum venditari.

V. Succedit eo in ordine momentum tertium longiùs arceſſitum, quo nos demum impetunt adverſarii. Octavo vertente ſæculo, inquiunt illi, ſub Carolo Magno, Ludovico Pio, & Carolo Calvo, religioſiſſimis Regibus, Galli Nicænam Synodum ſecundam, in qua cultus ſacris imaginibus debitus fuerat definitus, pro Oecumenica non habebant, nec recipiebant; quamquam fuiſſet illa ab Hadriano I. Summo Pontifice ſuſcepta & approbata: nec tamen idcirco minus pii, minuſque religioſi habebantur. Non itaque religio ac pietas poſtulat, ut Pontifices, in approbandis Conciliis Oecumenicis, infallibiles agnoſcamus: tametſi Conciliorum, in quibus decreta fidei edita ſunt, approbatio & confirmatio, fidei ac religionis cauſſa ſit.

Solutio omnibus obvia eſt: Gallos uti & Germanos, ſecundam Nicænam Synodum, uti Oecumenicam non habuiſſe tunc temporis, propterea quod ad eam ſoli Orienta-

les

les Epiſcopi conveniſſent, Occidentales vero more Eccleſiaſtico vocati non eſſent. Qua tamen occaſione nihil Galli atque Germani, contra datam ab Hadriano I. approbationem atque confirmationem agebant. Quia quamquam eam ille Synodum ſuſcepiſſet, *ſolenni tamen ritu non confirmaverat, datis ut moris erat ad omnes Orbis Eccleſias Epiſtolis*. Uti notat Natalis Alexander in ſynopſi ſæculi ſeptimi Cap. 2. §. 4. Quapropter ſecundam Synodum Nicænam uti non noverant ab Hadriano confirmatam, ita nec confirmationem parvi pendebant aut repudiabant. Imo de Hadriani, aliorumve Romanorum Pontificum, in approbandis confirmandiſque Conciliis Oecumenicis, fallibilitate aut infallibilitate, nec per ſomnium cogitabant. Ut plane nihil inde adjumenti poſſit eſſe, ad partis adverſæ defenſionem.

VI. His depulſis nebulis, momentum ſupereſt unicum a ratione petitum, quod religionem incautis injiciat. Si Papa, inquiet aliquis, in ferendo de fide ſolenni judicio, errare non poſſet, ſuperflua eſſent Concilia generalia, ad integram abſolutamque hæreſeon damnationem: quandoquidem poſſent a ſolo Romano Pontifice infallibiliter proſcribi, atque damnari. Scrupulus tamen ille brevi obſervatione eximitur. Non ſunt abſolute neceſſaria Concilia Oecumenica, ad certam & infallibilem hæreſeon damnationem: cum tam multæ, nullis celebratis Conciliis, damnatæ ſint hæreſes, tribus

bus prioribus Eccleſiæ ſæculis, ante Concilii Nicæni primi celebrationem, ac ſecutis inde temporibus. Sunt tamen quandoque neceſſaria, tum ad coercendam hæreticorum pertinaciam; qui unius Romani Pontificis judicio ſtare nolunt, quem in ferenda ſententia falli poſſe dicunt; tum ad oſtendendam omnium Eccleſiarum, in errore aliquo damnando, conſenſionem. Ad quæ duo medium eſt ordinarium, Concilii Oecumenici celebratio. Patet id exemplo Concilii omnium primi in Eccleſia celebrati, Jeroſolymitani ſcilicet temporibus Apoſtolicis. Controverſia Antiochiæ orta fuerat, Judæos inter atque Gentiles ad fidem converſos, eſſentne Legalia neceſſariò ſervanda. Nemo Apoſtolorum illic erat, qui controverſiam ſolus definire non poſſet, judicio prorſus infallibili: cum eſſent illorum ſinguli Aſphaliæ ſeu infallibilitatis in fide privilegio donati, poſt effuſionem Spiritus Sancti, qui eos *omnem docuerat veritatem*. Concilium tamen Jeroſolymis actum eſt, ad quod convenere Apoſtoli omnes, qui illhic aderant, & Seniores; ut negotium illud in commune conferrent: hujuſque Concilii audito judicio, turbatorum fidelium ſedati ſunt animi, & in eandem ſententiam reconciliati. Non abſimiliter ſecutis inde temporibus, poſt latum a Melchiade Romano Pontifice judicium contra Donatiſtas, *dedit Conſtantinus Arelatenſe Concilium, non quia neceſſe erat, ſed horum importunis clamoribus cedens, & omni modo cupiens* S. Auguſt. Epiſt. 162.

tantam inſolentiam coercere. Uti & poſt latam a Leone I. Sententiam contra Eutychianos, Chalcedonenſis Synodus acta eſt, *quamvis evidenter appareret, rem de qua agebatur nequaquam Synodali indigere tractatione*, ut ait ipſemet Leo in Epiſtola ad Theodoſium Imperatorem; *ſed ut pleniori judicio poſſet omnis error aboleri*. *Pleniori*, inquam, judicio, hoc eſt, *ſolenniori*, quatenus Patres Chalcedonenſes in eamdem cum Leone ſententiam conſpirantes, *ſuo capiti membra concordarunt*. Unde & in Epiſtola ad Theodoretum, quæ eſt 63. *Gloriamur*, inquit, *in Domino, qui nullum nos in noſtris fratribus detrimentum ſuſtinere permiſit, ſed quæ noſtro prius miniſterio definierat, univerſæ fraternitatis firmavit aſſenſu; ut vere a ſe prodiiſſe oſtenderet, quod prius a prima omnium Sede formatum, totius Orbis judicium recepiſſet*. Aut etiam, quod veriſimilius arbitror, *Pleniori judicio*, hoc eſt, *frequentiori Concilio*, quàm quod fuerat antea celebratum Conſtantinopoli, & a quo fuerat appellatum. Univerſe igitur ac generatim non ſunt abſolute neceſſaria in Eccleſia Catholica Concilia Oecumenica, ad certam, conſtantem, & infallibilem Catholicæ veritatis adverſus hæreticos definitionem. Sunt tamen quandoque neceſſaria, tum ad reprimendam tumultuantium hæreticorum audaciam, tum ad pacem turbatis fidelium animis afferendam, tum demum ad majorem lati judicii Eccleſiaſtici ſolennitatem: quæ tunc relucet maxime, dum in ejuſdem fidei profeſſionem conſpi-

conſpirant Eccleſiæ univerſæ; quarum nomine ſententiam in Conciliis Epiſcopi ferunt, illarum utique Rectores a Spiritu Sancto poſiti, in ædificationem Corporis Chriſti.

Perperam igitur irritoque labore, ad deprimendam Romanorum Pontificum in ſancienda fide auctoritatem & aſphaliam, Sacrorum Conciliorum geſta longo ordine recenſent narrantque nonnulli; in quibus Epiſcopi in cœtum coacti, hæreſes a Romanis etiam Pontificibus prædamnatas, pro officio proſcripſerunt, novoque quandoque judicio condemnarunt. Id enim ut in Conciliis fieret, non impotens, non diminuta, non inſufficiens, non errori obnoxia Pontificum judiciaria poteſtas in cauſſa fuit: ſed hæreticorum protervorumque ingeniorum audacia contumacia protervia poſtulavit, ac etiam extorſit. Quotquot ergo ea mente ſtudioque, Conciliorum hæreſes per varia ſæcula proſcribentium atque damnantium Elenchum & indicem conficiunt, inutiles chartas implent; quibus eruditionem, quam illis non invidemus, oſtentant; ſed cauſſam quam ſuſcepere, nihilo magis tuentur atque defendunt.

Finis prioris Diſſertationis.

Digitized by Google

LECTORI MONITUM.

DUm pag. 67. Vigilium R. P. in cauſſa trium Capitulorum, in errore facti dogmatici aliquandiu fuiſſe dixi, illorum videlicet ſenſu minime recto: Pelagiumque II. R. P. ita illum ab errore juris & dogmatis excuſaſſe obſervavi: ſatis opinor vides, niſi meridiana in luce cæcutias, me de Vigilio loqui, qualis erat *primùm informatus, antequam ſecutis inde temporibus, trium Capitulorum ſenſum diligentius ac maturius expenderet*. Sic etenim ſyllabatim ſcripſi. De cetero Vigilium eo in errore facti dogmatici perinde fuiſſe, poſt factum diligens ac maturum trium Capitulorum examen; tantùm abeſt ut dixerim, ut potius palam aperteque negarim. Contra quod Janſeniani proterve dicunt, Innocentium X. & Alexandrum VII. poſt factum Janſenii ſenſus & libri diligens ac maturum examen, adhuc tamen facti illius dogmatici errore laboraſſe; genuinumque Janſenii ſenſum minime detexiſſe: imo poſſe quoſcumque Pontifices, facto quovis maturo ac diligenti Scriptorum examine, pari facti dogmatici errore laborare. A quo me longe profiteor alienum.

DE

ROMANO PONTIFICE

Conciliis Oecumenicis

AUCTORITATE POTESTATE JURISDICTIONE SUPERIORI

DISSERTATIO ALTERA.

CAPUT I.

Quæſtionis ſtatus aperitur. Præſtare Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis, a notatione nominum & titulorum oſtenditur.

I. QUÆ nunc tanta animorum contentione agitatur in Scholis Theologicis celeberrima controverſia, uter auctoritate ac poteſtate præſtet, Romanuſne Pontifex, an Synodus Oecumenica, non ante annum 1409. viros Theologos legumque peritos varias in partes egit, & in contraria ſtudia diſtraxit: alios quidem pro Romano Pontifice ſupra Syn-

odum, alios pro Synodo ſupra Pontificem, tanquam pro aris & focis acerrime diſputantes. Cum enim tunc primùm in Concilio Piſano ageretur, de duobus Romanis Pontificibus, de ſuprema dignitate contendentibus, e ſua Sede deturbandis; alteroque certo & indubitato Pontifice in illorum locum deligendo; dubium illico inter viros eruditos obortum eſt, tantumne auctoritatis ineſſet Concilio Oecumenico, ut in Romanum Pontificem poſſet animadvertere. Et quamquam dubium illud, ut primò obortum eſt, ac pro ea conditione temporum, nullo negotio ſolutum ſit: quia de dubiis tunc Pontificibus agebatur, quibus præſtare Concilium Oecumenicum ſchiſmatis tempore, nemo ambigit; auctum tamen ſubinde eſt, noviſque difficultatibus implicitum, ubi generatim & univerſe de quibuſvis Pontificibus, etiam indubitatis & certis quæſtio mota fuit; præſtentne Conciliis Oecumenicis, an potius ſubſint? Qua de re in Conciliis Conſtantienſi & Baſileenſi, ac poſt illa ipſa, in utramque partem, a Theologis Legumque peritis acriter eſt diſputatum.

Hanc itaque controverſiam ut agitare inſtituti noſtri eſt, ita illam ipſam in bono lumine ponere convenit, quidque proprie in quæſtionem veniat aperire neceſſe eſt: ne quod ſæpe fit, perperam & præpoſtere controverſiæ ſenſus accipiatur. Intendat igitur animos quiſquis legit.

II. Concilium generale bifariam accipi poteſt.

eſt. Primò quidem ut Epiſcopos complectitur univerſos in cœtum vocatos, ſimulque Romanum Pontificem, qui iiſdem præeſt, ſeu per ſe ſe, ſeu per Legatos ſuos. Atque hoc ſenſu, eaque amplitudine accepto Concilio, perfatuum eſſet inquirere, ſitne Romanus Pontifex Concilio generali ſuperior? Idem quippe eſſet, atque inquirere, ſitne Romanus Pontifex ſuperior Romano Pontifice: cum & ſic Concilium generale, Romanum quoque Pontificem complectatur. Imo cum totum majus ſit parte ſua, ſitque Romanus Pontifex Concilii generalis hoc ſenſu accepti pars, tametſi principalis & capitalis; neceſſe profecto eſt, Concilium generale hoc ſenſu acceptum & intellectum, majus aliquid eſſe, atque ita poteſtate atque auctoritate præſtantius, Pontifice ſolo ac ſeorſim accepto. Maxime verò cum repugnet Epiſcopos univerſos, Romano Pontifici adjunctos, Romano Pontifici nihil addere, nihil adjungere. Hoc itaque ſenſu accepto Concilio, non movetur in præſentia Controverſia. Secundò Concilium generale accipi poteſt, ut ſolos complectitur univerſos Epiſcopos in cœtum vocatos, Pontifice ipſo, qui iis præeſt, non computato & comprehenſo. Uti profecto dum dicimus, hunc vel illum Romanum Pontificem huic vel illi Concilio Oecumenico præfuiſſe; Ex. gr. Sylveſtrum Nicæno I. id ſolum intelligimus, præfuiſſe Sylveſtrum Epiſcopis trecentis decem & octo in eum cœtum vocatis, Sylveſtro non intellecto nec computato: cum

plane pugnet, ſibimet ipſi præeſſe Pontificem, dum aliis Epiſcopis præeſt.

Atque ille ipſe germanus eſt ſenſus, quo præſens agitur controverſia, de Romani Pontificis ſupra Concilium Oecumenicum eminentia. Nempe illud quæritur, Num ex quo convenerunt in Concilium Epiſcopi univerſi, ſimulque ad ferendum judicium ſedent, præſide Romano Pontifice, ſeu per ſe ſe, ſeu per Legatos ſuos, major ſit eorum omnium Epiſcoporum auctoritas, juriſdictio, judicandi poteſtas, quàm Romani Pontificis, qui præeſt illis, & Caput eſt? Adeo ut conſpirantibus in ſententiam aliquam Epiſcopis univerſis, Romano vero Pontifice in contrariam abeunte, & oppoſitum ſervatis aliunde debitis formulis definiente, ſtandum nobis eſſet Epiſcoporum ſententiæ potius, quàm Romani Pontificis definitioni: aut e contrario Romani Pontificis judicium amplectendum eſſet potiùs quàm Epiſcoporum? Ex. gr. an poſſet Pontifex ſtatutum decretumque ab univerſis Patribus editum, cui ipſemet nec per ſe ſe, nec per Legatos ſuos dediſſet aſſenſum; aut cui Legati ſuopte genio, mandata Pontificia prætergreſſi aſſenſi fuiſſent, reſcindere atque in irritum mittere? ut fecit Leo I. in Concilio Chalcedonenſi. An etiam poſſit Pontifex Concilium Oecumenicum abrumpere, ſuſpendere, aut aliò transferre, Patribus diſſentientibus ac repugnantibus? Ut fecit Eugenius IV. in Concilio Baſileenſi.

Quo ſenſu quæſtionis explicato, ita pronun-

nuncio ; *Romanus Pontifex Concilio Oecumenico præſtat , eidemque auctoritate , juriſdictione , judicandi definiendique poteſtate , ſuperior eſt.*

III. Probant id aliqui , ex eo quod Romanus Pontifex convocet jure primatus ſui Concilia Oecumenica , iiſque præſit ſeu per ſe ſe , ſeu per Legatos ſuos . Conatum laudo , non probo tamen ex integro . Quàm enim futilis , quàm elumbis probatio illa ſit, ex eo maxime liquet , quod ut cœtum aliquem convocare quis poſſit , ſatis abunde ſit , ſi in ſingula illius membra , ſeorſim & ſejunctim accepta, ſupremam auctoritatem exerceat . Ex hoc enim ſolo ſingulis membris præcipere poteſt , ut in cœtum conveniant . Non eſt tamen omnino neceſſe , ut ſupra cœtum integrum , ubi ſemel coactus eſt , ſupremam habeat poteſtatem . Non abſimiliter ut cœtui præeſſe quis poſſit , ſatis eſt , ſi primatum in eo cœtu teneat honoris & dignitatis , etſi forte dominatum ſupra cœtum ipſum nullum habeat . Quod in omni bene conſtituta Republica etiam hodie comprobatur . Porro non eſt hic nobis controverſia de præſtantia & excellentia honoris & dignitatis tantum , verùm etiam poteſtatis atque auctoritatis.

Nihilo felicius in ſtatutæ Concluſionis probationem veniunt alii Theologi Juriumque periti ; qui Pontificem Conciliis Oecumenicis auctoritate præſtare idcirco probant , quod ſuper Conciliorum Oecumenicorum ſtatutis diſpenſare poſſit , ac etiam ſæpe diſpenſet . In-

Infeliciter ſane atque futiliter. Ut enim id poſſit Pontifex, agatque re ipſa, ſatis illi ſuperque eſſet, quod plenitudinem poteſtatis haberet in univerſa Eccleſia, etſi eam fortaſſis non haberet ſupra ipſam Eccleſiam, ac ſupra Concilium Oecumenicum; quod quærimus in præſentia. Qua certe ratione poteſt & Pontifex præſens ex. gr. ſuper ſtatutis ſuorum Deceſſorum diſpenſare, & re ipſa quandoque diſpenſat; etſi eum nemo Deceſſoribus ſuis dixerit poteſtate atque auctoritate ſuperiorem.

IV. Aliunde ergo petendum nobis eſt medium probationis, ſi quo felici exitu primum ſtatutæ Concluſionis fundamentum ponere volumus. Offert illud ſe ſe ſtatim in limine, Notatio ſcilicet nominum ac titulorum, quibus Romanus Pontifex inſignitur ſupra Eccleſiam, atque ita ſupra Concilium Oecumenicum. Eſt enimverò Romanus Pontifex Univerſalis Eccleſiæ Caput, Pater, Paſtor, Rector, Doctor, Princeps, ac Dominus, & quidem comparate ad Eccleſiam Univerſalem; cum ſit & ipſa Myſticum corpus aliquod, *Omnes unum Corpus multi ſumus in Chriſto*: Familia quædam Sacra, *quis eſt fidelis ſervus, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam?* Grex, ſeu Ovile, *fiet unum ovile & unus paſtor*: Exercitus in terris militans, *Sponſa terribilis ut caſtrorum acies ordinata*. Schola ſalutis, *qui non bajulat crucem ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus*. Domus ſpiritalis, *Ipſi tamquam lapides vivi ſuperædificamini domus ſpirita-*

ritalis : Regnum Chriſti, *tranſtulit nos in regnum filii dilectionis ſuæ*. Quos porro titulos habet Pontifex ad Eccleſiam Univerſam comparatus, eoſdem habeat neceſſe eſt comparatus ad Concilium Oecumenicum: cum iſtud Eccleſiam Univerſam repræſentet, imo ipſa ſit Eccleſia Univerſa in ſuis præcipuis membris congregata. Maxime etiam cum ipſa quoque Concilia Oecumenica illos ipſos in Romanis Pontificibus titulos recognoſcant; eoſdemque venerentur, ut Caput ſuum, Patrem ſuum, Paſtorem ſuum, Rectorem ſuum, Doctorem ſuum, Dominum ſuum, Principem ſuum; ut patet ex Litteris Synodalibus Concilii Conſtantinopolitani I. ad Damaſum, Chalcedonenſis ad S. Leonem, Concilii III. Conſtantinopolitani ad Agathonem, aliorumque Conciliorum, quæ commemorare longum eſſet. Cum itaque Caput aliis corporis membris præſtet, non ſejunctis tantum, ſed & conjunctis, ſimulque ſumptis, illiſque omnibus ſuperius omnino ſit; Paſtor non ovibus tantum ſeorſim acceptis, ſed & conjunctis, totique ſimul gregi ſuperior; Pater non huic aut illi filio, ſed & toti ſimul familiæ; Dux ac Rector non huic tantum & illi militi, ſed toti ſimul exercitui; Doctor atque Magiſter non huic tantum & illi diſcipulo, ſed toti ſimul Scholæ; Princeps non huic tantum & illi ſubdito, ſed & toti Civitati vel Regno: Conſequens omnino eſt, ut & Romanus Pontifex, qui titulis illis omnibus gaudet, ad Eccleſiam univerſam, Concilium-

ciliumque Oecumenicum comparatus, non ſejunctis tantum Eccleſiæ membris, ſed toti ſimul Eccleſiæ; non diviſis tantum Concilii Præſulibus & Epiſcopis, ſed toti ſimul Concilio præſtet, auctoritateque poteſtateque ſuperior ſit.

V. Neque refert quod nonnulli reponunt: Romanum Pontificem tam in Eccleſia Univerſa, quàm in Concilio Oecumenico partem eſſe; partem autem toti ſuperiorem eſſe non poſſe. Quaſi vero? Pars equidem ille eſt, ſed dominatrix, ceterarumque omnium matrix, moderatrix, & rectrix. Ad eum ſane modum, quo Rex Galliarum toti regno ſuo deſpoticè præeſt, ſupremuſque Dominus eſt; quamquam ſit ille Gallici regni pars, utique dominatrix: Caputque humanum toti corpori dominatur & præeſt, tametſi rationem partis habeat in homine toto, partis inquam ceterarum motricis atque rectricis.

Minus multo refert quod illi ſubjiciunt, maxime vero *Ludovicus Maimburgus*: idcirco Reges ſupremos in regnis ſuis auctoritate præſtare, quia in ſuis ditionibus Dominatum exercent; quod contra facere in Eccleſia nequeunt Romani Pontifices, quibus a Chriſto Domino in perſona Apoſtolorum dictum eſt Lucæ 22. *Reges gentium dominantur eorum, vos autem non ſic, ſed qui major eſt in vobis, fiat ſicut minor, & qui præceſſor eſt, ſicut miniſtrator*. Non habent itaque Pontifices dominatum.

Non id inquam refert. Duplex enim in Eccleſia diſtinguendus eſt dominatus: Alter qui-

quidem *proprietatis & poſſeſſionis*, qui ſolius Chriſti proprius eſt; quippe qui ſolus Eccleſiam mercatus eſt ſanguine ſuo; alter juriſdictionis atque regiminis, qui Romano Pontifici maxime congruit; cum ſummus Eccleſiæ rector moderator & princeps a Chriſto Domino datus ſit. Unde Gerſonius ipſe, quamquam aliunde Romanis Pontificibus minus propitius, lib. de Statu Prælatorum conſideratione 13. [Status Papalis, *inquit*, inſti-
„ tutus eſt a Chriſto ſupernaturaliter & im-
„ mediate; tamquam primatum habens mo-
„ narchicum, & regalem in Eccleſiaſtica hie-
„ rarchia: ſecundum quem ſtatum unicum &
„ ſupremum, Eccleſia militans dicitur una
„ ſub Chriſto. Quem ſtatum quiſquis impu-
„ gnare, vel diminuere, vel alicui Eccleſia-
„ ſtico ſtatui peculiari coæquare præſumit,
„ ſi hoc pertinaciter faciat, hæreticus eſt,
„ ſchiſmaticus, impius atque ſacrilegus. Ca-
„ dit enim in hæreſim toties expreſſe damna-
„ tam, a principio naſcentis Eccleſiæ uſque
„ hodie, tam per inſtitutionem Chriſti de
„ principatu Petri ſuper Apoſtolos, quàm
„ per traditionem totius Eccleſiæ, in ſacris
„ eloquiis ſuis, & generalibus Conciliis.]
Et Academia Pariſienſis in Inſtructione data Germanis anno 1575. Papalem poteſtatem declarat eſſe, *jure Divino monarchicam*. Chriſtus ergo loco nobis objecto, Diſcipulis ſuis vetat *dominatum* tumidum, ſuperbum, arrogantem, quo Reges gentium in ſuos ſolent ſubditos dominari; ut ſcilicet fideles ſubditos

man-

manſuetudine, lenitate, & charitate Pontifices moderentur & regant: non dominatum prohibet ſupremæ poteſtatis atque auctoritatis. Cum duo illi dominatus ſecum invicem minime pugnent. Chriſtus enim, qui de ſe ajebat, *mitis ſum & humilis corde*, de ſe quoque dicebat; *Vos vocatis me Magiſter & Domine, & bene dicitis, ſum etenim*: & alibi, *Ego Dominus & Magiſter veſter lavi pedes veſtros*. Et de Apoſtolis omnibus in ſchola humilitatis edoctis, prophetice dictum eſt Pſalmo 44. *Conſtitues eos principes ſuper omnem terram*.

C A-

CAPUT II.

Superiores eſſe Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis, evincit ſuprema poteſtas, quam in iis, imo & ſuper ea exercent jure ſummo, ſemperque exercuerunt.

I. QUantam exerceant, exercuerintque ſemper Romani Pontifices ſuper Concilia Oecumenica poteſtatem, declarat Leo X. in Conſtitutione *Paſtor æternus*, quæ ſeſſ. 11. quinti Concilii Lateranenſis lecta, improbata non eſt: nec modo declarat, verum etiam probat, adductis exercitæ ſupremæ poteſtatis exemplis. [Solum Romanum Pontificem pro „ tempore exiſtentem, tamquam auctoritatem „ ſuper omnia Concilia habentem, tam Con„ ciliorum indicendorum, transferendorum „ ac diſſolvendorum plenum jus & poteſta„ tem habere, nedum ex Sacræ Scripturæ „ teſtimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac „ aliorum Romanorum Pontificum etiam præ„ deceſſorum noſtrorum, ſacrorumque Cano„ num decretis; ſed propria etiam eorumdem „ Conciliorum confeſſione manifeſte conſtat. „ Quorum aliqua referre placuit, reliqua ve„ ro, utpote notiora, ſilentio præterire. In „ Alexandrina enim Synodo, Athanaſio ibi-

„ dem

„ dem exiſtente, Felici Romano Pontifici ab
„ eadem Synodo ſcriptum fuiſſe legimus, Ni-
„ cænam Synodum ſtatuiſſe, non debere abſ-
„ que Romani Pontificis auctoritate Concilia
„ celebrari. Neque nos latet, etiam eumdem
„ Leonem Pontificem Epheſinam ſecundam
„ Synodum ad Chalcedonenſem tranſtuliſſe.
„ Martinum Papam quintum præſidentibus ſuis
„ in Concilio Senenſi, poteſtatem transferen-
„ di Concilium, nulla conſenſus ipſius Con-
„ cilii mentione habita, dediſſe. Epheſinam
„ quoque primam Synodum Cæleſtino, &
„ Chalcedonenſem eidem Leoni, ſextam Aga-
„ thoni, ſeptimam Hadriano, octavam etiam
„ Conſtantinopolitanam Synodum Hadriano
„ Romano Pontifici, prædeceſſoribus noſtris
„ maximam reverentiam exhibuiſſe; eorum-
„ demque Pontificum inſtitutionibus & manda-
„ tis, in ſacris Conciliis per eos editis, &
„ factis, reverenter & humiliter obtemperaſ-
„ ſe. Unde Damaſus Papa, & ceteri Epiſco-
„ pi Romæ congregati, ſcribentes de Conci-
„ lio Ariminenſi Epiſcopis in Illyrico con-
„ ſtitutis, præjudicium aliquod per numerum
„ Epiſcoporum Arimini congregatorum fieri
„ non potuiſſe teſtantur: quandoquidem conſtat
„ Romanum Pontificem, cujus ante omnia de-
„ cebat ſpectari decretum, talibus non præ-
„ buiſſe conſenſum. Eumdemque Leonem
„ Pontificem univerſis Siciliæ Epiſcopis ſcri-
„ bentem idem voluiſſe apparet. Conſueve-
„ runtque antiquorum Conciliorum Patres,
„ pro eorum, quæ in ſacris Conciliis geſta

„ fue-

„ fuerant corroboratione, a Romano Ponti-
„ fice ſubſcriptionem approbationemque hu-
„ militer petere, & obtinere; prout ex Ni-
„ cæna & Epheſina, ac Chalcedonenſi hujuſ-
„ modi, & ſexta Conſtantinopolitana, & ſe-
„ ptima eadem Nicæna, & Romana ſub
„ Symmacho, Synodis habitis, earumque ge-
„ ſtis, necnon in Aimari libro de Synodis,
„ manifeſte colligitur: quod etiam noviſſime
„ Conſtantienſes Patres feciſse conſtat.]

Hæc a Romanis Pontificibus deceſsoribus ſuis omni retro ætate tentata peractaque narrat Leo X. audiente, non improbante Concilio Lateranenſi: quæ certe ab iis tentari peragique minime potuiſsent, niſi fuiſsent Conciliis Oecumenicis auctoritate & poteſtate ſuperiores. Aliter repugnaſsent quotquot Conciliis aderant Præſules; vimque ſibi a Romanis Pontificibus illatam, violata jura omnia, conculcatos ſacros Canones clamaſsent; imo & de manifeſto Pontificiæ auctoritatis abuſu cum Imperatoribus expoſtulaſsent, ea præſertim ætate temporum, qua Imperatores per fas & nefas, quo jure quave injuria, rebus Eccleſiaſticis ſe ſe immiſcebant, & Conciliorum celebrationibus implicabant.

II. Sed nec omittenda ſunt nobis alia ſupremæ poteſtatis, a Romanis Pontificibus ſupra Concilia Oecumenica exercitæ documenta; quæ utpote notiora ſilentio ſe prætcrire profeſsus eſt Leo X. cum & illa cauſsam quam hic agimus, non mediocriter juvent.

Et quidem Damaſus Romanus Pontifex ſu-

premam in ſecundum Concilium Oecumenicum (Conſtantinopolitanum ſcilicet primum) auctoritatem exercuit, dum illius juriſdictionem, ſeu judicandi facultatem, certis limitibus circumſcripſit; jubens ſcilicet ut de hæreſi Eunomiana & Macedoniana duntaxat cognoſcerent, eamque ſolam proſcriberent Orientales Epiſcopi. Quos cum illi limites prætergreſſi eſsent, ac de aliis etiam rebus judicium attentaſsent, Romam confeſtim ſunt advocati, ut violati mandati rationem redderent. Paruerunt illi ſine mora, ſuoſque Legatos ad Damaſum, Synodum ſuam Romæ agentem ſubmiſerunt, ut factum infimis precibus excuſarent. *Damaſus* (habetur in actis) *ad examinanda Synodi Conſtantinopolitanæ acta, pro Eccleſia Romana more & auctoritate, Romæ Concilium indixerat; ad quod Orientales evocati legatos cum purgatione miſerunt.* Quæ & qualis purgatio illa fuerit, haud ſatis notum. Inſufficientem tamen fuiſse neceſse eſt: cum Canones alia de re, quam de damnanda hæreſi Macedoniana & Eunomiana ab Orientalibus editi, a Damaſo pro ſuprema poteſtate atque auctoritate rejecti ſint, & ad quiſquilias amandati. Cujus rei fidem facit S. Gregorius Magnus lib. 6. Regiſtri Epiſt. 31. *Eccleſia eos Canones, vel geſta Synodi illius hactenus non habet, nec accepit. In hoc autem eamdem Synodum accepit, quod per eam contra Macedonium definitum.* Unde & in pervetuſto Codice Vaticanæ Bibliothecæ, ſi fides Baronio eſt, legitur: *Sententiam de damnatione Macedo-*

cedo-

cedonii & Eunomii Damaſus confirmari præcepit, etiam in ſancta Synodo Oecumenica, quæ præcepto & auctoritate ejus apud Conſtantinopolim celebrata eſt.

III. Non abſimile ſupremæ in Concilia auctoritatis ſpecimen dedere Liberius & Leo Magnus, dum in Concilia Orientalia duo, convocatione quidem illuſtria & Oecumenica, exitu tamen infauſta, atque horrenda latrocinia, animadverterunt. Liberius inquam, dum Ariminenſis Concilii judicium infregit; Leo vero ſecundi Concilii Epheſini acta reſcidit. Amboque Pontifices ab illorum Conciliorum Epiſcopis fidei profeſſionem exegerunt, iis aperte contrariam, quæ ante decreverant ſanxerantque: ipſaſque illorum Synodos caſſas, nullas, futiles pronunciarunt. Quin & ille ipſe Leo Magnus ſummis precibus exoratus, a Patribus Concilii Chalcedonenſis, (quo nullum in Eccleſia illuſtrius ſanctiuſque fuit) ut quem in gratiam Patriarchæ Conſtantinopolitani Canonem ediderant Viceſimum octavum, auctoritate ſua confirmaret; frangi & molleſcere neſcius eumdem infregit infirmavitque. Adeo ut ad multum tempus, etiam in Eccleſia Orientali effectu caruerit Canon ille. Quo nullum ſupremæ atque deſpoticæ ſupra Concilia Oecumenica poteſtatis exemplum illuſtrius prodit antiquitas.

IV. Quid quod Concilia Oecumenica, a Romanis Pontificibus ſuarum definitionum adverſus hæreſes edendarum normam ac ſpecimen interdum acceperint, primamque veluti

ſuorum Canonum perſcriptionem, ſuique officii eſſe crederent, ea ipſa definire atque ſancire, quæ antea Pontifices ſanxiſſent atque definiviſſent: quaſi præviis Pontificum definitionibus non modo docerentur Epiſcopi, verum etiam ad idem definiendum adſtringerentur & cogerentur.

Sic Patres Concilii Epheſini primi ſententiam depoſitionis in Neſtorium Hæreſiarcham ita pronunciarunt Actione I. *Coacti per Epiſtolam Sanctiſſimi Patris noſtri & comminiſtri Cæleſtini Romanæ Eccleſiæ Epiſcopi, lacrymis ſubinde perfuſi, ad lugubrem hanc contra eum ſententiam venimus.*

Sic Concilii quarti Oecumenici, Chalcedonenſis ſcilicet, Epiſcopi, lecta Divi Leonis Epiſtola ad Flavianum data, quæ Myſterium Incarnationis prave & inique ab Eutychete implicatum atque confuſum, certis definitionibus explicabat, ſicut acta referunt, *Clamaverunt, hæc Patrum fides, hæc Apoſtolorum fides: Omnes iſta credimus, Orthodoxi ita credunt: anathema ei qui ita non credit.* Eidemque poſtmodum reſcripſerunt: *Apoſtolatus veſtri ſcripta, ita ut Symbolum fidei, quiſquis Sacramenta religionis non negligit, tabulis cordis inſcripſit, & tenaci, quò ad confundendos hæreticorum errores paratior fieret, memoriæ commendavit.*

Sic Patres ſextæ Synodi Oecumenicæ, nempe tertiæ Conſtantinopolitanæ, in Litteris Synodicis ad Agathonem, quæ extant poſt actionem decimam octavam, ita præfantur: *Perle-*

Perlectis veræ Confeſſionis Litteris a veſtra paterna Beatitudine ad piiſſimum Imperatorem miſſis, quas ut a ſummo Apoſtolorum vertice divine perſcriptas agnoſcimus; per quas exortam nuper multiplicis erroris ſectam depulimus ....:. Hæreticorum nefariam doctrinam quaſi obſidione adorti ſumus; ac ipſos ut lapſos circa fidem, & peccatores in matutinis extra caſtra atriorum Dei, ut Davidicè loquamur, anathematibus interfecimus, ex ſententia per ſacras veſtras Litteras de iis priùs lata.

V. Quod ut agerent Sacrarum Synodorum Epiſcopi, hoc eſt, ut edendarum Canonicarum definitionum informationes perſcriptiones & documenta, a Romanis Pontificibus, tamquam veræ fidei Doctoribus atque Magiſtris in anteceſſum acciperent, priſca lege ſancitum erat. Cujus quidem meminerunt Epiſcopi Africani in Epiſtola Synodica, Theodoro Romano Pontifici data; quem idcirco *patrem patrum, & ſummum omnium Præſulum Pontificem*, in ipſa inſcriptione ſalutant. *Antiquis regulis ſancitum eſt*, inquiunt, *ut quidquid, quamvis in remotis & in longinquo poſitis Provinciis ageretur, non prius tractandum vel accipiendum ſit, niſi ad notitiam ſummæ Sedis veſtræ fuiſſet deductum; ut hujus auctoritate juxta quæ fuiſſet pronunciatio, firmaretur; indeque ſumerent ceteræ Eccleſiæ, velut de natali ſuo fonte prædicationis exordium, & per diverſas hujuſmodi regiones puritatis incorruptæ maneant fidei Sacramenta ſalutis*. Nempe, ſi bene conjicio, Apoſtolicæ Sedis *auctoritas* obtinebat, ut il-

la ipſa in ſuis Synodis definirent Epiſcopi atque firmarent, quæ prius a Romanis Pontificibus fuerant pronunciata ac definita: Propterea quod eſſent illi *profanarum hæreſum deſtructores*, *Principes & Doctores Orthodoxæ & immaculatæ fidei*, ut loquitur Sergius Cyprienſis Epiſcopus, in Epiſtola ad eundem Theodorum Pontificem data.

VI. Imo uſque adeo pro poteſtate atque imperio, cum Conciliis Oecumenicis interdum agebant Romani Pontifices, dum edendarum definitionum ſpecimen normamque prę-mittebant, ut judicium illis approbationis dumtaxat quandoque relinquerent, non diſcuſſionis atque examinis. Quod in S. Leone magno videre fuit, dum celebrem adverſus Eutychianam hæreſim Epiſtolam ad Patres Concilii Chalcedonenſis ſubmiſit, quæ ferendæ damnationis norma illis eſſet. *Rejecta*, inquit, *penitus audacia diſputandi; cum pleniſſime & lucidiſſime per Litteras quas ad beatæ memoriæ Flavianum Epiſcopum miſimus fuerit declaratum, quæ ſit de Sacramento Incarnationis Domini noſtri JESU Chriſti pia & ſincera confeſſio*. De quibus etiam litteris ad Julianum Coenſem Epiſcopum ſcribens, *ſufficientes*, inquit, *Litteras miſimus, ad confirmandos in fide animos, non ſolum Sacerdotum, ſed etiam Laicorum*. Et ad Theodoſium Imperatorem; *Evidenter apparet, rem de qua agitur*, Eutychianæ ſcilicet hæreſis damnationem, *nequaquam Synodali indigere tractatione*. Ac re ipſa quidem tractatio nulla, nulla diſcuſſio, nul-

lum

Digitized by Google

lum Epiſtolarum illarum examen Chalcedone factum eſt; ſed viſis illis atque perlectis, approbatio publica Patrum acclamatione data eſt: *Hæc Patrum fides, hæc Apoſtolorum fides, omnes ita credimus, Orthodoxi ita credunt: anathema ei qui ita non credit*. Unde & effectum eſt, ut quæ Chalcedone latæ ſunt in Hæreticos ſententiæ damnationis, ab ipſo Leone Pontifice latæ dicantur in Actis, non ab Epiſcopis, ſed per Epiſcopos, tamquam ſententiæ Pontificiæ promulgatores. *Sanctiſſimus & beatiſſimus Archiepiſcopus magnæ & ſenioris Romæ Leo; per nos & per præſentem ſanctam Synodum, mandavit eum, ſcilicet Dioſcorum, tam Epiſcopatus dignitate, quàm etiam & ab omni Sacerdotali alienari miniſterio*. Propterea quod ſententia Synodalis in Dioſcorum lata, uti & quæcumque aliæ fidei definitiones Chalcedone factæ ſunt, nil niſi ſententiæ Pontificiæ declarationes fuerint. Juxta quod Marcianus Imperator de forma congregandi celebrandique Concilii, ipſimet Leoni antea ſcripſerat: *Omnes Sanctiſſimi Epiſcopi debeant convenire, & quæ Chriſtianorum religioni, & quæ Catholicæ fidei proſint, ſicut Sanctitas tua ſecundum Eccleſiaſticas regulas definierit; ſua diſpoſitione declarent*. Et Pulcheria Auguſta ad eumdem: *Ut omnes etiam totius orbis Epiſcopi, facto Concilio, de Catholica religione ..... te auctore decernant*.

Quapropter ſicubi forte legitur, examen aliquod Epiſtolæ celeberrimæ D. Leonis factum eſſe Chalcedone; aut etiam Leonem

 ipſum

ipſum Epiſtolam illam miſiſſe Chalcedonem, ut examinaretur a Patribus; (quod nonnulli ex ejus ad Theodoretum Epiſtola 63. colligere ſibi videntur;) examen eſt intelligendum, non quidem ex quadam dubitatione profectum, num Catholicam fidem contineret, exponeretque fideliter; ſed examen ad ampliorem notæ jam, & creditæ, & profeſſæ fidei veritatis elucidationem inſtitutum. Ecquo enim pacto Epiſtolam ſuam, a Patribus Chalcedonenſibus, ex dubitatione num Catholicam fidem recte expoſitam contineret, examinari voluiſſet Leo magnus; quam *pleniſſimam lucidiſſimamque Sacramenti Incarnationis confeſſionem eſſe, nullaque Synodali tractatione indigere*, datis Epiſtolis aſſirmabat? Aut qua ratione de illius Epiſtolæ Orthodoxia Chalcedonenſes Patres vel leviter dubitaſſent; quam jam per publicam acclamationem, ſtatim atque illis lecta fuit, exceperant venerabundi, approbaverant, in eam pronis animis conſenſerant? Quam etiam Epiſcopi Galli, ſtatim atque illis exhibita eſt, tamquam Symbolum fidei tabulis cordis inſcripſerant? Ut ipſi diſerte fatentur, data ad Leonem ipſum Epiſtola Synodica, ex Concilio Arelatenſi anni 455. *Apoſtolatus veſtri ſcriptum, ita ut Symbolum fidei, quiſquis Sacramenta religionis non negligit, tabulis cordis inſcripſit, & tenaci ad confundendos hæreticorum errores ut paratior ſit, memoriæ commendavit.* Itane de Symbolis fidei intimo cordis inſcriptis ſubit adhuc aliqua dubitatio, num Catho-

tholicam fidem recte expoſitam complectantur? Si quod ergo celeberrimæ Epiſtolæ D. Leonis examen Chalcedone factum eſt, non ad dubium de illius Orthodoxia deponendum eſt factum, ſed ad ampliorem agnitæ jam & creditæ & profeſſæ fidei veritatis elucidationem. Quod ipſe etiam Leo Magnus, in ea quæ nobis objicitur ad Theodoretum Epiſtola 63. aperte ſignificat, dum ait, *Ipſa quoque veritas clarius reniteſcit, & fortius retinetur, dum quæ fides prius docuerat, hæc poſtea examinatio confirmat*.

VII. Quæ cum ita ſint omnia, quis non videat vel mediocriter ſapiens, experimento ipſo, uſuque priorum ſæculorum palam aperteque conſtare, Romanos Pontifices auctoritate, poteſtate, juriſdictione, Conciliis Oecumenicis longe eſſe ſuperiores? Cum ea non modò pleno jure convocarint, direxerint, confirmarint, ac ubi neceſſe fuit, tranſtulerint, irritarint, reſciderint; Verùm etiam iiſdem per ſe ſe, aut per Legatos ſuos præfuerint; definiendi judicandique normam dederint; quæ eſſent de fide definienda, pro poteſtate atque imperio quandoque præſcripſerint; judicandi facultatem certis, ubi viſum eſt, limitibus circumſcripſerint; Canones ſummo omnium conſenſu editos abrogarint, omniaque interdum Acta in irritum miſerint. Quæ certè nonniſi ab habente in Concilia Oecumenica ſupremam poteſtatem auctoritatemque tentari non poſſunt: aut ſi forte per ſummum nefas tentata fuiſſent, cœ-

lum

lum terræ Epiſcopi miſcuiſſent, ut illatam ſibi vim, quo meliori poſſent modo repellerent, & Canonicam libertatem tuerentur.

VIII. Neque tamen dum Romanos Pontifices, ſuprema illa in Concilia Oecumenica poteſtate atque auctoritate uſos oſtendimus probamuſque; Epiſcopos ipſos in Conciliis Oecumenicis ſedentes, ſua exutos volumus judiciaria poteſtate; quaſi ſint illi meri Romani Pontificis Conſultores, ac non itidem Judices cauſſarum fidei & morum, quæ in iis Sacris Congreſſibus agitantur. Abſit. Nec enim id ipſi Romani Pontifices velint, qui eam potius in Epiſcopis judiciariam poteſtatem agnoverunt probaruntque: Gelaſius II. in Epiſt. ad Gallos, de quadam Cauſſa in Galliis indicata, *Libenter acquieſcimus fratrum noſtrorum judicio, qui a Deo ſunt Judices in Eccleſia conſtituti*. Gregorius Magnus lib. 9. Regiſtri Epiſt. 49. monens Archiepiſcopum Arelatenſem, ut ſuæ Provinciæ Epiſcopos advocet, ad ſimoniacam hæreſim extirpandam; ait: *Ut melius ab omnibus caveatur, quod auctore Deo, veſtrum omnium fuerit conſtitutione damnatum*. Bonifacius II. approbans Epiſcoporum Synodos Arauſicanam & Valentinam, in quibus Semipelagianorum errores proſcripti fuerant, *Gaudemus*, inquit, *fraternitatem veſtram ita uno conſenſu definiviſſe*. Eamdem agnovit probavitque judiciariam in Epiſcopis poteſtatem Concilium Arelatenſe; data ad Sylveſtrum R. Pontificem Epiſtola; qua ſuum ipſi dolorem ſignificabat, quod invitatus licet

cet

cet comitiis illis intereſſe noluiſſet, ſuoſque duntaxat Legatos miſiſſet. *Utinam*, inquiebant, *ad hoc tantum ſpectaculum intereſſe tanti feciſſes. Profecto credimus, quia in eos* (Donatiſtas) *ſeverior fuiſſet ſententia prolata; & te pariter nobiſcum judicante, cœtus noſter majori lætitia exultaſſet*. Quibus accinit D. Bernardus Epiſtola ad Innocentium II. data, *Miniſterii Epiſcoporum eſt, de Dogmatibus judicare*. Quod ille ait de Concilio Senonenſi, in quo Petri Abaelardi errores proſcripti fuerant. Unde & Epiſcopos bene multos obſervamus, veterum Conciliorum Oecumenicorum Actis ſubſcribentes in hunc modum, *Ego N. N. Epiſcopus judicans ſubſcripſi ...... Ego N. N. Epiſcopus definiens ſubſcripſi*. Adeo ſcilicet omni retro ætate judicandi definiendique poteſtatem tenuerunt Epiſcopi.

Quid ergo, inquies, nihil ne diſcriminis eſſe volumus Pontificem inter & Epiſcopos, in ferendo de fide moribuſque judicio? Multum ſane. Sic enim Epiſcopos cauſſarum fidei morumque judices eſſe volumus, ut tamen ſint & ipſi Romano Pontifice inferiores; cui non modo competit Apoſtolici judicii prærogativa & Aſphalia, ſed & Epiſcopalis cujuſque judicii recognitio, approbatio, confirmatio, ac etiam ſi jus poſtulet abrogatio. Ad eum ſane modum, quo Epiſcopos ita Eccleſiæ Rectores a Deo datos agnoſcimus, juxta illud Actorum 2. *Attendite vobis & univerſo gregi, in quo poſuit vos Spiritus Sanctus Epiſcopos regere Eccleſiam Dei*; ut tamen Roma-

manum Pontificem Rectorum Rectorem a Deo datum ſuſpiciamus, ac veneremur.

IX. Cauſſam ne prodere videar, non omiſerim productis hactenus monumentis adjungere graves illas atque diſertas loquendi formulas, quibus Græci ſimul & Latini in Concilio Florentino, anno 1439. Græci verò ſoli in Concilio Lugdunenſi II. anno 1274. ſuam de Romani Pontificis primatu ſententiam ac fidem profeſſi ſunt. Quæ licet aperte diſtinсteque Romani Pontificis ſuper univerſam Eccleſiam, adeoque ſupra Concilium Oecumenicum auctoritatem poteſtatemque non ſonent; (quandoquidem adhibita diſtinctiuncula Eccleſiæ univerſæ *collective & diſtributive* ſumptæ, declinantur & eluduntur) eamdem tamen ita innuunt & inſinuant; ut Cardinalis Carolus a Lotharingia, ceterique Præſules Gallicani in Concilio Tridentino modis omnibus obſtiterint, ne eas profeſſionis formulas, in præfigendis R. Pontificis titulis ſacra Synodus uſurparet: ne Eccleſiæ Gallicanæ ſententia, quæ Romanos Pontifices Conciliis ſubjicit, hac ipſa fidei formula, damnata atque proſcripta videretur: Conciliumque Florentinum pro Oecumenico in Galliis non habitum reſponderunt: etſi minus vere.

Sic igitur habet Concilii Florentini Profeſſio. *Definimus Sanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in Univerſum Orbem tenere primatum: & ipſum Pontificem Romanum Succeſſorem eſſe D. Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium*. Sic & Græci Præſu-

les

les in Concilio Lugdunenſi II. data Epiſtola profitentur. *Ipſa quoque Sancta Romana Eccleſia ſummum & plenum primatum & principatum, ſuper univerſam Eccleſiam Catholicam obtinet; quem ſe ab ipſo Domino, in Beato Petro Apoſtolorum Principe, ſive vertice, cujus Romanus Pontifex eſt Succeſſor, cum poteſtatis plenitudine recepiſſe veraciter & humiliter recognoſcit. Et ſicut præ ceteris tenetur fidei veritatem defendere; ſic & de fide ſi quæ ſubortæ fuerint quæſtiones, ſuo debent judicio definiri.*

Tinniat nunc ſonetque ſi ſuperis placet arguta diſtinctio: Romanum Pontificem tenere primatum in Univerſum Orbem *diſtributive ſumptum, non collective......* Romanam Eccleſiam primatum & Principatum obtinere ſuper univerſam Eccleſiam Catholicam, *diſtributive ſumptam, non collectivè:* Nemo eſt qui ſi eas loquendi formulas ſemotis præjudiciis penſitarit, miſeram diſtinctiunculam non irrideat. Aliàs nihil neceſſe erat, Præſulibus Romanum Pontificem Concilio ſubjicientibus, totis viribus obniti in Concilio Tridentino, ne ea loquendi formula in præfigendis R. Pontificis titulis uſurparetur.

Occupavit hanc quidem diſtinctiunculam Leo X. in Conſtitutione *Paſtor æternus*, paulò ante laudata, diſtinctè diſerteque pronuncians, *Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, auctoritatem habere ſuper omnia Concilia*; quæ certe Eccleſiam univerſam *collectivè* ſumptam repræſentant. At cum id obiter tantum & in tranſcurſu, dum de Pragmatica Sanctione abolen-

lenda ſermonem faceret , a Leone X. dictum ſit ; eaque duntaxat ſit propoſitio incidens , non principalis ; pro re ultimò judicata ac definita haberi non debet . Uti profecto ſecutis inde temporibus , poſt varia hinc inde diſputata, in Concilio Tridentino , dum de præfigendis Romani Pontificis titulis in ſeſſione 23. ageretur, conſentiente Pio IV. quæſtio plus nimio ſalebroſa indeciſa & inſoluta relicta eſt.

C A-

CAPUT III.

Romanorum Pontificum ſuper Concilia Oecumenica eminentiam probat, quod a Pontificibus ad Concilia nuſquam appellare licuerit; a Conciliis tamen ad Pontifices omnino permiſſum ſit.

I. CUm ab inferiori duntaxat ad ſuperiorem interponi poſſe appellationem clament jura omnia; nulla meliori faciliorique via probari poteſt, ſuperiores eſſe Summos Pontifices Conciliis Oecumenicis, quàm ſi a Pontificibus ad Concilia appellare nunquam licuiſſe demonſtretur; a Conciliis tamen ad Pontifices provocare, omnino fuiſſe permiſſum. Hinc itaque geminam probatæ hactenus veritatis confirmationem eliciemus, utramque prorſus ineluctabilem.

Ac de primo quidem præſentis diſquiſitionis Capite, nonnulla breviter delibavimus Cap. *6.* ſuperioris Diſſertationis, dum Romani Pontificis tribunal, ſupremum & ultimum eſſe in Eccleſia probaremus, ſupra quod nullum extat aliud, ad quod jure ſummo fieri poſſit provocatio. Ad præſens tamen hoc idem nobis eſt cumulatius demonſtrandum, ut hac etiam ratione Romanum Pontificem Concilio Oecumenico ſuperiorem, ut ſpopondimus, oſtendamus.

Et

Et quidem a Romano Pontifice ad nullum aliud ſub cœlo tribunal appellari poſſe, tota retro antiquitate creditum eſt; ac tamquam immota Canonici juris regula, ſummo conſenſu ſuſceptum. De quo Gelaſius Romanus Pontifex Epiſt. 17. ad Epiſcopos Dardaniæ: [Prima Sedes unamquamque Syn-
„ odum ſua auctoritate confirmat, & con-
„ grua moderatione cuſtodit pro ſuo princi-
„ patu .... Non reticemus quod cuncta
„ per mundum novit Eccleſia: quoniam quo-
„ rumlibet Epiſcoporum ſententiis ligata, Bea-
„ ti Petri Apoſtoli Sedes jus habeat reſol-
„ vendi; utpote cum de omni Eccleſia jus
„ habeat judicandi, neque cuiquam liceat
„ de ejus judicio judicare. Siquidem ad il-
„ lam de qualibet mundi parte Canones
„ appellari voluerunt, ab illa autem nemo
„ ſit appellare permiſſus ...... Sed nec illud
„ prætermimus, quod Apoſtolica Sedes fre-
„ quenter, ut dictum eſt, more Majorum,
„ etiam ſine ulla Synodo præcedente, & ab-
„ ſolvendi quos Synodus inique damnaverat,
„ & damnandi nulla exiſtente Synodo, quos
„ oportuit, habuerit facultatem.] Cujus rei multa ſubjungit exempla.

Et Nicolaus I. Epiſt. 8. quæ eſt ad Michaelem Imperatorem: *Ipſi ſunt Canones, qui appellationes totius Eccleſiæ ad hujus Sedis examen voluerunt deferri, ab ipſa nuſquam prorſus appellari debere ſanxerunt: ac per hoc illam de tota Eccleſia judicare, ipſam vero ad nullius commeare judicium.*

Idcir-

Idcirco S. Yvo Carnotenſis Epiſcopus, juriumque conſultiſſimus, in eam Juris Eccleſiaſtici regulam intendens Epiſt. 183. aliàs 159. iis ipſis qui ſe ſententia aliqua Pontificia gravatos exiſtimant, conſilium dat prudentiſſimum; ut non ad aliud tribunal appellent, quò a ſuſcepto gravamine liberentur; ſed ad eumdem ipſum Pontificem recurrant, melius utique informandum, levamen, ſi fieri poterit, recepturi. *Quoniam judicia Eccleſiæ Romanæ a nemine foris tractari poſſe, eadem Eccleſia Romana docente didicimus; Si qui aliquando ſe prægravatos, illius Eccleſiæ auctoritate, conqueruntur, hoc eis conſilium damus; ut non deſcendant in Ægyptum propter auxilium; ſed ab illa ad ipſam confugiant; & inde expectent levamen, unde ſe conqueruntur accepiſſe gravamen.*

Hoc idem conſilium, eadem juris regula informatus iniit hoc ipſo ſæculo duodecimo D. Bernardus Epiſt. 113. & lib. 2. de Conſideratione Cap. 2. Pontifices alloquens: *Quis mihi faciet juſtitiam de vobis? Extat quidem tribunal Chriſti*, (nempe ſuperius Pontificio) *ſed abſit ut ad illud appellem. Itaque recurro ad eum, cui datum eſt judicare de univerſis: hoc eſt ad vos; vos appello ad vos: judicate me & vos.*

II. Hinc D. Auguſtinus, ea Eccleſiæ regula dirigente, Pelagianos a judicio duorum Romanorum Pontificum, Innocentii I. & Zozimi I., a quibus fuerant prædamnati, ad Concilium Oecumenicum provocantes, tamquam lupos rabioſos, hæreticos ſuperbos,

turbulentos & inquietos inſecutus eſt, toto Chriſtiano Orbe pellendos, lib. 4. ad Bonifacium Cap. ultimo. *Hanc gloriam Pelagiani captare intelliguntur; ut propter illos Orientis & Occidentis Synodus congregetur. Orbem quippe Catholicum, quoniam Domino eis reſiſtente pervertere nequeunt, ſaltem commovere conantur. Cum potius vigilantia & diligentia Paſtorali, poſt factum illis competens ſufficienſque judicium*, (Innocentii nimirum & Zozimi) *ubicumque iſti lupi apparuerint, conterendi ſint, ſive ut ſanentur atque mutentur, ſive ut pro aliorum ſalute vitentur.*

Eodem imbutus animo Conſtantinus Imperator, Donatiſtas a Judicio Melchiadis Romani Pontificis appellantes indigniſſime ferens, exclamavit: *O rabida furoris audacia! Sicut in cauſſis gentilium fieri ſolet, appellationem interpoſuerunt*. Quamquam fatendum eſt bona fide, fuiſſe illos hac in parte Pelagianis multo nequiores: quod non ad Concilium ut illi, ſed ad Imperatorem provocaſſent, & quidem multis admodum vicibus. Unde & exclamavit Religioſiſſimus Princeps, provocationis Libellum excipiens: *Quæ vis malignitatis in eorum pectoribus perſeverat? Quoties jam ad me improbiſſimis aditionibus ſuis indigna reſponſione repreſſi ſunt? Qui utique ſi hoc ante oculos habere voluiſſent, minime hoc ipſum interpoſuiſſent. Meum judicium poſtulant, qui ipſe judicium Chriſti expecto..... Quid igitur ſentiunt maligni homines officio diaboli? perquirunt ſecularia, relinquentes cœleſtia.*

Ni-

Nihiloſecius ſi a judicio Melchiadis, non ad Conſtantinum ipſum, ſed ad Concilium plenarium rectà provocaſſent Donatiſtæ; & hanc quoque provocationem indigne tuliſſet Religioſiſſimus Imperator: Cum Concilii plenarii judicium minus neceſſarium exiſtimaret, ex quo cauſſam illam Romæ judicaverat Pontifex. Hæc enim illi de judicio Romæ jam lato certa mens erat, hæc de judicio Conciliari Arelate ferendo certa ſententia: illud ſcilicet ſufficientiſſimum fuiſſe, iſtud verò prorſus inutile fore, & improborum duntaxat clamoribus extortum. Quandoquidem, ut teſtis eſt Auguſtinus Epiſt. 164. appellantibus Donatiſtis, *Dedit Conſtantinus aliud Arelatenſe Concilium, non quia neceſſe erat, ſed horum importunis clamoribus cedens, & omni modo cupiens tantam inſolentiam cohibere.*

Illud itaque certum indubitatumque, quod primo nos loco ſpopondimus probaturos; a judicio Romani Pontificis ad Concilium Oecumenicum provocare, fuiſſe ſemper illicitum, ſacriſque Canonibus fuiſſe omni retro ætate prohibitum; antequam jure novo, a Martino V. Pio II. Julio II. aliiſque Pontificibus ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ vetaretur. Atque ita non eſſe Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis auctoritate & poteſtate inferiores.

Quare memet ſtupor ingens inceſſit, dum legerem non ita pridem, in Oratione quadam a Petro Alliacenſi habita coram Clemente Septimo, contra Joannem de Monteſono,

qui ad illius tribunal, a ſententia Academiæ Pariſienſis appellaverat: *In cauſſis fidei a Summo Pontifice appellari poteſt ad Concilium, ſicut patet 19. diſtinct. Cap. Anaſtaſius*. Nihil enim hujuſmodi eo in Capite ſeu Canone *Anaſtaſius* legere licet; ſed iſtud alterum longe diverſum, ac mere hiſtoricum. *Anaſtaſius Secundus Romanus fuit temporibus Theodorici Regis. Eodem tempore multi Clerici & Presbyteri ſe a communione ipſius abegerunt, eo quod communicaſſet, ſine Concilio Epiſcoporum, vel Presbyterorum, vel Cleri cunctæ Eccleſiæ Catholicæ, Diacono Theſſalonicenſi nomine Photino, qui communicaverat Acacio: & quia voluit occulte revocare Acacium, & non potuit, nutu Divino percuſſus eſt*: Quod ex Libro Pontificali ſpurio apocrypho milleque fabellis infarto ſumptum eſt. In Gloſſa duntaxat Capitis hujus, ad verbum illud *ſine Concilio*, nonnihil extat, quod ad cauſſam noſtram trahi poſſe videatur: nempe *videtur ergo quod Papa tenetur requirere Concilium Epiſcoporum, ubi de fide agitur; & tunc Synodus major eſt Papa*. Ex quibus fortaſſe poſtremis verbis inferebat Alliacenſis, in cauſſis fidei a Summo Pontifice ad Concilium appellari poſſe, cum eſſet illud Pontifice majus. Verùm præterquam quod generatim & univerſe Gloſſarum auctoritas nulla, aut certe minima eſt: hæc tamen præ ceteris Gloſſa, prima ſui parte falſiſſima eſt; parte vero altera, caſſa & futilis, ut quid ex illa contra nos extundi poſſit. Quid enim falſum magis, quam *teneri Papam requi-*

requirere Concilium Epiſcoporum, ubi de fide agitur? Ecquot enim in Eccleſia a Romanis Pontificibus damnatæ ſunt Hæreſes, nullo requiſito Epiſcoporum Concilio? Quid futilius, quàm nobis occentare, Synodum ſimul & Papam cum Synodo judicantem, majus aliquid eſſe Papa ſolo; quaſi non id ipſum millies faſſi ſimus? At non eſt hìc nobis de Synodo eo ſenſu accepta, (ut ſcilicet Epiſcopos Papamque complectitur) diſputatio; dum quærimus, ſit ne Pontifice ſuperior Synodus, an inferior.

III. Jam vero quod ad alteram præſentis argumentationis partem attinet, fuiſſe ſcilicet omnino permiſſum a Concilio ad Pontificem appellare, facilioris eſt probationis; modò quid Concilii nomine in hacce controverſia veniat, attendatur. Monuimus quippe Capite primo n. 2. Concilii nomine, (dum de præſtantia Pontificis ſupra Concilium diſputatur,) non intelligi Epiſcopos univerſos in cœtum vocatos, ſimulque Romanum Pontificem, qui eis vel per ſe ſe, vel per Legatos ſuos præeſt: Sic enim quærere, ſitne Romanus Pontifex Concilio ſuperior, idem prorſus eſſet atque inquirere, ſitne Pontifex ſe ipſo quoque ſuperior; cum eo ſenſu Concilium acceptum, Romanum quoque Pontificem complectatur. Sed Concilii nomine tunc tantum intelligi diximus Epiſcopos univerſos in cœtum vocatos, ipſo tamen Pontifice qui eis præeſt minime computato. Uti dum dicimus hunc vel illum Pontificem huic vel

illi Concilio præfuiſſe ; Sylveſtrum puta præfuiſſe Nicæno . Pari itaque ſenſu , dum contendimus modò fuiſſe omnino permiſſum , a Concilio ad Pontificem appellare , id unice intelligitur ; licitam ſemper fuiſſe ad Romanum Pontificem appellationem , a ſententia Epiſcoporum , in Concilio quidem , non tamen aſſentiente & probante Pontifice judicantium . Quandoquidem ſi fieret ad Pontificem appellatio a ſententia Epiſcoporum in Concilio , aſſentiente probanteque Pontifice judicantium ; ad eumdem profecto appellatio fieret ; a Pontifice ſcilicet , qui jam cum Epiſcopis judicaſſet , ad eundem ſecundò judicaturum.

Hoc itaque ſenſu licuiſſe ſemper a Concilio ad Pontificem appellare , liquet ex uſu perpetuo , & in Eccleſia approbato . Sic certe in Concilio Epheſino ſecundo , (quod etſi ſtatim degenerarit in latrocinium , ex ipſa tamen convocatione , Legatorumque Pontificiorum deſtinatione atque miſſione Oecumenicum fuerat,) damnatus S. Flavianus Conſtantinopolitanus Antiſtes , ſuaque Sede dejectus , de Synodali ſententia in ſe lata ad S. Leonem appellavit , porrecto Legatis ipſius provocationis Libello ; uti Leo ipſe Theodoſio Imperatori per Litteras ſignificavit : *Legati noſtri fideliter reclamarunt* , contra ſententiam a factioſis Epiſcopis latam , *& iiſdem Libellum appellationis Flavianus Epiſcopus dedit*.

Eamdem appellationis ad S. Leonem directæ viam tenuit Theodoretus Epiſcopus Cyri,

ri, in eadem Epheſina Synodo, damnationis quoque ſententia perculſus: ut conſtat ex Actis Concilii Chalcedonenſis, in quibus id fertur obſervatione digniſſimum: (ut innoteſcat quàm juſtæ tunc cenſerentur interjectæ illæ a Concilio ad Pontificem appellationes,) fertur inquam, quod cum eo in Concilio publice legerentur Acta Epheſinæ Synodi ſecundæ, atque ad id ventum eſſet, quod Flavianus ſententia Synodica ictus, ad Leonem Pontificem de gravamine provocaſſet; ejuſque appellationem Dioſcorus aſpernatus, nihil de ſua impietate atque ſævitia remittere voluiſſet; horrore atque ſtomacho Patres affecti unanimes exclamarunt, *Anathema Dioſcoro; hac hora damnavit, hac hora damnetur. Sancte Domine tu illum vindica: catholice Imperator tu illum vindica. Leoni multos annos.*

Non abſimiliter ſecutis inde temporibus, Macarius Antiochenus & alii, a ſexta & ſacroſancta generali Synodo damnati, ad Leonem II. Romanum tunc Pontificem provocarunt, Romamque ad cauſſam proſequendam a Conſtantino Pogonato ſunt miſſi, Litteris ab eo commendatitiis muniti, in quibus ſic Imperator Pontificem interpellabat: *Omnes ſcriptis precibus Serenitatem veſtram communiter precati ſunt, ut eos ad Beatitudinem veſtram mitteremus. Sic igitur fecimus, veſtro paterno judicio ipſorum cauſſam permittentes.* Extat hæc Conſtantini Pogonati Epiſtola ſub finem Actorum ſextæ Synodi Oecumenicæ, in

Editione Romana juſſu Pauli Quinti excuſæ.

Nihil hic addo de magno Athanaſio Epiſcopo Alexandrino, nihil de S. Joanne Chryſoſtomo Conſtantinopolitano, nihil de Euſtatio Sebaſteno; qui & damnati, & a ſuis Sedibus pulſi, ad Romanos Pontifices provocarunt; prior quidem ad Julium, alter ad Innocentium, poſtremus ad Liberium; a quibus & plene purgati ſunt, & ſuis Sedibus reſtituti. Cum enim a puris putiſque hæreticorum Conventiculis damnati fuiſſent, ſuiſque Sedibus a conjuratis hoſtibus pulſi; nihil eorum ad Romanos Pontifices provocatio, cauſſam quam hic agimus juvare poteſt. Sed ſatis ſuperque inſtituto noſtro ſufficiunt, quæ modo protulimus Macarii, Theodoreti, Flaviani provocationum exempla.

Cum itaque exploratum omnino ſit, omnique jure firmum & inconcuſſum, non licere appellationem niſi ab inferiori ad ſuperius tribunal deferre: neceſſaria conſecutione colligitur, Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis, poteſtate, auctoritate, juriſdictione ſuperiores eſſe.

IV. Ab exemplis ad rationem accedo, unicam illam quidem, ſed prorſus invictam, ac per ſe ſe patentem. A tribunali fallibili, ſeu errori obnoxio, ad tribunal infallibile nullique obnoxium errori, provocare licitum eſt, imo maxime congruum. Cum enim eo maxime animo provocatio fiat, ut prioris judicii error emendetur, juſque quod putatur violatum & læſum, reſarciatur: a nullo

lo melius tribunali & error emendari, & jus reſarciri poteſt, quàm quod fuerit infallibile. Porro ſuperiori Diſſertatione probatum eſt, Romani Pontificis tribunal, ſaltem ubi de Dogmate agitur aliquo, errori nulli obnoxium eſſe: aliàs vero certo certius eſt, Concilium Oecumenicum, quale in hacce præſenti Controverſia ſumitur, (ut ſcilicet ſolos complectitur Epiſcopos, in cœtum vocatos, Pontifice præſide non computato) errori eſſe obnoxium, ut ſæpius vidimus; quia ſic univerſam non repræſentat Eccleſiam. Sola itaque attenta ratione Theologica, perſpectum eſt, poſſe a Concilio ſic accepto ad Romanum Pontificem appellari.

CA-

CAPUT IV.

Eamdem probat eminentiam, quod Papa etiam graviter & cum ſcandalo delinquens, a Concilio ordinariè *ut ajunt &* regulariter, *judicari non poſſit; ſolo excepto caſu hæreſis manifeſtæ, quo tunc Pontifex eſſe deſineret.*

I. QUandoquidem jura clamant univerſa, naturalique lumine notiſſimum eſt, poſſe ſubditum delinquentem, ab eo qui poteſtate auctoritate jurisdictione ſuperior illi fuerit, *ordinarie* judicari: tunc certe conſequens erit, certoque conſtabit, non ſubeſſe Pontificem Concilio Oecumenico, ubi ſemel probatum fuerit, illum tametſi forte graviſſime, & cum publico Eccleſiæ ſcandalo delinquentem, (excepto tamen caſu hæreſis manifeſtæ, quo tunc deſineret eſſe Pontifex) a Concilio etiam Oecumenico judicari *ordinarie* non poſſe; ſed unius Dei, quo ſolo minor eſt, judicio reſervari.

Id porro probare luculenter atque invicte, non eſt admodum operoſum; cum in publicas Eccleſiæ Leges, decretaque tranſierit. Canone *Si Papa* diſt. 40. *Cunctos judicaturus ipſe a nemine eſt judicandus, niſi deprehendatur*

tur a fide devius. Quod ex Bonifacio Moguntino Epiſcopo & Martyre ſumptum eſt.

Octavum Concilium Oecumenicum, ſeu Conſtantinopolitanum quartum, ſub Hadriano II. Actione 10. *Si Synodus univerſalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de Sancta Romanorum Eccleſia quævis ambiguitas & controverſia; oportet venerabiliter, & cum convenienti reverentia, de propoſita quæſtione ſciſcitari, & ſolutionem accipere, aut proficere, & profectum facere; non tamen audacter ſententiam dicere, contra ſummos ſenioris Romæ Pontifices.*

Concilium Romanum ſub eodem Hadriano II. Cap. 3. contra Photium: *Romanum Pontificem de omnium Eccleſiarum Præſulibus judicaſſe legimus; de eo vero quemquam judicaſſe non legimus. Licet enim Honorio ab Orientalibus poſt mortem anathema ſit dictum; ſciendum tamen eſt quia ſuper hæreſi fuerat accuſatus, propter quam ſolùm licitum eſt minoribus, Majorum ſuorum motibus reſiſtendi, vel pravos ſenſus reſpuendi. Quamvis nec ibi, nec Patriarcharum, nec ceterorum Antiſtitum cuipiam, de eo fas fuerit proferendi ſententiam, niſi ejuſdem primæ Sedis Pontificis conſenſus præceſſiſſet auctoritas.*

Concilium Lateranenſe ſub Alexandro III. ut habetur in Cap. *Licet* extra. *de Electione*, rationem aſſignans, cur ſumma cautela eligi debeat Romanus Pontifex, hanc maxime notat, *quia ſi delinquat ille, non poterit ad Superiorem haberi recurſus*: nempe ut judicetur & puniatur.

Inno-

Innocentius III. Sermone 2. de Conſecratione Summi Pontificis : *In tantum fides mihi neceſſaria eſt , ut cum de ceteris peccatis Deum ſolum judicem habeam , propter ſolum peccatum quod in fide committitur , poſſem ab Eccleſia judicari .*

Bonifacius VIII. in Extravaganti *Unam Sanctam* , Titulo *de majoritate & obedientia : Si deviat terrena poteſtas , judicabitur a poteſtate ſpirituali : ſi deviat ſpiritualis minor , a Majori : ſi verò ſuprema , a Deo ſolo , non ab homine poterit judicari .*

Quibus omnibus præponendus eſſet Canon *Nemo* 9. quæſt. 3. qui Romanæ Synodi Epiſcoporum ducentorum & octoginta , ſub Sylveſtro celebratæ , Decretum fuiſſe dicitur; ſi de ejus veritate conſtaret : *Nemo judicet primam Sedem ; quoniam omnes Sedes a prima Sede juſtitiam deſiderant temperari : Neque ab Auguſto , neque ab omni Clero , neque a Regibus, neque a populo judex judicabitur .* Sed ſpurio Canone non eſt opus , ad ſtatutæ veritatis confirmationem.

II. Iis Canonicæ Doctrinæ principiis imbuti Epiſcopi , Romæ in Synodo *Palmari* vulgo dicta , a Theodorico Rege congregati anno 500. ut cauſſam Symmachi Romani Pontificis , de violata caſtitate a Schiſmaticis accuſati cognoſcerent ; eumdem in judicium vocare noluerunt , niſi Synodi Congregationi præberet aſſenſum , ſeque ipſe illorum judicio ſubjiceret volens , ac etiam rogans. *Memorati Pontifices ſuggeſſerunt , ipſum qui diceba-*

tur

tur impetitus, debuiſſe Synodum convocare: Scientes quia ejus Sedi, primùm Petri Apoſtoli meritum ſeu principatus, deinde Conciliorum venerandorum auctoritas, ei ſingularem in Eccleſia tradidit poteſtatem: nec antedicta Sedis Antiſtites minorum ſubjacuiſſent judicio. Ac tum poſtea Sacra *Palmaris* Synodus liberum & immunem ab illatis criminibus Symmachum pronunciavit, *quantum ad homines reſpicit, ſed totam cauſſam Dei judicio reſervavit*. Ut Acta teſtantur.

Neque verò reponi poteſt, Synodi *Palmaris* Epiſcopos Symmachi Romani Pontificis cauſſam cognoſcere detrectaſſe, niſi ſe ipſe illorum judicio ſponte permiſiſſet, quia Synodus Oecumenica non erat, cui ſoli Romanus Pontifex ſubjiciendus eſſet; de cetero cauſſam illam ſummo jure fuiſſe judicaturos, ſi Synodus Oecumenica fuiſſet. Id inquam reponi non poteſt: quia quæ illos Epiſcopos ratio movit, ut cauſſam illam cognoſcere nollent, ea profecto erat, quæ perinde Synodum Oecumenicam moviſſet, etiam omnium maximam. Quænam illa? Ea certe quam Synodi *Palmaris* nomine dedit Ennodius, in Apologetico Collegarum ſuorum nomine adornato: *Quia aliorum hominum cauſſas Deus voluit per homines terminari; Sedis autem Romanæ Præſulem ſuo ſine quæſtione reſervavit arbitrio ...... Voluit Beati Petri Succeſſores Cœlo tantum debere innocentiam ſuam, & ſubtiliſſimi diſcuſſoris indagini inviolatam exhibere conſcientiam*. Ea rurſus ratio,

quam S. Avitus Viennenſis Epiſcopus, in Epiſtola ad Senatores Urbis Romæ, ſuo & Gallorum omnium Antiſtitum nomine data inſinuavit; dum de Synodo *Palmari*; & judicio in ea lato in cauſſa Symmachi, expoſtulavit Eccleſia Gallicana. *Sicut ſubditos nos eſſe terrenis poteſtatibus jubet Arbiter Cœli, ſtaturos nos ante Reges & Principes in quacumque accuſatione prædicens; ita non facile datur intelligi, qua vel ratione vel lege ab inferioribus Superior judicetur. In Sacerdotibus ceteris, poteſt ſi quid forte nutaverit reformari: at ſi Papa Urbis vocatur in dubium, Epiſcopatus jam videbitur, non Epiſcopus vacillare .....! Reddet rationem, qui Ovili Dominico præeſt, qua commiſſam ſibi agnorum curam adminiſtratione diſpenſet: Ceterum non eſt gregis paſtorem terrere, ſed judicis.* Quæ profecto rationes, tum ab Ennodio Ticinenſi, tum ab Avito Viennenſi productæ, tam Synodum Oecumenicam, quàm alteram qualemcumque urgere debent: cum ne ipſa quidem Synodus Oecumenica eam cauſſam judicare poſſit, quam ſuo Deus reſervavit arbitrio.

III. Iiſdem Canonicæ doctrinæ principiis etiam imbuti Italiæ & Galliarum Epiſcopi, a Carolo Magno Romæ, nono ineunte ſæculo congregati, ut Leonis III. Romani Pontificis, variis facinoroſorum hominum criminationibus impetiti cauſſam cognoſcerent; jubenti Carolo Magno parere renuerunt, niſi venia prius ab ipſomet Leone impetrata, qua ſe illorum examini judicioque permitteret

ret volens ac lubens. *Clamaveruntque propterea omnes*, Anaſtaſio teſte in vita Leonis: *Nos Sedem Apoſtolicam, quæ eſt Caput omnium Dei Eccleſiarum, judicare non audemus. Nam ab ipſo nos omnes, & Vicario ſuo judicamur: ipſa autem a nemine judicatur; quemadmodum antiquus mos fuit: ſed ſicut ipſemet Summus Pontifex conſuevit, jubeat, & canonice obediemus.*

Nec eſt quod importunus cavillator id quoque reponat, quod occaſione *Palmaris* Synodi paulo antea repoſuere nonnulli: idcirco ſcilicet Romanæ Synodi Præſules Leonis cauſſæ judicium averſatos eſſe, niſi ſe ipſe illorum examini judicioque permitteret; quòd Synodus Oecumenica non eſſet, quæ ſola per ſe ſe jus habeat de Romano Pontifice judicandi. Nec enim hanc Præſules illi, averſi animi ſui rationem obtenderunt: Sed quod Apoſtolica Sedes Eccleſiarum omnium Caput eſſet, quæ a nemine pro more veteri debeat judicari. Quæ ſane ratio in Synodorum etiam Oecumenicarum Epiſcopos cadit. Si enim a nemine, ita nec ab illis judicandus eſt Pontifex. Quapropter ubi Leo III. in Epiſcoporum illorum ceterorumque Principum conſeſſum ingreſſus, purgationem ſui fecit, ita ſe ſponte ſua facere dixit, nullis Legibus obſtrictum, ut famæ ſuæ conſuleret, totumque Conſeſſum a ſiniſtris ſuſpicionibus liberaret; de cetero a nemine judicari ſe poſſe profeſſus eſt. Magni & excelſi animi verba ſubjicio, a Baronio relata in Annalibus

bus ad annum 800. [Nota res eſt , fratres
„ chariſſimi , malos adverſus me homines
„ inſurrexiſſe , meque meamque vitam gra-
„ viſſimis criminibus infamaſſe . Cujus rei co-
„ gnoſcendæ gratia Clementiſſimus hic & Se-
„ reniſſimus Rex Carolus, unà cum Sacerdo-
„ tibus ac Principibus ſuis in hanc Urbem ſe
„ contulit . Quamobrem ego Leo Pontifex
„ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, a nemine judica-
„ tus neque coactus , ſed mea voluntate im-
„ pulſus purgo me præſentibus vobis, coram
„ Deo & Angelis ejus , qui conſcientiam no-
„ vit, & Beato Petro Principe Apoſtolorum,
„ in cujus conſpectu conſiſtimus : Me neque
„ ſceleratas res , quas mihi objiciunt perpe-
„ traſſe , neque perpetrari juſſiſſe ; Deum te-
„ ſtans, in cujus judicium venturi ſumus , &
„ in cujus conſpectu conſiſtimus . Et hoc fa-
„ cio , non legibus ullis obſtrictus ; neque
„ hanc conſuetudinem, aut Decretum in San-
„ cta Eccleſia Succeſſoribus meis , & fratri-
„ bus Coepiſcopis imponere cupiens ; ſed ut
„ certius iniquis vos ſuſpicionibus liberem .]
Ita Leo III. honoris dignitatiſque ſuæ retinen-
tiſſimus.

IV. Binis illis Romanorum Pontificum ex-
emplis , in quos ſacræ Synodi judicium exer-
cere detrectarunt, addi poſſet, imo & præmit-
ti debuiſſet exemplum Marcellini Romani Pon-
tificis , in idololatriam prolapſi : in quem
Sinueſſanam Synodum judicium exercere no-
luiſſe , nonnulli referunt , ſed in has voces
prorupiſſe , *Tuo ore judica cauſſam tuam , non*

noſtro

noſtro judicio: Et iterum, *noli audiri in judicio noſtro, ſed collige in ſinu tuo cauſſam tuam*: Et iterum, *Prima Sedes non judicatur a quoquam*. Verùm falſis & commentitiis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ monumentis inniti nolim, in vindicandis Sedis Apoſtolicæ juribus: tamque commentitiam habeo Sinueſſanam Synodum, quàm fabuloſum Marcellini Romani Pontificis lapſum in Diocletiana perſecutione. De quibus nonnulla jam dixi in priori Diſſertatione Cap. IX.

Stat ergo, eo quoque rejecto præſidio, firmum & inconcuſſum Romani Pontificis privilegium, ut etiamſi forte deliquerit, a Concilio Oecumenico, utpote ſibi ſubdito, judicari *ordinariè* non poſſit; ſed unius Dei, quo ſolo minor eſt, judicio relinquatur. De quo plura dabuntur in Appendice.

Ceterum dixi ſæpius & inculcavi, *ordinariè* & *regulariter* judicari ab Eccleſia non poſſe Pontificem, etſi forte graviſſime deliquiſſet; quod eſt obſervatione digniſſimum. Quia ſi forte fortuna contingeret, Pontificem propter horrenda vitæ ſcandala, aut turpem in Eccleſia regenda ſocordiam, aut etiam propter amentiam & furiam, (quæ mala Deus & avertit hactenus, & ſemper avertet) ab Eccleſia ſeu a Concilio Oecumenico judicari, ac etiam a Sede Pontificia dejici; perperam tamen inde colligerent Adverſarii noſtri, Concilium ſimpliciter & abſolute Romano Pontifice ſuperius eſſe, auctoritate & poteſtate. Quia poteſt quis alteri per accidens ſubjici,

ratione delicti, aut alicujus defectus Canonici, qui ſimpliciter & abſolute minime ſubjicitur, imo qui ſuperior omnino ſit. Cujus exemplum ipſimet nobis exhibent, urgentque frequenter. Childericus enim, ut narrant, hujus nominis tertius, Galliarum Rex ex Merovingiorum ſtirpe poſtremus, ob meram in regendo Regno ſocordiam, animique infirmitatem, ab ipſis Regni Ordinibus Sueſſione congregatis, non a Zacharia Pontifice depoſitus eſt, detonſuſque in Bertinianum Monaſterium detruſus: ejuſque loco Pippinus Galliarum Rex ſolenniter eſt acclamatus: (Unde & cœpit ſecunda Regum Francorum Dynaſtia, quæ Carlovingiorum dicta fuit.) Quamquam Galliarum Reges, uti ſupremos Monarchas, toti Regno ſuo, omnibuſque Regni Ordinibus ſuperiores agnoſcant Adverſarii noſtri; illoſque in temporalibus ſolo Deo minores affirment. Quid itaque tam diverſe tam varie, in Romanorum Pontificum caſibus argumentantur; ut illos Conciliis Oecumenicis per ſe ſe & abſolute ſubditos probent, ob id maxime quod certis in caſibus poſſint, ut ipſi quidem autumant, a Conciliis Oecumenicis, ſeu ab Eccleſia judicari? *Pondus & pondus, menſura & menſura, utrumque abominabile eſt apud Deum.* Proverb. 20.

V. At ecce quæres ex me, ſi ſic eſt ut hactenus demonſtravi, ſi inquam Concilio Oecumenico poteſtate, auctoritate, juriſdictione ſuperior eſt Pontifex; qui fieri poteſt, ut ſi forte in apertam labatur hæreſim, a Concilio

lio Oecumenico judicetur ; cùm nullo in caſu poſſit ſuperior a ſubdito judicari ?

Fuit non ita pridem qui Quæſito reſponderit Theologus ſubtiliſſimus , in hunc ferme modum : [quia , *inquit* , ſi forte Pon-
„ tifex in hæreſim labitur , non labitur uti
„ Pontifex , ſententiam ſcilicet ex Cathedra
„ ſive e ſacro Tribunali pronuncians , ſed
„ uti privatus eſt Doctor . Ex quo proin-
„ de conſequens eſt , Concilium , a quo eo
„ in caſu judicari poteſt , ac etiam deponi ,
„ in illum auctoritatem exercere , eoque ſu-
„ perius eſſe , ut privatus eſt Doctor , non
„ ut eſt Pontifex . Ad eum ferme modum ,
„ quo Pontifex ſacram exomologeſim fa-
„ ciens , & abſolutionem Sacramentalem a
„ privato Sacerdote ſuſcipiens , ei profecto
„ ſubjicitur ut eſt homo , quia peccavit ut
„ homo ; quamquam ſit illi multis titulis
„ ſuperior , ut eſt Pontifex .] Verùm hanc ego rationem , cum bona ſubtiliſſimi Theologi venia , probare omnino non poſſum . Falſum quippe eſt quod ſupponit , ideo ab Eccleſia judicari poſſe Pontificem , in hæreſim lapſum , quia in eam nonniſi ut privatus Doctor & homo lapſus eſt . Sic enim conſequens eſſet , poſſe quoque Pontificem , ſalva ſuæ ſuper omnem Eccleſiam eminentia , atque præſtantia dignitatis , pro quocumque gravi delicto , ab Eccleſia in foro externo , ac lata ſententia judicari ; cùm ſuum qualecumque delictum committat ſemper ut homo ; & pro qualicumque delicto , ſacram

M 2 apud

apud privatum Sacerdotem exomologeſim faciat; ſalva perinde Pontificiæ eminentia atque præſtantia dignitatis.

Quapropter aliam ego quæſiti ſolutionem dederim. Quia inquam Pontifex in apertam hæreſim incidens, ex hoc ipſo deſinit eſſe Pontifex: cùm hoc ipſo deſinat eſſe membrum Eccleſiæ. Quomodo enim illius adhuc Corporis Caput eſſet, cujus deſiit eſſe membrum? Atque ita eo in caſu ſua ipſius hæreſi a Pontificatu deponitur: eidemque hæreſim profitendo renunciaſſe cenſetur. Quare in rigore loquendo non eum tunc deponit Eccleſia, ſeu Concilium Oecumenicum; ſed illum ſua ipſius hæreſi depoſitum eſſe declarat. Nec eſt illi eo in caſu neganda a fidelibus obedientia, donec talem illum eſſe, Eccleſia publice ac ſolemniter pronunciaverit.

Alteram ejuſdem quæſiti ſolutionem addiderim. Quia ſcilicet ex generali lege, qui per ſe ſe & abſolute alienæ juriſdictioni atque auctoritati non ſubeſt, eidem tamen ſubeſſe quandoque poteſt, ratione delicti: quod ſexcentis exemplis fit manifeſtum. Nihil itaque vetat, Pontificem per ſe ſe quidem & abſolute Conciliis Oecumenicis ſuperiorem; ratione tamen hæreſis, (quæ in Eccleſiæ Capite, omniumque fidelium Paſtore Doctore atque Magiſtro delictum eſt omnium maximum) Concilio Oecumenico ſubjici ad judicium ſubeundum. Ut & tunc locum habeat Innocentii III. R. P. laudatum

ſæ-

ſæpiùs effatum : *In tantum fides mihi neceſſaria eſt, ut cum de ceteris peccatis Deum ſolum judicem habeam, propter ſolum peccatum, quod in fide committitur, poſſem ab Eccleſia judicari.*

Digitized by Google

CAPUT V.

Adverſæ Sententiæ momenta diluuntur, ac illa primùm quæ a ratione petuntur.

I. QUi Romanum Pontificem Concilii Oecumenici auctoritati ſubjiciunt, eo maxime momento nituntur, quod Concilii Oecumenici auctoritas Divina ſit, ſeu cum Dei ipſius auctoritate conjuncta: adeo ut unà cum Concilio, Deus ipſe, Spiritus Sanctus definire judicare decernere cenſeatur. Omne quippe Concilium Oecumenicum, inquiunt illi, aliquod fidei Caput ſolenni ritu definiens, perinde ac Concilium ab Apoſtolis Jeroſolymis habitum, dicere merito poteſt, quod illi dixere, *viſum eſt Spiritui Sancto & nobis*, Actor. 15. Ex quo conſequens eſſe volunt, debere neceſſariò Summum Pontificem, idem cum Concilio definiente & judicante ſentire, ne & ipſe a Spiritu Sancto diſſideat. Atque ita ultimò tandem colligunt, veluti conſectarium ſponte fluens, Romanum Pontificem Concilio Oecumenico neceſſariò ſubeſſe.

Miror ego tam multos eo deludi momento ac decipi, quod ne ipſam quidem, quæ nobis in manibus eſt, difficultatem attingit. Monuimus enim ſæpenumero, Concilium Oecumenicum, de quo quæritur in præſenti, ſub-

ſubſitne Romano Pontifici, an verò præſtet; non illud eſſe, quod Epiſcopos ſimul in cœtum vocatos complectitur, & qui illis præeſt, Romanum Pontificem; ſed quod ſolos dicit Epiſcopos, non intellecto Pontifice. Porro Concilium, cujus Divina auctoritas dicitur eſſe, cum quo ſcilicet judicat definitque Spiritus Sanctus; adeo ut qui in eo Epiſcopi de fide pronunciant, dicere meritò poſſint, *viſum eſt Spiritui Sancto & nobis*; non illud profecto eſt, quod ſolos dicit Epiſcopos, non computato Pontifice; ſed illud quod & Epiſcopos, & Pontificem ex æquo complectitur. Certe dum Patres Concilii Chalcedonenſis e. g. Canonem vigeſimum octavum, Legatis Pontificis repugnantibus, ediderunt; quem idcirco Leo I. ſubinde reſcidit, & in irritum miſit, (ut alia mittam exempla ſuperius memorata) nec dixere, nec dicere potuere, *viſum eſt Spiritui Sancto & nobis*. Ab inſtituto igitur noſtro longe abit argumentum illud decantatiſſimum, quo ſolo ſibi videntur adverſæ ſententiæ vindices cœli convexa tetigiſſe.

II. Age tamen concedamus fervidis Diſputatoribus, quod ex ſuo illo principio perperam intellecto conſequens eſſe volunt. Demus, inquam, ex Divina Concilii Oecumenici auctoritate, afflatuque Spiritus Sancti Concilium dirigentis, conſequens eſſe, Romanum Pontificem idem ſemper cum Concilio ſentire debere, ne & ipſe a Spiritu Sancto diſſentiat: Negamus tamen quod inde ultimò colligunt, putantque eſſe conſectarium; Ponti-

M 4 ficem

ficem propterea ſubeſſe Concilio. Quia quod Pontifex cum Concilio a Spiritu Sancto directo ſentire debeat, non habet propter ſui erga Concilium ſubjectionem; ſed propter judicii a Concilio lati æquitatem & rectitudinem. Uti plane vir ſapiens, veri rectique amans, idem cum viro doctiſſimo, ſententiam aliquam ſuam invicte probante ac demonſtrante ſentire debet, non propter auctoritatem poteſtatemque, quam in eum vir doctus & eruditus exerceat; ſed propter veritatem ſententiæ invictè probatæ ac demonſtratæ. Uno verbo, ut cum viro doctiſſimo ſentiat vir recti verique amans, non imperio ducitur trahiturque, ſed evidentia veritatis.

Certe in confeſſo eſt apud omnes, Concilium Oecumenicum ſubſequens, quoad fidei Capita definita, idem omnino ſentire debere cum Concilio Oecumenico præcedenti: Ex. gr. Concilium Conſtantinopolitanum, aut ſi mavis Epheſinum, idem de Divini Verbi conſubſtantialitate, cum Concilio Nicæno I. in quo fuerat definita, ſentire debuiſſe; nec potuiſſe aliter definire ac pronunciare, quàm quod fuerat Nicææ a Patribus definitum ac pronunciatum. Quamquam tamen Concilium Oecumenicum ſubſequens Concilio Oecumenico præcedenti minime ſubſit; eidemque auctoritate poteſtate juriſdictione inferius nullo modo ſit. Ita pariter Romanus Pontifex cum Concilio, cui idem ac Spiritui Sancto viſum eſt, ſentire omnino debet, non propter ſui ad Concilium ipſum ſubjectionem, ſed pro-

pter judicii, Spiritu Sancto afflante lati, æquitatem & rectitudinem. Aut ſi mavis, ſentire cum Concilio Oecumenico debet Pontifex, non quia Concilio ſubjicitur, ſed quia ſubjicitur Spiritui Sancto.

III. Eadem plane via ſolutum habes momentum alterum a ratione petitum, quo perinde incautis illudunt adverſæ ſententiæ vindices, dum ajunt: *Ratione naturali notum eſt, totum ſua parte majus eſſe: Concilium Oecumenicum totum quoddam morale ac myſticum eſt, cujus Pontifex pars eſt, tametſi præcipua: igitur Concilium Oecumenicum Romano Pontifice majus eſt; adeoque eſt illi poteſtate atque auctoritate ſuperius. Juxta vulgare proloquium, Orbis major eſt Urbe.* Ludus hic eſt nugaciſſimus. Quamquam enim Concilium quo de agimus in præſenti, totum morale ac myſticum re ipſa ſit, cujus eſt pars præcipua Romanus Pontifex; de eo tamen toto diſputamus, ut eſt a parte illa præcipua ſejunctum atque diſtinctum; uti dum dicimus, ex. gr. Concilium Chalcedonenſe, totum illud politicum Sacrum & Eccleſiaſticum, fuiſſe a Leone I. coactum; totum quidem dicimus, cujus pars præcipua fuit Leo ipſe Romanus Pontifex; illam tamen præcipuam partem non intelligimus fuiſſe a Leone coactam; cum ille ſe ipſum in Concilium non coegerit. Quod autem in argumento ſubjungunt, Romanum Pontificem, utpote Concilii Oecumenici partem, inferiorem illi eſſe debere, auctoritate & poteſtate, id inquam nihili pendo. Siquidem præter-

terquam quod non eſt Pontifex Concilii pars, quo ſenſu nunc de Concilio loquimur; adhuc tamen quandocumque Pontifex Concilii pars reputatur ac dicitur, non qualiſcumque pars eſt, ſed pars dominatrix, moderatrix, & rectrix; cujuſmodi certe pars non eſt toti ſuo, cui dominatur, inferior, ſed ſuperior. Ad eum ſane modum, quo Galliarum Rex, qui Gallici Regni, ut eſt totum aliquod politicum & civile, pars computatur & dicitur, non eſt Regno ſuo inferior, ſed ſuperior; quia pars illius eſt, cum ſummo imperio dominatrix: nec eſt Galliæ regnum Rege ſuo quid majus, auctoritate & poteſtate, ſed minus.

IV. Alia nos ratione urgent Pontificiæ dignitatis & auctoritatis oſores. Concilium Oecumenicum, inquiunt illi, univerſam repræſentat Eccleſiam, eſtque ipſamet Eccleſia in ſuis præcipuis partibus congregata: Eccleſia autem univerſa eſt corpus aliquod myſticum, cujus unuſquiſque fidelis membrum eſt: Eſt etiam mater ſpiritualis, cujus unuſquiſque fidelis filius eſt, ratione ſuſcepti baptiſmatis: filius autem inferior eſt matre ſua, & membrum omne, tametſi præcipuum, minus eſt & inferius toto ſuo. Itaque Romanus Pontifex, aut non eſt Eccleſiæ membrum & filius, (quod nemo dixerit) aut Eccleſia univerſali minor eſt atque inferior; atque adeo Concilio Oecumenico, quod ipſamet Eccleſia univerſalis eſt.

Quibus reponere ſatis ſit, Eccleſiam univer-

ver-

verſalem bifariam accipi poſſe : Primò ut eſt myſticum aliquod corpus, interno Dei ſpiritu directum fotum & alitum, ſub uno ſpirituali & inviſibili Capite Chriſto JESU, juxta illud Apoſtoli : *vos eſtis corpus Chriſti, & membra de membro*. Qua quidem ratione conſiderata Eccleſia, Summus Pontifex ea minor eſt, ut filius matre, & membrum integro corpore. Secundò conſiderari poteſt, quatenus externe & viſibiliter regitur paſcitur nutritur Dei verbo, & Sacramentorum adminiſtratione, ſub viſibili etiam Capite. Sicque comparatur Eccleſia ſacris in Litteris gregi, familiæ, exercitui : eoque pacto eſt illi Romanus Pontifex & Paſtor, & Pater, & Caput, & Dux. Adeoque illi præeſt, minimeque ſubjicitur : Uti nec caput reliquo corpori, nec pater familiæ, nec Paſtor gregi, nec Dux exercitui ſubjiciuntur. Declarat id Pius II. Romanus Pontifex in Bulla retractationis, data anno 1463. ubi de Summo Pontifice ſic habet : *Etſi Eccleſiæ filius ſit propter regenerationem, propter dignitatem tamen pater habetur. Et ſicut filiationis cauſſa debet ipſe Eccleſiam venerari tamquam matrem ; ita & prælationis cauſſa præfertur ei, ut Paſtor gregi, Princeps populo, Rector familiæ.*

V. Poſtrema nos ratiocinatione conveniunt Adverſarii, ut tutiorem ſecurioremque, in hujuſce controverſiæ tractatione, partem amplecti ſe, nobis oſtendant. Sit, inquiunt illi, ſi ſuperis placet, Romanus Pontifex in ferendo de fide moribuſque judicio falli & fal-

fallere neſcius; non eſt id tamen dogma fidei, ſed probabilior ut ut maxime Theologorum aliquorum & Juriſperitorum opinio: Concilium autem Oecumenicum ea in re prorſus eſſe infallibile, fidei caput eſt, de quo dubitare ſit nefas. Igitur Concilii auctoritas & poteſtas, Pontificis auctoritati anteponenda eſt, tamquam certior & ſecurior, imo uti prorſus indubitata.

Argute quidem atque ſubtiliter! At unde habent viri boni, Concilium Oecumenicum, de quo nunc controvertitur, *ſit ne Romano Pontifici ſuperius, an inferius*, eſſe prorſus infallibile? Unde habent eſſe illud fidei Caput, de quo dubitare ſit nefas? Imo hoc ipſum perfracte negamus, Concilium ut ſolos dicit Epiſcopos in cœtum vocatos, Pontifice minime computato, in fide falli non poſſe: Frequentique experimento comprobatum fuit, & errare poſſe, & erraſſe re ipſa. Unde etiam habent illi, infallibilitatem in fide quidquam valere atque conferre ad eminentiam atque præſtantiam auctoritatis & poteſtatis: quaſi vero non poſſit etiam ille qui in fide fallibilis eſt, alterius auctoritati ac poteſtati ſubeſſe, qui in fide fallibilis fuerit? Quàm ſit id falſum, quàm abſonum, patet exemplo diſertiſſimo Divi Joannis Euangeliſtæ: Qui tametſi ex ſpeciali privilegio, univerſis Apoſtolis conceſſo, in illapſu Spiritus Sancti, infallibilis eſſet in fide, Lino tamen, & Cleto, Divi Petri in Eccleſiæ principatu Succeſſoribus, quorum etiam tempori-

bus

bus ſupervixit, ſubjiciebatur & ſubdebatur; in univerſalis Eccleſiæ regimine: quamquam eſſent illi, ut dictitant Adverſarii, infallibilitatis privilegio deſtituti. Imo uſque adeo tunc ſupernaturaliter infallibilis erat dilectus Apoſtolus, ut Libros etiam Canonicos ſcriberet; (Apocalypſim nimirum & Euangelium,) quos nec Linus ipſe, nec Cletus, quibus ille in univerſalis Eccleſiæ regimine ſuberat, ſcribere potuiſſent. Eſto ergo fidei dogma eſſet, Concilium Oecumenicum, quo nunc ſenſu accipitur, infallibile omnino eſſe; nihil tamen obeſſet, quominus Romano Pontifici ſubeſſe poſſet auctoritate ac poteſtate.

VI. Quidni quoque dicamus, ad pleniorem momentorum illorum, a ratione petitorum ſolutionem: In Concilii celebratione duo maxime ſpectari poſſe; rem ipſam inprimis, ſeu quæſtionem, pro qua tractanda judicanda ac definienda Concilium celebratur; tum externam directionem, regimen moderamen ac ductum Concilii celebrandi. Eſto verò non haberet Pontifex ſupra Concilium auctoritatem poteſtatemque, quantum ad ipſas ſpectat fidei veritates judicandas ac definiendas; nec eas ipſe poſſet, contra totius Sacri Conſeſſus mentem atque ſententiam, pro nutu atque arbitrio judicare ac definire, (qua de re judicium ferre nolim:) adhuc tamen auctoritatem poteſtatemque moderatricem atque rectricem haberet ſupra Concilium Oecumenicum,

cum, ut omnes in officio contineret; cunctaque recte ac ſecundum Canones fieri provideret. Quod ſatis ſuperque foret, ut Concilio Oecumenico, poteſtate atque auctoritate ſuperior dici poſſet.

CA-

CAPUT VI.

Nonnullorum Conciliorum expenduntur exempla, quæ vel in ipſos Romanos Pontifices judicium exercuiſſe, vel illorum judicia recognoviſſe, ac retractaſſe dicuntur.

I. Cùm alia meliori via evinci non poſſit, Romanos Pontifices Synodis Oecumenicis ſubeſſe ac ſubjacere, quàm ſi Synodos ipſas in Romanos Pontifices judicium exercuiſſe, aut eorum in hæreticos lata judicia recognoviſſe, atque ad trutinam revocaſſe, demonſtretur; in id ſtudium omne convertunt Pontificiæ auctoritatis impugnatores, ut productis exemplis palam faciant, Synodos Oecumenicas utrumque data occaſione præſtitiſſe. Aſt ubi ad rem ventum eſt, probatione deficiunt. Nec enim ullum judicii, aut de Romanis Pontificibus lati, aut ſupra Romanos Pontifices pronunciati exemplum proferunt, cujus futilitas non ſit a nobis antea demonſtrata.

Et vero jactant illi primum, & ad ravim uſque recantant, Honorii Romani Pontificis damnationem, in ſexta Synodo œcumenica poſt illius obitum latam: in cujus Actionibus Honorius Romanæ Sedis Epiſcopus ceteris Mo-

Monothelitis inſertus eſt, parique cum illis anathemate ictus. Actione quidem 13. *Cum his* (Cyro ſcilicet, Pyrrho, Petro, Paulo, Theodoro) *ſimul anathematizari providimus & Honorium, qui fuerat Papa antiquæ Romæ; eo quod invenimus, per ſcripta quæ ab eo facta ſunt ad Sergium, quia in omnibus ejus mentem ſecutus eſt, & impia dogmata confirmavit*. Et Actione 16. *Theodoro Pharanitano hæretico anathema, Honorio Hæretico anathema*. Ac tandem Actione 18. *Dæmon plenitudini Eccleſiæ erroris ſcandala ſuſcitavit per Theodorum Epiſcopum Pharan, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, Regiæ Urbis antiſtites, inſuper & Honorium, qui fuit Papa antiquæ Romæ*. Et poſt Patrum ſubſcriptiones, iterum conclamatum legimus, *Sergio & Honorio anathema*. Quod idem in ſeptima Synodo œcumenica confirmatum ajunt act. 3. & 7. ac etiam in Octava act. itidem 7.

Verùm quàm parum iſta nos urgeant, nemo non videt: imo quam belle quæ de Romanis Pontificibus diximus iſta confirment, facile deprehendet, qui præſentis Diſſertationis Caput quartum vel obiter legerit. Ubi Romanum Pontificem ita Conciliis œcumenicis eminere docuimus, ut ab iis, quamquam graviter deliquerit, judicari non poſſit, *excepto tamen caſu Hæreſis manifeſtæ*, quam ille forte profeſſus eſset, uti doctor privatus, & extra tribunal Pontificium. Honorius enim, qui unà cum reliquis Monothelitis, a tribus Conciliis œcumenicis poſt obitum judicatus eſt, diroque petitus anathemate, de violata fide fuerat

accu-

accuſatus, ac etiam ex illius Epiſtolarum lectione convictus. Nihil ergo nos movet jactata toties a Pontificiæ dignitatis oſoribus lata in illum ſententia anathematis. Imo quæ de ſummo Pontifice generatim diximus, mire confirmant. Qua vero fieri ſorte poſſit, ut qui auctoritate & poteſtate Conciliis œcumenicis præſtat, ab iis tamen in cauſſa hæreſis judicetur atque damnetur, late ſatis ad ejuſdem Capitis calcem oſtendimus.

II. Producunt ſubinde Pontificiæ dignitatis depreſſores quintæ Synodi Oecumenicæ ſententiam de tribus Capitulis latam; ſcripto ſcilicet Theodori Mopſueſteni, ſcripto Theodoreti Epiſcopi Cyri contra S. Cyrillum, & Epiſtola Ibæ ad Marim Perſam: quæ uti plena erroris atque blaſphemiæ, poſt accuratum examen, inſtante Juſtiniano Imperatore, damnavit atque proſcripſit. Eoque judicio damnatum ajunt Vigilium Romanum Pontificem, qui hæc ipſa Capitula, tamquam erroris pura & integra diu ante defenderat.

Sed ajunt hoc illi tantum, non probant, imo liquet eſſe falſiſſimum. Judicium duntaxat ſuum de tribus Capitulis aliquandiu ſuſpenderat Vigilius, ſibique a ferenda de iis ſententia temperaverat: tum quod ea in Concilio Chalcedonenſi lecta fuiſſe noviſſet, minime tamen reprobata; tum quod illorum Capitulorum genuinum & intimum ſenſum nondum eſſet aſſecutus, facti quodam errore laborans; tum quod illorum Auctores vita functos accepiſſet, quorum idcirco manes inquie-

tare minime congrueret: numquam tamen re ipſa latoque judicio probaverat, quæ ſubinde re melius inſpecta expreſſe damnavit. Quare quintæ Synodi ſententia, qua tria Capitula damnata ſunt, ictum fuiſſe Vigilium, nonniſi per ſummam calumniam dici poteſt. Recole quæ diximus Diſſert. 1. Cap. 10.

III. Alterum minus moror, quod pari fidentia jactant, nobiſque interdum occentant, Concilii Piſani judicium anno 1409. contra Gregorium XII. & Benedictum XIII. pronunciatum: quo, ad ſopiendum fatale ſchiſma Eccleſiam univerſam miſere dilacerans, e Sede quam occupaverant Apoſtolica, Synodali ſententia dejecti ſunt. Nihil enim ad nos, præſentemque controverſiam noſtram, qualecumque judicium illud Piſis latum, (antequam a Julio II. ſolveretur, & ad Lateranum transferretur) quo Schiſma potius auctum eſt, quàm ſopitum. Cum enim dubii eſſent Pontifices illi, ſuam in eos auctoritatem exercere potuit Concilium Piſanum, antequam ſolveretur. Nos vero Pontifices duntaxat certos atque indubitatos, Conciliis œcumenicis poteſtate atque auctoritate præſtare contendimus. Atque hæc de judiciis primi generis.

IV. Videndum amodo, num alia certius ſcopum attingant judiciorum exempla nobis obiici ſolita; quibus evincere ſatagunt Adverſarii, Concilia œcumenica, ſin minus de ipſis Pontificibus judicarunt, ipſa tamen Romanorum Pontificum judicia de fide & moribus lata retractaſſe recognoviſſe & ad trutinam revocaſ-

vocaſſe; eaque ratione, ſuam in illos auctoritatem exercuiſse.

Decantatiſſimum illud eſt, quod in Concilio Arelatenſi, mandante, ſeu verius indulgente Conſtantino magno, judicium factum eſt; dum latam Romæ a Melchiade Papa, aliiſque aſſidentibus decem & octo Epiſcopis ſententiam, Epiſcopi alii ferme ducenti Arelate recognoverunt: *ut ſi priores Romæ judices fuiſſent erraſſe convicti, eorum ſententiæ ſolverentur*, ut loquitur D. Auguſtinus Epiſt. 164.

Verum & hanc machinam uno flatu diſturbavimus Cap. 9. ſuperioris Diſſertationis, ubi tria demonſtravimus. Primò Concilium Arelatenſe Melchiadis judicium non recognoviſſe jure ſummo, quaſi poſſet ſupra Romanum Pontificem judicare, ſed id egiſſe ex mera in Donatiſtas, qui Romæ judicio ceciderant, indulgentia, importunis illorum clamoribus cedendo, qui ſe male judicatos vociferabantur. Secundo Cauſſam a Melchiade Romæ judicatam, quæque in Concilio Arelatenſi retractata eſt, facti duntaxat fuiſſe, & quidem mere perſonale, non juris & dogmatis. Quo in ordine & Romani Pontifices & Concilia œcumenica errare poſſe, nemo negat. Tertio Illos ipſos Epiſcopos, qui Romæ cum Melchiade judicaverant, Judices quoque in Concilio Arelatenſi, una cum legatis Pontificiis conſediſſe. Adeo ut cauſſa eadem, ab iiſdem judicibus ſecundò cognita dici debeat; non ad aliud tribunal deducta atque translata. Maxime cum eadem utrobique, Arelate nimi-

rum & Romæ, lata & confirmata ſententia ſit. Nullam itaque eo in caſu Concilium Arelatenſe in Romanum Pontificem auctoritatem exercuit, qua ſe illi ſuperius eſſe ſignificarit. Nunc ad cumulum ſolutionis addiderim, Arelatenſe Concilium nationale ut ut maxime fuiſſe, non œcumenicum. Atque ita, ſi quid ex facto Arelate judicio, poſt judicatam a Melchiade Donatiſtarum cauſſam, colligi poſſet, ut Concilium præſtare Pontifice demonſtretur; perinde conſequens foret, non œcumenicum tantum, ſed & mere nationale Concilium ſuperius illi eſſe, multoque præſtantius. Quod tamen ne ipſi quidem velint audaciores Pontificiæ Dignitatis impugnatores.

V. Paris omnino ſortis & conditionis eſt quod jactatur a multis judicium, de Eutychianis in Concilio Chalcedonenſi factum, poſtquam a Divo Leone magno, Epiſtola Decretali ad Flavianum data proſcripti damnatique fuiſſent: ut Concilium ſupra Pontificem judicaſſe probent, deque ſuperiori tribunali ſententiam tuliſſe *pleniorem* & ſolenniorem.

Quàm parum id evincat ac probet, quod Chalcedone judicium factum eſt, multis oſtendimus Cap. 2. præſentis Diſſertationis: ubi varia, ad vulgaris objectionis ſolutionem advocavimus. Primò Concilium Chalcedonenſe poſt Leonem quidem Romanum Pontificem, non tamen ſupra Leonem, de Eutychianis judicaſse. Secundò Concilium Chalcedonenſe, viſa lectaque Leonis ad Flavianum Epiſtola, eamdem ſine mora, per publicam omnium

ac-

Digitized by Google

acclamationem approbaſse, nullo illius inſtituto examine: *Hæc Patrum fides*, ſucclamarunt illico, *hæc Apoſtolorum fides: omnes ita credimus, Orthodoxi ita credunt*: *Anathema ei qui ita non credit*. Tertiò Concilium Chalcedonenſe, judicium de celebri illa ad Flavianum Epiſtola feciſse, *approbationis* duntaxat, non diſcuſſionis atque examinis: Cum omnis de ea diſputatio fuiſset Patribus interdicta. Quartò Latum Chalcedone de hæreſi Eutychiana judicium, *plenius* a Marciano Imperatore fuiſse dictum, (*ut pleniore judicio omnis poſſit error aboleri*) *plenius* inquam, ob majorem Judicum frequentiam, & quia in ferenda contra Eutychianos ſententia, *membra Capiti concordarunt*, non ſupra Caput membra judicium affectarunt. Quintò Leonem Magnum Synodalem tractationem ſuperfluam judicaſse, poſtquam ipſe Eutychianam hæreſim *ſufficienti*, ut ajebat, judicio proſcripſiſset; imo *pleniſſima lucidiſſimaque declaratione* denudaſset. Quare ſi penitius rem ipſam totam, uti Chalcedone geſta eſt, penſitamus, comperiemus ſane, tantum abeſse, ut ſuam infra Concilium œcumenicum auctoritatem demiſerit Leo primus, ut potius pro poteſtate atque imperio egerit moverit tractaverit univerſa; in omnibus quidem aliis animo magnus, at in hæreſeos Eutychianæ damnatione longe maximus.

VI. Sed ais, Annon Arii cauſsam a S. Sylveſtro, aut ejus auctoritate ab Oſio judicatam Nicæna Synodus retractavit? Neſtorii

cauſam a Cœleſtino I. aut ejus auctoritate a S. Cyrillo judicatam recognovit judicavitque ſubinde Synodus Epheſina? Cauſſam Monothelitarum a Martino I. & Agathone judicatam Sexta Synodus Oecumenica? Cauſſam Iconomachorum ab Hadriano I. judicatam ſeptima Synodus Oecumenica, ſeu Nicæna ſecunda? Cauſſam demum Lutheri a Leone X. ſpeciali Diplomate judicatam Tridentina Synodus retractavit recognovit ac judicavit? Sunt itaque Synodi Pontificibus ſuperiores.

Reſp. Sic ſane retractarunt recognoveruntque tot illæ laudatæ Synodi Romanorum Pontificum judicia; ſeu potius damnatas a Summis Pontificibus Hæreſes novo judicio proſcripſerunt: at non ex neceſſitate, ob inſufficientiam lati jam judicii Pontificii; quaſi diminuta in Pontificibus fuiſſet, errorique obnoxia judiciaria poteſtas: ſed ad majorem judicii Eccleſiaſtici ſolennitatem, & ad Hæreticorum proterviam atque audaciam magis magiſque comprimendam; utque omnium Eccleſiarum, in hæreſi proſcribenda atque damnanda, conſenſio omnibus innoteſceret. Uti ſub finem ſuperioris Diſſertationis oſtenſum eſt. Quare nihil inde contra ſupremam R. Pontificis auctoritatem extundi poteſt.

CA-

CAPUT VII.

Nulla Romanorum Pontificum geſta probant, Eos Concilia œcumenica noviſſe, poteſtate ſibi atque auctoritate ſuperiora.

I. MIrum quàm multa hujuſmodi facta hiſtorica, a Pontificiæ dignitatis depreſſoribus congerantur; ex quibus conſequens eſſe putant, ipſos quoque Romanos Pontifices veritate victos ac ſuperatos, Concilia Oecumenica noviſſe, auctoritate ſibi & poteſtate ſuperiora. Nos tria tantum ex multis ſeligemus, graviora tamen eaque in ſpeciem difficiliora; ex quorum elucidatione atque explicatione planum fiet, quàm turpiter illi fallantur & fallant.

Primum ex Hiſtoria petunt Concilii Capuani anno 300. celebrati. Ubi cum Bonoſus Sardicenſis Epiſcopus de hæreſi fuiſſet accuſatus, quod ſcilicet illibatam Dei Genitricis Virginitatem poſt partum proterve negaret, cauſæ hujuſce cognitio Anyſio Theſſalonicenſi, aliiſque Macedoniæ & Illyrici Epiſcopis a Synodo delegata eſt. Cumque illi implexæ & odioſæ litis difficultate deterriti, litteras ad Siricium Romanum Pontificem ſupplices ſcripſiſſent, ut illius cognitionem atque judicium in ſe ſumeret, renuit ille conſtantiſſime, re-

ſponditque per litteras , [Cum hujuſmodi „ fuerit Concilii Capuenſis judicium , ut finitimi Bonoſo atque ejus accuſatoribus judi„ ces tribuerentur; advertimus quod nobis ea „ judicandi forma competere non poſſit. „ Nam ſi integra eſſet hujuſmodi Synodus , „ recte de iis quæ comprehendit Scriptorum „ veſtrorum ſeries , decerneremus . Veſtrum „ eſt igitur qui hoc recepiſtis judicium , ſen„ tentiam ferre de omnibus . Vicem enim „ Synodi recepiſtis , quos ad examinandum „ Synodus elegit ...... Primum eſt, ut ii ju„ dicent , quibus judicandi facultas eſt data. „ Vos enim totius ut ſcripſimus Synodi vice „ decernitis; Nos quaſi ex Synodi auctorita„ te judicare non convenit.] Ex quo ſubinde Siricii Reſcripto colligunt fervidi diſputatores , Siricium Romanum Pontificem , ſe ipſum Concilio Capuano inferiorem faſſum eſſe auctoritate & poteſtate judicandi.

Ecquis quæſo tam inſulſam tamque ineptam conſecutionem non execretur , qua Romanus Pontifex, non jam Concilio œcumenico, quod modò quæritur, ſed & provinciali, quod nemo vel ſtultiſſimus dixerit , probatur inferior? hujuſmodi enim eſſe Concilium Capuanum , nemo neſcit. Quis etiam ex ipſis Reſcripti Pontificii verbis non videat, Siricium Bonoſi cauſſæ judicium ſumere detrectaſſe , non quod illud ſumere jure ſummo non poſſet ; ſed ne judiciarii juris ordinem inverteret, & Conciliorum Provincialium juriſdictionem perturbaret? Propterea quod prima Cauſſarum Epi-

ſcopa-

ſcopalium cognitio ad comprovinciales Epiſcopos pertineat, juxta Canones. Quis tandem non intelligat vel mediocriter ſapiens, Siricium feciſse pro dignitate & majeſtate, dum Delegatorum a Synodo Capuana Cognitorum precibus ſollicitatus, cauſsæ cognitionem ſumere recuſavit? Ne tanquam a Concilio delegatus, imo etiam ſubdelegatus, Bonoſum judicare videretur. Quod certe ex Pontificia majeſtate & dignitate non fuiſset. Unde tam diſerte ſcribebat, *Nos quaſi ex Synodi auctoritate judicare non convenit ..... Talis judicandi forma nobis competere non poteſt.*

II. Alterum repetunt ex Hiſtoria S. Joannis Chryſoſtomi, a Palladio deſcripta in Dialogo, & a Sozomeno lib. 8. Hiſtor. Cap. 26. in hunc ferme modum. Cum vir Sanctiſſimus Joannes Patriarcha Conſtantinopolitanus cognomento Chryſoſtomus, a Theophilo Patriarcha Alexandrino, profundæ calliditatis viro, ejuſque ſymmiſtis in pſeudo-Synodo ad Quercum, per ſummum nefas damnatus eſſet, ſuaque ſede deturbatus; libellum ſupplicem Innocentio I. Romano Pontifici porrexit, quo exauctorationis ſententiam in ſe latam, ſuprema auctoritate reſcindi precabatur, his verbis: *Scribite, precor, & auctoritate veſtra decernite, hujuſmodi inique geſta, nobis abſentibus, & judicium non declinantibus, nullius eſſe roboris. Eos qui talia geſſere Eccleſiæ cenſura ſubiicite. Nos autem inſontes, neque convictos, neque deprehenſos, neque ullius criminis reos comprobatos, Eccleſiis noſtris jubete reſtitui.* In ſupplicantis Chry-

Chryſoſtomi vota deſcendit Innocentius I. cauſsaque illius cognita, Theophili Patriarchæ *judicium*, ut Palladius ſcribit, *caſſum & irritum eſſe declaravit*. Nihiloſecius ad Clerum Conſtantinopolitanum reſcripſit Innocentius, *Neceſſariam eſſe Synodalem cognitionem, ad cauſſam illam integre finiendam ...... Eam ſolam eſſe*, inquiens, *qua hujuſmodi procellarum impetus retardare poſſet .....* Ac propterea *deliberare ſe multum atque diſpicere, quomodo univerſalis Synodus congregetur, ut de voluntate Dei, turbulenti iſti motus compeſcantur*. Ex quibus Innocentii verbis colligunt pro more ſuo Pontificiæ auctoritatis decurtatores, noviſse Romanum Pontificem ultroque faſsum eſse, œcumenicæ Synodi auctoritatem ſua longe majorem eſse, & ſuperiorem: cum quidpiam ea in cauſsa poſset Synodus, quod Pontifex ipſe non poterat.

Lepide verò atque argute! Ecquid quæſo illud erat, quod ea in cauſsa plus poterat Synodus, quam fecisſet Innocentius, qui jam lata ſententia Theophili *judicium caſſum & irritum declaraverat?* Aliquid profecto plus poterat Synodus, non in jure dicendo, ferendaque ſententia, ſed ad Orientalium motus compeſcendos, ut tam diſerte tam aperte ſignificat ſua in Epiſtola Innocentius. Scilicet cum Joannis Chryſoſtomi e ſua Sede deturbati occaſione, Orientis & Occidentis Epiſcopi in varias partes atque factiones ſciſſi eſsent; facilius in concordiam revocari poterant, mutua ſecum habita collatione, in generali Concilio commodius fa-

facienda, præſide Innocentio; quàm ſi ſolus de totius negotii ſumma illiuſque appendicibus judicaret. At id non minorem arguit in Pontifice quàm in Synodo judiciariam poteſtatem; ſed faciliorem duntaxat ſedandarum turbarum viam apertum iri probat in Synodo, quàm ſolus ipſe Pontifex aperire poſſet.

Quamquam tamen Deo bene vertente, res longe aliter, quàm ſperabatur ceſserit; nullaque celebrata Synodo Oecumenica, ſola Innocentii I. auctoritate atque induſtria, lis illa magna finita ſit. Cum enim Innocentius communionem ſuam Epiſcopis Thraciæ, Ægypti, & Orientis denegaſset, ob injuriam Joanni Chryſoſtomo illatam; illi in ſe reverſi, & pœnitentia ducti, Joannem colere & venerari cœperunt, ejuſque nomen ſacris dypticis, a quibus illud expunxerant, inſcripſerunt.

III. Tertium iiſdem Pontificiæ auctoritatis depreſſoribus ſubminiſtrat exemplum Galliarum Hiſtoria, quæ ad rem noſtram brevi compendio ſic habet. Philippus Auguſtus Galliarum Rex, mortua uxore prima, ex qua Ludovicum ſuſceperat filium, aliam ſibi matrimonio junxit, *Inſemburgim* Regis Daniæ ſororem. Vix duxerat, cum ſtatim averſatus dimittere cogitavit: nuptiiſque ſolvendis colorem honeſtatis obtendit, quòd hæc quarto affinitatis gradu priorem quam habuerat, uxorem contingeret. Interim tamen, antequam re ipſa dimitteret, prudentum qui illi aderant Principum ſuaſu, ad eandem ingreſſus

greſſus eſt, probaturus num ſi illam cognoſceret, adamaret, mœroremque deponeret. Aſt non multo poſt horrere ſe illius aſpectum dixit, imo ſe illam cognoviſſe negavit, animoque obfirmato divortium voluit; variaque tentavit, quæ referre hic longum eſſet. Deſperatis itaque rebus, ad Innocentium III. Romanum Pontificem Litteras dedit enixe rogans, ut contractum cum Inſemburgi matrimonium (quod & ipſa conſummatum juramento firmabat) auctoritate Pontificia reſcinderet. Ad quæ reſpondit Innocentius: *Non audemus in hujuſmodi caſu de noſtro ſenſu pro te aliquid definire. Si ſuper hoc abſque deliberatione Concilii determinare aliquid tentaremus, præter divinam offenſam, & mundanam infamiam, quam ex eo poſſemus incurrere, forſan ordinis & officii noſtri periculum immineret.* Ita compendio ferunt Galliarum Hiſtoriæ, extatque Innocentii Epiſtola lib. 7. Regiſtri n. 104. Eo porro reſponſo Pontificio excitati Pontificiæ auctoritatis oſores, ſuam illam intercalarem cantionem recinunt animoſiùs; Innocentium Pontificem utique doctiſſimum, ſuæque dignitatis retinentiſſimum, Philippo Galliarum Regi ingenue faſſum eſſe, plus poſſe Synodum, quàm poſſet ipſe; imo & ab ea deponi ſe poſſe, ſi quid præter jus & æquum, ad Regis ſupplicis gratiam definiret.

Temere tamen ſuam illam cantionem recinunt, & inconſulte. Innocentius enim nihil ſe hoc in negotio pro Rege definire ac ſtatuere

tuere poſſe reſpondit, non utique defectu ſupremæ in Eccleſia poteſtatis & auctoritatis, ſed defectu æquitatis atque juſtitiæ poſtulatorum a Rege Auguſto. Quod nempe rem poſtulaſſet Auguſtus jure Divino vetitam in Euangelio, *quod Deus conjunxit, homo non ſeparet*. Quod vero de neceſſaria generalis Concilii deliberatione ſubjungit, ſine qua nihil ſe ad Regis gratiam decernere poſſe ait, non ex jure & æquo videtur dictum: cum nec contra jus Divinum Chriſtique præceptum, definire quidquam poſſet Concilium generale; ſed ad meram excuſationem, honeſtumque ſuffugium excogitatum eſt a prudenti & erudito Pontifice; quia nullum tunc præſto Concilium aderat, cum quo poſſet de ſolvendo Philippi matrimonio deliberare. Quod demum *de officii dignitatiſque jactura* quaſi ſibi timendo ſubjungit, ſi forte ad Regis gratiam, ſententiam diceret, & in ejus vota deſcenderet, idcirco eſt dictum; quia ſi Pontifex in apertam incidat hæreſim, uti eo in caſu contingeret, Concilio generali ſubjicitur, poteſtque ſua Sede dejici ac deturbari: juxta certam indubitatamque Innocentii III. doctrinam, de qua ſupra diximus Cap. IV.

IV. Quorſum ergo, inquies, tam ſæpe Romani Pontifices, ut Decretis ſuis atque judiciis robur adderent, Conciliorum approbationem confirmationemque accedere voluerunt? Quorſum tam ſæpe, quæ in Conciliis, quibus præſides aderant, ſanxerunt ſtatue-

tuerunt decreverunt, *Sacro approbante Concilio*, ſanxiſſe ſtatuiſſe decreviſſe profeſſi ſunt? annon vel ſic Conciliorum illorum auctoritatem ſibi ſuperiorem agnoverunt?

Minime verò. Nam & ego ut te tuis retibus capiam, plura tibi Concilia numerabo, quæ geſta ſua, decreta ſua, ſtatuta ſua a Romanis Pontificibus probari & confirmari petierunt; quàm tu mihi Pontifices dederis, qui hoc idem ſibi a Conciliis concedi darique voluerint: Nec tamen idcirco Pontifices Conciliis ſuperiores agnoſcis. Quid ergo? Eſt illa Conciliorum approbatio & confirmatio, quæ Pontificum Decretis atque judiciis frequenter acceſſit, *ſimplicis conſenſionis & adhæſionis*; qua perinde poteſt æqualis, aut etiam ſubditus ſuperioris Decretum ſtatutumque probare & confirmare, iiſdem ſubſcribendo & conſentiendo. Quo pacto Martinus I. R. P. data ad Amandum Epiſcopum Traiectenſem Epiſtola, eundem rogat, ut a *Gallis Epiſcopis probari & confirmari curet, quæ ipſemet pro orthodoxa fide in Concilio ſuo Romano decreverat*: quamquam Galliarum Epiſcopos ſibi ſuperiores Martinus nequaquam agnoſcat. Chriſtianique Imperatores, in priſcis Eccleſiæ monumentis tam ſæpe leguntur, Conciliorum Oecumenicorum acta atque decreta confirmaſſe & approbaſſe: ut Conſtantinus Magnus decreta primi, Theodoſius ſenior ſecundi, Theodoſius junior tertii, Martianus quarti, Conſtantinus Pogonatus ſexti, Conſtantinus alter & Irene mater ejus ſepti-

mi:

mi: quamquam nemo prudens Imperatores Conciliis Oecumenicis auctoritate dixerit ſuperiores.

Neque refert, quod ea Conciliorum approbatio & confirmatio, decretis atque judiciis Pontificiis data, *neceſſaria* fuiſſe quandoque dicatur: quaſi vero colligi inde poſſit, errori per ſe ſe fuiſſe obnoxia decreta illa Pontificia, niſi illis Conciliorum approbatio acceſſiſſet. Non inquam refert, quandoquidem & tu neceſſariam eſſe concedis Conciliis Oecumenicis Romani Pontificis approbationem atque confirmationem, ut in Eccleſia robur auctoritatis obtineant; quamquam Conciliaria Decreta per ſe ſe errori obnoxia non eſſe contendas.

Addiderim tamen (ut objectam difficultatem ſimpliciter expediam, quin te tuis retibus capiam) *neceſſariam* quandoque fuiſſe dictam Conciliorum approbationem decretis Pontificiis datam: Neceſſariam inquam ad majorem judicii ſolennitatem, ut refractariola & proterva ingenia efficacius ac validius coercerentur & frangerentur; uti Cap. ultimo prioris Diſſertationis oſtendimus: non ut infallibilitatem judicia Pontificia ſortirentur, quam ſine Conciliis Oecumenicis habent. E contra vero neceſſariam omnino eſſe Romanorum Pontificum approbationem atque confirmationem Decretis Conciliaribus dandam, ut iſthæc infallibilitatem ſortiantur, quam ſine Pontifice habere non poſſunt. Cur autem ſine Pontifice habere non poſſint, ratio

tio in promptu eſt. Quia Concilia Oecumenica infallibilitatem non habent, niſi quatenus univerſam Eccleſiam repræſentant; Eccleſiam autem univerſam non repræſentant, niſi Romanum Pontificem, qui Eccleſiæ Caput eſt, ſecum veluti judicantem involvant. Non cenſetur autem Romanus Pontifex cum Conciliis judicare, niſi dum judicium Conciliare confirmat & probat.

C A-

Digitized by Google

CAPUT VIII.

Quo ſenſu Romani Pontifices teneri ſe dixerint Sacrorum Conciliorum Canonibus, & ad illorum obſervantiam adſtringi, quin idcirco Sacris Conciliis ſubſint.

I. Quàm frequenter eæ loquendi formulæ, aliæque non abſimiles in Romanorum Pontificum reſcriptis occurrant, quiſquis ſcire avet, legat, ſi per otium licet, Julii I. ad Orientales Epiſtolam, apud S. Athanaſium lib. de Synodis; Innocentii I. ad Clericos Conſtantinopolitanos Epiſtolam, apud Sozomenum lib. 8. cap. 26. Zozimi ad Aurelianum Imperatorem Epiſtolam n. 6. Bonifacii I. ad Hilarium Narbonenſem Epiſtolam n. 3. S. Leonis I. ad Synodum Chalcedonenſem; Cœleſtini I. ad Epiſcopos Illyriæ; Felicis III. ad Vetranianum Epiſcopum Epiſtolam n. 7. Agapeti ad Cæſarium Arelatenſem Epiſtolam n. 6. Gelaſii I. ad Epiſcopos Dardaniæ Epiſtolam n. 17. S. Gregorii Magni ad Joannem Conſtantinopolitanum Epiſtolam 24. Lib. 1. Regiſtri; Martini I. ad Pantaleonem; Eugenii III. ad Epiſcopos Germaniæ Epiſtolam n. 8. Lucii III. ad Raynaldum Noviomenſem Epiſcopum; Innocentii III. ad Nicolaum

Melitenſem Lib. I. & ad Archiepiſcopum Cantuarienſem Lib. I. Regiſtri. Quem autem ſenſum habeant illæ loquendi formulæ, & quàm belle cum ſuprema Romanorum Pontificum ſupra Concilia Oecumenica poteſtate atque auctoritate cohæreant, brevis hæc obſervatio faciet manifeſtum; ne qui forte ad deprimendam Romanorum Pontificum auctoritatem, licentiùs abutantur.

II. Sacrorum itaque Conciliorum Canones, quibus ſe teneri Romani Pontifices frequentiſſime profitentur, & ad quorum obſervantiam adſtringi ſe dicunt, duplicis generis diſtinguuntur. Alii quidem ſunt, quibus ea a Conciliis ſtatuuntur ac decernuntur, quæ aliàs jure naturali, aut forte divino ſunt conſtituta. Alii, quibus ea ſanciuntur, quæ jure duntaxat Eccleſiaſtico ſtatuta ſunt atque ſancita. Quod ad priores Canones attinet, ex hoc uno quod ad illorum obſervantiam Pontifices teneantur & adſtringantur, colligi ut ſumme poteſt, ſubeſſe illos Deo Optimo Maximo, naturalis & Divini juris auctori, etſi non ita per ſe ſe Sacris Conciliis ſubjiciantur. Quod autem ad poſteriores Canones attinet, ad illorum quidem obſervantiam Pontifices adſtringuntur, non tamen titulo ſubjectionis & *ſubmiſſionis*, ſed titulo æquitatis atque juſtitiæ. Hoc eſt, non quod Conciliorum, a quibus Canones illi ſunt editi, auctoritati ſubdantur, iiſque ſint poteſtate atque auctoritate inferiores; ſed quia æquum juſtumque eſt, ea a Pontificibus, in ſuprema

Digitized by Google

ma licet Sede locatis, obſervari, quæ juſte prudenterque, ad Chriſtianæ Reipublicæ bonum conſtituta ſunt atque decreta. Ad eum ſane modum; quo Reges ſupremique ſæculi Principes, nonnullis Regnorum ſuorum atque Imperiorum Legibus tenentur; eaſque reſcindere atque infringere ſalva æquitate non poſſunt; quin idcirco colligere inde liceat, eſſe illos Regnis ſuis atque Imperiis inferiores, iiſdemque ſubeſſe.

Sicubi vero *ſubditos* ſe Canonibus & Legibus dicunt Romani Pontifices, legeſque ſibi *dominari* ajunt: ut eſt illud Cœleſtini I. dictum, in Epiſtola ad Epiſcopos Illyriæ, *Dominentur nobis leges, non legibus dominemur; pareamus Canonibus, & ea quæ ſunt nobis præcepta ſervemus*; de ſubjectione & dominatione rationis intelligi volunt, non de dominatione poteſtatis *præceptivæ & coactivæ*, ut Scholæ loquuntur. Et ſane cum vir prudens ratione ducatur atque regatur, ratio eo ſenſu dominari dicitur viro prudenti. Atque ita leges juſtæ, hoc ipſo quod juſtæ ſunt, rectæque rationi congruentes, Pontificibus dominari debere dicuntur, ut iis ipſi ducantur atque regantur. Imo ſupremi Principatus pars magna eſt, lauſque præcipua, ſuis ipſius legibus ſubdi. Juxta quod Theodoſius Imperator ajebat L. *Digna* 4. Cod. de Legibus, *Digna vox eſt majeſtate regnantis, legibus alligatum ſe Principem profiteri. Adeo de auctoritate juris noſtra pendet auctoritas; & re vera majus Imperio eſt ſubmittere legibus Principatum.*

Et Alexander Imperator, L. 7. Cod. de Teſtamentis, *Nihil tam proprium Imperii eſt, quàm Legibus vivere*. Et Juſtinianus Imperator Inſtitut. §. ultimo, *Licet legibus ſoluti ſimus, attamen legibus vivimus*. Hinc & Iſidorus Can. *Juſtum* diſt. 9. *Juſtum eſt*, inquit, *Principem legibus obtemperare ſuis. Tunc enim jura ſua ab omnibus cuſtodienda exiſtimet, quando & ipſe illis reverentiam prabet*. Divus etiam Ambroſius ad Valentinianum Cæſarem ſcribens Epiſt. 7. *Quum praſcripſiſti aliis, præſcripſiſti etiam tibi. Leges enim Imperator fert, quas primus ipſe cuſtodiat*.

III. Obſervationem hanc noſtram, qua cumulate ſoluta jam eſt objecta difficultas, altera confirmat & roborat obſervatio longe facilior, & unicuique per ſe ſe obvia. Illos nempe Pontifices, qui ſuis in Litteris teneri ſe dicunt ſacrorum Conciliorum Canonibus, & ad illorum obſervantiam adſtringi, idem plane de ſuorum Prædeceſſorum ſtatutis decretiſque profiteri; ad ea ſcilicet obſervanda teneri ſe ſe atque adſtringi. Ut ergo ex iſta ſecunda eorum confeſſione nemo colligit prudens, ſubeſſe deceſſoribus ſuis Pontifices ſubſequentes; ita non niſi imprudenter & temere colligunt Pontificiæ auctoritatis depreſſores, ſubeſſe Conciliis Pontifices ſummos, quod illorum Canonibus teneri ſe ſe profeſſi ſint, & ad illorum obſervantiam adſtringi. Quid etiam quod Pontifices illi, dum de obtemperatione Canonibus neceſſaria loquuntur, generatim & univerſe de quorumcumque Concilio-

ciliorum Canonibus neceſſario dicunt? ſeu ſint illa generalia, ſeu nationalia, ſeu etiam provincialia: imo nonnulli de Conciliorum duntaxat provincialium & nationalium Canonibus diſtinčte loquuntur. Ergone per ſuperum fidem! Romanos Pontifices Conciliis etiam nationalibus & provincialibus ſubjiciemus? Abſit. Stat ergo certum & indubitatum quod ante probavimus, nihil ex frequentibus illis Romanorum Pontificum loquendi formulis conſequens eſſe, quod ſupremæ illorum in Concilia Oecumenica poteſtati atque auctoritati fraudi ſit.

IV. Una ſupereſt difficultas, ex illorum Pontificum confeſſione petita, quæ haud ita facile ſolvi poſſe videtur. Quod nempe Sylveſter II. diſerte diſtinčteque profeſſus ſit, Pontifices uſque adeo Conciliis Oecumenicis totique Eccleſiæ ſubeſſe, ut tamquam Ethnici & Publicani ab Eccleſia pelli poſſint ac etiam debeant, ſi admoniti ad frugem corrigi nolint. *Conſtanter dico*, ſcribit ille, *quod ſi ipſe Romanus Pontifex in fratrem peccaverit, ſæpiuſque admonitus Eccleſiam non audierit; hic inquam Romanus Pontifex, præcepto Dei, eſt habendus tamquam Ethnicus & Publicanus.*

At ludunt illuduntque Philippus Mornæus in *Myſterio iniquitatis*, illiuſque exſcriptor Ludovicus Maimburgus in Tractatu *De ſtatu Eccleſiæ Romanæ*, qui ut magni nominis umbra nos terreant, minacia illa verba in Sylveſtri II. Romani Pontificis ore ponunt. Nondum enim Romæ Pontifex erat, nondum Sylveſter

II. qui tantum in Sedem Apoſtolicam virus effudit; ſed in minoribus ut ajunt conſtitutus, *Gerbertus* duntaxat erat, iſque Rhemenſis Archiepiſcopus, indeque Papæ auctoritate depoſitus; adeoque in illum male animatus, dum ita ad Segninum Senonenſem Archiepiſcopum ſcriberet. Ceterum acta ſubinde pœnitentia, & ad Petri Sedem tandem evectus, Sylveſtri II. nomine ſumpto, alios de Romanis Pontificibus ſenſus induit, ſuprema dignitate auctoritate & poteſtate digniores.

Quamquam tamen excuſationem habere poteſt, quod ille de Romanis Pontificibus ſcripſit, citata ad Archiepiſcopum Senonenſem Epiſtola: ſi de iis duntaxat intelligi voluit, qui Catholicam fidem palam aperteque violaſſent, & admoniti ad frugem corrigi nollent. Quandoquidem & Sexta Synodus Oecumenica, ut de aliis taceam, Honorio, quem Monothelitam hæreticum judicavit, anathema dixit, eumdemque tamquam Ethnicum habuit & Publicanum.

CA-

CAPUT IX.

Appellationes ſeu provocationes a Romano Pontifice ad Concilium Oecumenicum factæ, tamquam futiles rejiciuntur, ad oppugnandam Pontificis ſupra Concilium eminentiam.

I. QUa cura ſtudioque, ut Romanum Pontificem Concilio ſuperiorem probaremus, appellationes ſeu provocationes ab illo ad iſtud, omni jure vetitas demonſtravimus, Cap. 3. ita e contrario Sedis Apoſtolicæ depreſſores, ut iſtud illo ſuperius oſtendant, has ipſas appellationes a Pontifice ad Concilium licitas eſſe, evincere moliuntur. Id ut præſtent, appellationes a Pontifice ad Concilium in Galliis identidem interjectas ex ordine referunt. Anno quidem 1302. a Bullis Bonifacii VIII. ab univerſis Galliæ Ordinibus ad futurum Concilium provocatum, narrant. Tum anno 1491. a Bulla Innocentii VIII. occaſione decimarum extra ordinem collectarum, perinde appellatum memorant. Poſtmodum anno 1517. a Leonis X. concordatis cum Franciſco I. & abrogatione Pragmaticæ Sanctionis. Poſtremò anno 1682. a Decretis Innocentii XI. in cauſſa Regaliæ, &c. Cumque nonniſi ab inferiori judice ad ſuperio-

rem fieri poſſit provocatio, Pontificem Concilio inferiorem confidentiſſime colligunt.

Boni profectò diſputatores, qui jus ex facto probare ambiunt! Lepide verò, *appellatum eſt aliquando, igitur licet appellare?* At quotquot ſcientiam juris habent ſeu Civilis ſeu Canonici, illud profecto tenent, ex factis privatis jura nec probari nec acquiri, maxime vero ubi lex aut ſtatutum in contrarium eſt. L. *Nemo* 13. Cod. de ſent. & interl. Decr. C. 11. d. 9. Porro appellationes a Romano Pontifice ſolenniter atque ex tribunali pronunciante, ad futurum Concilium, (ut de jure veteri nil dicam hic, de quo ſat dixi Cap. III.) ſub pœna excommunicationis vetitæ ſunt jure novo, a Martino V. in Conſiſtorio publico, Conſtantiæ habito anno 1418. a Pio II. litteris Mantuæ in Conventu Principum publicatis anno 1469. tum demum a Julio II. & Bulla in Cœna Domini, a Gregorio XIII. inſtaurata. Nec modò vetitæ illæ ſunt, quia a tribunali ſuperiori ad inferius provocatur; verum etiam quia nonniſi in fraudem fieri ſolent, ad judicium Eccleſiaſticum declinandum: cum ad tribunal prope chimæricum appelletur, quod nec eſt, nec forte erit unquam ætate noſtra, ſerorumque Nepotum. Quod obſervavit Pius II. in Bulla ſua *Execrabilis. Ad id appellatur*, inquit, *quod nuſquam eſt, nec ſcitur quod futurum ſit. Pauperes a potentibus multipliciter opprimuntur; remanent impunita ſcelera; nutritur adverſus primam Sedem rebellio; libertas de-*

lin-

linquendi conceditur; & *omnis Eccleſiaſtica diſciplina*, & *hierarchicus ordo confunditur*. Adeo ut tametſi pro certo poneretur, Concilium generale Romano Pontifice ſuperius eſſe; necdum congrueret a Pontifice ad Concilium provocare. Quod egregie prudenterque exequitur Franciſcus Victoria Theologus Hiſpaniarum celeberrimus, Relectione *De Auctoritate Papæ & Concilii*, cujus verba hic exſcribere non pigebit.

[Non videtur mihi quod expediat, vel liceat reſiſtere mandatis Papæ, per viam appellationis ad futurum Concilium. Et hoc probatur ex Canone *ipſi ſunt*, *quæſt.* 3. Ipſi ſunt Canones, qui appellationes totius Eccleſiæ, ad hujus Sanctæ Sedis examen voluere deferri; ab ipſa vero numquam prorſus appellari debere ſanxerunt. *Et eadem quæſt. Canone Nemo*. Et dico non eſſe appellandum, etiamſi teneamus quod Concilium ſit ſupra Papam. Quamvis enim ita eſſet, tamen cum ſit Papa, oportet quod ultima deciſio cauſſarum ſpectet ad eumdem. Et confirmatur, quia non eſt neganda tanta auctoritas Papæ in Spiritualibus, quanta Regi in temporalibus datur. Sed dato quod ſecundum ſe liceret, dico quod non expedit. Præterea hoc probatur experientia & exemplis, quæ in moralibus magnam faciunt probationem. Omnes enim appellationes hujuſmodi hactenus factæ ad Concilium male ceſſerunt; & tandem degenerarunt in ſchiſma vel hæreſim. Tertiò

„ quia

„ quia magna eſſet occaſio turbationis in Ec-
„ cleſia. Quia ſi Papa timeret, ne facta e-
„ jus deberent reſcindi in Concilio, num-
„ quam vellet congregare Concilium, cum
„ magna jactura rerum Eccleſiaſticarum. Et
„ congregare Concilium ſine illo, vel non
„ licet, vel eſſet valde difficile. Semper e-
„ nim erunt aliqui, imo major pars, qui
„ velint ſequi partes Pontificis.] Hæc ille.

Quare nequidem ſi forte ex Apoſtolicæ Sedis judicio ſe ſe gravatos aliqui putant, appellationem interponere illis expedit; ſed injuriam patienter ferre ſatius illis eſt, juxta Concilii Triburienſis Canonem 30. *In memoriam Beati Petri Apoſtoli, honoremus ſanctam Romanam & Apoſtolicam Sedem. Ut quæ nobis Sacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſe debeat magiſtra Eccleſiaſticæ rationis. Quare ſervanda eſt cum manſuetudine humilitas: Ut licet vix ſervandum ab illa ſancta Sede imponatur jugum, feramus, & pia devotione toleremus*. Unde Illuſtriſſimus D. Petrus de Marca Archiepiſcopus Pariſienſis (quem nemo hac in cauſſa ſuſpectum judicem dixerit) lib. 4. de Concordia Sacerdotii & Imperii Cap. 17. Appellationes, etiam ubi remedium contra gravamen quærendum fuit, nuſquam receptas fuiſſe fatetur. *Numquam*, inquit, *in Eccleſia admiſſa fuit provocatio a Papa ad Concilium: licet aliquando remedio quodam extraordinario, Sedis Apoſtolicæ judicium in majori Synodo fuerit inſtauratum*.

II. Iis licet obſervationibus ſoluta ſatis ſuperque ſit objecta nobis difficultas, ex interjectis

jectis aliquando, in Gallia præſertim, appellationibus a Pontifice ad Concilium: ad uberiorem nihilominus ſolutionem, & Gallorum excuſationem, alia nonnulla non omiſerim obſervare.

Primò laudatarum appellationum aliquas factas eſſe a Gallis, non ſimpliciter ad Concilium, ſed ad Pontificem ipſum melius informandum in Concilio pleniori. Sic ſane Senatus Pariſienſis, in Cauſſa Concordatorum, & abrogationis Pragmaticæ Sanctionis, appellavit a Leone X. ad Leonem melius conſultum, & ad Concilium plenius & generalius: cum Galli Concilium Lateranenſe quintum, in quo Pragmaticam ſanctionem abrogaverat Leo, pro Oecumenico non haberent. Clariora Actorum verba ſunt, quam ut inficiari quis poſſit. [Quia Senatus pro rato & comperto habet, Congregationem, quam Lateranenſe Concilium vocitant, omni ope ac ſtudio moliri, ut Sanctionem Pragmaticam, & Decreta in ea contenta exauctoret: Certumque eſt, Cognitorem Regium, ſtatim atque illa ſanctionis Pragmaticæ abrogatio illi innotuit, tum ſuo, tum Senatus, & omnium Gallorum nomine de illa antiquatione ad Concilium provocaſſe. Ideo Senatus amplius inhærendo dictæ appellationi, & ita conſtanter perſeverando, iterum provocavit, & quantum opus eſt de integro provocat, propter cauſſas & rationes in Actis prædictæ appellationis expreſſas, *ad Papam melius conſultum*, & ad fu-

„ tu-

„ turum Concilium generale legitime congre-
„ gandum.]

Secundò Galliam univerſam Bonifacium VIII. pro certo legitimoque Pontifice non habuiſſe, ut in Appendice videbimus. Adeoque nihil mirum, ſi ab ejus in Regem regnumque fulminibus appellaverit. Quamquam enim a certo indubitatoque Pontifice appellare ſit nefas; a dubio tamen & incerto appellare, non modo licet, verùm etiam expedit.

Tertiò In cauſſis diſciplinæ duntaxat, non itidem fidei & dogmatis, fuiſſe in Galliis appellatum ab univerſis Ordinibus. Porro non eſt ita certa Romani Pontificis, in cauſſis ad diſciplinam ſpectantibus, aſphalia ſeu infallibilitas, ac in quæſtionibus ad fidem & dogmata pertinentibus judicandis.

Quartò Dum a Romano Pontifice ad Concilium appellatur, ad Concilium utique appellari, ab ipſomet Pontifice convocandum, cui & ipſe præeſſe debeat, vel per ſe, vel per legatos ſuos. Quare non tam interponitur appellatio, quam nova Cauſſæ cognitio petitur, ab eodem judice, aliis duntaxat Judicibus aſſidentibus, facienda.

III. Poſtremò, (quod & notari maxime velim, ut clare pateat, quàm futiliter iſtud nobis argumentum obiiciatur, de interpoſitis a Pontifice ad Concilium appellationibus, ad impugnandam Pontificis ſupra Concilium eminentiam;) Poſtremò inquam obſervo, Appellationes illas, quandocumque fiunt, ad

Con-

Concilium fieri, non ut ſolos complectitur Epiſcopos in cœtum vocatos, ſed ut ſuum quoque Caput & Præſidem importat Romanum Pontificem. Atque ita, ſi ex factis illis appellationibus conſequens eſt, Concilium, ad quod fit appellatio, ſuperius eſſe Pontifice; conſequens eſt, Concilium ut non ſolos complectitur Epiſcopos, ſed & ſuum quoque Præſidem Pontificem importat, Pontifice ſolo eſſe ſuperius: quod utique non negamus. Dum autem in hacce præſenti controverſia Pontificem Concilio ſuperiorem contendimus, Concilium utique intelligimus, ut ſolos dicit Epiſcopos, Pontifice, qui iis præeſt, minime computato, uti Capite I. declaravimus. Ecquis enim ſibi fingat animo, Pontificem ſolum ſuperiorem eſſe Pontifice ſimul atque Concilio? Eſſet enim ſuperior ſe ipſo, & altero ſimul; quod eſt dupliciter abſurdum atque repugnans. Quod ergo nobis obiicitur argumentum, ex appellationibus a Pontifice ad Concilium, ſeu juſte ſeu temere factis, ne ipſum quidem præſentis Controverſiæ ſtatum attingit: idque, ſi quid probat, probat unice, quod ultro citroque concedimus, quodque nemo negaverit, cui vel mica ſalis in capite ſit.

CA-

CAPUT X.

Decretum Seſſ. 4. & 5. Concilii Conſtantienſis explicatur, ut nihil ſupremæ Romani Pontificis in Concilium Oecumenicum poteſtati atque auctoritati repugnet.

I. QUi ſupremam Romanorum Pontificum in Concilia Oecumenica auctoritatem inficiantur, nihil tam in ore habent, quàm Concilii Conſtantienſis Decretum, in quarta Seſſione primò editum; ac tum in quinta ſolenniter confirmatum: quo Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis ſubjectos atque ſuppoſitos, ad ravim uſque vociferantur. Decretum ſic habet. *Hæc ipſa Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata, generale Concilium faciens, Eccleſiam Catholicam militantem repræſentans, poteſtatem a Chriſto immediate habet; cui quilibet, cujuſcumque ſtatus vel dignitatis, etiamſi Papalis exiſtat, obedire tenetur, in his quæ pertinent ad fidem & extirpationem dicti Schiſmatis, & reformationem generalem Eccleſiæ Dei in Capite & in membris.* Quod ſubinde in Concilio Baſileenſi actione 2. inſtauratum eſt, & in Reſponſo Synodali, legatis Eugenii IV. dato, multò diſertius confirmatum, variiſque rationibus probatum. Si autem (colligunt adverſarii) Pontifex Concilio

cilio Oecumenico tenetur obedire, eidem profecto ſubeſt atque ſubiicitur; cum non ſit obedientia niſi ſubditi ad ſuperiorem.

Huic expediendæ difficultati triplex ſe nobis aperit via; quin in eas neceſſe ſit quæſtiones criticas ingredi, quas de Actis MSS. Concilii Conſtantienſis excitavit non ita pridem vir eruditus Emmanuel Scheltrate, Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus.

II. Prima eſt ſi dicamus, Concilium Conſtantienſe, dum priores illas ſeſſiones celebravit, necdum vere proprieque Ocumenicum ſeu univerſale fuiſſe. Quia cum univerſa Eccleſia in tres factiones, ſeu ut loquebantur, obedientias tunc temporis ſciſſa eſſet; alteram quidem Joanni XXIII. alteram Benedicto XIII. alteram Gregorio XII. obſequentes, ſola tunc Joannis XXIII. obedientia Conſtantiam convenerat, Synodumque conflabat; quique illius Præſules aderant, ſecum invicem minime conſentiebant; illorumque bona pars Decretis adverſabatur ac repugnabat. Quorum omnium nobis fidem facit, qui præſens aderat Cardinalis Joannes de Turrecremata, in Summa de Eccleſia lib. 2. Cap. *99.* [Quod „ Decretum illud factum fuerit ab univerſali „ Concilio legitime congregato, & repræſen„ tante univerſalem Eccleſiam militantem, eſt „ valde dubium apud multos. Imo plurimo„ rum judicio, ſcilicet eorum qui fuerunt „ de obedientia Gregorii & Benedicti, fal„ ſum eſt. Quoniam ſicut apertiſſime patet „ ex geſtis illius Congregationis, Decreta

„ illa,

„ illa, ſi ita ſunt appellanda, facta ſunt ſolum a Patribus aliquibus obedientiæ Joannis XXIII. Pro quo notandum, quod Congregatio illa Conſtantiæ celebrata, tria tempora habuit. Primum fuit, in quo ſola obedientia præfati Joannis (Balthaſaris Coſſa) Conſtantiæ convenerat. Secundum tempus fuit, in quo Angelus Corrarius, vocatus in Obedientia ſua Gregorius XII. juri ſuo cedens præfatæ Congregationi, ſub certis modis & formis ſe conjunxit. Tertium tempus, in quo Reges & Principes ac Prælati obedientes Petro de Luna, Benedicto XIII. vocato in obedientia, per ſuos Oratores nova facta convocatione Concilii, ſe univerunt præfatæ Congregationi, ad pacem dandam univerſali Eccleſiæ. (Et fuimus nos tunc præſentes in minoribus conſtituti.) Pro quo ſolo tempore, convenientibus omnibus ſimul tribus obedientiis, fuit certum dicere, quod univerſalis Eccleſia repræſentative congregata eſſet Conſtantiæ. Nullus autem dubitat, quod aſſerere quod ſola obedientia Joannis faceret Concilium univerſale, univerſalem Eccleſiam repræſentans, eſſet temerarium & ſcandaloſum aliis obedientiis ..... In illa determinatione non modò non intervenit univerſalis Eccleſia, ſed obedientia una tantùm, ſcilicet Joannis XXIII. ut dictum eſt, ſed etiam non integre tota illa obedientia. Quoniam plures Patres Doctiſſimi illius obedientiæ illi non præſtiterunt con-

„ ſen-

„ ſenſum ſuum.] Hæc Joannes de Turrecremata, Cardinalis piiſſimus idemque doctiſſimus, teſtis, ut ipſe ſcribit, oculatus, cui fidem negare, ſummæ impudentiæ ſit.

Neque reponere juvat, duarum factionum, ſeu ut loquebantur obedientiarum abſentiam obeſſe non potuiſſe, quominus univerſalis tunc eſſet Synodus Conſtantienſis; uti & abſentia Græcorum, Anglorum, Danorum, Norvegiorum, Svecorum, & Germanorum Confeſſionis Auguſtanæ non obſuit, quominus Synodus Tridentina univerſalis habita ſit. Quaſi vero æqua fuerit illorum Hæreticorum ratio; qui uti ab Eccleſia publica profeſſione ſejuncti erant, ita jus nullum habebant, ut ad Concilium Tridentinum admitterentur: cum contra jus plenum & integrum haberent quotquot Benedicto XIII. & Gregorio XII. parebant Epiſcopi, ut Concilio Conſtantienſi ſub ipſum etiam initium intereſſent, uti poſtmodum interfuere.

Multo minus urget ſi forte dixeris: Epiſcoporum Gallorum abſentiam a primis Concilii Tridentini Seſſionibus nihil obfuiſſe, quominus jam tunc Oecumenicum eſſet: quamquam ii ut ſumme Catholici interveniendi jus haberent: Ut quid ergo ſimilis Epiſcoporum duplicis factionis abſentia obeſſe potuit, quominus Concilium Conſtantienſe a primis ſeſſionibus Oecumenicum eſſet? Minus inquam id urget: quia iſtorum & illorum Epiſcoporum longe diſpar eſt ratio. Primò quia Gallorum Epiſcoporum a primis Concilii Triden-

tini ſeſſionibus abſentium exiguus erat numerus; cum contra duarum factionum Epiſcopi, a primis Concilii Conſtantienſis ſeſſionibus abſentes, eſſent numero multi. Sola quippe Benedicti obedientia, quæ tunc aberat, Aragoniæ, Navarræ, Caſtellæ, & Scotiæ Regna complectebatur; Inſulas inſuper Majoricæ, Sardiniæ, Corſicæ, & geminos Comitatus, Fuxenſem nimirum & Armeniacum. Secundò Quia qui Tridentum tandem aliquando pervenerunt Galliarum Epiſcopi, Seſſionum antea celebratarum decreta probarunt: cum contra, qui Conſtantiam tandem ultimo pervenerunt factioſi Præſules reclamarint: ſi qua fides eſt laudato jam Cardinali Joanni de Turrecremata, qui præſens aderat: *Illius decreti auctoritati aliæ duæ obedientiæ, ſcilicet Gregorii & Benedicti, apertiſſima contradictione, in plena Congregatione ſe oppoſuerunt, & eorum contradictio fuit acceptata*. Quod & longa geſtorum narratione confirmat.

III. Altera ſolvendæ propoſitæ difficultati ſuppetit via. Si nempe dicamus, Decretum illud quartæ & quintæ ſeſſionis, a Martino V. electo tunc vero legitimoque Pontifice nuſquam fuiſſe approbatum. Imo cum de confirmandis Concilii Conſtantienſis decretis ultimò tandem rogaretur, reſpondit vivæ vocis oraculo, ac poſtea per Concilii Advocatum denunciari juſſit; *Se omnia & ſingula Concilii in materia fidei conciliaria decreta teneri, & inviolabiliter obſervari velle, & non aliter, nec alio modo*. Qua reſtricta clauſula, *in materia*

ria fidei, decreta dubio procul intelligi voluit, ad damnationem Joannis Vvitclefſi, Joannis Hus, Jacobi Parvi, & Bohemorum, iis in ſeſſionibus ſtatim edita. Quod autem decretum nobis obiicitur, de Romano Pontifice Conciliis Oecumenicis ad obediendum ſubiiciendo, *in materia fidei* non eſt, ſed diſciplinæ; ſeu ut tunc loquebantur, in materia *reformationis* in Eccleſiam inducendæ. Ad reformationem enim Eccleſiæ in Capite & in membris procurandam, admodum conducere arbitrabantur, ſi Pontifex ipſe Eccleſiæ Catholicæ Caput Conciliis Oecumenicis ſubderetur, ut ſi forte delinqueret, corrigi poſſet, ac etiam caſtigari.

IV. Poſtrema expediendæ difficultati via patet, eaque præ ceteris trita, ſi dixerimus: Decreta Seſſionis 4. & 5. Concilii Conſtantienſis, pro conditione temporis lata eſſe, dum diro trium Pontificum Schiſmate ſciſſa eſſet Eccleſia. Atque ita de Conciliis tempore Schiſmatis celebratis, ac de dubiis Pontificibus, (quales tunc erant Joannes XXIII. Gregorius XII. & Benedictus XIII.) eſſe intelligenda: qui certe auctoritati Concilii Oecumenici ſubiiciuntur, ut vel hoc pacto Schiſma ſedari poſſit. *Ecce*, inquit laudatus Cardinalis de Turrecremata, *manifeſte patet quod Decretum illorum Patrum non loquitur univerſaliter de qualibet Synodo, ſed de illa ſingulariter, pro cujus tempore non erat in Eccleſia Paſtor totius Eccleſiæ indubitatus.*

Cui interpretamento non officit, Decre-

tumque de quovis etiam extra Schiſmatis caſum celebrando Concilio intelligendum eſſe, non probat, quod in quinta Seſſione, ubi renovatum eſt, expreſſe habeatur, *Pontificem obedire debere cuicumque alteri Concilio legitime congregato*. Non inquam officit: quia & hæc ipſa verba aliis ſubſequentibus reſtringuntur; ut non niſi de aliis Conciliis, occaſione alicujus Schiſmatis celebrandis intelligi queant. Sic enim in quinta Seſſione renovatum eſt. *Item declarat* (Sancta Synodus Conſtantienſis) *quod quicumque cujuſcumque conditionis, ſtatus, dignitatis, etiamſi Papalis, qui mandatis & præceptis hujus Sacræ Synodi, & cujuſcumque alterius Concilii Generalis legitime congregati, ſuper præmiſſis, ſeu ad ea ſpectantibus factis vel faciendis, obtemperare contumaciter contempſerit, niſi reſipuerit, condigna pœnitentiæ ſubiiciatur, & debite puniatur, etiam ad alia juris ſubſidia recurrendo*. De his ergo Conciliis loquitur Synodus Conſtantienſis, quæ *ſuper præmiſſis, ſeu ad ea ſpectantibus* factis vel faciendis fuerint celebranda. Quæ porro præmiſſa illa ſunt, niſi Schiſma ſopiendum, dubiique Pontifices deponendi; quæ vera propriaque cauſſa fuit Conſtantienſis Synodi celebrandæ? Id ergo duntaxat ſibi voluere Patres, debere quemcumque Pontificem Concilio ſubeſſe parere obedire, quod ſopiendi extinguendique alicujus Schiſmatis cauſſa fuerit celebrandum; quemadmodum & hæc ipſa Conſtantienſis Synodus celebrata eſt. Imo ſi hujuſce Synodi geſta diligentius expendimus, comperiemus exiſti-

maſ-

maſſe Sapientiſſimos Patres, Pontificem certum & indubitatum, ut extra caſum Schiſmatis eſſe ſolet, non eſſe Concilii auctoritati ſubjectum. Siquidem in Congregatione habita die 11. Septembris Anno 1417. communi omnium Nationum calculo deciſum eſt, *quod Papa rite & canonice electus a Concilio ligari non poſſet*, ſeu legibus ullis adſtringi, per vim & coactionem. Et hæc de Concilio Conſtantienſi.

V. Ceterum quod attinet ad Concilii Baſileenſis Decretum, quod perinde nobis obiicitur, movere neminem debet. Cum enim Actione 2. ubi primùm legitur, nonniſi Conſtantienſis decreti tranſumtum ſit, iiſdem ferme verbis expreſſum, eodem quoque ſenſu exponi poteſt. Reſponſum autem Synodale legatis Eugenii datum, in quo Pontifex etiam certus, & extra caſum Schiſmatis, Concilii Oecumenici auctoritati ſubditus dicitur, ne caſſa quidem nuce æſtimandum eſt. Cum Baſileenſis Conventus ab Eugenio IV. jam tum diſſolutus eſſet, & in Schiſmaticum Conciliabulum degeneraſſet.

VI. Multo minus æquum & prudentem æſtimatorem movere debet Virorum quorumdam eruditorum auctoritas, qui poſt Concilii Conſtantienſis & Baſileenſis celebrationem, citata utriuſque Decreta, de quibuſvis Pontificibus, etiam indubitatis & certis, ac de quovis tempore, etiam extra caſum ſchiſmatis, intelligenda exiſtimarunt: quemadmodum & illa interpretatæ ſunt, acriterque defenderunt ac propugnarunt Academiæ

nonnullæ, ſententiam hac in cauſſa, ac judicium doctrinale dicere juſſæ: Viennenſis ſcilicet, in Tractatu, quo Electorum Imperii Conſultationi reſpondit, quærentium, *an Concilium Baſileenſe plenariam poteſtatem habuerit, quoad ſuſpenſionem & depoſitionem Eugenii, & alterius Pontificis inſtitutionem;* Herfordienſis in Tractatu quem *ſuper Unione & Neutralitate Principum Electorum* compoſuit; Cracovienſis, in Tractatu *de Auctoritate Sacrorum Conciliorum, Eccleſiam univerſalem repræſentantium*, ad Wladiſlaum Poloniæ & Hungariæ Regem &c. Hæc inquam Virorum quorumdam Eruditorum auctoritas, æquum æſtimatorem movere non debet: cum multo plures ex omni natione, & ordine dignitatis, in contrariam ſententiam abierint, & a Romani Pontificis partibus ſteterint, contra Baſileenſis Conciliabuli audacia molimina; quibus Eugenium IV. e Pontificia Sede dejicere, alterumque illius loco Felicem V. ſufficere, auſu plane ſacrilego attentarunt. Quæ ſane inſana molimina, dum calculo ſuo turbatiſſimis illis temporibus approbarunt citatæ Academiæ; adverſus communem Eccleſiæ ſenſum, (quæ Felicem V. tamquam Antipapam ſemper eſt execrata, & Eugenium IV. poſt attentatam a Baſileenſibus depoſitionem, legitimum Pontificem ſemper habuit) pronunciaſſe ac judicaſſe cenſendæ ſunt; atque ita prorſus indignæ, quarum data ſuffragia lataque judicia doctrinalia eo in capite venditentur.

VII. At inquies forte: Academia Pariſienſis,

ſis, quæ audacia illa Baſileenſis Conciliabuli in Eugenium IV. molimina numquam probavit, Decretum tamen Conſtantiæ & Baſileæ primò editum, de quovis tempore, etiam extra caſum Schiſmatis intellexit; Conciliorumque generalium ſupra Romanos Pontifices præſtantiam & eminentiam, tamquam fidei dogma, profeſſa eſt. Uti ex Concilio Tridentino, ad ſuum in Romana Curia Procuratorem *Joannem Britonem* ſcripſit Cardinalis à Lotharingia, cum Summo Pontifice communicandum; ut vel hoc pacto zelum atque ardorem apud Pium IV. excuſaret, quo viriliter obſtiterat in Seſſione 23. ne in præfigendis Romani Pontificis titulis, *primatum in univerſam Eccleſiam habere* diceretur; quemadmodum in Concilio Florentino, ſeu potiùs in Decreto pro unione Armenorum, dictum fuerat. *Ego*, ſcribebat Lotharingus, *negare non poſſum, quin Gallus ſim, & Pariſienſis Academiæ alumnus, in qua Pontificem ſubeſſe Concilio tenetur; & qui docent ibi contrarium tamquam hæretici notantur. Apud Gallos Conſtantienſe Concilium in omnibus ſuis partibus generale habetur: Baſileenſe in auctoritate admittitur: Florentinum perinde legitimum & generale non reputatur. Atque idcirco Galli de vita potius quàm de ſententia decederent.*

Næ tu quæſo nimia ſimplicitate bonus, qui exaggeratis illis Lotharingi verbis illudi tibi tam facile pateris? Certe quamquam negari non poſſit Academiam Pariſienſem, aut certe Doctorum illius partem plurimam,

ab avita doctrina, de Romanorum Pontificum, ſupra Concilia etiam Oecumenica, præſtantia atque auctoritate, deflexiſſe, jam tum a Concilii Conſtantienſis & Baſileenſis temporibus, & in oppoſitam propendiſſe magis: falſum tamen eſt, Theologos illos Pariſienſes ſententiam, quam tunc primum amplexi ſunt, uti fidei caput habuiſſe, a quo quicumque deflecterent, *tamquam hæretici notarentur*. Falſum perinde eſt, immo falſiſſimum quod ſubjungitur, Concilium Florentinum pro legitimo & generali in Galliis non haberi. Unde & hanc ipſam Cardinalis Lotharingi hallucinationem nervoſe confutat, falſique convincit Natalis Alexander Diſſert. 10. in Hiſtoriam Eccleſiaſticam Sæculi 15. & 16. art. 1. n. 6. quamquam ſit iſte hac in parte Romanis Pontificibus parum propitius, quos Conciliis Oecumenicis ſubjicit. Quare aut ea quæ jactatur Cardinalis a Lotharingia ad Joannem Britonem Procuratorem ſuum Epiſtola, ſuppoſititia eſt, ac plane fictitia; aut de nimio exceſſu, in exaggeranda amplificandaque Pariſienſis Academiæ ſententia, convincitur Vir aliàs omni laude digniſſimus. Ecquis enim auxeſim illam, amplificationemque non rideat, *Gallos de vita potius, quam de ſententia, quæ Romanos Pontifices Conciliis ſubjicit, deceſſuros*? Sed de his plura in ſequenti Appendice.

Finis ſecundæ Diſſertationis.

A P-

APPENDIX
HISTORICA.

APPENDIX
HISTORICA.

DE MENTE ECCLESIÆ GALLICANÆ,

E T

ACADEMIÆ PARISIENSIS,

Circa Romani Pontificis infallibilitatem, ejuſdemque ſupra Concilium OEcumenicum eminentiam auctoritatis, & poteſtatis.

I.

EA diu multorum animos occupavit opinio, Eccleſiam Gallicanam, & Pariſienſem Academiam, haud ita favorabiliter de Romanorum Pontificum infallibilitate, eorumque ſupra Concilia Oecumenica, eminentia ſentire, ſemperque omni retro ætate ſenſiſſe. Imo non deſunt, qui Gallos ſacramento adigi putent, ad eas ſententias Apoſtolicæ Sedi

di

Digitized by Google

di parum propitias propugnandas. Non ita profectò de Eccleſia Religioſiſſima opinatus eſt Gregorius IX. quam potius *in fervore fidei Chriſtianæ, & in Sedis Apoſtolicæ devotione ceteras Eccleſias antecedere* profitetur, datis ad Capitula quatuor Provinciarum Epiſtolis, ab Oderico Raynaldo deſcriptis.

Et vero ſi Eccleſiæ florentiſſimæ, Academiæque omnium principis tabularia ſcrutari non piget, hiſtoriamque a prima ferme origine texere non gravamur, planum fiet, Gallos omni retro ætate, ac noſtris ferme temporibus, Romani Pontificis, in judicandis fidei morumque quæſtionibus, infallibilitatem agnoviſſe, probaſſe, defendiſſe; nec niſi ab annis circiter quinquaginta, novos animos, quoad illud doctrinæ caput, ſolenniter induiſſe: Romanorum vero Pontificum ſupra Concilia OEcumenica eminentiam auctoritatis, & poteſtatis, ad Concilium uſque Conſtantienſe & Baſileenſe firmiter defendiſſe: nuſquam verò, ac ne nunc quidem, ad oppoſitas ſententias propugnandas aliquo adactos eſſe ſacramento. Quæ tria brevi rerum ab initio geſtarum narratione, meridiana in luce pono.

II.

SEnſa ſua de Romanorum Pontificum infallibilitate aperire ac declarare cœpit Eccleſia Gallicana anno jam 455. in Concilio nationali Arelate celebrato, Præſide Raven-

nio

nio Arelatenſi Antiſtite congregata. Ibi quippe Romanum Pontificem fidei Symbolum condere poſſe, ac re ipſa condidiſſe profeſſa eſt, quod fideles omnes cordis tabulis inſcribere debeant, data ad Leonem I. Epiſtola Synodica. *Apoſtolatus veſtri ſcriptum* (Epiſtolam dubio procul ad Flavianum datam) *ita ut Symbolum fidei, quiſquis Sacramenta religionis non negligit, tabulis cordis inſcripſit, & tenaci ad confundendos hæreticorum errores ut paratior ſit, memoriæ commendavit*. Porro neminem fidei Symbolum a cunctis excipiendum condere poſſe, niſi ſit in fide infallibilis, & eſt per ſe notum, & docet Doctor Angelicus 2. 2. quæſt. 10. art. 10. imo conſentiunt Theologi univerſi.

Galliarum Epiſcopos eam jam tunc de Romano Pontifice opinionem imbibiſſe, (quod nempe fidei Symbolum condere poſſet, ab omnibus fidelibus amplectendum) nemo mirabitur, qui Valentiniani III Imperatoris Novellam Conſtitutionem legerit, paulo antea editam, occaſione Hilarii Arelatenſis Epiſcopi; qua *perenni ſanctione decreverat, ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum, contra conſuetudinem veterem liceret, ſine venerabilis Papæ Urbis æternæ auctoritate tentare: ſed illis omnibuſque pro lege eſſet, quidquid ſanxit, vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis auctoritas*. Nec enim religioſius poterant Galliarum Epiſcopi ea *pro lege tenere*, quæ venerabilis Papa Romæ ſanxiſſet, quàm ſi ejus in cauſſa fidei definitiones, tamquam fidei Symbolum amplecterentur.

III.

III.

SÆculo ſexto ineunte, anno circiter 503. Eccleſia eadem Gallicana, (occaſione Symmachi Romani Pontificis, de violata caſtitate accuſati, quem Concilium Romanum, *Palmare* vulgo dictum, in judicium vocavit, poſtquam ſe ipſe illius judicio ſubjecerat) ſupremam Romani Pontificis in Concilia omnia auctoritatem agnovit; dum eum a Concilio Romano utpote inferiori non potuiſſe judicari profeſſa eſt, ſed illius cauſſæ judicium uni Deo reſervandum aſſeruit, in Epiſtola ad Urbis Senatores data, & a S. Avito Viennenſi Epiſcopo, publico omnium Collegarum amanuenſi ſcripta; quæ ſic habet: [Quoniam a cunctis Gallicanis fratribus meis „ ad hoc ipſum, non minus per mandata, „ quàm per litteras oneratus, quæcumque „ a vobis omnes ambimus, unus ſuggerenda ſuſcepi ...... Dum de cauſſa Romanæ „ Eccleſiæ anxii nimis ac trepidi eſſemus, „ utpote nutare ſtatum noſtrum, in laceſſito vertice (ſcilicet Symmacho Romano „ Pontifice) ſentientes ..... perlata eſt ſollicitudini noſtræ ab Italia in exemplaribus „ Sacerdotalis forma Decreti, quam de Papa Symmacho, apud Urbem Italiæ collecti Antiſtites ediderunt. Quam Conſtitutionem licet obſervabilem numeroſi venerandique Concilii reddat aſſenſus; intelligimus tamen Sanctum Symmachum Papam,

„ ſi

„ ſi ſæculo primum fuerat accuſatus, conſa-
„ cerdotum ſuorum ſolatium potius, quam
„ judicium recipere debuiſſe. Quia ſicut ſub-
„ ditos nos eſſe terrenis poteſtatibus jubet
„ arbiter Cœli, ſtaturos nos ante Reges &
„ Principes in quacumque accuſatione prædi-
„ cens; ita non facile datur intelligi qua
„ vel ratione vel lege, ab inferioribus emi-
„ nentior judicetur ..... In Sacerdotibus ce-
„ teris poteſt, ſi quid forte nutaverit, re-
„ formari: at ſi Papa Urbis vocatur in du-
„ bium, Epiſcopatus jam videbitur, non
„ Epiſcopus vacillare ..... Reddet rationem
„ qui ovili Dominico præeſt, qua commiſ-
„ ſam ſibi agnorum curam adminiſtratione
„ diſpenſet. Ceterum non eſt gregis paſto-
„ rem proprium terrere, ſed Judicis.] Hæc
Eccleſia Gallicana per Avitum Viennenſem.
Quibus non abſimilia profitetur alter natio-
ne Gallus, quamquam Epiſcopatu Papienſis,
celeberrimus Ennodius, in adornata nomine
publico ejuſdem Symmachi Romani Ponti-
ficis Apologia, quæ in quinto Concilio Ro-
mano lecta & approbata eſt. *Aliorum homi-
num*, inquit ille, *cauſſas Deus voluit per ho-
mines judicari, & terminari; Romanæ autem Se-
dis Epiſcopum ſuo ſine quæſtione reſervavit arbi-
trio. Voluit Deus Beati Petri Succeſſores Cœlo
tantum debere innocentiam ſuam, & ſubtiliſſimi
diſcuſſoris indagini inviolatam exhibere conſcien-
tiam*. Romanum itaque Pontificem nulli ſub-
eſſe Concilio etiam Oecumenico, ſed omni-
bus poteſtate atque auctoritate eminere cen-
ſue-

ſuerunt Eccleſiæ Gallicanæ Præſules; qui eum *a ſolo Deo*, etiam in cauſſa delicti publici, aut certe publice denunciati, judicari poſſe docuerunt; & contra Italiæ Præſules, qui judicium affectaverant, reclamarunt.

IV.

SEd & eadem ætate Gallicanam Eccleſiam Romanum Pontificem agnoviſſe, tamquam ſupremum Cauſsarum fidei judicem, cujus ſententiam reverenter accepturi eſſent Epiſcopi univerſi, teſtis eſt laudatus jam S. Avitus Viennenſis Epiſcopus, Epiſtola ad Hormiſdam R. Pontificem data n. 87. in Sirmundi Collectione. *Quaſumus ergo ſervitio meo juncto, ut quid filiis veſtris, fratribus meis, ideſt Gallicacanis, ſi conſulant, reſpondere debeam, inſtruatis. Quia jam ſecurus, non dicam de Viennenſi, ſed de totius Galliæ devotione polliceor, omnes veſtram ſuper ſtatu fidei captare ſententiam. Orate ut ſic nos prædictorum confeſſio fucata non fallat, ſicut ab unitate, quam regitis, veritas comperta non ſeparat.*

Eodem illo cadente ſæculo, anno ſcilicet 567. in Concilio Turonenſi, ad quod univerſa ferme Gallicana Eccleſia convenerat, poſt recitatum Innocentii I. Decretum, quo virgines Deo dicatas matrimonio jungi prohibuerat, ita ſubjungunt Galliæ Præſules Can. 20. *Quis Sacerdotum contra Decreta talia, quæ a Sede Apoſtolica proceſſerunt, agere præſumat? Et quorum auctorum valere poterit prædicatio, niſi eo-*

ſi eorum, quos Sedes Apoſtolica approbavit? Patres noſtri hoc ſemper cuſtodierunt, quod Romanorum Pontificum definivit auctoritas. Nempe, ſi bene conjicio, in Majorum ſuorum laude ponebant jam tunc Eccleſiæ Gallicanæ Præſules, quod Romanorum Pontificum definitiones, nullo licet accedente Eccleſiæ conſenſu publicatas, (qualis Innocentii I. de Virginibus definitio fuerat) ſemper cuſtodiiſſent; nemoque unquam contra hujuſmodi Decreta mutire, aut *agere præſumpſiſſet*. Quod illi e contrario plus nimio faciunt, qui Romanos Pontifices errori obnoxios, niſi illorum Decretis Eccleſiæ Univerſæ conſenſus acceſſerit, arbitrantur.

V.

ANno 800. Concilium Romanum, Caroli magni Francorum Regis juſſu, ex Epiſcopis Gallicanis magna ex parte convocatum, ut Leonis III. Romani Pontificis, variis facinoroſorum hominum criminationibus impetiti cauſſam agnoſceret, ſupremam Romani Pontificis ſupra omnia Concilia auctoritatem agnovit; dum Imperatori hac in parte parere recuſavit, cauſſamque de qua agebatur cognoſcere noluit, niſi ille ipſe qui fuerat accuſatus, Epiſcoporum judicio ſe ſponte permitteret: ea ſcilicet ratione, quod Romæ Pontifex caput ſit omnium Eccleſiarum, & a *nemine niſi a Deo valeat judicari*. Clamaverunt etenim omnes Epiſcopi, iique ut dixi maxima ex

parte Gallicani, ſi qua Anaſtaſio fides eſt, in vita Leonis III. *Nos Sedem Apoſtolicam, quæ eſt caput omnium Dei Eccleſiarum, judicare non audemus. Nam ab ipſa omnes nos, & Vicario ſuo judicamur; ipſa autem a nemine judicatur, quemadmodum antiquus mos fuit: ſed ſicut ipſemet Summus Pontifex conſuevit, jubeat, & canonice obediemus.*

Succeſſit in Eccleſia Gallicana Sæculo nono Hiucmarus Rhemenſis Archiepiſcopus, Pontificiæ in fide infallibilitatis aſſertor & vindex, Epiſtola ad Nicolaum I. Romanum Pontificem data: Quam etiam mentem Collegis ſuis Galliarum Epiſcopis univerſis inſidere declarat. *Omnes ſenes cum junioribus ſcimus, noſtras Eccleſias ſubditas eſſe Romanæ Eccleſiæ, & nos Epiſcopos in primatu Beati Petri ſubjectos eſſe Romano Pontifici. Et ob id ſalva fide, quæ in Eccleſia ſemper vigilat, & Domino cooperante florebit, nobis eſt veſtræ Apoſtolicæ auctoritati obediendum.* Viden' quomodo fidem, in Eccleſia Romana, cui aliæ ſubduntur Eccleſiæ, hoc eſt, in Apoſtolica Sede, numquam defuturam portendit Hiucmarus; eamque omnium Collegarum ſuorum, Epiſcoporum Gallorum mentem eſſe ac ſenſum profitetur atque declarat? Et in Opuſculo de Divortio Lotharii Regis: *De omnibus dubiis vel obſcuris, quæ ad recta fidei tenorem, vel pietatis dogmata pertinent, Sancta Romana Eccleſia, ut omnium Eccleſiarum Mater, & Magiſtra, Nutrix & Doctrix eſt conſulenda, & ejus ſalubria monita ſunt tenenda; maxime ab his, qui in il-*

lis

lis regionibus habitant, in quibus divina gratia, per ejus prædicationem omnes in fide genuit, & catholico lacte nutrivit, quos ad vitam prædinavit æternam. Quoties ergo Pontifex obortis de fide dubiis reſpondet, accedente Eccleſiæ Romanæ ita delineatæ conſenſu, infallibilis eſt: aliàs cum errante Pontifice erraret ſimul & Eccleſia, quæ omnium Eccleſiarum Magiſtra & Doctrix eſt; utpote Pontificis errori conſentiens. Eodem illo ſæculo nono, anno ſcilicet 876. ſub Joanne VIII. R. P. Eccleſia Gallicana in Concilio Pontigonenſi congregata duos edidit Canones, priorem quidem his verbis expreſſum: *Statuimus ut Sancta Romana Eccleſia, ſicut eſt Caput omnium Eccleſiarum, ita ab omnibus honoretur & veneretur: Neque quiſquam contra jus & poteſtatem ipſius, aliquid injuſte agere præſumat, ſed liceat ei debitum tenere vigorem, & pro univerſali Eccleſia paſtoralem exhibere curam.* Alterum vero ſub hac forma: *Ut honor Domino & ſpirituali Patri noſtro Joanni ſummo Pontifici, & venerabili univerſali Papæ ab omnibus conſervetur. Et quæ ſecundum ſacrum miniſterium ſuum auctoritate apoſtolica decreverit, cum ſumma veneratione ab omnibus ſuſcipiantur; & debita illi obedientia in omnibus conſervetur.* Itane verò generatim & univerſe quæcumque Romanus Pontifex Apoſtolica auctoritate decerneret, recipienda ſanxiſſent Præſules Gallicani, ſi eum quandoque decernendo falli poſſe exiſtimaſſent?

Digitized by Google

VI.

SÆculo ſubinde duodecimo ineunte, S. Yvo Carnotenſis Epiſcopus, Sacrorum Canonum peritiſſimus, Eccleſiæ Gallicanæ ætate ſua os ingeniumque, uſque adeo Romanos Pontifices, in ferendo de fide judicio infallibiles cenſuit, ut non dubitaverit affirmare, *hæretica pravitatis eſſe, Sedis Apoſtolica judiciis & Conſtitutionibus obviare*. Quod certe plus nimio ſibi licitum faciunt, qui Romanos Pontifices in ferendis judiciis errori obnoxios arbitrantur: imo ut illorum judiciis & conſtitutionibus debeant ſæpius obviare, ex ipſorum doctrinæ principiis ſponte fluit.

Eoſdem Romanos Pontifices quibuſvis Conciliis Oecumenicis ita ſuperiores exiſtimavit S. Yvo, ut neminem poſſe dixerit ab eorum judiciis ad tribunal alterum provocare. Inquit enim Epiſt. 159. *Quoniam judicia Eccleſia Romana a nemine foris tractari poſſe, eadem Eccleſia Romana docente didicimus: ſi qui aliquando ſe prægravatos illius Eccleſia auctoritate conqueruntur, hoc eis conſilium damus, ut non deſcendant in Ægyptum propter auxilium, ſed ab ipſa ad ipſam confugiant, & inde expectent levamen, unde ſe conqueruntur accepiſſe gravamen*. Hoc eſt, a Pontifice, ad eumdem melius informandum recurrant.

Unde Epiſtola 233. in cauſſa Paſchalis II. Romani Pontificis, qui privilegium Inveſtiturarum, contra Eccleſiæ jura, Henrico Imperato-

ratori conceſſiſſe dicebatur, ita ad Angeriocenſem Abbatem ſcribebat: *Quia verenda patris debemus potius velare quàm prodere familiaribus, charitatem redolentibus litteris admonendus mihi videtur, ut ſe judicet, aut factum ſuum retractet. Quod ſi fecerit, reddamus Deo gratias, & gaudeat nobiſcum omnis Eccleſia, quæ graviter languet, dum caput ejus laborat, tanta debilitatum moleſtia. Si autem in hoc languore inſanabiliter ægrotaverit, non eſt noſtrum judicare de ſummo Pontifice.*

Sub idem tempus cum *Joannes* Archiepiſcopus Lugdunenſis Galliarum primatem agens, Nationale Concilium apud *Anſam* celebrandum indixiſſet; in quo de fide & Inveſtituris, quas Paſchalis II. R. P. Henrico V. Imperatori per vim & metum conceſſerat, ageretur; & ad illud Provinciæ Senonenſis Epiſcopos invitaſſet: Ii adeſſe noluerunt, dataque Synodali Epiſtola diſſenſum excuſarunt, variis rationibus adductis, quarum tertia hæc erat: quod Romani Pontifices, niſi a fide manifeſte defecerint, a mortalium nemine judicari poſſint, ſed ſolius Dei judicio ſubjaceant. [Non videtur nobis utile ad illa Concilia „ convenire, in quibus non poſſumus eas per„ ſonas, contra quas agitur, condemnare vel ju„ dicare: quia nec noſtro, nec ullius hominum „ probantur ſubjacere judicio. Unde nos con„ ſtat eſſe immunes, ſi facta eorum oris gla„ dio ferire formidamus; cum ipſe Media„ tor obedire eis præcipiat, etiamſi tales ſint „ quales erant Phariſæi; ſi ea quæ ad Cathe-

„ dram pertinent recta præcipiant, ea vero
„ minime faciant. Ex quibus omnibus hoc
„ conſtare videtur, quatenus femoralia Sa-
„ cerdotalia pudendis ſuperponamus, ne ve-
„ renda noſtra deridenda inſidiatoribus no-
„ ſtris exponamus; & unde quærimus refor-
„ mare Eccleſiæ fortitudinem, in majorem
„ incurramus debilitatem. Hæc dicentes non
„ inſtruimus prudentiam veſtram, ſed excu-
„ ſamus innocentiam noſtram. Quia & prin-
„ cipales Eccleſiæ claves nolumus poteſtate
„ ſua privare; quæcumque perſona vices
„ Petri habeat, niſi manifeſte ab Evange-
„ lica veritate diſcedat.] Viden' quomodo
Romanos Pontifices ſolius Dei judicio ſub-
eſſe fatentur Epiſcopi Galli Provinciæ Seno-
nenſis?

In quem profectò ſenſum ſcribebat, ſecu-
tis inde temporibus, alterum Eccleſiæ Gal-
licanæ lumen clariſſimum, in Epiſcopali qui-
dem ordine minime conſtitutum, ſed Abba-
tiali, D. Bernardus Claravallenſis, ceteris huc
uſque laudaris ſanctitate, doctrina, Eccleſia-
ſticæ diſciplinæ ſtudio longe major, Epiſt.
113. & lib. 2. de conſideratione Cap. 2. Pon-
tifices alloquens: *Quis mihi faciet juſtitiam de
vobis? Extat quidem tribunal Chriſti, ſed abſit
ut ad illud appellem. Itaque recurro ad eum, cui
datum eſt judicare de univerſis, hoc eſt ad vos: vos
appello ad vos, judicate & me & vos.* Nec mi-
nori zelo, Romani Pontificis in finiendis fi-
dei controverſiis infallibilitatem commenda-
bat S. Abbas, cum ad Innocentium II. ſcri-
beret,

beret, Epiſt. 190. *Oportet ad veſtrum referri Apoſtolatum pericula quæque, & ſcandala regni Dei, præſertim quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror, ibi reſarciri damna fidei, ubi non poſſit fides ſentire defectum. Cui enim alteri Sedi dictum eſt unquam, Ego pro te rogavi ut non deficiat fides tua?* Ecqua enim forte falli in fide poteſt, qui fidei defectum ſentire non poteſt?

Ita ad hæc uſque tempora Eccleſia Gallicana, de R. Pontificis aſphalia ſeu infallibilitate, ejuſdemque ſupra Concilia quæcumque etiam Oecumenica, præſtantia auctoritatis & poteſtatis, ſentiebat.

VII.

POſtquam verò florentiſſima ſtudiorum Academia Pariſienſis erecta eſt, in eamdem de binis illis Sedis Apoſtolicæ prærogativis ſententiam conſpirarunt Theologi Pariſienſes, & Præſules Gallicani. Unde anno poſtea 1324. Stephanus Pariſienſis Epiſcopus, ſolenni decreto edito, *de unanimi Magiſtrorum Theologicæ facultatis conſilio*, ad vindicandam D. Thomæ doctrinam, a malignis quibuſdam oſoribus impetitam, hoc Apoſtolicæ Sedi elogium dixit, poſuitque monumentum ære perennius. *Sacroſancta Romana Eccleſia omnium fidelium mater & magiſtra, in firmiſſima D. Petri Chriſti Vicarii petra fundata eſt. Ad quam velut ad univerſalem regulam Catholicæ veritatis pertinet approbatio & reprobatio doctrinarum, decla-*

ratio dubiorum, determinatio tenendorum, & conſutatio errorum. Quod quidem Romanæ Sedis Elogium, non ad aſſentationem a Theologis Pariſienſibus una cum Epiſcopo Stephano factum eſſe; ſed ex certa conſtantique ſententia, quam de infallibilitate Pontificis haberent; ex eo maxime liquet, quod paucis ſubinde annis Tractatum Theologicum ediderint, & Clementi VII. Avenione ſedenti (quem Gallia tunc uti Pontificem agnoſcebat) obtulerint; in quo Romani Pontificis in judicandis fidei quæſtionibus infallibilitas peculiari Concluſione ſtatuitur, rationibuſque, Patrumque teſtimoniis confirmatur. [Prima „ concluſio eſt, quod ad Sanctam Sedem A„ poſtolicam pertinet auctoritate judiciali ſu„ prema, circa ea quæ ſunt fidei, judicialiter „ definire. Et hoc probatur: quia ad illius „ tanquam ſupremi judicis auctoritatem per„ tinet in fide judicialiter definire, cujus fi„ des numquam deficit: Sed Sanctæ Sedis „ Apoſtolicæ fides numquam deficit; quia de „ hac Sancta Sede, in perſona Petri in ea „ præſidentis dictum eſt, Petre rogavi pro te „ ut non deficiat fides tua, Lucæ 22. Propter „ quod dicit Cyprianus, Qui Cathedram Pe„ tri, ſuper quam fundata eſt Eccleſia deſerit, „ in Eccleſia ſe non eſſe demonſtrat. Et Hie„ ronymus dicit, Super eam fundata eſt Ec„ cleſia; & quicumque cum Pontifice Romæ „ non colligit, diſperdit.] Extat etiamnum hodie Tractatus ille MS. in Bibliotheca Collegii Navarrici: legiturque in pleriſque Editio-

tionibus, ad calcem Magiſtri ſententiarum, titulo Commentarii adverſus errores fratris Joannis de Monteſono. Ex quo miror Joannem Launojum, Pontificiæ indeficientiæ inconſultum impugnatorem, miſeram laciniam excerpſiſſe, ut Pontificem errare in fide poſſe, incautis lectoribus perſuaderet. Cum ex toto Tractatus hujuſce contextu planum ſit, de errore Pontificis perſonali, Doctoriſque privati id dici, non de judicio ſolenni, & ex Cathedra pronunciato.

Ludicrum vero eſt quod nonnulli reponunt, ad tam diſerti teſtimonii vim eludendam: Academiam ſcilicet Pariſienſem Apoſtolicæ duntaxat Sedis infallibilitatem agnoſcere laudato Tractatu; non infallibilitatem Pontificis in ea ſedentis. Quaſi verò vel ipſi cæci non videant, figuratam illam eſſe locutionem, qua ſedes pro ſedente accipitur? Quamquam vel ex hoc ſolo, quod Apoſtolica Sedes infallibilis eſt, conſequens ſit infallibilem quoque eſſe Pontificem, quoties cum conſenſu Sedis infallibilis Apoſtolicæ ſententiam profert. Quod profecto facit quoties ex Cathedra, ſeu ex Sede ac tribunali pronunciat. Uti Cap. I. prioris Diſſertationis explicatum eſt.

VIII.

VIII.

SEd & hoc ipſo ſæculo quarto decimo ; tantas ea Sententia , de Romani Pontificis ex Cathedra loquentis infalibillitate, radices in Galliis egerat , ut non Eccleſiaſticus & Academicus tantum Ordo , ſed & Politicus , ea perinde eſſet imbutus . Dum enim Bonifacii VIII. memoriam a Clemente V. damnari poſtularunt Regni Nobiles anno 1305. ob injurias toti Regno ab eo illatas ; (quod tamen obtinere non potuerunt ,) eam maxime rationem obtenderunt dato libello , quod hæreticus fuiſſet Bonifacius , atque ita Papa verus eſſe non poſſet : *Non quæritur de hæreſi Papæ quondam , ut Papa , ſed ut privatæ perſonæ. Nec enim ut Papa potuit eſſe hæreticus, ſed ut privata perſona . Nec unquam aliquis Papa , in quantum Papa, hæreticus fuit .* Sed & aliud addebant Regni Proceres dato libello, quo Romanum Pontificem verum ac certum, Concilio generali auctoritate atque juriſdictione ſuperiorem probabant ; ut Clementem ad cauſſam Bonifacii per ſe ſe ac ſine Concilio judicandam inducerent. *Cum de Bonifacii mortui hæreſi quæritur , non debet congregari Concilium generale . Eſtis enim vos , Pater Sanctiſſime, Jeſu Chriſti Vicarius, totum corpus Eccleſiæ repræſentans , qui claves Regni Cæleſtis habetis . Nec congregatum totum generale Concilium , ſine vobis , & niſi per vos poſſet cognoſcere de negotio ſupradicto , juxta Patrum ſancita, ſententiam-*

que

quæ Doctorum juris, & Eccleſiæ Sanctæ Dei. Pontificem, ergo generali Concilio auctoritate & poteſtate ſuperiorem agnoſcebat tunc temporis Ordo Nobilium in toto Galliarum regno; adeo ut Concilio generali non eſſet opus, ad Bonifacii memoriam, ut optabant, infamandam atque damnandam.

Eadem doctrina, de Romani Pontificis infallibilitate, ejuſdemque ſupra Concilia Oecumenica præſtantia auctoritatis & poteſtatis, alumnos ſuos imbuiſſe Academiam Pariſienſem, eodem illo vertente ſæculo decimo quarto, liquet apertius ex facto Clementis VI. ſuperius memorato Cap. V. prioris Diſſertationis. Cum enim Gallus ipſe eſſet, in Academia Pariſienſi educatus, Doctoriſque Lauream in eadem adeptus, imo etiam Doctorum Pariſienſium conſiliis in obeundo Pontificatu maxime uſus, cum Avenione ſederet; dum anno 1351. datis ad Armenorum Patriarcham, ceteroſque Armeniæ Præſules efficaciſſimis Epiſtolis, pleniorem ab eis Romani primatus profeſſionem exegit, ut Eccleſiæ Romanæ integrè conſociari poſſent; duos illis Articulos ſubſcribendos propoſuit, qui R.R. Pontificum infallibilitatem, integramque illorum ſupra Concilia Oecumenica poteſtatem & auctoritatem ſpirant. Ut laudatum Caput quintum legenti perſpectum eſt.

Eccleſiam Gallicanam in eadem perennaſſe ſententia, de Romani Pontificis ſupra Concilium Oecumenicum auctoritate ac poteſta-

teſtate, ad ſæculum uſque decimumquintum; hoc eſt, ad Concilium uſque Conſtantienſe, & Baſileenſe, inde quoque certiſſime conſtat, quod in Seſſione 23. Concilii Tridentini, dum Cardinalis Carolus a Lotharingia, aliique Præſules Gallicani viriliter obſtiterunt, ne in præfigendis Romani Pontificis titulis, aliquid poneretur, quod Eccleſiæ Gallicanæ doctrinæ, quæ Romanum Pontificem Concilio ſubjicit, adverſaretur: non altius ſuæ hujus doctrinæ exordia petebant atque jactabant, quàm a Concilii Conſtantienſis & Baſileenſis ætate: altius profecto petituri, niſi ante id temporis in contraria ſententia verſata fuiſſet Eccleſia Gallicana; ut vel ſic majorem illi auctoritatem conciliarent.

IX.

Iiſdem veſtigiis inſiſtens Clerus Gallicanus, Meloduni anno 1579. comitia generalia de more celebrans, in eamdem de Romani Pontificis infallibilitate ſententiam venit; ubi faciendam fidei profeſſionem, adverſus enatos tunc Lutheranorum, & Calvinianorum errores edixit, atque mandavit. *Clerici & Laici*, ſic enim Acta ferunt, *aperta profeſſione eam fidem pronuncient, quam Sancta Romana Eccleſia, Magiſtra, columna, & firmamentum veritatis profitetur & colit. Ad hanc enim propter ſuam principalitatem, neceſſum eſt omnem convenire Eccleſiam*. Et in fine articulorum eo in conventu ſtatutorum: *Omnia hac Sancta Romana*

mana Eccleſiæ, cujus ex præceptis populum fidelem inſtitui, & certam fidei ac morum correctionis regulam conſtitui oportet, judicio & auctoritati ſubjicimus. Nec eſt quod reponat moroſus aliquis cenſor & cavillator, Clerum Gallicanum de Romana Eccleſia loqui, ut eſt toto Orbe diffuſa, (cui certe infallibilitas in fide negari non poteſt,) non ut eſt intra Urbis ambitum conſtituta, Pontificiſque Sedes ſpecialiter dicitur, de cujus tantum infallibilitate movetur dubium. De Eccleſia ſiquidem Romana loquitur Clerus, quæ *principalitatem ſupra ceteras tenet, & ad quam neceſſe eſt omnem Eccleſiam convenire*: Hoc autem titulo illa tantum deſignatur, quæ muris Urbis includitur, non quæ toto orbe diffunditur: cum totus Orbis toti Orbi præeſſe dici non poſſit, nec totus Orbis ad totum Orbem convenire.

X.

PAri zelo ſtudioque in eamdem de Romani Pontificis *infallibilitate* ſententiam conceſſere Clerus Gallicanus, & Academia Pariſienſis, initio ſæculi ſuperioris in cauſſa *Edmundi Richerii* Theologicæ facultatis Syndici. Cum enim Librum ille edidiſſet *de Eccleſiaſtica poteſtate*, in quo Romani Pontificis, in ferendis de fide judiciis, infallibilitatem aliaque jura acriter impugnabat; non modò ab ipſa Academia Pariſienſi, & a Conciliis Galliæ provincialibus, Aquenſi nimirum, & Senonen-

ſi

ſi anno 1612. damnatus eſt; verum etiam palinodiam recantare compulſus eſt: quam ipſemet Cardinali Richelleo, Regni tunc adminiſtro, inſtar ſolennis declarationis obtulit die 7. Decembris anni 1629. in qua inter alia ſic habebat: *Proteſtor & declaro me ſemper voluiſſe ac etiamnum velle, & me ipſum; & meum libellum, & quaſcumque ejus propoſitiones, omnemque doctrinam meam Eccleſiæ Catholicæ, Romanæ & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ judicio ſubjicere: quam matrem, & magiſtram Eccleſiarum, & infallibilem veritatis judicem agnoſco*. Qua in re meo quidem judicio nugantur ineptè, qui poſtrema illa Richerianæ Declarationis verba, *quam matrem & magiſtram Eccleſiarum, & infallibilem veritatis judicem agnoſco*, ad Eccleſiam Catholicam referri volunt; quam unam infallibilem veritatis judicem Richerius agnoverit; non *ad Sedem Apoſtolicam*, cui titulus ille nullo medio junctus eſt. Ecquis enim infimæ grammaticæ Magiſtellus epitheton aliò referri patiatur, quàm cui proxime junctum eſt? Aut quis forte Theologus, Eccleſiam Catholicam, hoc eſt univerſalem, *Eccleſiarum omnium matrem atque magiſtram* congrue dixerit? Sic enim ſui ipſius mater eſſet atque magiſtra; cum non ſit aliud univerſalis Eccleſia, quàm omnes Eccleſiæ ſimul ſumptæ; uti profectò nihil differt totum a ſuis partibus ſimul ſumptis. Præterquam quod non ideo cenſuram ſubierat Richerius, quod Eccleſiæ univerſalis infallibilitatem eſſet inficiatus, ut eam tandem

dem agnoſcere ſolenni declaratione teneretur. Ad Sedem igitur Apoſtolicam poſtrema periodi verba neceſſario referuntur, quam idcirco *infallibilem veritatis judicem agnoſcere* juſſus eſt. Unde & addidit, *quam Declarationem profiteor me libere ac voluntarie dediſſe, ut mea erga Sanctam Sedem Apoſtolicam obedientia cunctis pateat*. Quibus profecto verbis ſignificavit, infallibilem illam, quam tandem agnovit magiſtram & judicem veritatis, cui ſe ſuumque librum ex obedientia ſubjecit, ipſam eſſe Apoſtolicam Sedem.

Ut autem in iis turbinibus, quos malenatus Richerii liber in Galliis excitaverat, publico aliquo documento ſignificaret Academia, quis ſibi in Romanum Pontificem, ejuſque in ferendis judiciis ſupremam auctoritatem eſſet animus; & quàm prona a ſuis alumnis obedientia Decreta Pontificia vellet excipi; die 1. Decembris 1629. ſolenni Decreto ſanxit, ut quotquot deinceps Theſes publicas defenſuri eſſent, ſequens Litterario certamini juramentum elata voce præmitterent: *Juro atque proteſtor, me nec dictnrum, nec ſcripturum quicquam, quod adverſetur Sacræ Scripturæ, Conciliis Oecumenicis, Decretis Summorum Pontificum, & ſtatutis almæ facultatis Pariſienſis matris meæ; quibus adhæreo, & me firmiter adhæſurum polliceor*. Quæ quidem Juramenti formula etiamnum hodie ita religioſe ſervatur ac reverenter; ut cum non ita pridem Baccalaureus aliquis verbulum illi de ſuo imprudenter addidiſſet; ſeque nihil di-

ctu-

Digitized by Google

ctorum aut ſcripturum juraſſet, quod adverſaretur Decretis Romanorum Pontificum, *communi Eccleſiæ conſenſu receptis*: gravem ab Academia animadverſionem ſubierit, pœnaſque audaciæ dederit. Ob id certe, quod eo addito gloſſemate ſignificaſſet, in ea duntaxat Pontificum Decreta jurare ſe velle, quibus univerſalis Eccleſiæ conſenſus accederet: quod eſt ab Academiæ mente alienum.

Pari ſenſu animoque, ſub idem tempus, anno ſcilicet 1615. hanc Marci Antonii de Dominis propoſitionem cenſura confixit Academia Pariſienſis: *Petrus, pro cujus fide Chriſtus oraverat, ferme ſtatim ab illa eadem fide decidit: neque ſemel, ſed ſæpius titubavit, etiam poſt Chriſti Aſcenſionem, & Spiritus Sancti illapſum*. Quam quidem propoſitionem *erroneam, temerariam, & in Beatum Petrum contumelioſam* pronunciavit Theologicus Ordo. Eoque judicio Pontificiæ infallibilitatis impugnatores ex parte oblique damnavit: quorum bene multi inter Pontificiæ fallibilitatis exempla, Petri lapſus jactare ſolent; quaſi & ipſe poſt Chriſti in Cœlos aſcenſum, & Spiritus S. illapſum, in errorem contra fidem inciderit; propter quem a D. Paulo increpitus fuerit, ad Galatas 2.

XI.

IN eadem ſtetiſſe ſententia florentiſſimam Academiam anno 1663. patet ex facto damnationis M. *Gabrielis Droüet de Villanova* Bacca-

calaurei, ab Auguſtiſſimo Senatu Pariſienſi latæ die 22. Januarii. Cum enim hanc ejus propoſitionem publicis Theſibus propugnatam, ſolenni Decreto damnaſſet Senatus Auguſtus, *Concilia generalia, ad extirpandas hæreſes & ſchiſmata, & alia tollenda incommoda, admodum ſunt utilia, non tamen abſolute neceſſaria*: (quam ille propoſitionem non alio ſenſu propugnaverat, quàm quod extare alterum in Eccleſia Tribunal exiſtimaret, quo poſſent etiam infallibiliter hæreſes extirpari:) cumque edictum illud ſuum Academiæ tabulis inſcribi juſſiſſet: renuit Academia, celebratiſque comitiis [cenſuit adeundum eſſe Au-
„ guſtiſſimum Senatus Principem, per Sapien-
„ tiſſimos Magiſtros N. N. qui cum debita re-
„ verentia peterent ab Auguſtiſſimo Senatus
„ Principe, ut velit, & dignetur exponere
„ mentem ſuam non fuiſſe, ſibi adſcribere
„ judicium Doctrinale, in materia fidei, &
„ Eccleſiæ dogmatibus, vel lædere jura Theo-
„ logicæ facultatis; & innuere neceſſarium
„ eſſe abſolute Concilium generale, ad ex-
„ tirpanda quælibet ſchiſmata, & quaslibet
„ hæreſes: Cum conſtet Pelagianam & Jan-
„ ſenianam hæreſes fuiſſe ſufficienter extinctas
„ abſque Concilio generali; quod tantum in
„ aliquibus caſibus poteſt dici abſolute ne-
„ ceſſarium.] Ita in Actis Academiæ. Cenſuit igitur Academia Pariſienſis, extare in Eccleſia Tribunal aliquod, damnandis extirpandiſque hæreſibus & ſchiſmatibus ſufficientiſſimum, abſque ope Concilii generalis. Il-

R lud

lud porro quodnam eſſe poteſt, niſi Tribunal Romani Pontificis? Ex quo vero damnandis extirpandiſque hæreſibus ſufficientiſſimum eſt; indeficiens & infallibile debet eſſe; cum fidei falſum ſubeſſe omnino non poſſit.

XII.

SEd & ante id temporis Clerus Gallicanus, quàm haberet de Romanorum Pontificum infallibilitate ſententiam, multo diſertius declaravit, coram Innocentio X. in urgenda promovendaque hæreſeos Janſenianæ damnatione. Epiſcopi quippe octoginta quinque in Comitiis congregati, Litteras Innocentio dedere anno 1655. obſervantiæ ſuæ teſtes, quibus judicium Apoſtolicum de quinque Janſenii propoſitionibus humillime poſtulabant, eo maxime titulo, quod *Majores cauſſæ*, ut ajebant, *ad Sedem Apoſtolicam referre, ſolennis Eccleſiæ mos eſſet, in qua fides Petri numquam deficiens perpetuò conſervatur*. Anno autem ſubinde tertio, die ſcilicet 15. Julii alias ſubmiſere, ut ſummas ei gratias pro lata in Janſenium damnatione referrent, in quibus ſuam de judicii Pontificii infallibilitate mentem atque ſententiam verbis ampliſſimis teſtabantur. *Perſpectum habemus*, inquiebant, *non ſolum ex Chriſti pollicitatione Petro facta, ſed ex actis priorum Pontificum, judicia pro ſancienda regula fidei, a Summis Pontificibus lata, ſuper Epiſcoporum conſultatione, divina æque ac ſumma per univerſam Eccleſiam auctoritate niti, cui Chri-*

ſtiani

ſtiani omnes ex officio ipſius quoque mentis obſequium præſtare tenentur; ſeu ſuam Epiſcopi in conſultatione ſententiam ponant, ſeu non ponant. Hoc eſt, ſeu conſultantium Epiſcoporum conſenſus accedat, ſeu non acced...

XIII.

JAm ſi tot illis & Cleri & Academiæ publicis documentis, privatorum Epiſcoporum Doctorumque teſtimonia velim adjungere, res ipſa tota, quam verſamus, in propatulo erit. Quotquot enim Pariſienſis Academiæ Magiſtri atque Doctores, majori doctrinæ pietatiſque laude floruere primis Academiæ temporibus, ut B. Albertus Magnus, Alexander Alenſis, D. Thomas, D. Bonaventura, Nicolaus de Lira, aliique quos commemorare longum eſſet, Romanorum Pontificum Aſphaliam ſeu infallibilitatem apertiſſime docuerunt; ut plane de illorum mente atque ſententia dubium ſubſit omnino nullum. Quotquot etiam initio ſæculi ſuperioris, adverſus Lutheranos & Calvinianos in Galliis ſcripſere, de Eccleſia Romanoque Pontifice, non modo doctrinæ caput *de infallibilitate Romanorum Pontificum* tuentur ac docent, verùm etiam *Communem Catholicorum Sententiam eſſe* ajunt, probantque pro viribus; (etſi fidei dogma non eſſe concedant,) Ut *D. Stephanus Baraut* Archiepiſcopus Arelatenſis in *Clypeo fidei Catholicæ* Cap. 3. contra Molinæum, *D. Joannes Coeffetaus* Epiſcopus Maſſilienſis, in

Reſponſione ad Myſterium iniquitatis Pleſſai Mornai ; *D. Habertius* Epiſcopus Vabrenſis, *in defenſione fidei Catholicæ* ; *D. Hallerius* Epiſcopus Cabilonenſis, in dictatis *de Summo Pontifice*, dum in Sorbona publicum Theologiæ Profeſſorem ageret ; *D. le Maitre* Epiſcopus Lombarienſis, in Tractatu *de Pontifice*, dum in Sorbona perinde legeret ; *D. Michael Mauclercius* libro de *Monarchia* ; *D. Andreas Duvallius*, Regius in Sorbona Profeſſor, in Libris contra *Edmundum Richerium* publicatis, probante ac etiam plaudente Academia Pariſienſi, totoque Clero Gallicano.

XIV.

GAllos ab ea Majorum ſuorum Doctrina de R. Pontificis infallibilitate, paulo poſtea deflexiſſe nonnulli putant ; tum quod anno *1663*. Declarationem ſuper quibuſdam doctrinæ capitibus obtulerint Theologi Pariſienſes Regi Chriſtianiſſimo, in cujus articulo 3. declararunt, *non eſſe doctrinam nec dogma facultatis Theologicæ, Summum Pontificem, nullo accedente Eccleſiæ conſenſu, eſſe infallibilem*. Tum quod anno ſubinde 1665. die 3. Februarii Cenſuram diſtrinxerint, in *Amadei Guimenii* de Romani Pontificis infallibilitate doctrinam ; quam *falſam & temerariam, & Gallicanæ Eccleſiæ libertatibus, Theologicis facultatibus, & Orthodoxis Doctoribus contumelioſam* pronunciarunt. Non eſt tamen cur ita temere de Theologis Pariſienſibus ſuſpicemur,
ab

ab avita illos doctrina tunc temporis abſceſſiſſe. In rectum quippe ſenſum Declaratio Regi tunc exhibita flecti poteſt: ut videlicet eam duntaxat quorumdam exoticorum Doctorum ſententiam rejiceret, quæ omnem prorſus tam univerſalis Eccleſiæ toto Orbe diffuſæ, quàm Romanæ intra muros Urbis conſtitutæ, conſenſum inutilem dicit; non eam tamen quæ Romanæ ſaltem Eccleſiæ, ſeu Romani Cleri ad Conſultationum ſolennitatem adhibiti conſenſum, neceſſarium profitetur, ut Romani Pontificis judicium ex Cathedra Romana profectum, atque ita infallibile cenſeatur. Quæ conſtans atque perennis Pariſienſium Theologorum ſententia huc uſque fuit. Quamquam & illud addi poteſt, Academiam Pariſienſem declarationem feciſſe ſuam, verbis mere negantibus: *Non eſt doctrina...., non eſt dogma, &c.* ut ſcilicet Romanorum Pontificum indeficientiam, juratum ſacratumque Academiæ dogma non eſſe ſignificaret, quod ex profeſſo & lata lege ſui tuerentur alumni; ſed plane liberum, a quo abſcedere integrum illis eſſet.

Quod autem ad Cenſuram attinet in *Amadeum Guimerium* ab Academia diſtrictam, miror eam ad cauſſam quam hic agimus detorqueri. Cum confixæ ab Academia larvati ſcriptoris propoſitiones, Pontificis infallibilitatem tamquam fidei caput aſſererent, quod oppugnare abſque aperta hæreſi nemo poſſet. Pag. 60. n. 2. *De fide eſt*, ajebat ille, *non poſſe Pontificem errare, ita ut approbet tam-*

quam conſentaneum Euangelicæ perfectioni, *quod conſentaneum non ſit*. Et infra pag. *61*. numero eodem, *tam certa eſt concluſio*, *ut oppoſitum non dubitem eſſe hæreticum*. Eccur quæſo exorbitantem & excedentem in figenda ſententia Theologaſtrum non damnarit Theologicus ordo, Pontificiæ adhuc infallibilitatis aſſertor, moderatus tamen & prudens? Eſt etenim modus in rebus, certique ſunt fines, quos ultra citraque nequit conſiſtere verum. Merito ergo damnatus eſt Amadeus ab Academia, quamquam ipſa Pontificiam infallibilitatem agnoſceret; quia eam uti fidei dogma non agnoſcebat, ut ille ignoranter affirmabat & contendebat.

XV.

ANno tantum 1682. novos de Romanorum Pontificum infallibilitate ſenſus induit Clerus Gallicanus, & ab avita ſuorum doctrina deflexit; dum ſolennem de Eccleſiaſtica poteſtate Declarationem, in comitiis generalibus edidit: in cujus articulo 4. ſtatuerunt: *In fidei quæſtionibus præcipuas quidem Summi Pontificis eſſe partes*, *ejuſque Decreta ad omnes & ſingulas Eccleſias pertinere*; *non tamen irreformabile eſſe judicium ejus*, *niſi Eccleſiæ conſenſus acceſſerit*. En primam antiquæ doctrinæ de Romanorum Pontificum infallibilitate deſertionem, publico Cleri nomine ſolenniter factam: En veram certamque mutatæ ſolenniter hoc in capite ſententiæ epocham. Quod au-

autem ad alterum doctrinæ caput attinet de Romani Pontificis ſupra Concilium Oecumenicum eminentia; inductam in Galliis mutationem non inficior, a temporibus Concilii Conſtantienſis & Baſileenſis: ita tamen ut dogma tunc recens inductum, de Romano Pontifice Conciliis Oecumenicis etiam extrà tempus Schiſmatis ſubdito, non eſſet ex tunc generatim acceptum, ac veluti conſecratum in Galliis, ſed opinione liberum, & uniuſcujuſque arbitrio relictum, tam in Clero, quàm in Academia Pariſienſi. Quod vel ex uno, ut alios ſileam longe multos, Annalium Eccleſiaſticorum Baronii Continuatore, *Henrico Spondano* Apamiarum Epiſcopo compertum eſt. Qui initio elapſi proxime ſæculi, oppoſitum expreſſe defendit: *Decretum ſcilicet Seſſ.* 4. *Concilii Conſtantienſis, accipiendum eſſe de tempore Schiſmatis, cum dubitatur, quis ſit verus Pontifex:* (ad annum 1415. n. 16.) Quis enim ita ſcripturum Gallum Epiſcopum putet, anno 1630. ſi Eccleſia tunc Gallicana adoptatam diu ante ſententiam, generatim & univerſe amplexa eſſet, adeo ut oppoſitam alumnis ſuis non reliquiſſet opinione liberam? Illud etiam certum indubitatumque, illos ipſos Scriptores Gallos, qui majori zelo ſtudioque, Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis ſubditos ſcripſere nuperrime, ultro citroque fateri, *quæſtionem illam in opinione apud ſuos poſitam eſſe*, atque ita in Gallorum etiam arbitrio relictam. Tantum abeſt ut ad eam propugnandam ex præſtito juramento teneantur,

 tur,

tur, uti nonnulli aliarum Nationum loquacuſi nugivendi deblaterant imprudenter. Quin & ipſe Natalis Alexander, qui Concilium Oecumenicum Romano Pontifici ſuperius conſtantiſſime docet, etiam poſt editam Cleri Gallicani Declarationem, ita demum ſincere pronunciat: *Quæſtio illa in opinione poſita eſt: ad fidem non pertinet, qua Chriſtiani Catholici ſumus, nec ad mores hinc inde meliores*. Sæculo 4. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ diſſ. 28. Scholio 6. pag. mihi 359.

XVI.

CEterum quam habuerint Præſules Gallicani edendæ Declarationis ſuæ rationem anno 1682. ex ipſo ejuſdem proludio intelligi volunt: *Ne ſcilicet*, inquiunt illi, *Eccleſiæ Gallicanæ libertates a Majoribus ſuis tanto ſtudio propugnatas, earumque fundamenta, ab æmulis dirui ſinerent*. At vereor maxime ut minus rationem illam intelligant, imo potius honeſtam excuſationem ad minuendam invidiam ſtudioſe quæſitam dicant, quotquot ſummum illud Eccleſiæ Gallicanæ lumen, *Petrum de Marca*, Pariſienſem Archiepiſcopum, libertatumque earumdem defenſorem acerrimum legerint, lib. 3. de Concordia Sacerdotii & Imperii Cap. 7. ubi tam aperte tam diſertè teſtatur, nihil Eccleſiæ Gallicanæ libertates cum ea doctrina Romanis odioſa habere commune; nihil illas ab iſta pendere, ut defendi

a Gal-

a Gallis Præſulibus poſſint. *Libertates perinde tuemur, ſi de Concilii generalis novis Decretis, ac ſi de Romani Pontificis Conſtitutionibus agatur .... Non eſt cur hæreamus in ea regula, quæ Romanis ſtomachum movet, & quæ rebus noſtris non proſpicit, ut par eſt. Fruatur Summus Pontifex aut æquo jure cum Conciliis generalibus, aut etiam ſuperiori: illud unum in foro expendetur, an nova conſtitutio vel novum reſcriptum rebus Gallicanis proſpiciat, aut noceat.*

Sed quævis Gallicanos illos Epiſcopos ſeu ratio, ſeu ſimulatio moverit, ut ſuam illam doctrinæ Declarationem iis in Comitiis evulgarent; non ideo tamen Academia Pariſienſis ea occaſione ab avita quam tenuerat hactenus doctrina, dato veluti ſacramento deflexit. Perſpectum etenim omnibus eſt, eam in iis condendis doctrinæ articulis, partem habuiſſe nullam; & in acceptanda Cleri Declaratione, dum ad ipſam Regis Chriſtianiſſimi juſſu tranſmiſſa eſt, vim non modicam paſſam eſſe. Cum enim Senatus Princeps Regiique Cognitores, ad Academiæ Comitia ſe contuliſſent, ut ſancitos doctrinæ Articulos, a Doctoribus recipi, & in publicas Academiæ tabulas referri curarent; tam acres inter Doctores excitæ ſunt turbæ, diſſidia tanta, ut re infecta Senatus Princeps abſceſſerit. Tum poſt dies aliquot, non expectata Magiſtrorum deliberatione, nulloque illorum aſſenſu quæſito, in ſupremam Senatus Curiam advocatus eſt publicus Academiæ Notarius & Scriba, die 16. Junii, miſ-

miſſiſque quibuſque formulis, Cleri Gallicani Declarationem, Academiæ tabulis inſcribere juſſus eſt. Quæ cum ita ſint geſta, quis quæſo memoratos articulos *de poteſtate Eccleſiaſtica*, ab Academiæ Magiſtris probatos receptoſque dicat? Quod verò poſtea Baccalaurei, qui ſtadium licentiæ decurrebant, illos ipſos articulos, per aliquot annos, Theſibus ſuis inſcripſerint, ac etiam propugnarint, ut poſſent ad Magiſterii gradum promoveri; non Academiæ ſtatutum aut juſſum, ſed debitum Regi Chriſtianiſſimo obſequium fecit; qui ita, ſupplicante Clero, ſolenni Edicto mandaverat Menſe Martio.

XVII.

SEd quis tandem editæ Declarationis exitus fuit, quæ ſtatutorum in ea Articulorum fortuna? Ægre dico, dico tamen, quia diſſimulari non poteſt. Pœnituit non multo poſt Cleri Præſules ſuſcepti conſilii ſui, veniamque a Summo Pontifice rogare coacti ſunt. Cum enim eorum qui Comitiis illis ex utroque Ordine Eccleſiaſtico interfuerant circiter quadraginta, ad Sedes Epiſcopales, ſeu novas, ſeu altiores, ex Regis Chriſtianiſſimi nominatione deſignati fuiſſent; ut deſideratum Diploma Pontificium ab Innocentio XII. obtinerent, ſupplices ei anno 1692. dedere litteras; quibus præmiſſa pro ſuſcepto recens Pontificatu gratulatoria ſalutatione, *dolere ſe*

ex

ex corde profitebantur, *ac ultra quàm dici poteſt, quod in Comitiis ſuis anni* 1682. *nonnulla ſtatuta fuiſſent, quæ Sanctitati ſuæ diſplicuerant.* De qua quidem excuſationis formula, Romæ inter ſummi Pontificis, & Regis Chriſtianiſſimi adminiſtros conventum erat: Eminentiſſimos ſcilicet Principes, Franciſcum Albani, & Baldinum Panciatici, Pontificis nomine, & Cæſarem Deſtrees, necnon Tuſſanum Janſon de Forbin, nomine Regis. Ac tum poſtea accepta ab optimo Pontifice excuſatione illa epiſtolari, ex Ludovici Magni indulgentia, latum pridem edictum, quo ſtatutorum Articulorum defenſionem in omnibus Regni Academiis imperaverat, effectu caruit; ſuoque Baccalaurei quique arbitrio permiſſi ſunt.

Quemcumque tamen habuerit exitum ea Cleri Gallicani periclitatio, ineptum ſane fuerit, doctrinæ Declarationem Comitiis illis generalibus factam, Eccleſiæ Gallicanæ univerſæ definitionem vocitare. Nec enim univerſam Galliarum Eccleſiam, ſatis, ad ferendam de Eccleſiaſtica Conciliorum atque Pontificum poteſtate ſententiam, repræſentabat Cœtus ille; ad quem non acceſſerant Epiſcopi numero longe plures, imo nec advocati fuere, qui ſuffragii jure potiti, in tanti momenti cauſſa debuiſſent. Nec qui ad eum ex variis Regni Provinciis Præſules a ſuis Comprovincialibus miſſi ſunt, ullam de quacumque doctrina judicandi, pronunciandi, definiendi perſcriptam auctoritatem a ſuis Collegis acceperant.

Riden-

Ridendique illi ſunt, qui Comitia illa, ſuperbo Concilii Nationalis titulo cohoneſtarunt, ut majorem illis conciliarent ſanciendi, definiendique auctoritatem.

INDEX CAPITUM.

PRIORIS DISSERTATIONIS

CAPUT I.

Controverſiæ ſtatus exponitur ; & ex ipſa ejuſdem expoſitione primum momentum elicitur , pro Romano Pontifice falli neſcio . pag. 1

CAPUT II.

Alterum pro Romani Pontificis infallibilitate momentum petitur , ex Chriſti Domini oratione pro Petro fuſa , in mortis pervigilio. 11

CAPUT III.

Tertium ex Chriſti D. pollicitatione Petro facta petitur argumentum , pro R. Pontificis infallibilitate. 21

CAPUT IV.

Ex univerſali cura paſtorali Petro demandata , quartum momentum elicitur , ad R. R. Pontificum Aſphaliam comprobandam. 28

CAPUT V.

Quinta pro Pontifice , falli & fallere neſcio probatio

batio petitur, ex Clementis VI. fidei formula Armenis exhibita. 33

CAPUT VI.

Romani Pontificis, in judicandis fidei morumque quæſtionibus Aſphalia, ſeu infallibilitas invictis rationibus demonſtratur. 38

CAPUT VII.

Diluuntur adverſæ ſententiæ momenta, ab errantium ut putant Pontificum exemplis petita. Ac primùm Petrus de violata fide accuſatus, a calumniâ vindicatur. 44

CAPUT VIII.

Victor I. & Stephanus I. Romani Pontifices ab affictis erroribus vindicantur. 49

CAPUT IX.

Marcellinus, Liberius, Melchiades Romani Pontifices abſolvuntur. 57

CAPUT X.

A Zozimo, Hormiſda, Vigilio, Honorio hæreſeos culpa depellitur. 63

CA-

CAPUT XI.

Gregorii III. Stephani II. Nicolai I. Reſponſa, variis Conſultoribus data, erroris pura demonſtrantur. 72

CAPUT XII.

De violata religione, ac fide purgantur Stephanus VII. Sergius III. Cœleſtinus III. Alexander III. aliique Romani Pontifices. 78

CAPUT XIII.

Ab Innocentio III. Bonifacio VIII. & Bonifacio IX. pravi dogmatis culpa depellitur. 85

CAPUT XIV.

Joannes XXII. bina violatæ fidei accuſatione oneratus, a calumnia liberatur. Sixtus V. Vulgatæ Verſionis emendator excuſatur. 92

CAPUT XV.

Clemens XI. erroris purus & integer oſtenditur, in celebri Conſtitutione Unigenitus, *anno* 1713. *data die* 8. *Septembris.* 100

CAPUT XVI.

Explicantur quorumdam Pontificum dicta, qui &
ſe,

*ſe, & Prædeceſſores ſuos errori obnoxios; ul-
trò citroque profeſſi ſunt.* 111

CAPUT XVII.

Reliqua contra Romanorum Pontificum Aſphaliam difficultates expediuntur. 121

POSTERIORIS DISSERTATIONIS

CAPUT I.

QUæſtionis ſtatus aperitur. Præſtare Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis, a notatione nominum ac titulorum oſtenditur. 133

CAPUT II.

Superiores eſſe Romanos Pontifices Conciliis Oecumenicis, evincit ſuprema poteſtas, quam in iis, imo & ſupra ea exercent jure ſummo, ſemperque exercuerunt. 143

CAPUT III.

Romanorum Pontificum ſuper Concilia Oecumenica eminentiam probat, quod a Pontificibus ad Concilia nuſquam appellare licuerit; a Conciliis tamen ad Pontifices omnino permiſſum ſit. 159

CA-

CAPUT IV.

Eamdem probat eminentiam, quod Papam etiam graviter, & cum ſcandalo delinquentem, Concilium ordinariè *ut ajunt &* regulariter *judicare non poſſit; ſolo excepto hæreſis caſu manifeſto, quo tunc Pontifex eſſe deſinit.* 170

CAPUT V.

Adverſæ ſententiæ momenta diluuntur, ac illa primum quæ a ratione petuntur. 182

CAPUT VI.

Nonnullorum Conciliorum expenduntur exempla, quæ vel in ipſos Pontifices judicium exercuerunt; vel illorum judicia recognoverunt ac retractarunt. 191

CAPUT VII.

Nulla Romanorum Pontificum facta probant, eos Concilia Oecumenica noviſſe poteſtate ſibi atque auctoritate ſuperiora. 199

CAPUT VIII.

Quo ſenſu Romani Pontifices teneri ſe dixerint Sacrorum Conciliorum Canonibus, & ad illorum obſervantiam adſtringi; quin idcirco ſacris Conciliis ſubſint. 209

CAPUT IX.

Appellationes ſeu provocationes a Romano Pontifice ad Concilium Oecumenicum factæ, tamquam futiles rejiciuntur, ad oppugnandam Pontificis ſupra Concilium eminentiam. 215

CAPUT X.

Decretum Seſſionis quartæ & quintæ Concilii Conſtantienſis explicatur; ut nihil ſupremæ R. Pontificis in Concilium Oecumenicum poteſtati atque auctoritati repugnet. 222

IN-

INDEX
MATERIARUM.

A

Academia. Academia Pariſienſis Tractatum Theologicum edit, exhibetque Clementi VII. quo Romani Pontificis, in ferendo de fide judicio, infallibilitatem propugnat ac probat. *pag.* 248
Eadem ab alumnis ſuis juramentum exigit, quo proteſtantur, nihil ſe dicturos aut ſcripturos, quod Decretis Summorum Pontificum adverſetur. 255
Ejuſdem privati Doctores, tam veteres quàm recentes bene multi, Pontificiæ Infallibilitatis defenſores. 259
Ejuſdem Declaratio Regi Chriſtianiſſimo exhibita anno 1663. circa Romanorum Pontificum infallibilitatem, explicatur. 261
Ejuſdem in Amadeum Guimenium lata Cenſura anno 1665. perinde exponitur. *ibid.*
Eadem illa Propoſitionem Marci Antonii de Dominis, Pontificiæ infallibilitati derogantem, æqua Cenſura confixit. 256
Nullam in edenda Cleri Gallicani Declaratione, de poteſtate Eccleſiaſtica, partem habuit anno 1682. 265
Aeneas Silvius. Vide *Pius II.*
Africani de rebaptizandis Hæreticis. Vide *Stephanus I.*

Agatho Rom. Pontifex ex Chriſti D. Oratione pro Petro fuſa, infallibilitatem colligit illius Succeſſorum. 12
Albertus Magnus ex eadem Oratione pro Petro fuſa, eamdem Succeſſorum illius colligit infallibilitatem. 15
Alexander III. R. P. ab errore excuſatur in Cap. *cum eſſet*, de Teſtamentis. 82
Alexander (Natalis) refellitur, occaſione fidei profeſſionis, Armenis propoſitæ a Clemente VI. 34
Idem Card. Lotharingum refellit, falsò jactantem Concilium Florentinum in Galliis non eſſe receptum. 232
Quàm ingenue fateatur, ſententiam a ſe propugnatam de ſuprema Conciliorum in ſummos Pontifices auctoritate, nihil ad fidem, & mores attinere. 264
Alliacenſis (Petrus) coram Clemente VII. perorans refellitur. 164
Appellationes a R.R. Pontificum judiciis interpoſitæ, ipſo jure nullæ. 160
Appellationes ad futurum Concilium, non modò injuſtæ, verùm etiam illuſoriæ. 216
Futiles illæ ſunt, & imprudentes. 217
Appellationem Donatiſtarum a judicio Melchiadis numquam probavit Auguſtinus. 61
Aſiatici de die Paſchatis celebrandi. Vide *Victor*.
S. *Auguſtinus* ex Chriſti D. pollicitatione Petro facta, Matth. 16. R.R. Pontificum indeficientiam colligit. 22
Idem, Romani Pontificis tribunal in Cauſa

ſa fidei poſtremum agnovit, a quo non liceat appellare. 39. 161

S. Avitus Viennenſis Romanos Pontifices etiam cum ſcandalo delinquentes ſolius Dei judicio ſubeſſe docet. 174. 238

B

D. *Bernardus* Romanorum Pontificum infallibilitatem probat, ex Chriſti D. Oratione pro Petro fuſa. 14

Idem a Pontifice non vult ad alterum tribunal appellari, ſed ad illum ipſum melius informandum. 161

Beſſarion Patriarcha Conſtantinop. diſertiſſime profitetur, Romanam Eccleſiam ceterarum omnium principem, fidem Petri tenuiſſe ſemper ac prædicaſſe; nullamque abſque illius auctoritate fidei quæſtionem finiri poſſe. 26

Bonifacius IV. acri ac vehementi S. Columbani Epiſtola impetitur, per falſi obreptionem. 125

Bonifacius VIII. numquam ſenſit, multo minus definivit, omnia Regna mundi Romanis Pontificibus ſubeſſe in temporalibus. 88

Bonifacius IX. quas Indulgentias conceſſerit Mediolanenſibus ex Dominio Vicecomitum. 89

Bulla Unam Sanctam, a Clemente V. minime revocata, ſed emollita duntaxat in Capite *meruit*. 88

C

COElestinus *I.* Romanus Pontifex formulam damnationis in Neſtorium ferendæ præſcribit Concilio Epheſino. 144

Cæleſtini III. Conſtitutio *Laudabilem*, de Converſione Conjugatorum, R. R. Pontificum infallibilitati nihil officit. 80

Cæſarii Monachi Hiſtoria quàm lubricæ fidei. 87

Capitula tria. Vide, *Vigilius Rom. Pontifex.*

Celeſtius hæreticus. Vide *Zozimus R. Pontifex.*

Childericus Galliarum Rex e Solio dejectus, a generalibus Regni Statibus, tametſi ſupremus ille Princeps eſſet, Statibuſque ſuperior. 178

Clementis IV. Reſcriptum Caſæ Dei Abbati datum de Privilegiis Monaſteriorum explicatur. 116

Clemens V. Decretalem *Unam Sanctam* non reſcidit, ſed emollivit duntaxat in Capite *meruit* in gratiam Regni Galliarum. 88

Clemens VI. fidei profeſſionem Armenis ſubſcribendam proponit, ſi velint ex integro Eccleſiæ Romanæ conſociari. 33

Idem ſe ſe in fide fallibilem non exiſtimavit, dum ex tribunali ſententiam diceret. 36

Ejuſdem Teſtamentum in mortis vicinia conditum explicatur. 112

Clementis XI. Conſtitutio *Unigenitus* explicatur, &

& cum Orthodoxa D. Auguſtini Doctrina conciliatur. 100

Clerus Gallicanus Meloduni generalia Comitia celebrans anno 1579. R. R. Pontificum infallibilitatem agnoſcit. 252

Idem ad Innocentium X. ſemel ac iterum ſcribens in Cauſſa Janſeniana, eamdem infallibilitatem diſertiſſime profitetur. 258

Idem anno 1682. Declarationem edens de poteſtate Eccleſiaſtica, novos de Pontificia infallibilitate ſenſus induit. 262

Quæ ſubinde Declarationis hujuſce fortuna fuerit, enarratur. 266

S. Columbanus a Schiſmaticis trium Capitulorum defenſoribus circumventus, acrem ad Bonifacium IV. Epiſtolam ſcribit, nulla ratione ferendam. 125

Concilium Oecumenicum bifariam accipi poteſt: Primò, ut complectitur univerſos Epiſcopos in cœtum vocatos, ſimulque Pontificem qui illi præeſt: Secundò, ut ſolos complectitur Epiſcopos, Pontifice minime computato. 135

Conciliorum Oecumenicorum Divina auctoritas non facit, ut Romanis Pontificibus ſuperiora ſint auctoritate ac poteſtate. 184

Concilium Oecumenicum ut ſolos complectitur Epiſcopos, præciſo Pontifice, non eſt infallibile, nec Divinæ auctoritatis, irreformabilis. 188

Nullum unquam Concilium Oecumenicum in Romanum Pontificem auctoritatem exercuit,

aut potuit exercere, excepto Caſu hæreſis. 170. 192

Quibus Conciliorum Canonibus ſeſe adſtrictos dixerint Romani Pontifices, & quo ſenſu. 210

Concilia Oecumenica, quandonam & cur ſunt aliquando neceſſaria in Eccleſia. 128

Concilium Arelatenſe Melchiadis judicium recognovit, in materia facti privati, ac mere perſonalis, non juris & dogmatis. 61. 195

Concilii Baſileenſis auctoritas nulla, ex quo ab Eugenio IV. ſchiſma fecit. 230

Concilium Capuanum in Cauſſa Bonoſi Sardicenſis Epiſcopi quid egerit. 199

Concilium Chalcedonenſe quàm reverenter & obſequiosè D. Leonis R. P. Epiſtolam ad Flavianum datam acceperit. 148

Examen ſeu judicium Chalcedone factum de laudata D. Leonis Epiſtola, non fuit dubiæ veritatis inquiſitio, ſed cognitæ jam probatæque veritatis confirmatio. 151. 196

Concilium Complutenſe Petrum Oxomenſem damnat, quod Eccleſiam Urbis Romæ errare poſſe diceret. 8

Concilii Conſtantienſis Decreta quartæ & quintæ Seſſionis explicantur. 227

Concilium Epheſinum ſententiam depoſitionis in Neſtorium pronunciat, *coactum* per Epiſtolam Cœleſtini R. Pontificis. 148

Concilium Romanum anni 500. *Palmare* vulgo dictum, in Cauſſa Symmachi R. P. de violata Caſtitate accuſati, judicium ferre renuit. 172

Concilium Romanum alterum anni 800. in cauſſa Leonis III. judicium perinde ferre recuſat. 174. 241
Concilium Sinueſſanum in Cauſſa Marcellini R. P. commentitium. 75. 176
Conſtantinus Magnus appellationem Donatiſtarum a judicio Melchiadis R. Pontificis execratur; recipit tamen repugnante animo, ad illorum audaciam coercendam. 162
Cura Paſtoralis univerſalis Eccleſiæ Petro data a Chriſto Domino. Ex ea momentum ineluctabile petitur ad R.R. Pontificum infallibilitatem comprobandam. 28
D. Cyprianus ex pollicitatione Petro facta, Romanæ Sedis Romanorumque Pontificum indeficientiam in fide colligit. 24
Idem in Controverſia de rebaptizandis hæreticis, contra Stephanum I. ſuſcepta, nonnihil humani paſſus eſt: quare non ex integro excuſatur a Divo Auguſtino. 53. 61

D

D*Amaſus* Rom. Pontifex ſupremam in Concilium ſecundum Oecumenicum auctoritatem exercuit, illius juriſdictionem certis limitibus circumſcribendo. 146
Dionyſius Alexandrinus, Baptiſmum ter injecta in caput arena collatum, ubi non eſſet aquæ copia, nullum dixit: eos tamen qui ita per ſimplicitatem baptizaverant, nulli pœnæ addixit. 75
De Dominis (Marcus Antonius) ab Academia

mia Pariſienſi damnatus, quòd Petrum diceret fidem ſæpius amiſiſſe. 45
Droüet de Villanova (Gabriel.) Cauſſa ejus ab Academia Pariſienſi ſuſcepta, adverſus Senatum Pariſienſem. 256

E

Eccleſia Romana, ut eſt Urbis finibus circumcluſa, in fide infallibilis eſt: quia ut talis Mater eſt & Magiſtra omnium Eccleſiarum, & centrum unitatis Eccleſiaſticæ. 6
Eamdem illam Romanam Eccleſiam numquam in fide defeciſſe, nec eſſe defecturam docent Patres, tradunt & Canones. 24. 30
Quàm turpiter ſecum pugnent, qui cum Eccleſiam Romanam, Urbis finibus circumcluſam, cui ſpecialiter præeſt Pontifex, infallibilem fateantur, Pontificem tamen ex Cathedra pronunciantem falli poſſe contendunt. 8
Ennodius Ticinenſis Epiſcopus Symmachum R. Pontificem a Concilio Romano judicari non potuiſſe dicit, niſi ſe ipſemet illius judicio permitteret: quia Romani Pontifices a ſolo Deo judicari poſſunt. 173
Epiſcopi Galliarum a Carolo Magno Romam aſciti, ut Leonis III. variis accuſationibus impetiti Cauſſam judicarent, idem quoque reſponderunt. 174
Epiſcopi Provinciæ Senonenſis Concilio Nationali

nali apud Anſam celebrando, ubi de Paſchali II. Rom. Pontifice agendum erat, intereſſe renuunt, ob id maxime, quod R.R. Pontifices, niſi a fide manifeſte defecerint, ſolius Dei judicio ſubſint. 245

Epiſcopi in Conciliis Oecumenicis veri Judices cauſſarum fidei, non meri Summi Pontificis conſiliarii. 154

F

S. *Flavianus* in Concilio ſecundo Epheſino damnatus, ſuaque Sede dejectus, ad Leonem I. Romanum Pontificem appellat, ſuæque Sedi reſtituitur. 166

Formoſus Rom. Pontifex. Quæ illius occaſione tragœdia peracta eſt, nihil ad oppugnandam Pontificiam infallibilitatem valet. 78

Formoſi ordinationes, quo jure quave ratione iterari juſſæ. 79

Franciſcanorum de paupertate controverſia, repugnantibus in ſpeciem R.R. Pontificum judiciis agitata, Pontificiæ indeficientiæ nihil officit. 94

Frichius (Joannes) Miniſter Ulmenſis, Clementis XI. calumniator, vulgato famoſo Libello, cui titulum fecerat, *Clementis inclementia examinata*, fuſe lateque refellitur, data diſtincta explicatione Conſtitutionis *Unigenitus*. 100

Gela-

G

G*Elaſius I.* Rom. Pontifex appellationes a prima Sede ad Concilium illicitas declarat: ad ipſam tamen ex omnibus mundi partibus vult appellari. 160

Georgius Trapezuntius Græcus Theologus Romanorum Pontificum infallibilitatem probat ex Chriſti Domini Oratione pro Petro fuſa. 16

Gratiani Cenſura in Gregorii III. reſponſum, Bonifacio Moguntino Epiſcopo datum, caſtiganda. 73

Idem in laudandis veterum Pontificum ſuppoſititiis Epiſtolis emendatus. 31

Gregorius Magnus Eccleſiæ Romanæ infallibilitatem probat ex Chriſti Domini Oratione pro Petro fuſa in ſuæ mortis pervigilio. 13

Gregorius III. R. P. Eccleſiæ fidem de Matrimonii indiſſolubilitate non violavit, dato Reſponſo ad Moguntinum Epiſcopum. 72

Idem homines ab Infidelibus, ſeu Paganis, ſeu Judæis baptizatos, ad cautelam duntaxat rebaptizari juſſit; non abſolute & ex neceſſitate. 73

Gregorii XI. Teſtamentum, quo ſe errori fuiſſe obnoxium declaravit, exponitur. 113

Ha-

H

HAdrianus I. R. P. Sextam Synodum Oecumenicam, Gallis atque Germanis neſcientibus, approbaverat atque receperat: 128

Hadrianus VI. quid & quando de Romanorum Pontificum fallibilitate ſenſerit. 117

Hunc ſententiam mutaſſe Pontificem factum, longe eſt veriſimilius. 118

S. Hieronymus. Ejus ad Damaſum Expoſitio Symboli, a Gratiano laudata *Cauſa* 24. quæſt. 1. apocrypha: atque ita expungenda illius auctoritas. 31

Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus Pontificiæ infallibilitatis defenſor, in Epiſtola ad Nicolaum I. & in Opuſculo de Divortio Lotharii Regis. 242

Honorius I. R. P. numquam re ipſa Monothelita fuit, etſi ea in cauſſa ex imprudentia peccarit. 68

Eine Anathema dictum ſit in ſeptima & octava Synodo Oecumenica, aut quo ſenſu, quave ratione, diligenter expenditur. 69

Ejus ad Sergium data Epiſtola, a Joanne Abbate illius amanuenſi explicatur. *ibid.*

Hormiſdas R. P. quo ſenſu Monachorum Scytharum Propoſitionem, uti hæreticam damnarit, quam ſubinde ut Orthodoxam probavit Joannes II. probaruntque Sacra Concilia. 65

Igna-

I

I*Gnatius* Patriarcha Conſtantinopolitanus, ex Chriſti D. pollicitatione Petro facta, Romanos Pontifices Petri Succeſſores, omni retro ætate, fidei columnas, baſes & fundamenta fuiſſe probat. 26

Infallibilitas R. Pontificis, quo ſenſu propugnanda ſuſcipitur, explicatur. 2

Ea R.R. Pontificum, in judicandis fidei controverſiis infallibilitas non facit, ut ſuperfluant in Eccleſia Concilia Oecumenica. 128

Innocentius I. R. P. in Cauſſa S. Joannis Chryſoſtomi judicanda, ſe Concilio Oecumenico inferiorem profeſſus non eſt. 201

Innocentius III. Romanorum Pontificum indeficientiam probat, ex Chriſti Domini Oratione pro Petro fuſa, in mortis pervigilio. 14

Idem in neganda ſolutione Matrimonii Philippi Auguſti cum Regina Inſemburgi, ſe Concilio generali inferiorem non dixit. 203

Idem qualem Confeſſionem juſſerit referari. 86

Innocentius IV. qualem Confeſſionem referari voluerit. 87

Joannes Abbas, Honorii ab Epiſtolis amanuenſis, eumdem a Monothelitarum errore vindicat. 69

Joannes Patriarcha Conſtantinop. ex Chriſti D. promiſſo, Petro dato, perennitatem fidei colligit in Sede Apoſtolica. 25

Joan-

Joannes XXII. R. P. quamquam in eam ſententiam, quæ Animarum perfecte purgatarum beatitudinem, ad extremum judicii diem differt inclinarit, nihil tamen ea de re definivit. 92
Calumniæ ea in cauſſa adverſum illum ſtructæ depelluntur. 93

L

*L*a *Annojus* (Joannes) refellitur. 249
S. Leo I. R. Pontifex, ex pollicitatione Petro facta a Chriſto D., fidei perennitatem colligit in Petri Sede, atque ita in ejus Succeſſoribus, ex illius Sedis aſſenſu judicantibus. 24
Idem Concilii Secundi Epheſini Acta in irritum mittit. 147
Idem, data ad Flavianum Epiſtola, damnationis in Eutychetem ferendæ formulam præſcribit, Concilio Chalcedonenſi. 150
Leo IX. R. P. Sedis Apoſtolicæ, Petrique Succeſſorum in fide indeficientiam probat, ex Chriſti Domini Oratione pro Petro fuſa. 13
Leo X. Rom. Pontifex varia profert exempla ſupremæ poteſtatis, a Romanis Pontificibus exercitæ, ſupra Concilia Oecumenica. 143
Liberius R. P. Concilii Ariminenſis judicium reſcindit, atque infringit. 147
Idem Arianus minime fuit, quamquam imprudenter profeſſioni fidei Sirmienſi, & D. Athanaſii damnationi ſubſcripſerit. 58

Lotharingus (Carolus Cardinalis) inſtat modis omnibus in Concilio Tridentino, ne in præfigendis Romani Pontificis titulis, Concilii Florentini formula uſurpetur. 156
Concilium Florentinum in Galliis minime receptum dicit, inconſiderate ac minus vere. *ibid.*
Theologorum Pariſienſium, de ſuprema Conciliorum Oecumenicorum ſupra Romanos Pontifices poteſtate ſententiam plus æquo exaggerat. 231
Ejuſdem ad Britonem, ſuum in Curia Romana procuratorem Epiſtola, aut falſa ac ſuppoſititia, aut certe inconſiderate, nimioque impetu ſcripta. 232

M

Macharius Antiochenus, aliique a Sexta Synodo damnati ad Leonem II. appellant, Conſtantino Pogonato ſuffragante. 167
Maimburgus (Ludovicus) quibus limitibus Pontificiam infallibilitatem quam impugnat, circumſcribat. 3
Idem refellitur. 140
Quæcumque jactat ille Pontificum errantium exempla, ex hoc ipſo futilia demonſtrantur. 4
Marca (Petrus de) quàm prudens de appellationibus judicium tulerit. 218
Idem, Eccleſiæ Gallicanæ libertates perinde defendi poſſe docet, quæcumque ſententia

tia teneatur de Concilii præſtantia ſupra Papam, aut Papæ ſupra Concilium. 264
Martinus V. quænam Concilii Conſtantienſis Decreta probarit. 226
Melchiades R. Pontifex Cæcilianum juſte abſolvit, in Concilio Romano. 61
Melchior Cano quid ſentiat de Reſponſis Romanorum Pontificum ad Conſulta privatorum. 81

N

N*Icænum* Concilium ſecundum, tunc tantum a Gallis & Germanis rejectum, dum necdum notum erat, fuiſſe illud ab Hadriano I. confirmatum. 128
Nicolaus I. Rom. Pontifex Baptiſma in ſolius Chriſti nomine collatum, validum non dixit ex tribunali. 76
Idem ad R. Pontificem undecumque vult appellari, ab ipſo numquam. 160
Nobiles Regni Galliarum Bonifacii VIII. memoriam damnari poſtulantes a Clemente V. Romanum Pontificem indubitatum ac certum errare non poſſe profitentur; eſſeque illum Concilio generali ſuperiorem agnoſcunt. 250

O

O*Ratio* Chriſti efficaciſſima, ad obtinendam Petro illiuſque Succeſſoribus indeficientiam in fide. 12

Oxonienſis (Petrus) in Concilio Compluten-ſi , & a Sixto IV. damnatus , quòd Eccleſiam Urbis Romæ diceret errare in fide poſſe . 8

P

PAulus IV. R. P. quo ſenſu prædeceſſores ſuos errare potuiſſe declaraverit. 113

Pelagius I. R. P. fidei ſuæ profeſſionem edens, mittenſque ad Epiſcopos Galliarum & Tuſciæ , ut enatam de ſe ſiniſtram ſuſpicionem amoliretur , non ideo ſe errori obnoxium faſſus eſt. 123

Petrus Apoſtolus Chriſtum in paſſione negando internam fidem non amiſit , ſed ab externa fidei profeſſione edenda duntaxat abſtinuit. 45

Idem a Paulo increpitus de Legalium Cæremoniarum obſervantia , errorem converſationis admiſit , non prædicationis. 47

Petrus Chryſologus , Petrum Apoſtolorum Principem in ſua ſemper Sede vivere docet , & præſtare quærentibus fidei veritatem. 30

Philippus Presbyter , Sedis Apoſtolicæ Legatus , ex Chriſti promiſſo Petro dato colligit, Petrum in ſuis Succeſſoribus perennare , atque in illis de fide judicium exercere. 25

Pius II. Sententiam quam Baſileæ tenuerat , de Conciliorum ſupra Pontifices eminentia,

tia, diu ante Pontificatum adeptum, mutavit atque correxit. 119

Pontifex Romanus. Vide alios titulos peculiares, in quibus ferme ſemper de Pontifice agitur.

Quo ſenſu Pontifex Eccleſiæ filius dicatur & Pater, eidemque ſuperior ſit & inferior. 187

Pontifex Concilii Oecumenici pars eſt, non qualiſcumque, ſed dominatrix & rectrix, atque ita ſuperior auctoritate & poteſtate. 185

Cur Pontifex in caſu hæreſis, in quam uti Doctor privatus incideret, ab Eccleſia poſſet judicari, ratio non una demonſtrat. 180

Variæ ſupremæ poteſtatis in Concilia Oecumenica exercitæ a Summis Pontificibus, exempla proferuntur. 145

Pontificum dicta explicantur, qui ſe ſuoſque Deceſſores errori obnoxios profitentur. 111

Poſſeſſor Epiſcopus Africanus, ex Chriſti Dom. pollicitatione Petro facta, infallibilitatem colligit Pontificum Romanorum. 24

Q

Quesnellius (Paſchaſius.) Ejus de Divina Gratia Propoſitiones, quo ſenſu a Clemente XI. juſte meritoque damnatæ fuerint. 100

Quàm procul abierit ille a Divi Auguſtini mente atque ſententia, demonſtratur. 101

R

R*ichterius* (Edmundus) Pariſienſis Academiæ Syndicus, ob læſam ſcriptis audaciſſimis Pontificiam Auctoritatem, variis Galliæ Conciliis prædamnatus, munere ſuo dejicitur. 253
Idem palinodiam decantat, oblata Cardinali Richellæo Gallici Regni Adminiſtro humili declaratione, qua ſe ſuamque doctrinam Apoſtolicæ Sedis judicio ſubjicit; quam infallibilem veritatis judicem atque magiſtram agnoſcit. 254

S

S*edes*. Quid ſint, & quomodo a ſedentibus & præſidentibus diſtinguantur. 9
Sergius Epiſcopus Cypri, ex Chriſti promiſſo Petro dato, colligit Romanos Pontifices Orthodoxæ & immaculatæ fidei doctores eſſe, a Chriſto datos. 25
Simplicius R. Pontifex contendit, in Petri Succeſſoribus perennare ſemper Apoſtolicæ fidei normam, eamque numquam in illis eſſe defuturam. 30
Siricius R. P. in cauſſa Bonoſi judicanda, ſe Concilio Capuano inferiorem non dixit. 199
Sixtus V. R. P. in Sacrorum Bibliorum emendatione procuranda & publicanda, non erravit in fide. 97

Spon-

Spondanus (Henricus) ſententiam de ſuprema Conciliorum ſupra Pontifices poteſtate liberam in Galliis fuiſſe probat, etiam ſub initium ſæculi ſuperioris. 267

Stephanus I. R. P. *Vide D. Cyprianus.*

Idem in extremum errorem nequaquam incidit; omniumque hæreticorum, etiam præſcriptam Baptiſmatis formam non obſervantium, Baptiſma non approbavit. 53

Damnati a Stephano I. Africani, controverſiam de rebaptizandis hæreticis, Diſciplinæ putabant eſſe non Dogmatis. 52

A ſuo tandem errore reſipuere, novumque edidere Decretum, Stephani definitioni conforme. 56

Stephanus Epiſcopus Pariſienſis ſolenne Decretum edit de conſilio Magiſtrorum, quo R. Pontificis infallibilitas commendatur. 247

Sylveſter II. R. Pontifex, ſupremæ Pontificum auctoritati nequaquam injurius. 213

Symmachus R. P. de violata caſtitate accuſatus, a Concilio judicari non potuit, niſi ſe illius judicio ſponte permitteret. 172

T

T*Heodoretus* Epiſcopus Cyri in Epheſina ſecunda Synodo damnatus, ad Leonem I. appellat, ejuſque appellatio recipitur.. 167

S. Thomas Romanum Pontificem ad condendum fidei Symbolum, infallibilem docet. 15

Turre cremata (Joannes de) Cardinalis, rerum Conſtantiæ geſtarum teſtis locupletiſſimus, contra quem dari exceptio nulla poteſt. 223

V

Victor I. Rom. Pontifex inſanas Montani Priſcæ & Priſcillæ prophetias numquam probavit. 49

Excitata ſub Victore Controverſia, de celebrandi Paſchatis die, diſciplinæ, non fidei atque dogmatis cauſſa fuit. 51

Vigilius Rom. P. unam in Chriſto perſonam, duaſque naturas ſemper agnovit, a Neſtorianis & Eutychianis ex æquo ſemper alienus. 66

Errore facti dogmatici damnare illa initio renuit, maturo examine nondum adhibito: quæ ſubinde poſt accuratum examen, proſcripſit atque damnavit. 67

Victoria (Franciſcus) prudenti conſilio dato, Principes omnes ab interponenda ad futurum Concilium appellatione deterret. 217

Y

S. *Yvo* Carnotenſis Epiſcopus, a Romanæ Sedis judicio appellari non vult: ſatiuſque eſſe docet, ab ipſa ad ipſam denuò provocare. 101

Zozi-

Z

ZOzimus Rom. Pontifex Celeſtii & Pelagii doctrinam numquam probavit : tametſi ex obreptione falſi, commendatitias Litteras ad Africanos Epiſcopos pro iis dederit ; a quibus tamen ſubinde reſipuit, lata in illos ipſos ſententia damnationis. 63

FINIS.

ERRATA CORRIGENDA.

Pag. 10. lin. 6. D. Cyprianus, *lege* D. Leo.
Pag. 31. lin. 1. Epiſtola ad Damaſum ; *dele*, *utpote apocrypham*, *ex Gratiani fide*, *Cauſ-ſa* 24. *quæſt.* 1. *inconſultè citatam*.

9. 4. 26
R 24930

296

Digitized by Google

Digitized by Google